RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2005 ROK

Spis treści

1. Wstęp ... 3

2. System polityczno- administracyjny ... 4
2.1 Podstawy prawne ... 4
2.2 Władze Miasta Zabrze ... 5
2.2.1 Rada Miejska ... 5
2.2.2 Prezydent Miasta ... 7
2.2.3 Miejskie jednostki organizacyjne oraz instytucje miejskie. ... 10
2.2.4 Placówki administracji państwowej ... 10

3. Historia Miasta Zabrze ... 11

4. Gospodarowanie przestrzenią ... 16
4.1 Powierzchnia Gminy Zabrze i jednostki pomocnicze ... 16
4.2 Struktura gruntów w mieście Zabrze ... 18
4.3 Rozwój przestrzenny miasta ... 19
4.4 Obiekty zabytkowe na terenie Gminy Zabrze ... 20
4.5 Gospodarowanie nieruchomościami ... 21
4.5.1 Gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości zabudowanych ... 21
4.5.2 Gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości niezabudowanych ... 23

5. Gospodarka miasta. ... 25
5.1 Podmioty gospodarcze ... 25
5.2 Handel ... 27
5.2.1. Sprzedaż detaliczna ... 27
5.2.2. Sprzedaż paliw ... 27
5.2.3. Sprzedaż hurtowa ... 28
5.2.4. Placówki gastronomiczne ... 29
5.3 Stowarzyszenia ... 29
5.4 Dochody mieszkańców Zabrza ... 30

6. Motoryzacja ... 32

7. Rynek pracy ... 33

8. Gospodarka komunalna ... 45
8.1 Infrastruktura techniczna ... 45
8.1.1 Gospodarka wodno-ściekowa ... 45
8.1.2 Sieć ciepłownicza ... 48
8.1.3 Sieć gazociągowa ... 49
8.2 Infrastruktura drogowa i komunikacyjna ... 52

9. Ochrona środowiska i działalność na terenach pogórniczych ... 55
9.1 Ochrona środowiska ... 55
9.2 Edukacja ekologiczna ... 59

10. Mieszkańcy Zabrza ... 61

11. Bezpieczeństwo 67
11.1 Działalność Straży Pożarnej 67
11.2 Działalność Straży Miejskiej w Zabrzu 72
11.3 Działalność Policji 76

12. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna 77
12.1 Ochrona zdrowia w Gminie Zabrze 77
12.2 Opieka społeczna 88
12.3 Stan sanitarny miasta 95

13. Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów 97

14. Oświata 99
14.1 Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe 99
14.2 Szkolnictwo wyższe 100

15. Kultura i sport 105
15.1 Kultura i sztuka 105
15.2 Sport i rekreacja 113
15.3 Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania 117

16. Budżet Gminy Zabrze 120
16.1 Wykonanie dochodów budżetowych za 2005 rok 122
16.2 Wykonanie wydatków budżetowych miasta w 2005 roku 128

17. Współpraca międzynarodowa i promocja Gminy Zabrze 131
17.1 Promocja Gminy 131
17.2 Współpraca z miastami partnerskimi 133

18. Projekty realizowane przez Gminę Zabrze z udziałem funduszy europejskich. 135

19. Załączniki 137
Załącznik nr 1 Szczegółowe dane dot. komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Zabrze 137
Załącznik nr 2 Gminna ewidencja zabytków 139
Załącznik nr 3 Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie Gminy Zabrze 144
Załącznik nr 4 Wykaz jednostek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz placówek stomatologicznych. 147

1. Wstęp

Raport o Stanie Miasta (ROSM) Zabrze za 2005 rok jest dokumentem, który stanowi zbiór informacji na temat większości obszarów działalności w mieście oraz zasadniczych zmian społeczno- gospodarczych, które zachodziły w 2005 r. Prezentuje stan miasta Zabrze na dzień 31 grudnia 2005 roku i zawiera zestaw wskaźników, które opisują lokalny rozwój miasta ale również mogą stanowić podstawę do jego prognozowania.

Opracowanie to jest bogatą bazą danych na temat aktualnej sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej w poszczególnych sferach działalności w mieście, których uszczegółowiony opis zawarto w kolejnych rozdziałach. W opracowaniu przedstawiono następujące sfery:

- przestrzenna,
- infrastrukturalna,
- społeczna,
- gospodarcza,
- ekologiczna,
- kulturalna,
- finansowa.

Zakres merytoryczny i szczegółowość analiz zawartych w dokumencie uzależnione były od zgromadzonych danych wyjściowych.

Raport opracowany został w oparciu o materiały źródłowe przekazane przez poszczególne Wydziały Urzędu Miejskiego w Zabrzu oraz na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w Katowicach za 2005 rok. Część informacji została udostępniona dzięki uprzejmości miejskich jednostek organizacyjnych i instytucji.
Bogatym źródłem informacji, pomocnym przy opracowywaniu raportu był Biuletyn Informacji Publicznej oraz strony internetowe poświęcone Miastu Zabrze.

Raport ten pełni funkcję źródła informacji zarówno dla zabrzańskiej społeczności, jak i dla Samorządu Miasta. Dokument ten może mieć również cenną wartość dla potencjalnych inwestorów, nie tylko z uwagi na zebrane i przetworzone w postaci informacji dane o sytuacji społeczno- gospodarczej miasta, ale przede wszystkim ze względu na fakt, iż może ułatwić podejmowanie przyszłych decyzji inwestycyjnych.

Warto również nadmienić, że Raport o Stanie Miasta jest bazą, mogącą służyć opracowaniu szeregu dokumentów strategicznych dla miasta, chociażby takich jak WPI (Wieloletni Plan Inwestycyjny), WPF (Wieloletni Plan Finansowy), SRM (Strategia Rozwoju Miasta). Jest zatem jednym z dokumentów strategicznego planowania rozwoju miasta i „drogowskazem" wyzwań, jakie stoją przed miastem.

Ostatni Raport o Stanie Miasta Zabrze opracowany był w 2004 roku i obejmował ocenę większości sfer działalności miasta Zabrze w 2004 roku.

2. System polityczno- administracyjny

2.1 Podstawy prawne

Miasto Zabrze uzyskało prawa miejskie w 1922 roku. Jest to mająca osobowość prawną jednostka gminnego i powiatowego samorządu terytorialnego (od 1 stycznia 1999 roku miasto na prawach powiatu), którą tworzy społeczność lokalna. Podstawą funkcjonowania miasta Zabrze jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o Samorządzie Gminnym oraz oparty na jej podstawie Statut Miasta. Zgodnie z w/w ustawą do zadań własnych gminy Zabrze należą sprawy dotyczące:

1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i cieplną oraz gaz,
4) lokalnego transportu zbiorowego,
5) ochrony zdrowia,
6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
8) edukacji publicznej,
9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
11) targowisk i hal targowych,
12) zieleni gminnej i zadrzewień,
13) cmentarzy gminnych,
14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
18) promocji gminy,
19) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ponadto, w myśl ustawy o samorządzie gminnym, gmina może wykonywać zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.
Działalność gminna jest nadzorowana na podstawie kryterium zgodności z prawem, natomiast w przypadku zadań zleconych zgodnie z kryterium: celowości, rzetelności i gospodarności.
Organami nadzoru są:

- Prezes Rady Ministrów i wojewoda,
- Regionalna Izba Obrachunkowa- w zakresie spraw finansowych.

Zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym (z dnia 5 czerwca 1998 roku) miasto Zabrze przejęło od następujących Ministerstw: Kultury i Sztuki, Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Zdrowia i Opieki Społecznej jak i również od właściwych kuratoriów oświaty publiczne szkoły ponadpodstawowe, szkoły artystyczne I i II stopnia, przedszkola i szkoły specjalne oraz inne placówki publiczne (wymienione w art. 2 pkt. 3 i 5 ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku, z wyłączeniem placówek i szkół specjalnych o zasięgu wojewódzkim lub ogólnokrajowym).
Od wojewody miasto przejęło do prowadzenia jako zadania własne :

- Domy pomocy społecznej i ośrodki opiekuńcze,
- Zakłady opieki zdrowotnej, z wyłączeniem specjalistycznych publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- Instytucje kultury, wpisane do rejestru przez wojewodę,
- Zadania określone w art. 19 ust. 1 pkt 3 lit. A) oraz pkt 4 lit a) w odniesieniu do utrzymania i ochrony dróg, a także w art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych.

2.2 Władze Miasta Zabrze

Organami Miasta Zabrze są:

- Rada Miejska – jako organ stanowiący i kontrolny,
- Prezydent Miasta – jako organ wykonawczy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym działalność w/w organów jest jawna, natomiast wszelkie jej ograniczenia mogą wynikać wyłącznie z ustaw.

2.2.1 Rada Miejska

Kadencja Rady Miejskiej od dnia jej wyboru trwa 4 lata. W jej skład, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, wchodzi 25 radnych.

W 2005 roku przewodniczącym Rady Miejskiej był Tadeusz Wita, natomiast jego zastępcami wybrani zostali: Borys Budka, Adam Moś oraz Jarosław Więcław.

W wyniku wyborów parlamentarnych, które odbyły się 25 września 2005 r. obecny przewodniczący RM, Tadeusz Wita, zdobył mandat posła na Sejm RP V kadencji. Konieczne stało się więc przeprowadzenie wyborów, w celu wyłonienia nowego przewodniczącego Rady Miejskiej. W wyniku głosowania przewodniczącym Rady Miejskiej od 12 grudnia 2005r., uzyskując 13 głosów został Borys Budka, dotychczasowy jej wiceprzewodniczący. Stanowiska wiceprzewodniczących pozostały bez zmian, pełnili je Adam Moś oraz Jarosław Więcław.
W skład Rady Miejskiej weszli przedstawiciele następujących komitetów wyborczych:

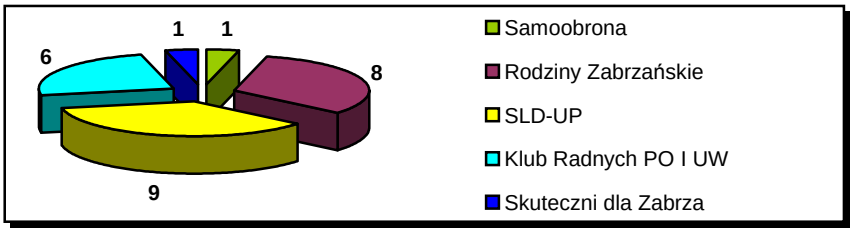

Źródło: www.ums.zabrze.pl, 2005 rok

Do stałych komisji Rady Miejskiej należą:

- Komisja Rewizyjna,
- Komisja Budżetu i Inwestycji,

- Komisja Polityki Gospodarczej, Rozwoju Miasta i Rynku Pracy,
- Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Komisja Prawa Bezpieczeństwa Publicznego,
- Komisja Oświaty i Wychowania,
- Komisja Polityki Społecznej,
- Komisja Zdrowia,
- Komisja Kultury, Sportu i Rekreacji.

Skład Rady Miejskiej wg podziału na płeć i wiek radnych prezentują poniższe wykresy:

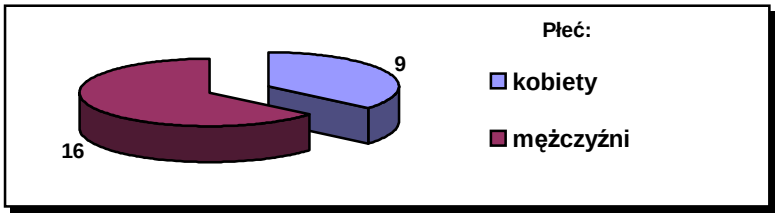

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2005 rok

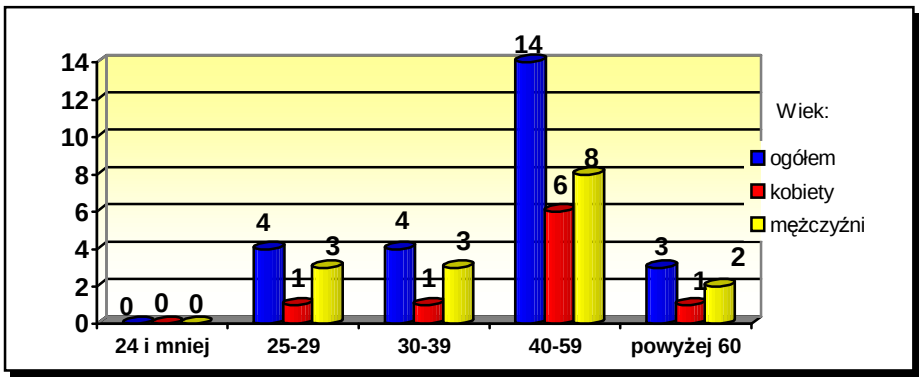

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2005 rok

Strukturę radnych wg grup zawodów prezentuje poniższy wykres:

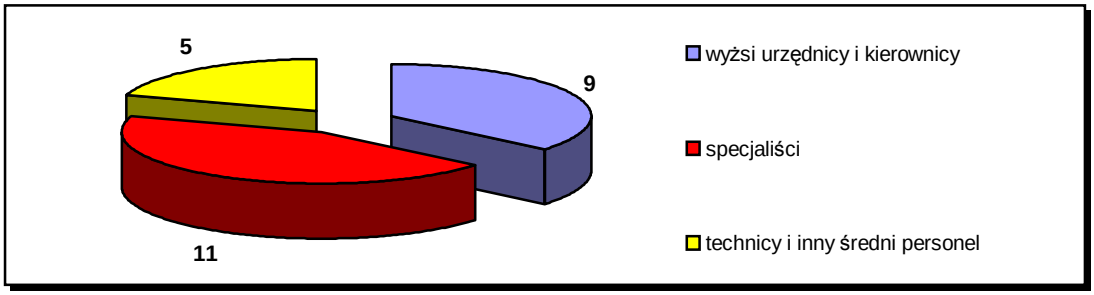

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, rok 2005

Strukturę radnych wg poziomu wykształcenia prezentuje poniższy wykres:

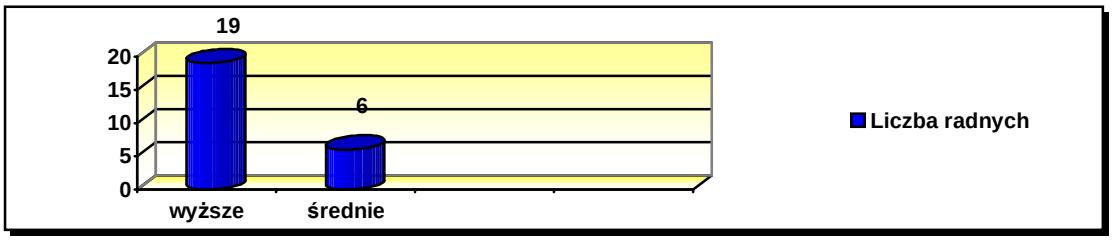

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2005 rok

Jak wynika z przedstawionych wyżej zestawień największą grupę wśród radnych stanowią mężczyźni. Największa grupa radnych jest w wieku 49-59 lat, posiadają głównie wykształcenie wyższe.

2.2.2 Prezydent Miasta

Funkcję Prezydenta Miasta Zabrze w 2005 roku pełnił dr inż. Jerzy Gołubowicz, wybrany w wyborach bezpośrednich w 2002 roku z SLD-UP .

Źródło: http://www.zabrze.magistrat.pl, 2005 rok

Funkcję zastępców Prezydenta, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, pełnili:

- Mieczysław Cupiał
- Andrzej Góra
- Jerzy Wereta

Zgodnie ze statutem Miasta Zabrze (z dnia 07.07.2003 r.) do praw i obowiązków Prezydenta Miasta należy w szczególności:

1) kierowanie bieżącymi sprawami miasta;
2) reprezentowanie miasta na zewnątrz;
3) powoływanie i odwoływanie zastępców Prezydenta Miasta, w tym podział obowiązków pomiędzy nich, a w szczególności wyznaczenie zastępcy pełniącego obowiązki Prezydenta Miasta podczas jego nieobecności;
4) kierowanie Urzędem Miejskim;
5) wykonywanie czynności zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu Miejskiego oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych;
6) wykonywanie kompetencji wynikających z obowiązujących przepisów, a w szczególności kompetencji starosty powiatu.

oraz w myśl Ustawy o Samorządzie Gminnym z 8 marca 1990 roku:

1) przygotowywanie projektów uchwał Rady Miejskiej,
2) określanie sposobu wykonywania uchwał,
3) gospodarowanie mieniem komunalnym,
4) wykonywanie budżetu,
5) zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Prezydent miasta wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego. W skład Urzędu Miejskiego wchodzą następujące wydziały i równorzędne im jednostki organizacyjne oznaczone odpowiednimi symbolami:

- Wydział Architektury (WA)
- Wydział Audytu i Kontroli (WAK)
- Wydział Budżetu i Finansów (BF)
- Wydział Ekologii (WE)
- Wydział Geodezji (WG)
- Wydział Gospodarki Gruntami (GG)
- Wydział Infrastruktury Komunalnej (IK)
- Wydział Inwestycji (WI)
- Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta (KSP)
- Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej (ZPS)
- Wydział Organizacyjny (OR)
- Wydział Oświaty (WO)
- Wydział Spraw Obywatelskich (SO)
- Wydział Strategii, Rozwoju Miasta i Integracji Europejskiej (SR)
- Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności (ZKOL)
- Wydział Zarządzania Nieruchomościami i Gospodarki Lokalowej (ZNGL)
- Urząd Stanu Cywilnego (USC)
- Biuro Zamówień Publicznych (BZP)
- Biuro Prawne (BP)
- Biuro Rady Miejskiej (BRM)

Samodzielne komórki nie będące wydziałami:

- Biuro Obsługi Interesantów (BOI)
- Pion Ochrony Informacji Niejawnych (PO)
- Miejski Rzecznik Konsumentów (RK)

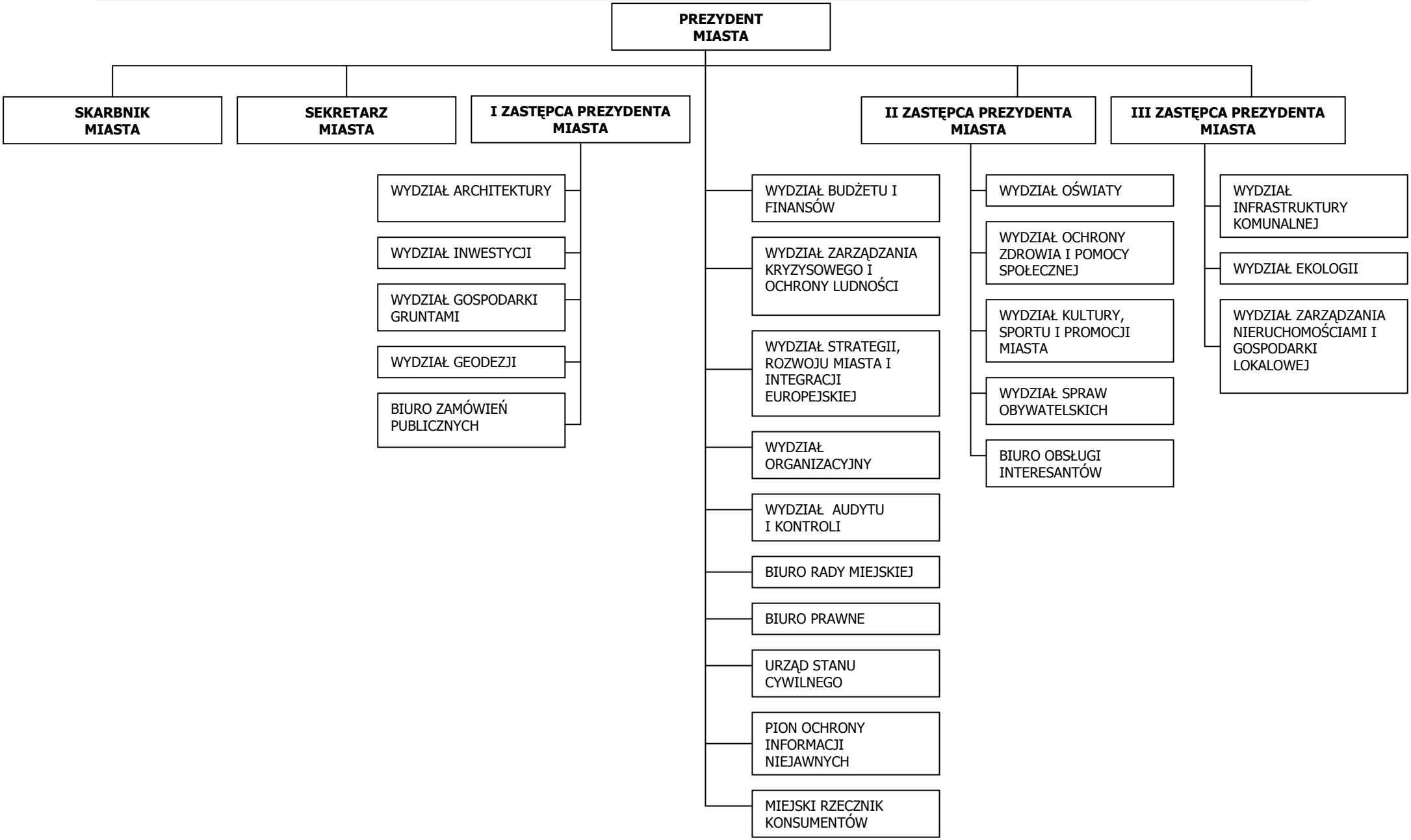
PREZYDENT MIASTA
SKARBNIK MIASTA
SEKRETARZ MIASTA
I ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
II ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
III ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY
WYDZIAŁ INWESTYCJI
WYDZIAŁ GOSPODARKI GRUNTAMI
WYDZIAŁ GEODEZJI
BIURO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
WYDZIAŁ BUDŻETU I FINANSÓW
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO I OCHRONY LUDNOŚCI
WYDZIAŁ STRATEGII, ROZWOJU MIASTA I INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
WYDZIAŁ ORGANIZACYJNY
WYDZIAŁ AUDYTU I KONTROLI
BIURO RADY MIEJSKIEJ
BIURO PRAWNE
URZĄD STANU CYWILNEGO
PION OCHRONY INFORMACJI NIEJAWNYCH
MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW
WYDZIAŁ OŚWIATY
WYDZIAŁ OCHRONY ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ
WYDZIAŁ KULTURY, SPORTU I PROMOCJI MIASTA
WYDZIAŁ SPRAW OBYWATELSKICH
BIURO OBSŁUGI INTERESANTÓW
WYDZIAŁ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ
WYDZIAŁ EKOLOGII
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA NIERUCHOMOŚCIAMI I GOSPODARKI LOKALOWEJ

2.2.3 Miejskie jednostki organizacyjne oraz instytucje miejskie.

Na terenie Miasta Zabrze mieszczą się następujące instytucje miejskie:

- Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży
- Domy Pomocy Społecznej
- Schroniska i noclegownie
- Zespół Interwencji Kryzysowej
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
- Komenda Miejska Policji
- Straż Miejska
- Terenowy Zespół Usług Projektowych
- Zabrzański Informator Samorządowy
- Przedszkola
- Izba Wytrzeźwień
- Miejski Ogród Botaniczny
- Miejski Zakład Kąpielowy
- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
- Żłobek Miejski
- Dom Dziecka
- Rodzinny Dom Dziecka
- Zespoły szkolno-przedszkolne
- Szkoły podstawowe
- Gimnazja
- Zespoły Szkół
- Placówki Oświatowe (Centrum Kształcenia Praktycznego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ogniska Pracy Pozaszkolnej, Miejska Bursa Szkolna).

2.2.4 Placówki administracji państwowej

W Zabrzu mieszczą się liczne placówki administracji państwowej, należą do nich m.in.:

- Urząd Skarbowy
- Wojewódzki Urząd Statystyczny, oddział zamiejscowy
- Oddział Terenowy Wydziału Paszportów Urzędu Wojewódzkiego
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Sąd Rejonowy
- Prokuratura Rejonowa
- Komenda Miejska Policji
- Areszt Śledczy
- Zakład Karny

3. Historia Miasta Zabrze

Pierwotne osadnictwo na terenie dzisiejszego miasta związane było z licznymi rzeczkami przepływającymi przez obszar Zabrza. To nad rzeką Bytomką w Biskupicach i rzeką Kłodnicą w Makoszowach odnaleziono ślady bytowania naszych prehistorycznych przodków. Nad Potokiem Rokitnickim w Mikulczycach i Rokitnicy zachowały się natomiast pozostałości po średniowiecznych stożkowych gródkach obronnych.

Najstarszą osadą na terenie miasta są Biskupice, wzmiankowane w dokumencie księżnej Violi z 1243 roku, niewiele młodsze Grzybowice, Rokitnica, Zaborze zostały wymienione w „Księdze uposażenia biskupstwa wrocławskiego" datowanej na lata 1295-1305.

Położone pomiędzy dwoma średniowiecznymi miastami: Bytomiem i Gliwicami, przecięte handlowymi szlakami prowadzącymi od Bytomia przez Rokitnicę, w stronę Wrocławia i od Bytomia przez Biskupice w stronę Raciborza, Zabrze i okolica były doskonałym miejscem osadniczym, tym bardziej, że ziemia kryła w sobie niezliczone bogactwa naturalne. Już dokument Władysława, księcia opolskiego, dla Biskupic z 1260 roku wspomina o poszukiwaniu ołowiu.

Wiek XVIII był dla Zabrza znaczącym nie tylko w wydarzenia polityczne okresem. W 1736 r. na mapie Homana po raz pierwszy odnotowano istnienie osady Poremba. W latach 1774-1776 za sprawą Macieja Wilczka, dziedzica Zabrza, a także Erdmana von Larisch, założono szereg nowych kolonii (Pawłów Górny, Wieś Doroty, Małe Zabrze, Marienau, Pilzendorf, Maciejów, Pawłów Dolny, Kończyce), które po latach weszły w skład miasta Zabrze.

Znaczące dla dziejów Zabrza i okolicy było odkrycie w 1790 r. przez Salomona Izaaka z Brabantu bogatych pokładów węgla kamiennego na pograniczu Pawłowa i Zaborza. Wydobywany tam od 1791 roku węgiel dał początek nie tylko powstaniu kopalni „Królowa Luiza", ale również był zalążkiem rozwoju różnych gałęzi przemysłu i gwałtownych zmian w krajobrazie tej części Śląska.

W 1826 r. właścicielami dóbr zabrzańskich zostali Donnersmarckowie z pobliskiego Świerklańca, którzy dali kolejny impuls w rozwoju gospodarczym regionu. W latach 1818-1819 i 1829-1830 zbudowano 20-kilometrową drogę łączącą hutę królewską w Gliwicach z „Królewską Hutą" w dzisiejszym Chorzowie. Droga ta zwana dawniej „Kronprinzenstrasse" (obecnie ul. Wolności) stała się w krótkim czasie kręgosłupem nie tylko zabrzańskiego przemysłu. To przy niej lub w jej pobliżu wybudowano większość obiektów przemysłowych.

Dalszemu rozwojowi gospodarczemu sprzyjało zbudowanie szlaku kolejowego do Wrocławia (1845 r.) i Mysłowic (1846 r.), co umożliwiło szybkie ekspediowanie węgla i wytworzonych w Zabrzu i okolicy produktów oraz przywóz potrzebnych surowców. Wraz z rozwojem przemysłu zmieniał się obraz Zabrza i okolicznych miejscowości, jeszcze do niedawna typowo rolniczych a przekształcających się w ośrodki przemysłowe. Napływ robotników wymusił budowę patronackich osiedli wraz z całym zapleczem socjalnym. Tylko w Biskupicach koncern Borsiga wybudował po 1867 roku, na powierzchni 19 ha, 60 domów wielorodzinnych (familoków) dla 2800 pracowników i urzędników oraz ich rodzin. Podobne osiedla powstały w Zaborzu, Starym i Małym Zabrzu.

Przeprowadzona przez władze pruskie reforma administracji w 1873 roku spowodowała utworzenie powiatu zabrskiego, w skład którego wchodziło 26 wiosek i okręgów dworskich. Od tego czasu utarło się powiedzenie o Zabrzu jako największej wsi w Europie, wiosce, która posiadała w końcu XIX wieku dwie huty żelaza (trzecia w Biskupicach), kilka kopalń węgla, kilka koksowni, brykietownię, hutę szkła, fabrykę kotłów, wytwórnię lin i drutu, odlewnie i wytwórnie armatury, gazownię, cegielnię, tartaki, wytwórnie smarów, młyny, browary i wiele innych fabryk i zakładów różnych branży.

Pierwszy szpital założono w 1856 roku, kolejny w 1892 r. W 1897 roku uruchomiono w Zaborzu elektrownię, dzięki czemu kursujący od 1894 r. ulicami Starego Zabrza, Małego Zabrza i Zaborza parowy tramwaj można było zastąpić elektrycznym.

Próba uzyskania praw miejskich w 1875 roku nie powiodła się. To, czego chcieli urzędnicy, nie służyło kapitalistom. Na wsi płacono niższe podatki, a i swoboda była większa. Pierwsze scalenie gmin (Stare Zabrze, Małe Zabrze, Wieś Doroty), bez uzyskania praw miejskich, nastąpiło w 1905 r. Utworzona wspólna gmina Zabrze liczyła 56.634 mieszkańców. Do dyspozycji przyjezdnych było kilka hoteli i zajazdów, liczne restauracje i kawiarnie, dziesiątki sklepów i zakładów usługowych różnych branż. W 1902 r. powstało Gimnazjum Męskie w Zabrzu (III LO), a w 1907 r. Gimnazjum Żeńskie w Małym Zabrzu (SP 36).

Dużą rolę kulturotwórczą pełniły wtedy miejscowe zakłady przemysłowe. Huta Donnersmarcka (huta Zabrze) wybudowała kompleks Cassina (obecnie Teatr Nowy), bibliotekę publiczną w 1900 r., kryty basen, halę gimnastyczną i wiele innych. W północnej części obecnego miasta, Rokitnicy, dużą renomą cieszył się kompleks sanatoryjny i wypoczynkowy dla dzieci i dorosłych (obecna siedziba Śląskiej Akademii Medycznej), połączony z potężnym parkiem Rokitnica-Miechowice.

Wybuch I wojny Światowej nie przyniósł większych zmian, jeśli nie liczyć zmiany nazwy gminy Zabrze na Hindenburg (luty 1915) oraz ściągnięcia do pracy w miejscowych zakładach licznych jeńców, szczególnie z pokonanych armii rosyjskich. Wojna, a w jej konsekwencji powstania śląskie, przybliżyły polsko-niemiecką granicę do opłotków Zabrza, dzieląc jednocześnie powiat zabrzański na część polską i niemiecką. Kilka lat później, powstałe w granicach republiki weimarskiej gminy, z wyjątkiem przyłączonej do Gliwic Sośnicy, weszły w skład miasta Zabrze, które uzyskało prawa miejskie 1 października 1922 roku, a jego obszar powiększył się do 4406 ha. Liczące 127.307 mieszkańców Zabrze stało się pod względem liczby ludności drugim po Wrocławiu miastem na Śląsku.

Druga wojna światowa i pierwsze lata powojenne przyniosły mieszkańcom Zabrza i okolicznych miejscowości wiele cierpień i wyrzeczeń. 19 marca 1945 roku, przejmując administrację, władze polskie otrzymały miasto obrabowane z ludzi i dóbr materialnych. Z tego też powodu znaczny wysiłek poświęcić musiano na odbudowę zniszczonego potencjału przemysłowego. W miejsce deportowanej do Niemiec ludności, przybyły tysiące wysiedlonych mieszkańców Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej, imigrantów z Niemiec, Francji i Belgii oraz przeludnionych rejonów Kongresówki. W 1951 roku nastąpiła kolejna reforma administracyjna. Włączono wówczas do Zabrza: Grzybowice, Mikulczyce, Rokitnicę oraz Kończyce, Pawłów i Makoszowy, a w roku 1954 Helenkę – część gminy Stolarzowice. Dziś miasto zajmuje obszar 80 km kwadratowych i zamieszkałe jest przez około 200 tysięcy osób.

Dalsze dzieje oraz ważne wydarzenia z życia mieszkańców Zabrza kształtowały się następująco:

- 1948
  - 14 grudnia - powstanie Klubu Sportowego Górnik Zabrze
- 1951
  - 17 marca - włączono w granice Zabrza: Grzybowice, Mikulczyce, Rokitnica, Kończyce, Makoszowy, Pawłów.
- 1954 - włączenie w granice Zabrza osiedla Helenka
- 1955 - 1965 - rozbudowa miasta
- 1956
  - 2 grudnia - ukazał się pierwszy numer gazety miejskiej Głos Zabrza.
- 1959 - budowa Domu Muzyki i Tańca.
- 1961 Zabrze zwiedził przejazdem major kosmonauta Jurij Gagarin

- 1967 Podczas oficjalnej wizyty w Polsce gościł w Zabrzu prezydent Republiki Francuskiej generał Charles de Gaulle
- 1970 - 1975 - budowa osiedla Skłodowskiej - Curie.
- 1971
  - 23 marca katastrofa w kopalni w Rokitnicy. Zawał na poziomie 780 metrów przysypał 19 górników, przeżył tylko jeden - Alojzy Piontek.
- 1976 - budowa Hali Widowiskowo - Sportowej.
- 1982 - gazeta Głos Zabrza zmienia nazwę na Głos Zabrza i Rudy Śląskiej
- 1985 - listopad - pierwszy w Polsce przeszczep serca pod kierunkiem prof. Religi.
- 1986 - 1991 - budowa osiedla Kopernik.
- 1996 - św. Kamil patronem miasta

Jeszcze na początku lat 90. źródłem utrzymania większości Zabrzan była praca w miejscowych kopalniach, koksowniach, hucie i powiązanych z nimi wielkich zakładach przemysłowych. Dziś na obrzeżach miasta pozostała jedna kopalnia i jedna koksownia,- inne potężne niegdyś zakłady znacząco ograniczyły działalność. W ich miejsce powstały setki niewielkich, czasami bardzo dynamicznie rozwijających się firm - wytwórczych, handlowych i usługowych - które zasadniczo zmieniły już panoramę gospodarczą miasta. Kluczem do rozwoju stały się inwestycje. Już od początku lat 90. przywiązywano do tego ogromną wagę, przeznaczając na ten cel co roku kilkanaście, a bywało że i ponad 20 proc. ogółu wydatków budżetowych. Warto wspomnieć o „naturalnych" atutach Zabrza, które wyznaczają kierunki inwestycji i mogą być podstawą przyszłego rozwoju. Wielkim atutem Zabrza jest też od lat jego znaczenie jako ośrodka nowoczesnej medycyny, ze Śląskim Centrum Chorób Serca, prowadzonym do niedawna przez prof. Zbigniewa Religę, Śląską Akademią Medyczną i szeregiem innych, wysokospecjalistycznych placówek.
Pierwszą i największą jak dotąd inwestycją w tej dziedzinie była mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków „Śródmieście", której budowę rozpoczęto jeszcze w latach 80, a skończono w roku 1998. Nowoczesny obiekt posiada przepustowość przekraczającą obecne by i z naddatkiem spełnia zarówno polskie, jak i europejskie normy czystości ścieków, stosowany jest również do utylizacji ścieków przemysłowych. Inwestycja została nagrodzona tytułem „Budowa Roku 1998". W konkursie ekologicznym „Przyjaźni Środowisku", pod patronatem honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, gmina Zabrze otrzymała w roku 2001, 2002 oraz 2003 tytuł „Gminy Przyjaznej Środowisku", a w 2003r.dodatkowo tytuł „Mecenasa Polskiej Ekologii"[1].
Ważną inwestycją w przyszłość jest również prężne rozwijanie oświaty na terenie Zabrza. Pod tym kątem już od wczesnych lat 90. przebudowywano sieć publicznych placówek oświatowych, w miejsce szkół górniczych tworząc licea ogólnokształcące i średnie szkoły zawodowe. W rezultacie wcześniejsze proporcje: 70 proc. absolwentów szkół podstawowych trafia do zawodówek, 30 proc. do szkół średnich - szybko zostały odwrócone, co biorąc pod uwagę robotniczy charakter miasta i panujące w nim tradycje trzeba uznać za poważny sukces. Były też sukcesy bardziej spektakularne. Największy z nich to utworzenie pierwszej w kraju (być może do dnia dzisiejszego jedynej) samorządowej szkoły artystycznej: Liceum Sztuk Plastycznych (obecnie Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych).
Naturalną kontynuacją tych działań były starania o „sprowadzenie" do Zabrza kolejnej po Śląskiej Akademii Medycznej, wyższej uczelni. Odpowiedziała na nie Politechnika

[1] Źródło: http://zis.zabrze.pl/um.zabrze/news/luty/srodowisko.html

Śląska stwarzając w Zabrzu siedzibę bardzo rozwojowego, cieszącego się wielką popularnością Wydziału Organizacji i Zarządzania.
Zaczęto się od budynku koszar na terenie położonego w centrum miasta, poniemieckiego kompleksu wojskowego. Miasto wyremontowało już 5 budynków na potrzeby uczelni. Politechnika obok Akademii Medycznej stała się ważnym ośrodkiem akademickim na terenie Śląska. W roku akademickim 2001/2002 otwarty został Kierunek Socjologii, a w roku 2003/2004 Kierunek Administracji. Oba te kierunki cieszą się dużym zainteresowaniem wśród potencjalnych studentów.
Ważnym zwrotem w kierunku rozwoju miasta było również przystąpienie gminy w 2000 roku do Międzygminnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Do końca lat 90. bowiem w Zabrzu niemal się nie budowało, nie licząc domków jednorodzinny stawianych przez indywidualnych inwestorów. W ciągu niespełna roku, na przekazanej przez miasto działce, stanął efektowny budynek z 72 nowoczesnymi, świetnie wyposażonymi mieszkaniami. To byt pierwszy etap inwestycji. W drugim etapie inwestycji (rok 2002) oddano kolejny blok mieszczący 29 mieszkań. Ponieważ zainteresowanie tą formą budownictwa przerosło oczekiwania (TBS-owskich mieszkań nie można kupić, a miesięczny czynsz za wynajem jest stosunkowo wysoki), planowana jest budowa zespołu budynków ze 172 mieszkaniami w dzielnicy Zaborze.
W roku 1999, po zakończeniu prac adaptacyjnych w dawnym Hotelu Kochmana przy ul. Wolności, dokąd przeniosła się część wydziałów Urzędu Miejskiego. Obiekt ten został wyróżniony tytułem „Modernizacja Roku 1999”. Nieco później na parterze budynku urządzono Biuro Obsługi Interesantów, bardzo ułatwiające mieszkańcom miasta załatwianie spraw urzędowych.
Wcześniej do nowych siedzib wprowadziły się dwie miejskie instytucje: Powiatowy Urząd Pracy i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Dla potrzeb obu tych instytucji zaadaptowano budynek koszarowy na terenie dawnej jednostki wojskowej przy ul. Roosevelta - w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksu Politechniki.
Ważnym wydarzeniem w życiu miasta było otrzymanie na mocy nowego podziału administracyjnego kraju z 1 stycznia 1999 roku statusu miasta na prawach powiatu.

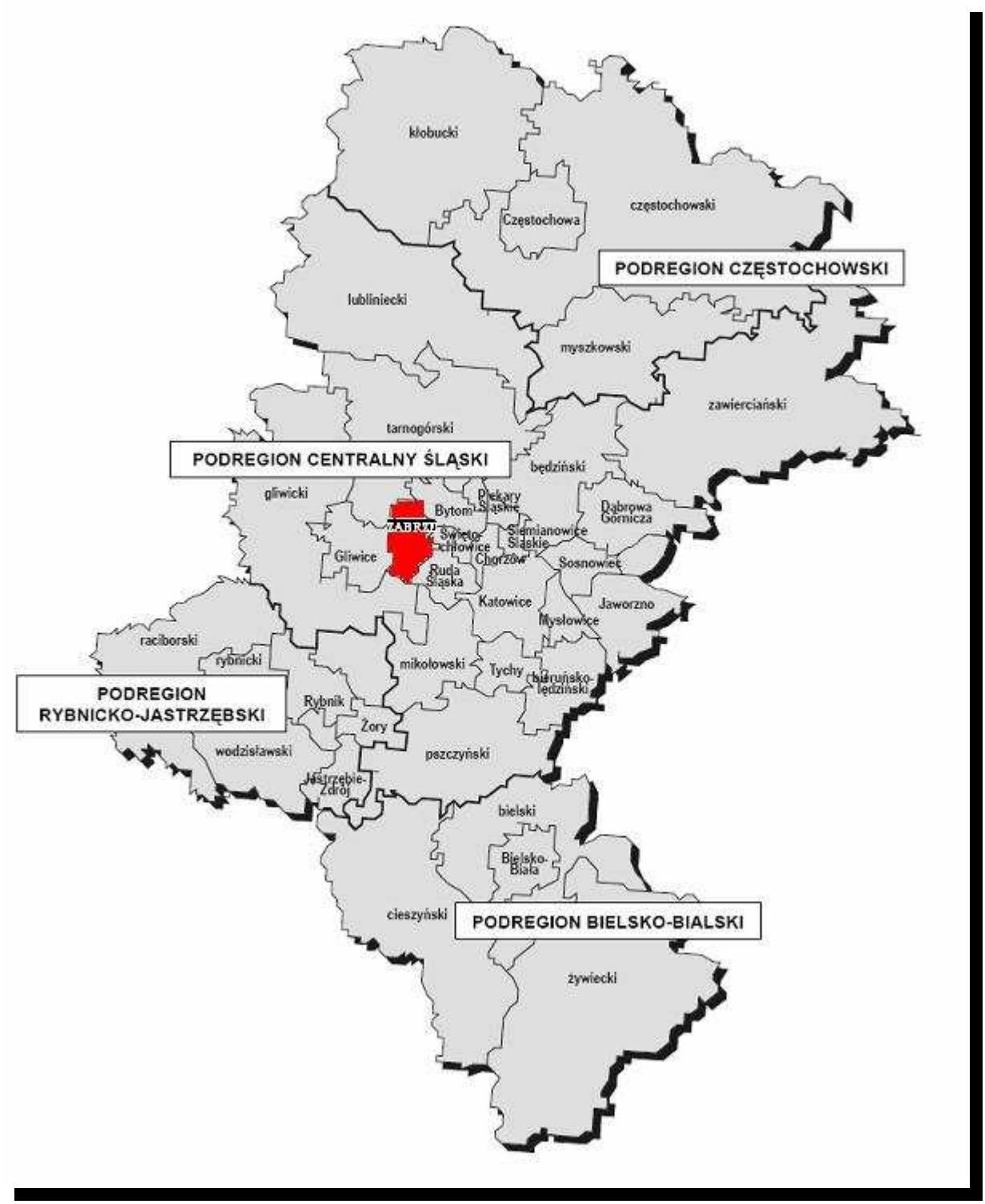

Źródło:www.stat.gov.pl; Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego, 2005r.

4. Gospodarowanie przestrzenią

4.1 Powierzchnia Gminy Zabrze i jednostki pomocnicze

Miasto Zabrze leży w województwie śląskim, w zachodniej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (50, 18° N 18, 46° E). Położone jest w obrębie dwóch jednostek geomorfologicznych: Wyżyny Śląskiej i Kotliny Raciborskiej. Północna część miasta znajduje się w obrębie Płaskowyżu Bytomskiego stanowiącego zachodni fragment Wyżyny Śląskiej, natomiast południowa leży na obszarze Działów Gliwickich, będących podstawową częścią Kotliny Raciborskiej. Najwyżej położone partie z pojedynczymi wzniesieniami dochodzą do 300 m n.p.m. i ciągną się wzdłuż wschodniej granicy miasta. Najniżej położone są tereny południowej i środkowej części miasta – 225 m n.p.m.

Miasto obejmuje swoim obszarem powierzchnię 80,40 km^2, co stanowi 0,7% powierzchni Województwa Śląskiego, granicząc z następującymi pięcioma miastami :

- od północnego wschodu z Bytomiem,
- od wschodu z Rudą Śląską,
- od południa z gminą Gierałtowice,
- od zachodu z Gliwicami,
- od północnego zachodu z gminą Zbrosławice.

Źródło: www.um.zabrze.pl

Od dnia 22.09.2003 r. na mocy uchwały Rady Miejskiej terytorium miasta Zabrze podzielone jest na 17 jednostek pomocniczych, dzielnic i osiedli, co pokazano na poniższym rysunku oraz w tabeli.

- Helenka
- Grzybowice
- Kończyce
- Makoszowy

- Mikulczyce
- Maciejów
- Zaborze Północ
- Zaborze Południe
- Pawłów
- Rokitnica
- Biskupice
- Centrum Północ
- Centrum Południe
- Os. Tadeusza Kotarbińskiego
- Os. Janek
- Os. Mikołaja Kopernika
- Os. Młodego Górnika

Źródło: www.polishcities.pl,2004 rok

Jednostki pomocnicze miasta Zabrza wraz z liczbą ludności przypadającą na dany obszar prezentuje poniższa tabela.

Dzielnica	Mężczyźni	Kobiety	Razem
Biskupice	5458	5647	11105
Centrum Południe	21896	24231	46127
Centrum Północ	13950	15312	29262
Grzbowice	1031	1083	2114
Helenka	5306	5809	11115
Kończyce	1060	1181	2241
Maciejów	1808	1871	3679
Makoszowy	1115	1168	2283
Mikulczyce	7300	7803	15103
Os. Janek	3095	3283	6378
Os. Mikołaja Kopernika	2652	2652	5304
Os. Młodego Górnika	637	687	1324
Os. Tadeusza Kotarbińskiego	4250	4535	8785
Pawłów	1029	1122	2151
Rokitnica	7529	8233	15762
Zaborze Południe	2351	2344	4695
Zaborze Północ	8990	9334	18324

Źródło: Dane Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

4.2 Struktura gruntów w mieście Zabrze

W 2005r powierzchnia ogólna gruntów w ha wynosiła 8040 (zgodnie z decyzją Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego z dn. 08.02.2006r.). Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę i powierzchnię gruntów w mieście Zabrze.

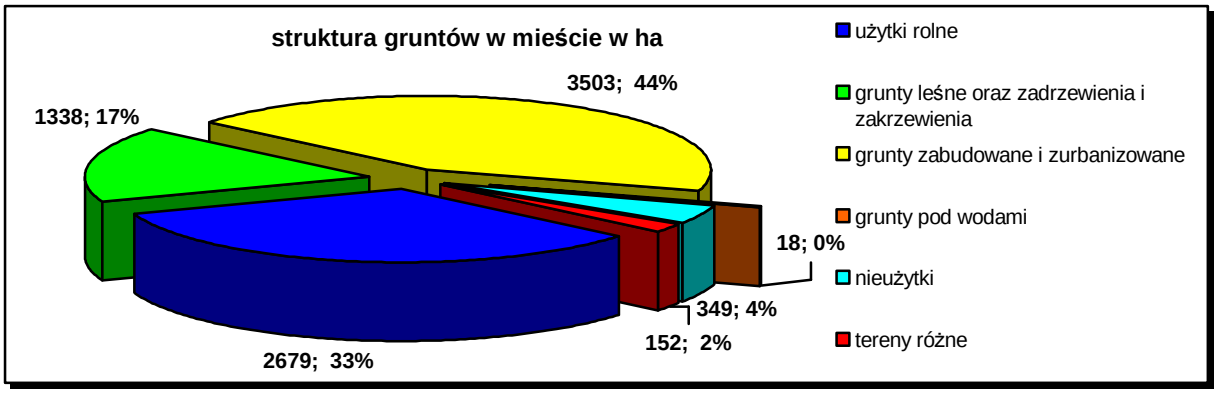

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2005 r.

Jak wynika z powyższego wykresu największą część stanowią grunty zabudowane, bo aż 44%. Równie liczną grupę gruntów stanowią użytki rolne-37%.
Najmniejszą grupą są grunty pod wodami w Gminie Zabrze.

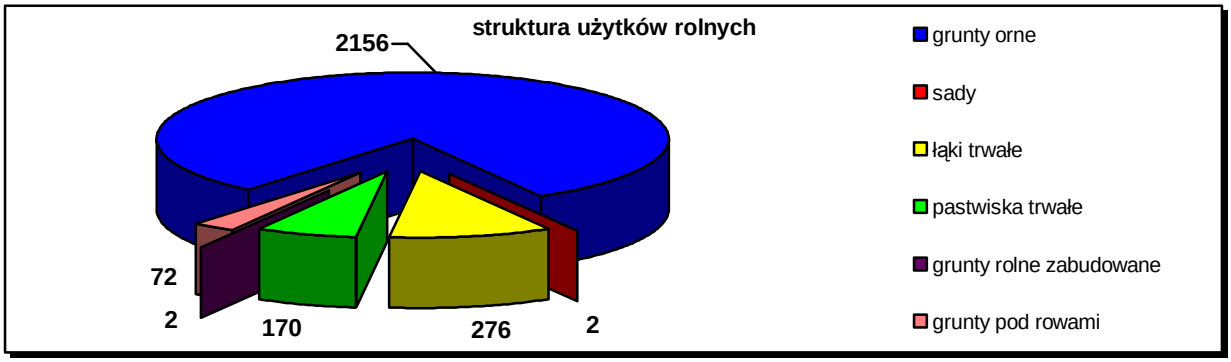

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2005 r.

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne (81%).

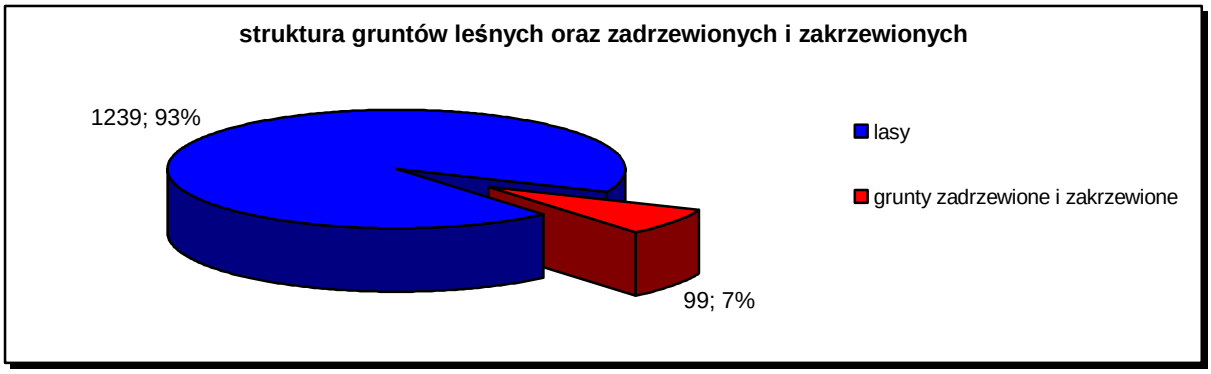

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2005 r.

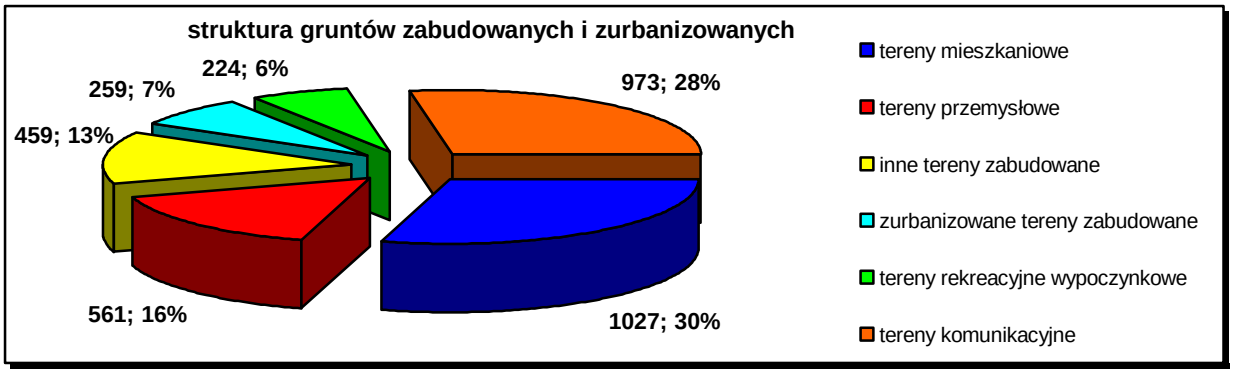

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2005 r.

Wśród gruntów zabudowanych i zurbanizowanych największa część to tereny mieszkaniowe (30%) oraz tereny komunikacyjne (28%).

Na poniższym wykresie przedstawiono podział gruntów ze względu na rodzaj własności.

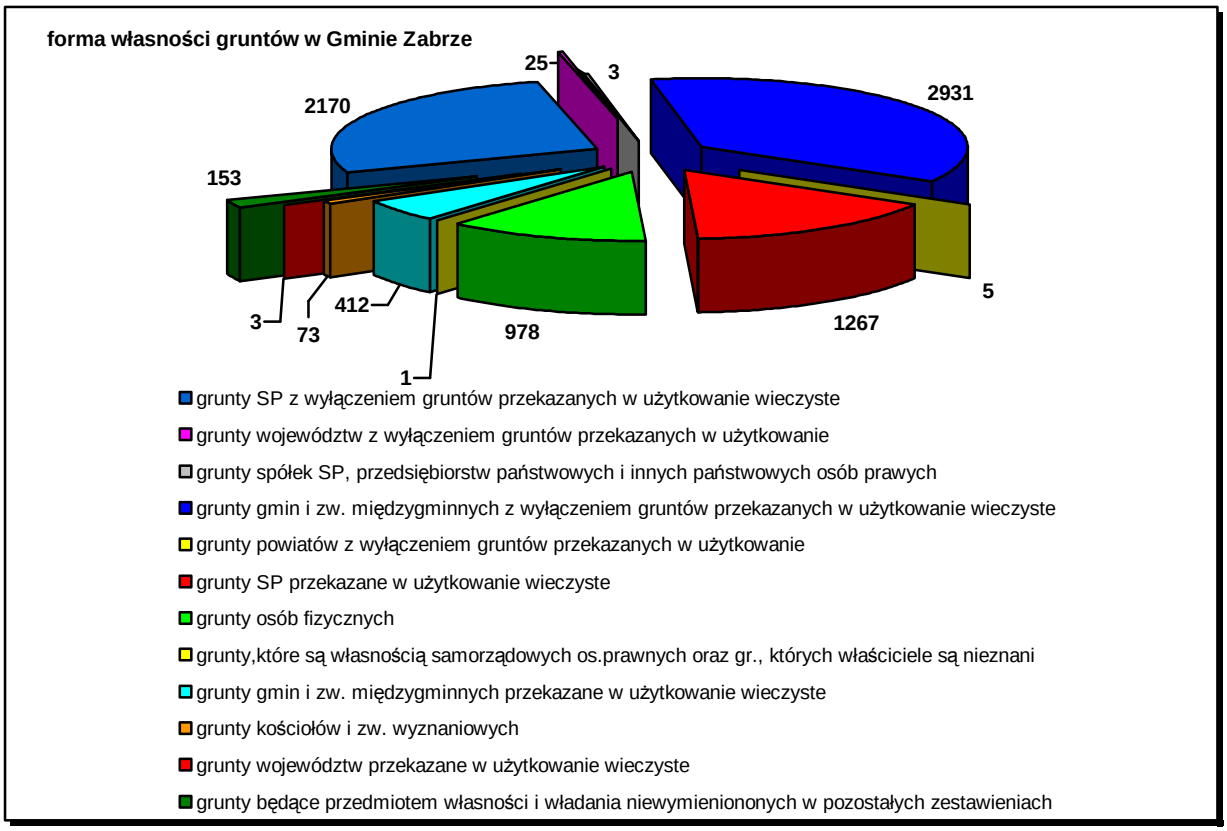

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2005 r.

W 2005 r. wydano 835 pozwoleń na budowę (wraz z ew. zmianą sposobu użytkowania obiektu budowlanego) oraz 88 pozwoleń na rozbiórkę.

4.3 Rozwój przestrzenny miasta

Obecnie Gmina Zabrze posiada uchwalone i obowiązujące następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrza - obszar „C" (UCHWAŁA NR XXV/261/ 04 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA

27.04.2004) ogłoszony w Dzienniku Urzędowym woj. śląskiego Nr 54 z dnia 29 czerwca 2004r. poz. 1685,

2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrza - obszar „A" (UCHWAŁA NR XXVIII/289/04 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 5.07.2004) ogłoszony w Dzienniku Urzędowym woj. śląskiego Nr 86 z dnia 8 września 2004r. poz. 2452,

3) Miejscowy Plan zagospodarowania przestrzennego zespołu usługowego przy węźle Al. Korfantego z drogą Nr 4 (UCHWAŁA NR IV/41/98 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 14.12.1998r.) ogłoszony w Dzienniku Urzędowym woj. śląskiego Nr 21 z dnia 26 kwietnia 1999r. poz. 596,

4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego parku im. Gen. K. Świerczewskiego w Zabrzu (UCHWAŁA NR IV/40/98 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 14 grudnia 1998r.), ogłoszony w Dzienniku Urzędowym woj. Katowickiego Nr 26 z dnia 26 maja 1999r,

5) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dzielnicy Maciejów w Zabrzu (UCHWAŁA NR XLI/467/97 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 13 października 1997r. Z DNIA 13 października 1997r.), ogłoszony w Dzienniku Urzędowym woj. Katowickiego Nr 2 z dnia 22 stycznia 1998r., poz. 17,

6) Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego jednostki strukturalnej im. Mikołaja Kopernika w Zabrzu /UCHWAŁA NR XVIII/155/03 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 10.11.2003 r./ ogłoszona w Dzienniku Urzędowym woj. śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004r. poz. 519; oraz Zmiana Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego jednostki strukturalnej im. Mikołaja Kopernika w Zabrzu (UCHWAŁA Nr XXII/199/04 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 9.02.2004 r./ ogłoszona w Dzienniku Urzędowym woj. śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004r. poz. 520,

7) Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych Drogowej Trasy Średnicowej i terenów położonych w Zabrzu – Zaborzu (UCHWAŁA Nr XIV/119/03 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 7 lipca 2003r./ ogłoszona w Dzienniku Urzędowym woj. śląskiego Nr 85 z dnia 1 września 2003r. poz. 2297,

8) Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących ul. Piłsudskiego i terenów przekazanych przez PKP (UCHWAŁA Nr XXVII/425/00 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU Z DNIA 18 grudnia 2000r./ ogłoszona w Dzienniku Urzędowym woj. śląskiego Nr 4 z dnia 31 stycznia 2001r.

4.4 Obiekty zabytkowe na terenie Gminy Zabrze

Gmina Zabrze posiada bardzo wiele pięknych obiektów zabytkowych , które niestety bardzo często są słabo wyeksponowane. Zabytki to obiekty, które wpisywane są do rejestru zabytków i podlegają ochronie prawnej.

Rada Miejska w Zabrzu podjęła uchwałę w sprawie udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru

zabytków nie stanowiących własności Miasta (UCHWAŁA NR XLVII/595/05 z dnia 12.12.2005r.).

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę gminnych zabytków architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków na terenie Gminy Zabrze.

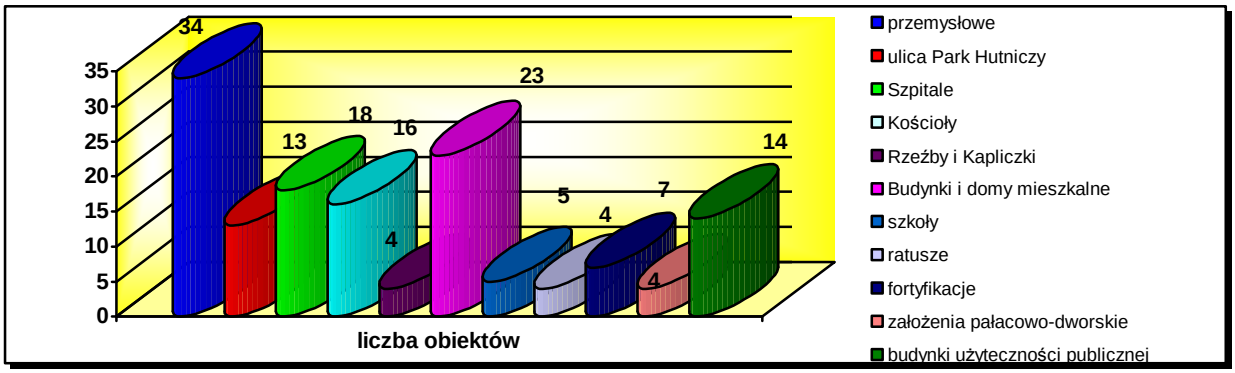

Źródło: Wydział Architektury, Miejski Konserwator Zabytków, 2005r.
*niektóre pozycje dotyczą grupy obiektów (np. domy mieszkalne, czy zespoły zabudowy liczone jako 1 obiekt)

Szczegółową ewidencję ww. obiektów stanowi załącznik nr 2 niniejszego Raportu.

Gmina Zabrze posiada również 25 zabytków nieruchomych oraz jeden zabytek ruchomy. Wykaz tych obiektów stanowi załącznik nr 3.

W 2005 roku wszczęto pięć postępowań administracyjnych w sprawie wpisania obiektu do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Ponadto Gmina Zabrze od 2003r. uczestniczyła w międzynarodowym projekcie Rekula-Restrukturyzacja krajobrazów kulturowych, współfinansowanym przez Unię Europejską w ramach programu INTERREG III B CADSES. Jeden z trzech projektów pilotażowych opracowywany w ramach projektu Rekula - „Nowe życie w starych osiedlach robotniczych" dotyczy rewitalizacji osiedla Borsig w Zabrzu. Gmina Zabrze opracowała ponadto „Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych".

Gospodarowanie nieruchomościami

4.5.1 Gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości zabudowanych

Gmina Miejska Zabrze w 2005 r. była właścicielem 3010 nieruchomości zabudowanych. Powierzchnia mieszkalna i użytkowa budynków wynosiła 514 270,18 m^2. W 2005 r. osoby starające się o mieszkanie komunalne złożyły 1509 wniosków, do użytku oddano z kolei 213 mieszkań. Przyznano również 7920 dodatków mieszkaniowych i prorodzinnych.

Sprzedaż nieruchomości zabudowanych będących własnością Gminy przedstawia poniższa tabela:

2005	ilość	Cena lokalu[2] (w zł)	Cena gruntu (w zł)	Służebność	Razem
Lokale mieszkalne	545	2 342 635,96	984 932,76	0,00	3 327 568,72
Lokale użytkowe	57	6 042 405,80	178 557,82	0,00	6 220 963,62
Garaże	21	34 274,00	22 855,00	6 222,60	63 351,00

Źródło: Dane Wydziału Zarządzania Nieruchomościami i Gospodarki Lokalowej,2005 r.

[2] Kwota po uwzględnieniu 90 % bonifikaty

Poniżej zaprezentowano wykaz nieruchomości nabytych do Gminnego zasobu nieruchomości w roku 2005.

Rodzaj kontrahenta	Powierzchnia w m^2	Wartość (w zł)
Osoba fizyczna	29 825,09	717 772,06
Osoba prawna	182 241,00	11 288 566,00

Źródło: Dane Wydziału Zarządzania Nieruchomościami i Gospodarki Lokalowej,2005 r.

Wykaz nieruchomości nabytych do Gminnego zasobu nieruchomości w roku 2005 pod budowę Drogowej Trasy Średnicowej

Rodzaj kontrahenta	Powierzchnia (w m^2)	Wartość (w zł)
Osoba fizyczna	13 156,65	1 978 704,00
Osoba prawna	14 533,00	1 375 068,04

Źródło: Dane Wydziału Zarządzania Nieruchomościami i Gospodarki Lokalowej,2005 r.

Strukturę wiekową zabrzańskich budynków mieszkalnych prezentuje poniższy wykres:

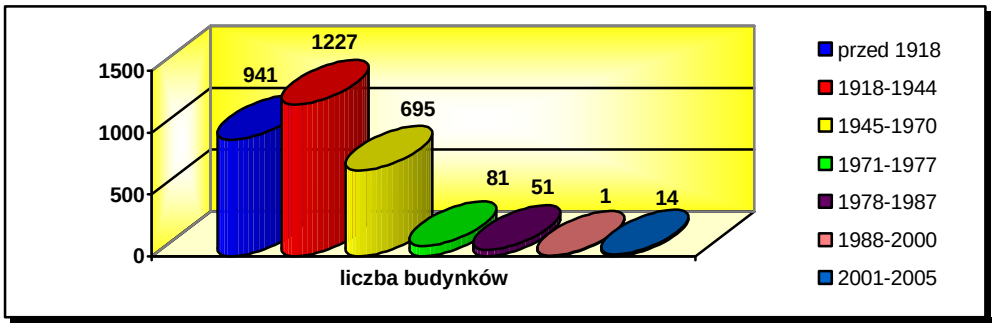

Źródło: Dane Wydziału Zarządzania Nieruchomościami i Gospodarki Lokalowej,2005 r.

W poniższej tabeli przedstawiono dane nt. wyposażenia w media mieszkań i budynków zarządzanych przez poszczególnych zarządców na terenie Zabrza.

	ZBK	MAK-DOM	CAMION	HELENKA	MIKULCZYCE
	Liczba budynków (szt.)			Liczba mieszkań (szt.)	
Wodociąg sieciowy	13 150	1 914	131	267	268
Kanalizacja	13 088	1 895	108	267	268
Gaz	9 802	1 725	133	260	167
c.o.	230	898	234	25	23
Ciepła woda	58	358	27	0	23

Źródło: Dane Wydziału Zarządzania Nieruchomościami i Gospodarki Lokalowej,2005 r.

Ze względu na wiek większość budynków wymaga remontów i modernizacji, przede wszystkim wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, termorenowacji i wykonania robót ogólnobudowlanych.
W 2005 r. z gospodarowania nieruchomościami uzyskano dochody w wysokości 64 447 195,00 zł oraz poniesiono koszty w wysokości 79 586 054,00 zł.

W 2005 r. przeprowadzono rozbiórki obiektów komunalnych:

- Mieszkalne 2,
- Użytkowe 11,
- Gospodarcze 6.

Mieszkania oddane do użytku od I-XII 2005 r.

Mieszkania		Powierzchnia użytkowa w m^2	
ogółem	w tym budownictwo indywidualne	ogółem	w tym budownictwo indywidualne
269	**54**	**20584**	**8028**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, 2005r.

4.5.2 Gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości niezabudowanych

W 2005 r. Wydział Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w Zabrzu dokonał sprzedaży **20** nieruchomości niezabudowanych o łącznej powierzchni **13 ha 1259 m^2** za łączną kwotę **7.148.385,00** zł.
W 14 przypadkach nieruchomości nabyły osoby fizyczne, w 6 – osoby prawne.

Dane dot. nabycia do gminnego zasobu nieruchomości niezabudowanych w 2005 r. prezentują poniższe tabele:

lp	Rodzaj kontrahenta	Powierzchnia,m^2	Wartość, zł
1	Osoba fizyczna	29 825,09	717 772,06
2	Osoba fizyczna	182 241,00	11 288 566,00

Źródło: Dane Wydziału Gospodarki Gruntami,2005r.

W powyższym zestawieniu uwzględniono również nieruchomości nabyte do gminnego zasobu nieruchomości w ramach art. 66 par.1 pkt 2 ordynacji podatkowej, w zamian za umorzenie należności Gminy z tytułu podatku od nieruchomości.

Pod budowę Drogowej Trasy Średnicowej nabyto następujące nieruchomości:

lp	Rodzaj kontrahenta	Powierzchnia,m^2	Wartość, zł
1	Osoba fizyczna	13 156,65	1 978 704,00
2	Osoba fizyczna	14 533,00	1 375 068,04

Źródło: Dane Wydziału Gospodarki Gruntami,2005r.

W 2005 r. Wydział Gospodarki Gruntami uzyskał <u>dochody</u> z realizacji zadań budżetowych w zakresie gospodarowania nieruchomościami w wysokości **21.077.501,57 zł,** z rozbiciem na zadania:

1. SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI
   - sprzedaż lokali mieszkalnych – 3.674.479,61 zł
   - sprzedaż lokali użytkowych – 6.201.859,81 zł
   - sprzedaż garaży – 58.399,54 zł
   - sprzedaż budynków usługowych – 0,00 zł
   - sprzedaż nieruchomości niezabudowanych – 6.854.671,10 zł
   - wpływy z tyt. przekształcenia prawa użytkowania wieczystego – 162.237,11 zł

   RAZEM: **16.951.647,17 zł**

2. NAJEM I DZIERŻAWA
   - czynsz dzierżawny – 1.118.293,71 zł
   - dzierżawa gruntów rolnych – 102.450,55 zł
   - najem gruntu pod budowę infrastruktury technicznej – 171.112,78 zł
   - czynsz dzierżawny –obwód łowiecki – 415,20 zł

   RAZEM: **1.392.272,24 zł**

3. WIECZYSTE UŻYTKOWANIE
   - opłaty roczne za użytkowanie wieczyste gruntu – 1.302.004,30 zł
   - pierwsza opłata z tyt. wieczystego użytkowania gruntu – 138.646,44 zł

   RAZEM: **1.440.650,74 zł**

4. ODSETKI OD NIETRMINOWYCH WPŁAT
   - odsetki – wieczyste użytkowanie – 37.515,12 zł
   - odsetki – czynsz dzierżawny – 12.665,57 zł
   - odsetki – dzierżawa gruntów rolnych – 230,28 zł
   - odsetki – opłata adiacencka – 110,62 zł
   - odsetki przekształcenie prawa użytkowania wieczystego – 182,80 zł
   - odsetki – sprzedaż nieruchomości – 15.364,68 zł
   - odsetki – najem gruntu – 2,91 zł

   RAZEM: **66.071,98 zł**

5. WPŁYWY Z RÓŻNYCH DOCHODÓW
   - opłata adiacencka – 5.151,25 zł
   - przygotowanie nieruchomości do sprzedaży - 482.590,00 zł
   - dochody różne – 17.533,50 zł

   RAZEM: **505.274,75 zł**

6. PROWIZJA 25% - WYNAGRODZENIE ZA DOCHÓD SP

   RAZEM: **721.584,69 zł**

Koszty poniesione związane z realizacją zadań w zakresie gospodarowania nieruchomościami w 2005 r. wyniosły **378.74,29 zł.**
Poniesione wydatki dotyczą:

1. Kosztów wykonania operatów szacunkowych: 285.870,40 zł
2. Kosztów zarządzania kompleksem 230 garaży położonych w Zabrzu przy ul. Makoszowskiej(zarządzanie nieruchomościami SP): 10.842,88 zł
3. Kosztów ogłoszeń prasowych: 14.992,34 zł
4. Opłat za wykonanie dokumentacji geodezyjnych: 2.715,38 zł
5. Opłat sądowych i notarialnych: 38.264,34 zł
6. Wykonania wcześniejszych decyzji dot. wyłączenia gruntów rolnych i leśnych z produkcji: 8.982,66 zł
7. Opłat z tyt. ustanowienia służebności drogowych: 2.000,00 zł
8. Zwrotu uregulowanych odszkodowań na rzecz osób fizycznych, za nieruchomości zajęte pod drogi publiczne : 7.040,00 zł

W 2005 r. Wydział Gospodarki Gruntami przekazał nieruchomości:

- w trwały zarząd - 1
- w dzierżawę - 394
- w użyczenie - 1

5. Gospodarka miasta.

5.1 Podmioty gospodarcze

Na koniec roku 2005 wg klasyfikacji GUS (Główny Urząd Statystyczny) zarejestrowanych było 14 453 podmiotów gospodarczych, z kolei wg EDG (Ewidencja Działalności Gospodarczej) 15 556 podmiotów.

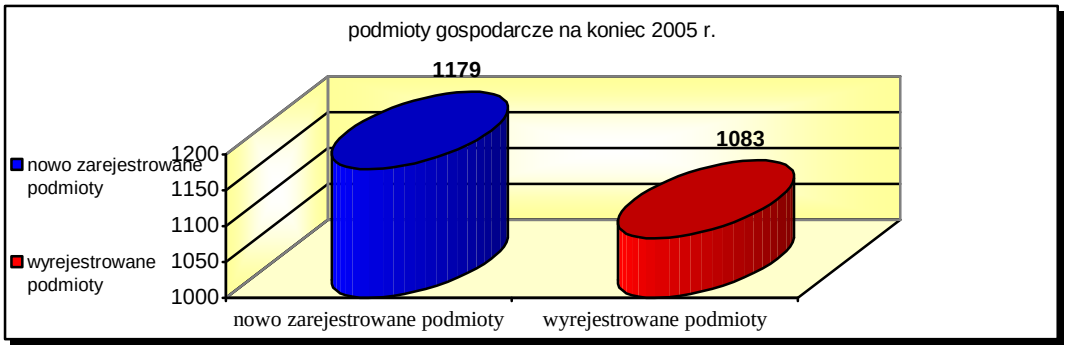

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

Liczbę podmiotów gospodarczych wg ilości zarejestrowanych pracowników ilustruje poniższy wykres.

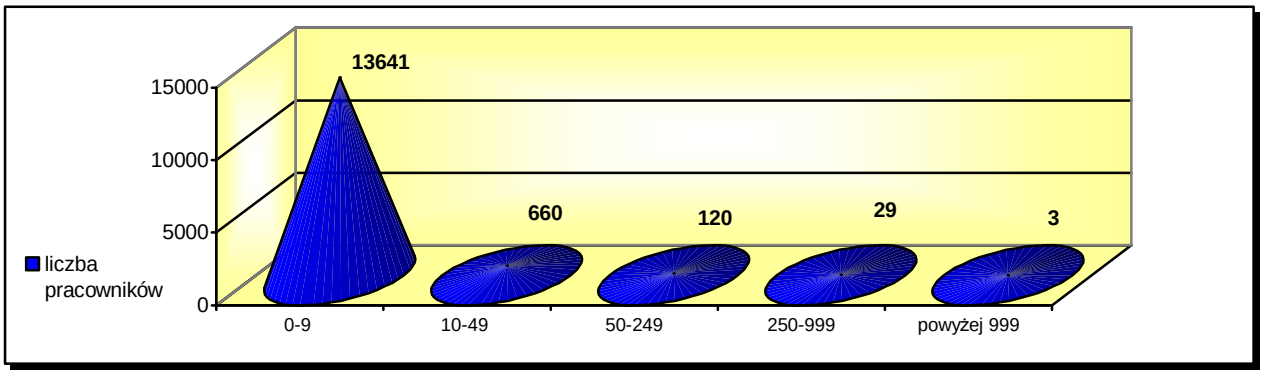

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

Liczbę jednostek zarejestrowanych wg sekcji przedstawia poniższa tabela.

Nazwa sekcji	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250-999 pracowników	powyżej 999 pracowników
SEKCJA A rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	28	1	0	0	0
SEKCJA B rybactwo	1	0	0	0	0
SEKCJA C górnictwo	2	4	0	1	0
SEKCJA D przetwórstwo przemysłowe	761	102	30	9	0
SEKCJA E wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	1	0	3	2	1
SEKCJA F budownictwo	1033	71	12	6	0
SEKCJA G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	4660	165	11	4	0

SEKCJA H hotele i restauracje	271	20	2	0	0
SEKCJA I transport, gospodarka magazynowa i łączność	1200	15	5	0	1
SEKCJA J pośrednictwo finansowe	519	6	0	0	0
SEKCJA K obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	3529	42	18	2	0
SEKCJA L administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	8	3	6	1	0
SEKCJA M edukacja	242	156	14	0	0
SEKCJA N ochrona zdrowia i pomoc społeczna	594	43	6	3	1
SEKCJA O działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	792	32	13	1	0

Źródło: Dane Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

Liczbę i strukturę podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON:

Spółki handlowe		Spółki cywilne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą[3]			
Razem	Z udziałem kapitału zagranicznego		Razem	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	Przemysł	
					Razem	Przetwórstwo przemysłowe
870	**152**	**1206**	**10237**	**26**	**628**	**626**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego, IV kwartał 2005r.

Strukturę działalności podmiotów gospodarki narodowej przedstawiono na poniższym wykresie.

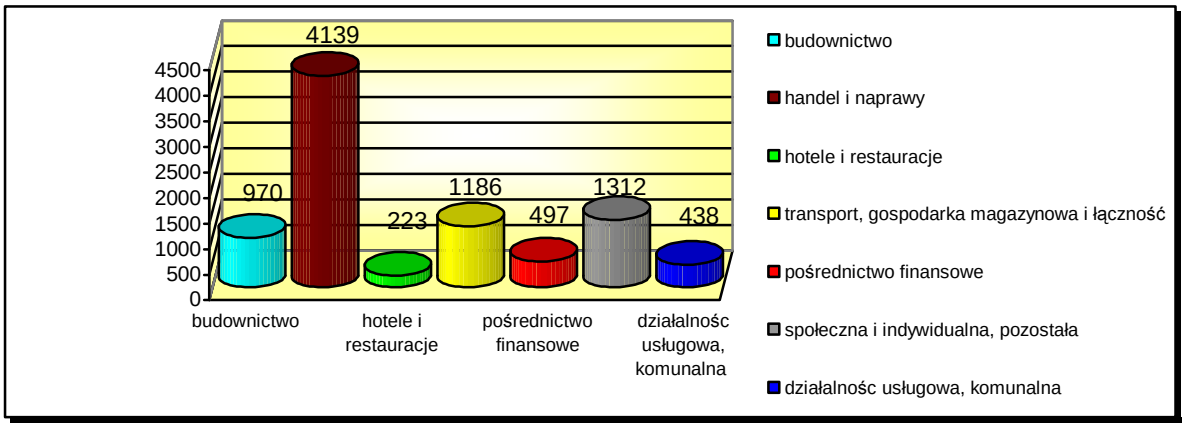

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego, IV kwartał 2005r.

[3] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie

5.2 Handel

5.2.1. Sprzedaż detaliczna

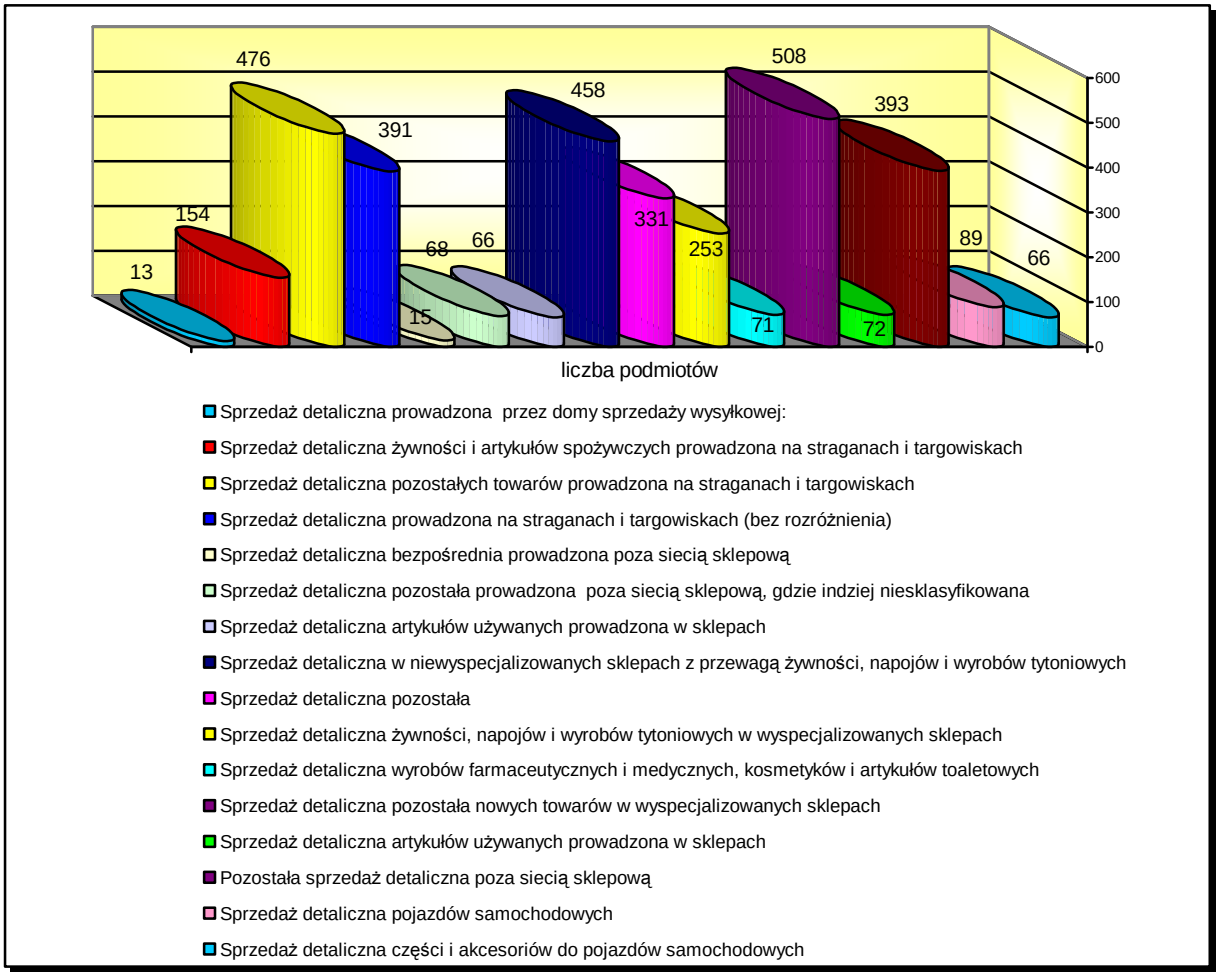

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

5.2.2. Sprzedaż paliw

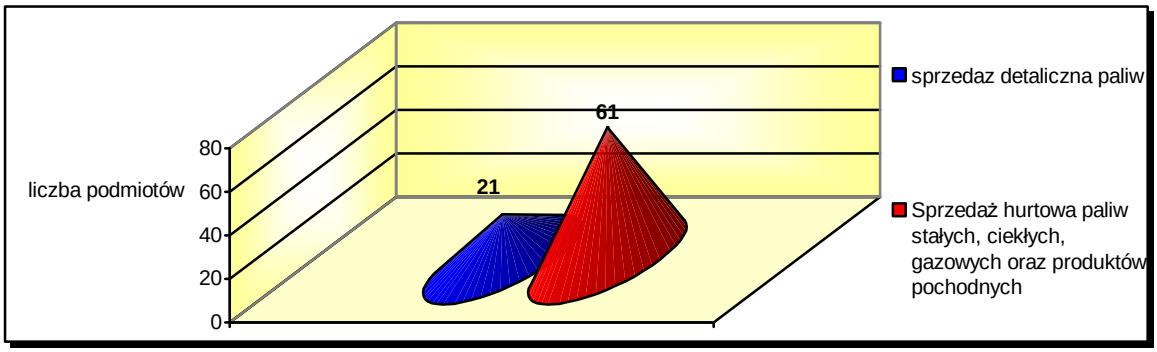

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

5.2.3. Sprzedaż hurtowa

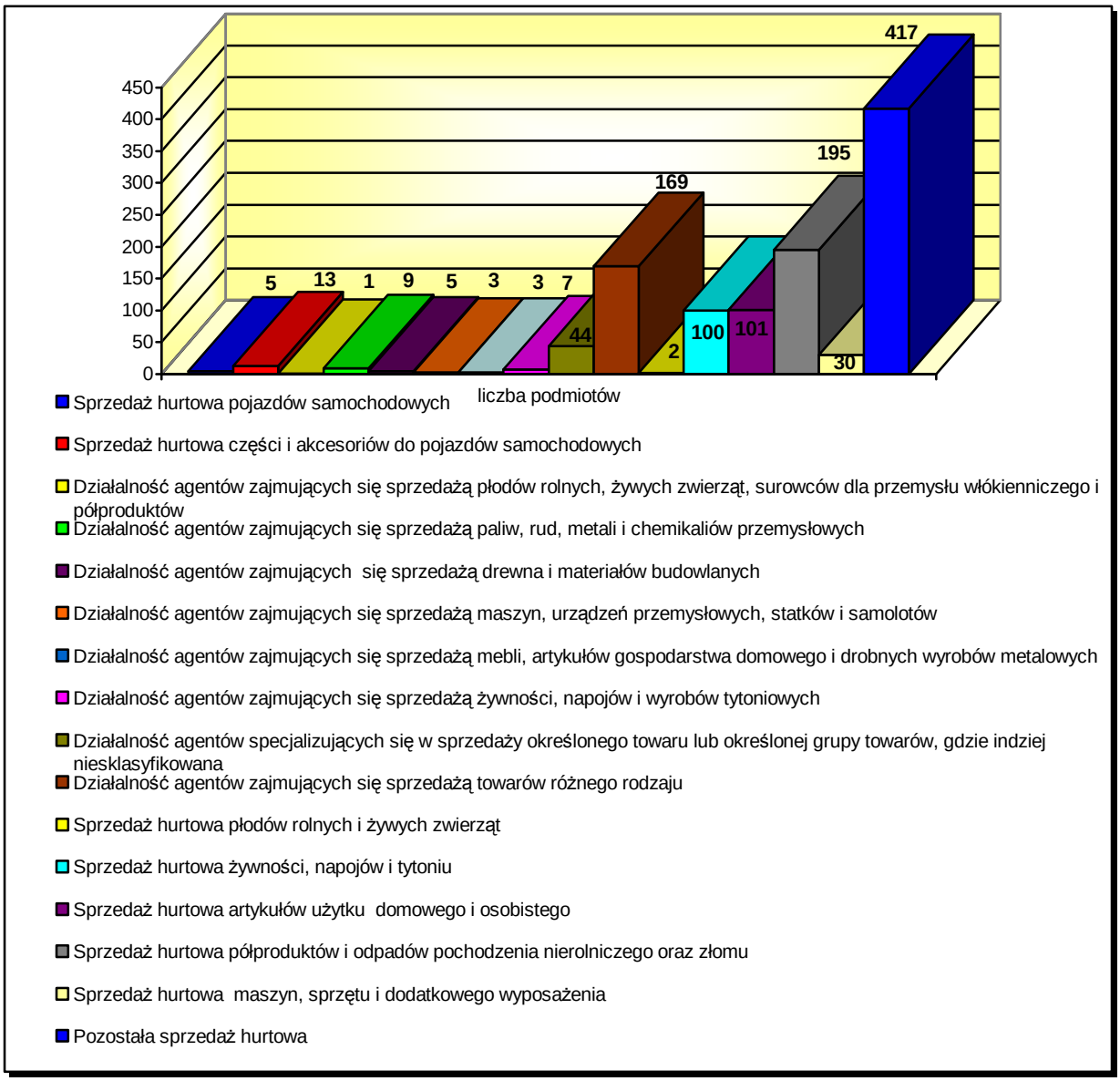

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

5.2.4. Placówki gastronomiczne

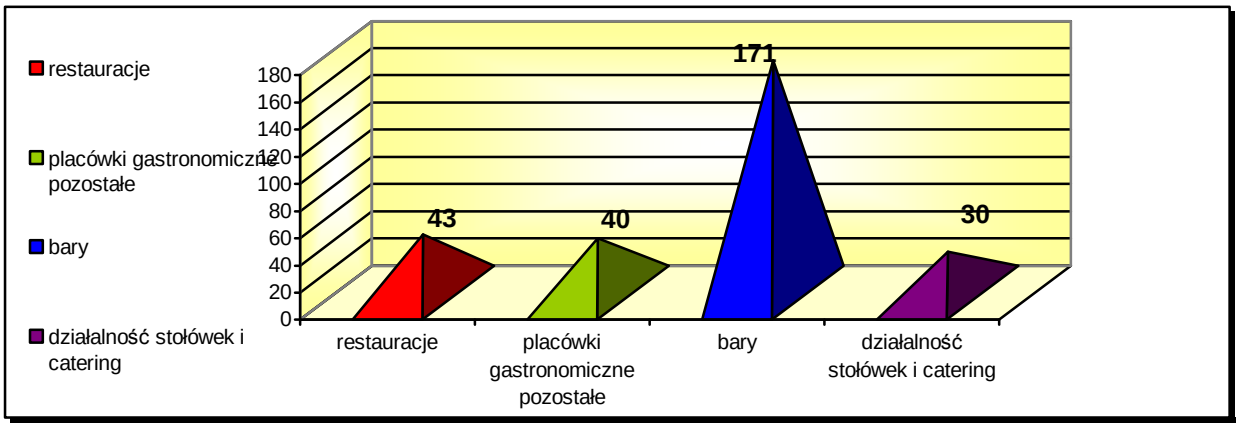

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

5.3 Stowarzyszenia

Liczba stowarzyszeń ujętych w ewidencji stowarzyszeń działających na terenie miasta Zabrze na koniec 2005 roku wynosiła 162.

W 2005 r. do ewidencji stowarzyszeń działających na terenie miasta Zabrze wpisano 12, żadnego nie wyrejestrowano. Cele i sposoby ich realizacji przez poszczególne stowarzyszenie zapisane są w wykazie stowarzyszeń znajdującym się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www.zabrze.magistrat.pl. Zgodnie z ustawą Prawo o stowarzyszeniach głównymi źródłami dochodów są składki członkowskie, darowizny, spadki, zapisy, dochody z własnej działalności oraz z ofiarności publicznej. Dużym problemem w działalności organizacji pozarządowych, którego szczególne nasilenie zaobserwowano w 2003 roku, był brak własnego lokalu oraz braki w sprzęcie.

Aby zapobiec tym problemom, od kwietnia 2004 r. w Zabrzu, w strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Kultury, działa Centrum Organizacji Pozarządowych (COP), którego podstawą funkcjonowania jest Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. *O działalności pożytku publicznego i wolontariacie.* Centrum Mieści się w dawnej siedzibie Towarzystwa Miłośników Zabrza przy ul. Brodzińskiego. Centrum dysponuje 2 salami, dużą- na 120 osób oraz małą – 40- osobową, kuchnią, holem oraz sekretariatem. W 2005 r. z pomieszczeń Centrum korzystało systematycznie 21 stowarzyszeń.

COP jest łącznikiem pomiędzy organizacjami i organami władzy, wspiera, ułatwia działania organizacji. Pomaga w pisaniu pism, przygotowywaniu materiałów aplikacyjnych i dokumentów, ułatwianiu nawiązywania kontaktów.

Ważnym elementem wspierania stowarzyszeń są szkolenia. We wrześniu 2005 r. zorganizowano szkolenie pn. „ABC organizacji pozarządowych”, w październiku „Porozmawialiśmy o pieniądzach”, w grudniu szkolenie pn. „Podstawy obsługi komputera”, „Użytkowanie sieci Internet” oraz specjalistyczne „Szkolenie i warsztaty z zakresu komunikacji społecznej i interpersonalnej”. Przygotowano również „Program współpracy miasta Zabrze z organizacjami pozarządowymi na rok 2006”. Prowadzone były różne formy konsultacji, które objęły 38 stowarzyszeń.

5.4 Dochody mieszkańców Zabrza

W 2005 roku do Urzędu Skarbowego w Zabrzu wpłynęło 83 402 zeznania podatkowe (PIT 36, PIT 36L, PIT 37, PIT-40A,PIT- 40).

W poniższej tabeli i wykresie przedstawiono liczbę osób, które osiągnęły dochody w poszczególnych progach skali podatku dochodowego od osób fizycznych w 2005 r.:

Dochód (w zł)	Liczba podatników
0,00-37 024	77 191
37 024,1-74 048	4 851
Powyżej 74 048	1 360

Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2005 r.

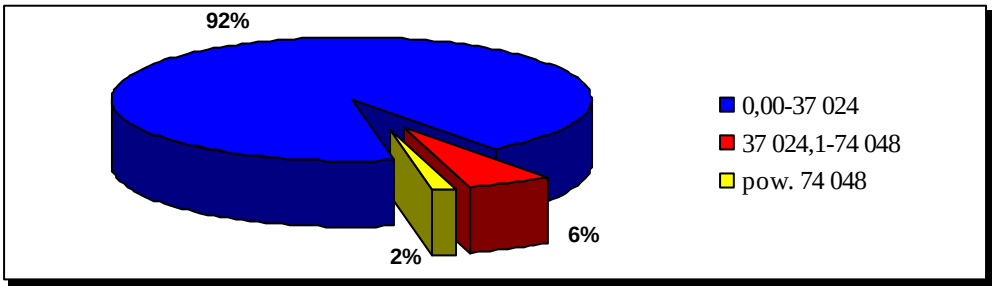

Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2005 r.

W 2005r. suma dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy wyniosła ogółem 494 268 tys. zł, z czego:

- Podatek dochodowy od osób prawnych: **14 591 zł**
- Podatek dochodowy od osób fizycznych: **368 102 zł**
- Podatek od towarów i usług: **104 268 zł**
- Pozostałe podatki i opłaty: **7 307 zł**

W poniższych tabelach przedstawiono liczbę osób, które skorzystały z odliczenia od dochodów/przychodów PIT wg zestawienia rodzajów i limitów:

PIT O[4] za 2005 rok

Pozycja	liczba
Darowizna	982
Darowizny wynikające z odrębnych ustaw	109
Wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych	2 367
Zwroty nienależne pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu, jeśli nie zostały one potrącone przez płatnika	70
Wydatki z tytułu użytkowania sieci Internet w lokalu (budynku) będącym miejscem zamieszkania podatnika	11 132
Ulga za wyszkolenie uczniów lub z tytułu zatrudnienia pracowników w celu przygotowania zawodowego, przyznana na podstawie decyzji urzędu skarbowego	91

Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2005 r.

[4] PIT O-ulgi i odliczenia od dochodu (przychodu) i od podatku

PIT D[5] za 2005 rok

Pozycja	Liczba deklaracji
Odliczenia wydatków poniesionych na spłatę odsetek od kredytu (pożyczki) mieszkaniowego	41
Odliczenia wydatków- na zasadzie praw nabytych-duża ulga budowlana	25
Kwota przysługującego odliczenia z tytułu systematycznego gromadzenia w 2005 r. oszczędności na jednym rachunku oszczędnościowo- kredytowym i w jednym banku prowadzącym kasę mieszkaniową	48
Odliczenia wydatków na remont i modernizację budynku lub lokalu mieszkaniowego oraz wpłaty na wyodrębniony fundusz remontowy, dokonywanych w roku 2005	31 381

Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2005 r.

W poniższej tabeli oraz na wykresie przedstawiono liczbę obsługiwanych podatników przez Urząd Skarbowy w latach 200-2005 (podatnicy ogółem oraz płatnicy PIT):

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
podatnicy	108 316	110 507	85 101	83 988	84 812	89 133
Płatnicy PIT	2 674	2 812	2 702	2 558	2 958	2 818

Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2005 r.

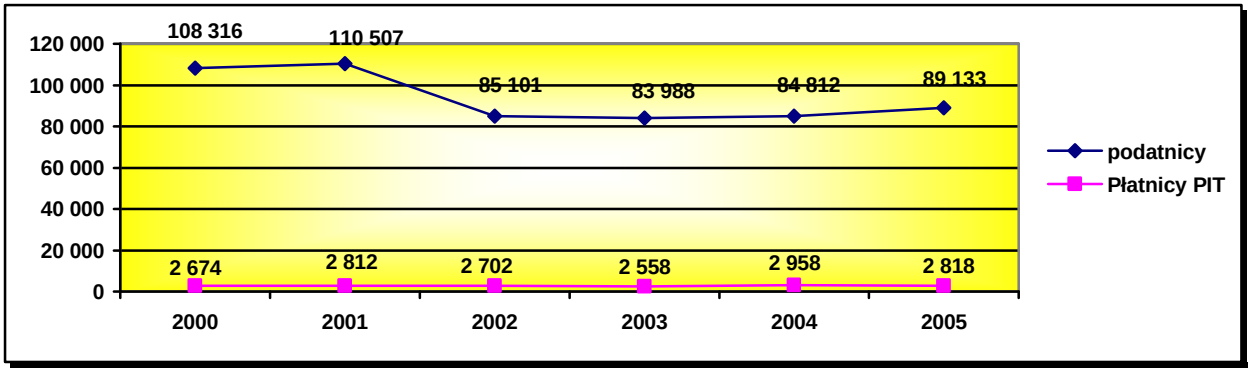

Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2005 r.

[5] PIT D-wydatki mieszkaniowe

6. Motoryzacja

Wg stanu na dzień 31.12.2005r. ilość zarejestrowanych samochodów w Gminie Zabrze wyniosła ogółem 60 035, z czego 52 304 stanowiły samochody osobowe.
W 2005 r. z ruchu wycofano 452 pojazdy.
Na przewóz taksówką osobową wydano 10 licencji.
W sumie w roku 2005 wydano 10 552 praw jazdy oraz 12 887 dowodów rejestracyjnych i 13 007 pozwoleń czasowych.

7. Rynek pracy

Zabrze to miasto, gdzie swą działalność prowadzi wiele firm, instytucji i zakładów produkcyjnych. Na terenie Miasta Zabrze znajdują się również tereny Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Podstrefa Gliwice), która oferuje zatrudnienie dla mieszkańców okolicznych miast, a inwestorom możliwość skorzystania z ulg podatkowych.

Jednak mimo, iż na terenie Zabrza zlokalizowanych jest wiele zakładów i firm, Zabrze boryka się z problemem, jakim jest ponad 22 %-owa stopa bezrobocia[6].

Źródło: www.pup.zabrze.pl, 2005 rok, Fot. Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu

Wg stanu na dzień 30.06.2005r wskaźnik bezrobocia rejestrowanego[7] wyniósł 11,4%, natomiast w miesiącu grudniu 10,6%.

Wskaźnik obciążenia bezrobociem[8] w dniu 30.06.2005r. wyniósł 37,5 natomiast w dniu 31.12.2005r.- 34,8.

Stopa bezrobocia w mieście, w porównaniu z poszczególnymi miastami woj. Śląskiego utrzymuje się na dość wysokim poziomie.

Na poniższych wykresach zaprezentowano kształtowanie się stopy bezrobocia w powiatach podregionu Centralny Śląsk w poszczególnych kwartałach 2005r.

[6] Wg. definicji podanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu : Stopa bezrobocia to udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. Jest to iloraz bezrobotnych przez aktywnych zawodowo w danej kategorii ludności. Aktywni zawodowo definiowani są przez GUS jako osoby pracujące plus osoby poszukujące pracy plus bezrobotni plus niepełnosprawni (z możliwością zatrudnienia w niektórych zawodach). Do aktywnych zawodowo cywili nie wlicza się pracowników: wojska, policji oraz służb ochrony państwa.

[7] Stosunek procentowy liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym

[8] Liczba bezrobotnych przypadająca na 100 osób pracujących

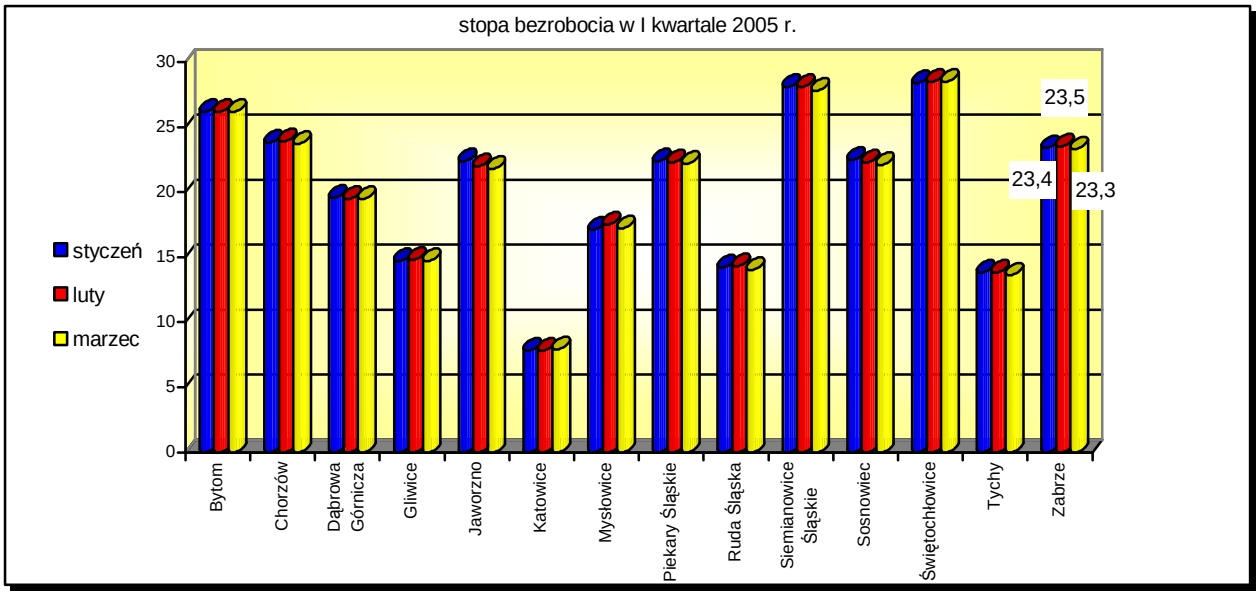

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach”

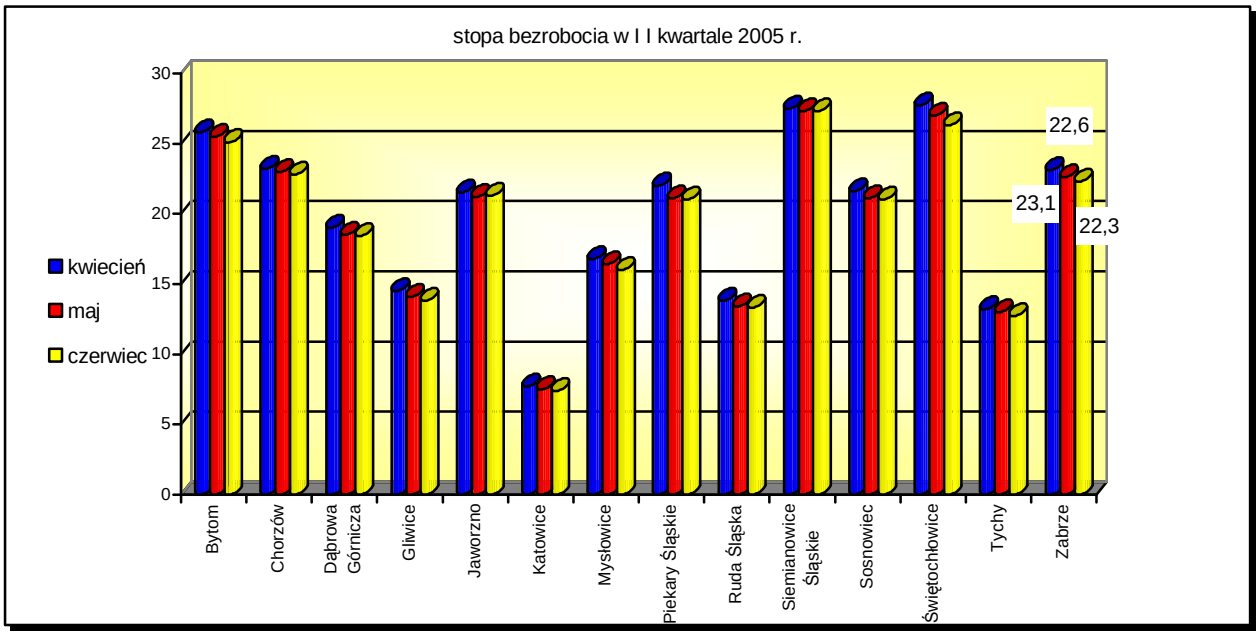

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach”

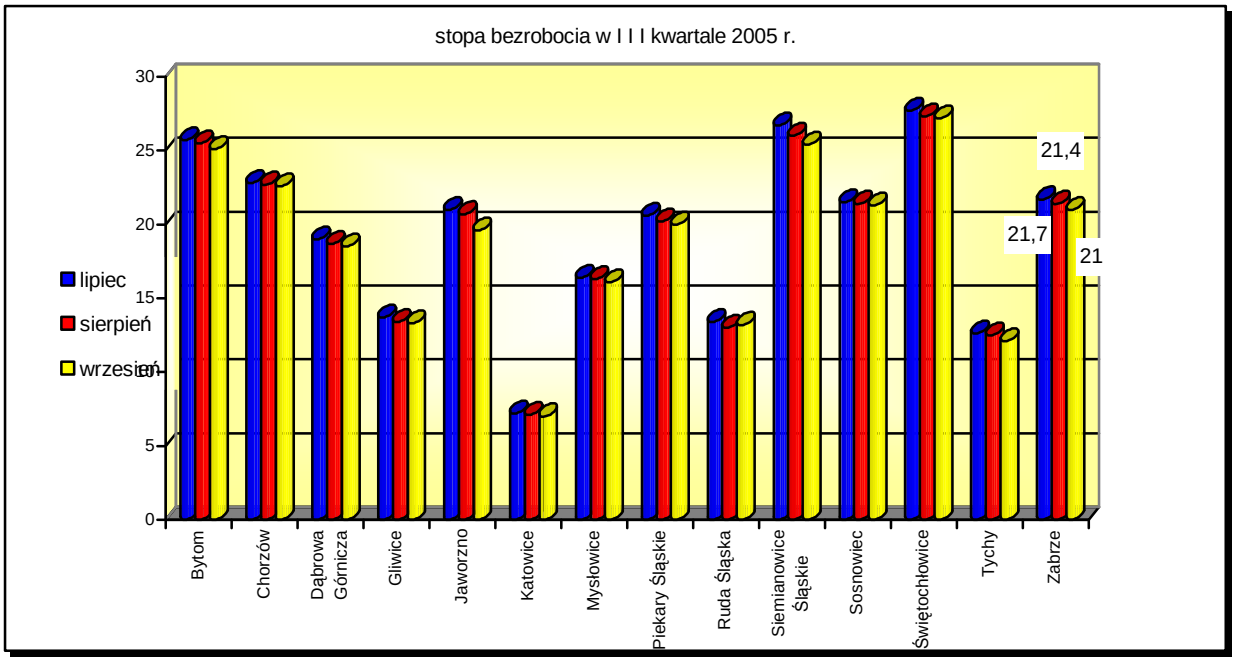

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach”

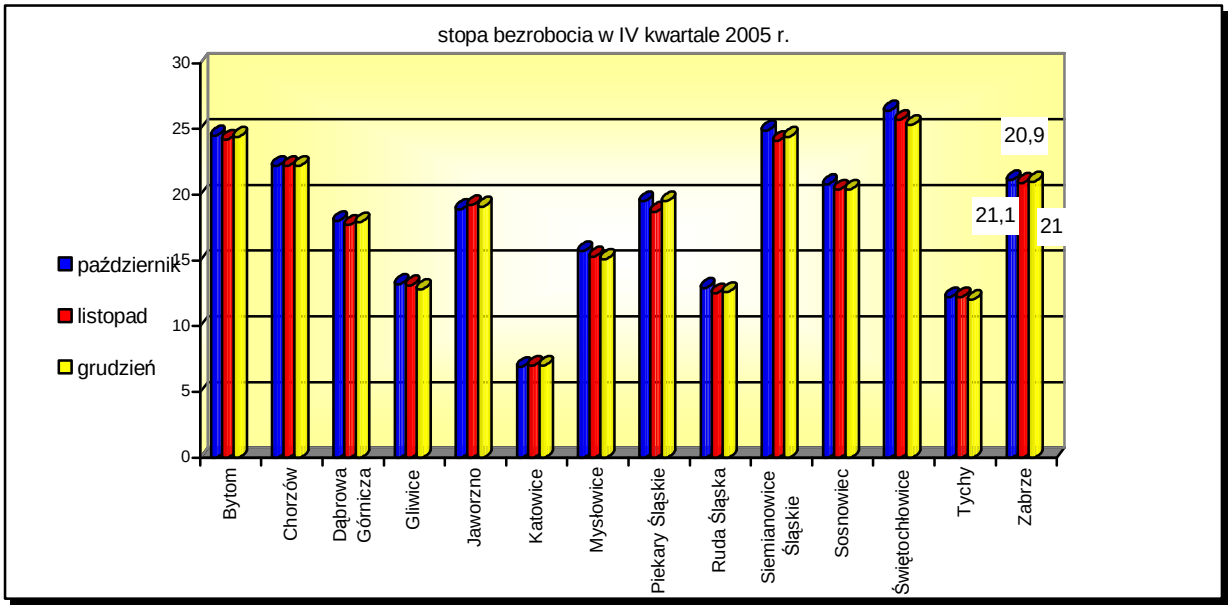

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach”

Z powyższego wykresu wynika, że stopa bezrobocia w Zabrzu w I, II i III kwartale 2005 r. należała do grupy najwyższych w województwie Śląskim. Podobnie było w IV kwartale 2005r., aczkolwiek w ostatnim kwartale 2005 r. zauważyć należy spadek stopy bezrobocia w porównaniu z jej wartością zanotowaną na początku roku.

Strukturę bezrobotnych zarejestrowanych wg płci i wieku w Zabrzu w poszczególnych miesiącach 2005 r. prezentują poniższe wykresy.

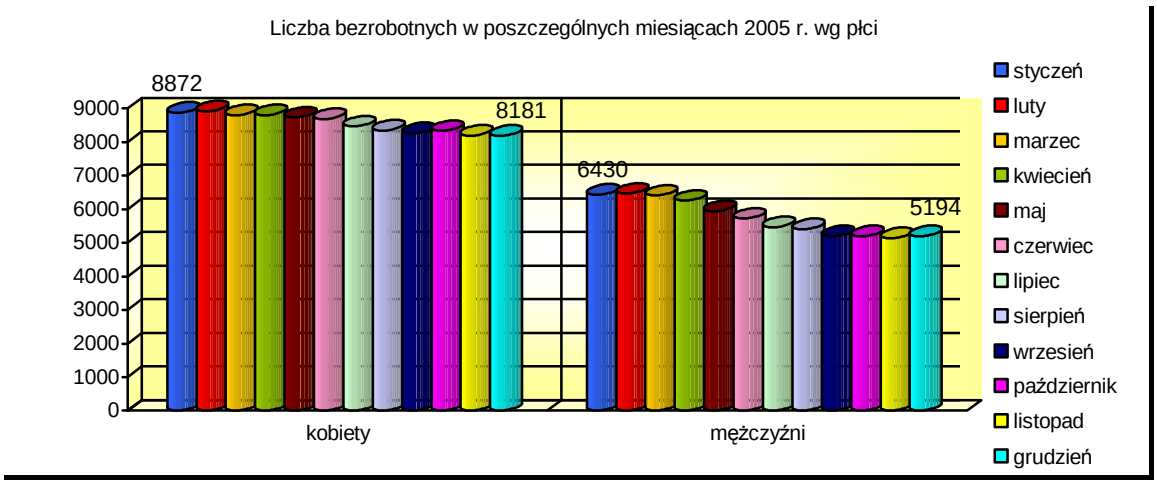

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach”

W porównaniu do roku 2004 liczba bezrobotnych na początku 2005 r. była niższa niż na początku 2004 r. o ok. 600 osób, z kolei na koniec roku 2005 liczba bezrobotnych była niższa o blisko 1800 osób niż na koniec roku poprzedniego.

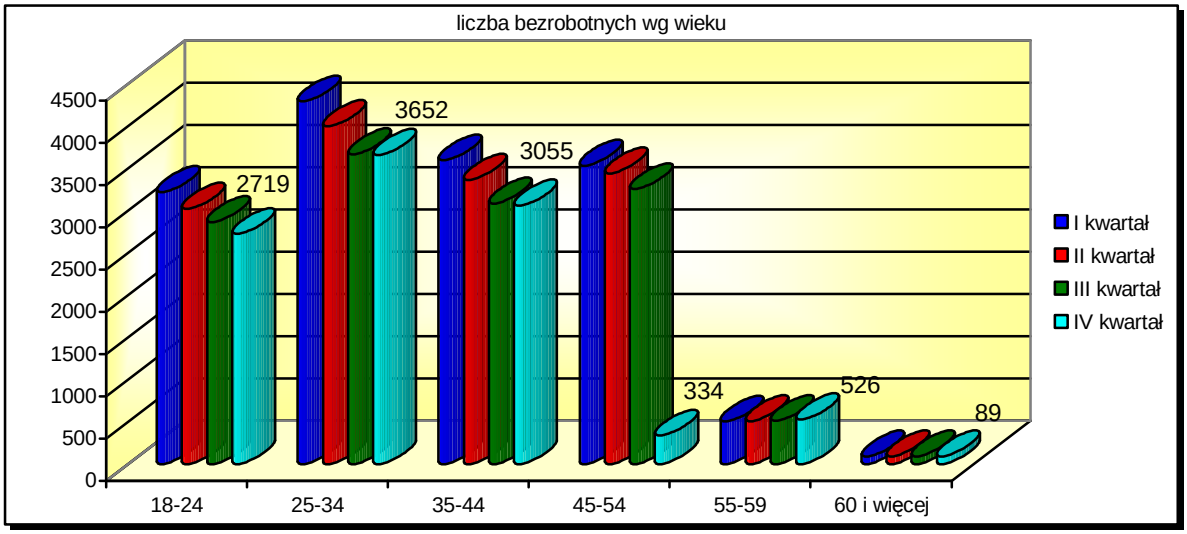

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach”

Na poniższym wykresie zaprezentowano kształtowanie się liczby bezrobotnych w poszczególnych kwartałach roku 2005 wg poziomu wykształcenia.

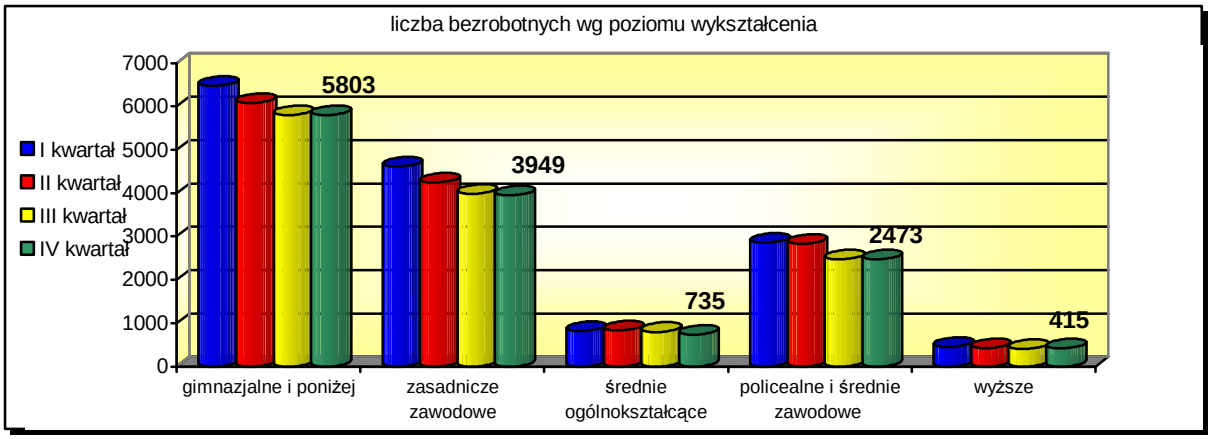

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach"

Analizując wiek oraz wykształcenie osób pozostających na bezrobociu, stwierdza się, że największy odsetek stanowią osoby wieku 25-34 oraz posiadające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.

Wybrane dane statystyczne nt. liczby bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2005 r. prezentuje poniższa tabela:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
bezrobotni z prawem do zasiłku	1745	1733	1697	1571	1528	1413	1338	1212	1056	1045	1001	963
bezrobotni poprzednio pracujący	11736	11808	11683	11556	11265	10982	10581	10426	10198	10271	10155	10240
bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	1768	1798	1753	1737	1711	1687	1634	1600	1545	1546	1553	1156
bezrobotni niepełnosprawni	538	538	522	512	494	510	489	494	497	487	499	507
bezrobotni zarejestrowani w miesiącu sprawozdawczym	1193	886	873	827	759	872	1040	1216	1248	1233	1116	1084
bezrobotni dotychczas niepracujący	3566	3569	3525	3495	3408	3422	3351	3317	3253	3251	3167	2174
Oferty pracy	199	136	230	214	217	259	368	285	282	229	208	146

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2005 r.

Bilans wybranych kategorii bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w roku 2005 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie		Do 25 roku życia		Powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni	
		razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
		1	2	3	4	5	6
Bezrobotni, stan w dniu 31.12.2004 r.		3137	1741	2200	1078	10787	6533
Bezrobotni zarejestrowani w roku 2005		4859	2512	827	323	6558	3607
z tego	po raz pierwszy	1733	954	177	84	0	0
	po raz kolejny (od 1999 roku)	3126	1558	650	239	6558	3607
z w. 48	po pracach interwencyjnych	4	1	1	0	11	3
	po robotach publicznych	7	7	0	0	3	2
	po stażu	255	202	0	0	126	110

		po odbyciu szkolenia zawodowego w miejscu pracy	4	2	0	0	15	10
		po szkoleniu	541	272	73	29	957	563
Osoby wyłączone z ewidencji w roku 2005			4738	2313	1026	416	7642	3926
z tego z przyczyn		podjęcia pracy	1820	871	336	91	3116	1528
	z tego	niesubsydiowanej	1598	750	293	84	2985	1453
		w tym pracy sezonowej	0	0	0	0	0	0
		subsydiowanej	79	45	24	5	131	75
		z tego: prac interwencyjnych	19	8	4	3	34	18
		robót publicznych	12	12	0	0	4	3
		podjęcia działalności gospodarczej	15	11	3	0	31	20
		podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów	8	5	1	0	8	6
		Inne	25	9	16	2	54	28
		rozpoczęcia szkolenia	638	330	93	40	1002	590
		rozpoczęcia stażu	506	396	0	0	53	39
		rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy	17	7	7	5	76	52
		Niepotwierdzenia gotowości do pracy	1403	526	331	159	2556	1241
		dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	36	25	25	13	116	84
		podjęcia nauki	44	31	0	0	9	7
		ukończenia 60/65 lat	0	0	20	12	16	9
		nabycia praw emerytalnych lub rentowych	9	4	64	42	61	40
		nabycia praw do świadczeń przedemerytalnych	0	0	0	0	0	0
		inne	264	123	143	50	634	335
Bezrobotni, którzy w roku 2005 utracili status			539	311	24	14	90	81
Bezrobotni, stan na 31.12.2005 r.			2719	1629	1977	971	9613	6133
w tym zarejestrowani po raz pierwszy			1320	870	568	327	2368	1782

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2005 r.

Kształtowanie się liczby bezrobotnych (w % ogółu bezrobotnych) pobierających zasiłek w poszczególnych miesiącach 2005 r. w podziale na nowo zarejestrowanych bezrobotnych oraz bezrobotnych zarejestrowanych (stan na koniec miesiąca) prezentuje poniższy wykres.

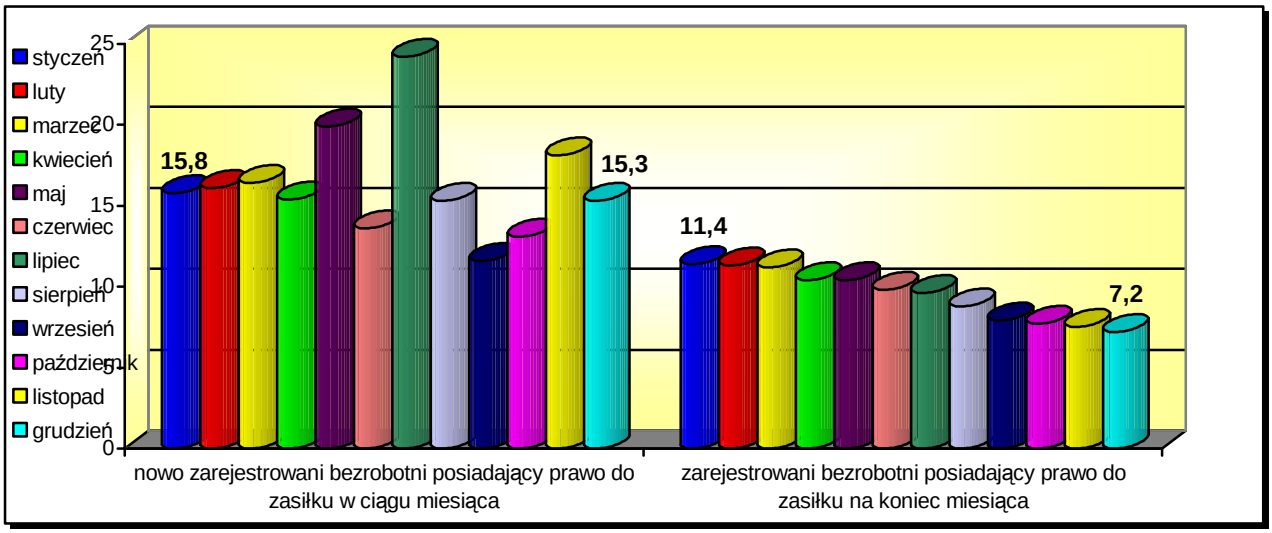

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach”

Liczbę bezrobotnych wg rodzaju wypłaconego zasiłku w poszczególnych miesiącach 2005 roku prezentuje poniższa tabela:

Miesiąc 2005 r.	Liczba świadczeń wypłaconych w miesiącu:					
	zasiłki dla bezrobotnych	dodatki szkoleniowe	stypendia za okres szkolenia	stypendia za okres stażu	dodatki aktywizacyjne	opieka nad dzieckiem lub osobą zależną
styczeń	1706	236	177	442	221	2
luty	1760	143	69	455	213	0
marzec	1742	53	46	441	247	0
kwiecień	1700	49	28	415	257	0
maj	1610	34	28	377	281	0
czerwiec	1543	41	23	356	280	0
lipiec	1449	75	48	315	272	0
sierpień	1412	227	159	337	265	1
wrzesień	1019	389	205	377	210	0
październik	1168	447	213	386	174	1
listopad	1116	444	211	385	197	1
grudzień	1050	414	204	388	151	1

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2005 r.

Największą liczbę świadczeń w 2005r. wypłacono w miesiącu styczniu, najmniejszą z kolei w miesiącu lipcu i wrześniu.
Liczbę bezrobotnych (w % ogółu bezrobotnych) wg czasu pozostawania bez pracy w poszczególnych kwartałach 2005 r. prezentuje poniższy wykres.

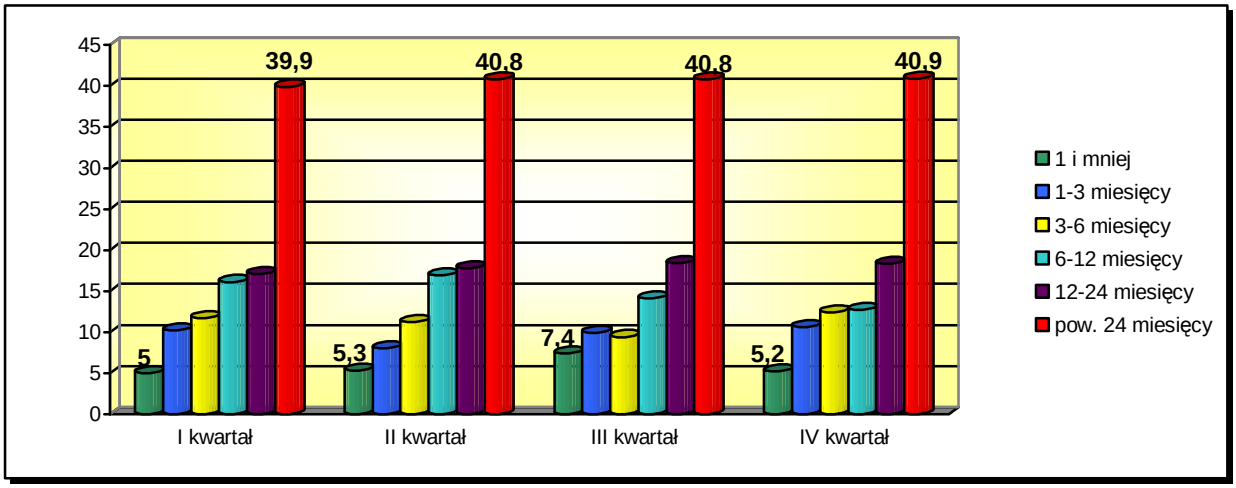

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, „Bezrobocie w Województwie Śląskim w 2005r. opracowania statystyczne US w Katowicach"

Największą grupę w każdym kwartale 2005r. stanowili bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy. Najmniej liczną z kolei bezrobotni pozostający bez pracy poniżej 1 miesiąca. Sytuacja taka kształtowała się podobnie w pozostałych kwartałach 2005 r.
Liczbę bezrobotnych wg stażu pracy w poszczególnych miesiącach przedstawia poniższy wykres:

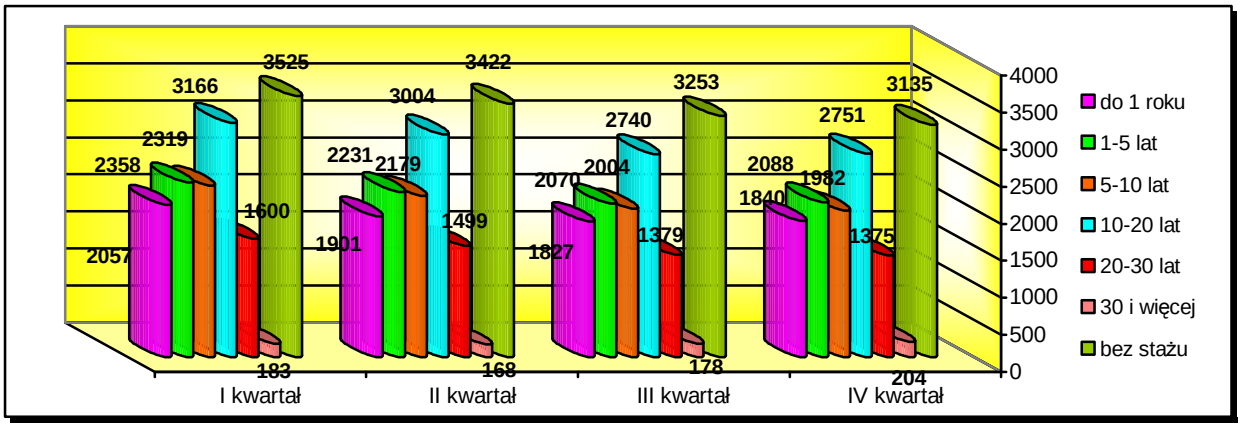

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2005 r.

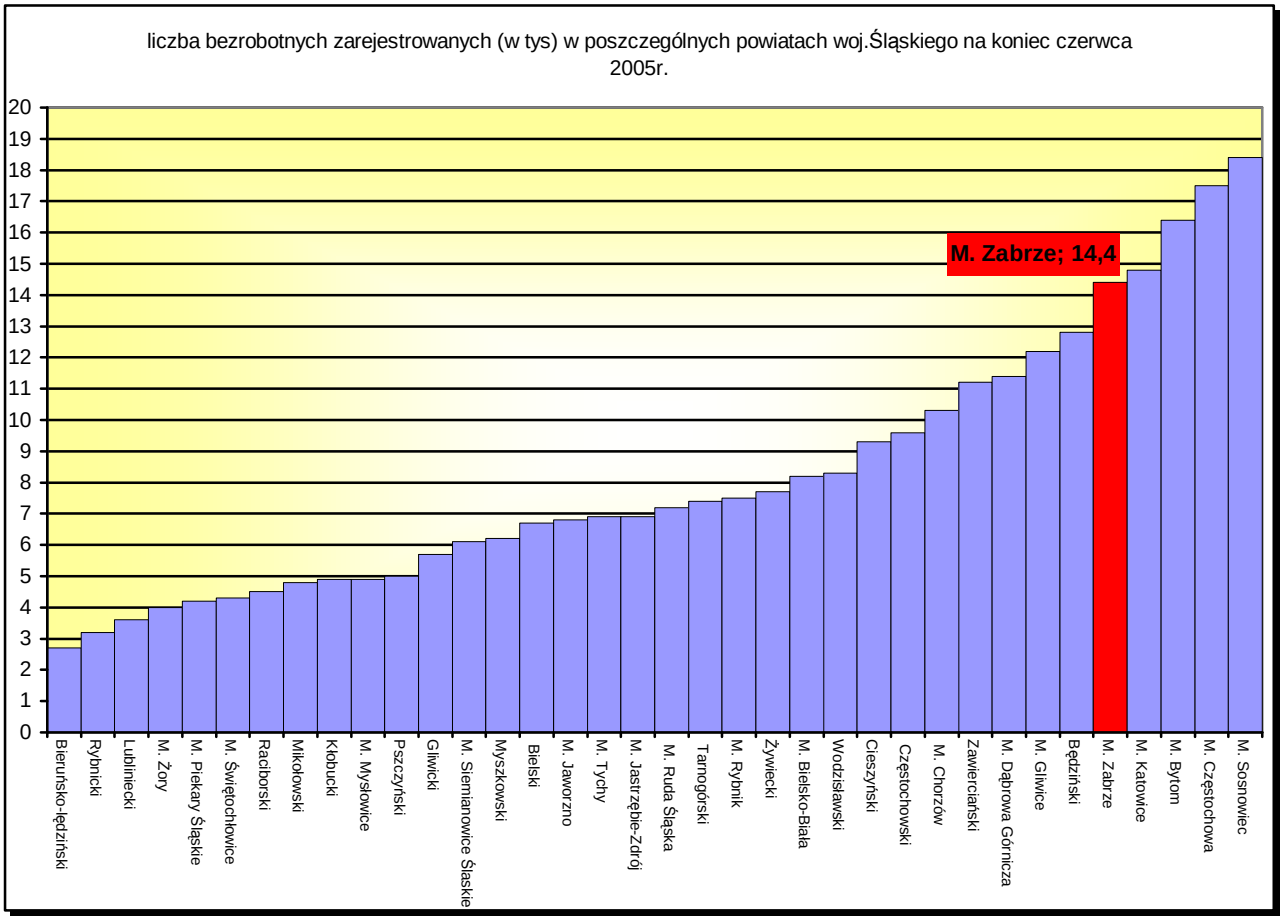

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, 2005r.

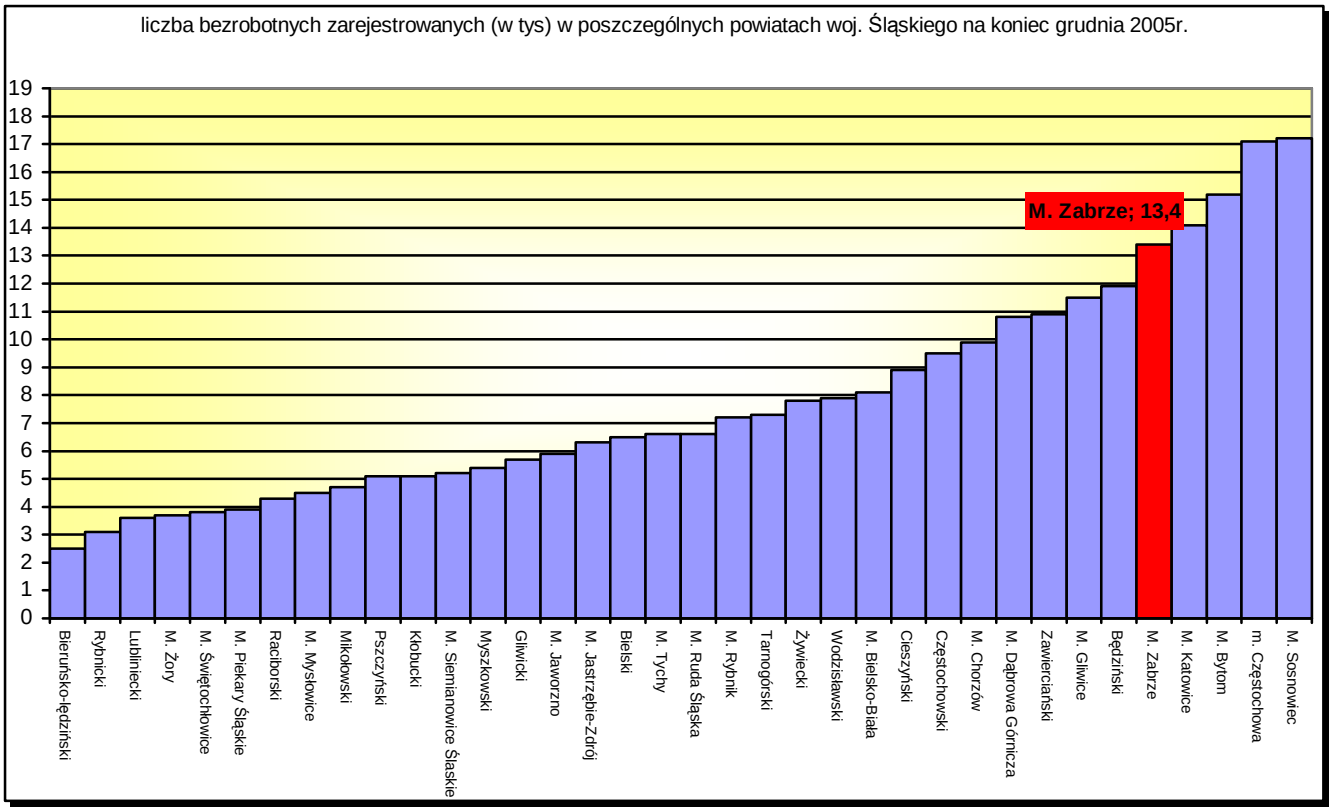

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, 2005r.

Analiza liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Zabrzu na tle poszczególnych powiatów woj. Śląskiego w 2005 r. pokazuje, że Gmina Zabrze posiada jedną z największych wartości, co plasuje ją na piątym miejscu w kategorii największej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2005r. na Śląsku.

Kształtowanie się stopy bezrobocia (w % aktywnych zawodowo) w poszczególnych powiatach na koniec czerwca i grudnia 2005 r. prezentują poniższe wykresy.

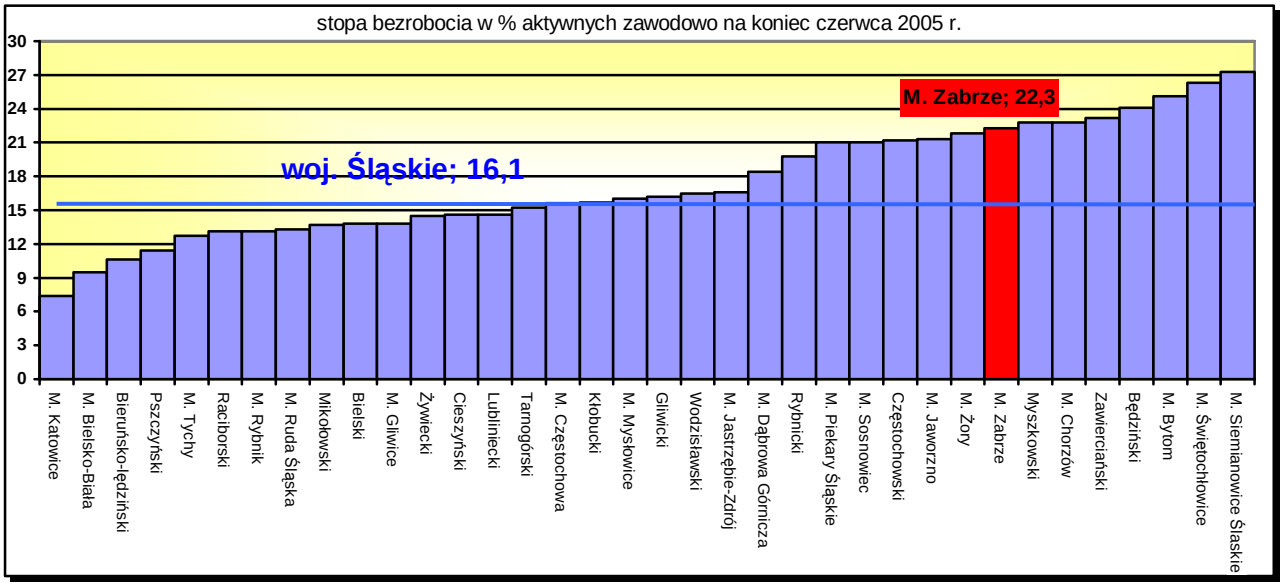

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, 2005r.

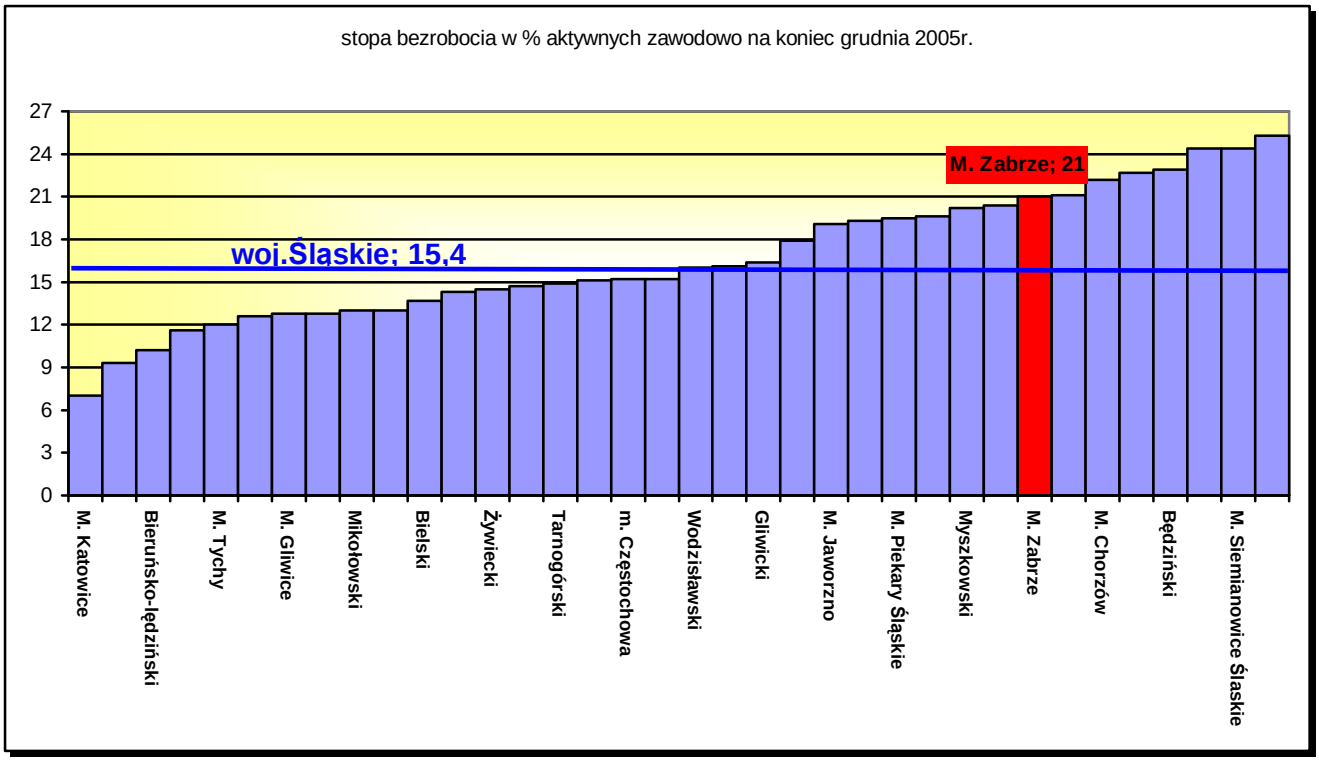

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, 2005r.

W 2005 r. Zabrze posiadało również wyższą od średniej dla Woj. Śląskiego stopę bezrobocia. Zauważyć należy natomiast spadek stopy bezrobocia na koniec roku 2005 w porównaniu z pierwszą połową roku.
Stopę bezrobocia w poszczególnych miesiącach 2005 r. prezentuje poniższy wykres:

Stopa bezrobocia	12.1998	12.1999	12.2000	12.2001	12.2002	12.2003	12.2004	03.2005	12.2005
Kraj	10,4%	13,1%	15,0%	17,4%	18,1%	18%	19,1%	**19,3%**	**17,6%**
woj. Śląskie	7,3%	9,6%	12,8%	15,5%	16,5%	16,4%	16,8%	**17%**	**15,4%**
Bytom	9,8%	13,4%	17,5%	21,6%	25,0%	25,4%	26,0%	26,3%	24,4%
Katowice	2,4%	3,5%	5,0%	7,0%	8,2%	8,2%	7,7%	7,9%	7%
Chorzów	10,4%	13,5%	17,4%	21,1%	23,1%	23,5%	23,6%	23,7%	22,2%
Gliwice	5,6%	8,1%	11,1%	15,7%	14,5%	14,4%	14,4%	14,7%	12,8%
Zabrze	12,0%	14,0%	19,3%	23,0%	22,8%	23,5%	23,4%	**23,4%**	**21%**
Ruda Śląska	8,3%	11,1%	12,4%	15,3%	16,7%	14,9%	13,9%	14%	12,6%

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Zabrze posiada stopę bezrobocia wyższą zarówno od krajowej, jak i dla Woj. Śląskiego. W porównaniu z rokiem 2004 zauważyć należy również spadek stopy bezrobocia o prawie 2,5% (w grudniu 2004 r. wyniosła 23,4%).

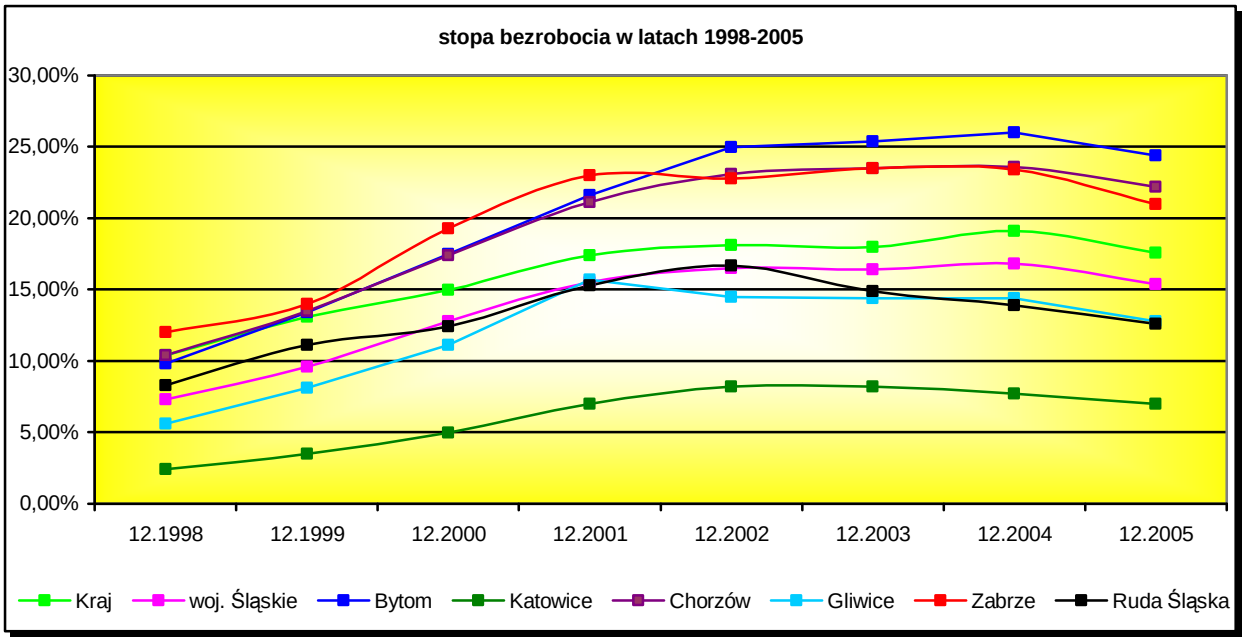

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Jak wynika z powyższego wykresu jeszcze w roku 1998 Zabrze posiadało najwyższy spośród przedstawionych na wykresie miast wskaźnik stopy bezrobocia, wynoszący wówczas 12%. Podobnie jak w przypadku pozostałych analizowanych miast wskaźnik ten wzrastał z roku na rok, na koniec roku 2005 osiągając wartość 21 % i tym samym plasując Zabrze na 3 pozycji wśród analizowanych miast pod względem najwyższego wskaźnika bezrobocia. Na pozycji pierwszej wśród miast o najwyższej stopie bezrobocia znalazły się na koniec 2005 z kolei Bytom i Chorzów.
Powiatowy Urząd Pracy wielokrotnie organizował szkolenia dla bezrobotnych. W sumie szkolenia ukończyło 1808 osób, natomiast 429 osób podjęło po ich ukończeniu pracę.
Strukturę osób, które ukończyły szkolenia prezentują poniższe tabele:

ogółem	**Wiek (lata)**				**Wykształcenie**				
	18-24	25-34	35-44	45 i więcej	wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokszałc.	Zasadn. zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
1808	634	561	360	253	93	577	164	526	448

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2005 r.

Poniższa tabela przedstawia osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które ukończyły szkolenie:

ogółem	Ogółem				
	Bezrobotni do 25 r. życia	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni bez kwalifik. zawodowych	Bezrobotni powyżej 50r. życia	Bezrobotni sami wychowujący dziecko do 7r. życia
1808	595	837	15	16	8

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2005 r.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę bezrobotnych, którzy uczestniczyli w szkoleniach w 2005 roku:

		Osoby, które w okresie sprawozdawczym:					
		Rozpoczęły szkolenie		Ukończyły szkolenie		Podjęły pracę po ukończeniu szkolenia	
		razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
Osoby szkolone	ogółem	1887	1055	1808	994	429	178
	Szkolenia indywidualne	115	20	103	19	32	4
	trójstronne umowy szkoleniowe	131	22	120	26	89	22
Bezrobotni (bez niepełnospr.)	Szkolenia indywidualne	92	5	82	4	30	3
	trójstronne umowy szkoleniowe	131	22	120	26	89	22
Poszukujący pracy (bez niepełnospr.)	W okresie wypowiedzenia	1	0	1	0	0	0
	Zatrudnieni u pracodawcy upadł.	0	0	0	0	0	0
	Otrzymujący świadczenia socjalne	0	0	0	0	0	0
	Uczestniczący w indywid. pr. inter.	0	0	0	0	0	0
Bezrobotni niepełnosprawni	ogółem	23	15	21	15	2	1
	Szkolenia indywidualne	23	15	21	15	2	1
	trójstronne umowy szkoleniowe	0	0	0	0	0	0
Poszukujący pracy niepełnosprawni	razem	27	13	25	12	1	0
Osoby, którym przyznano rentę szkoleniową	Żołnierz rezerwy	0	1	0	0	0	0

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2005 r.

Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu prowadzi rejestr zawodów, w których zgłoszono oferty zatrudnienia. W okresie od 01.01.2005 do 31.12.2005r. zgłoszono 3956 miejsc pracy (z czego 2 801 z zabrzańskich zakładów pracy), do których skierowano 6962 osoby. Łącznie z miejsc pracy skorzystało 3713 osób. Najwięcej miejsc pracy zgłoszono w zawodzie pracownika biurowego (270 miejsc pracy), murarza (249), sprzedawcy (233), pracownika ochrony mienia i osób (166), robotnika budowlanego (156).
W roku 2005 bezrobotni złożyli 208 wniosków w celu przyznania jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Pozytywnie rozpatrzono wnioski 148 osób i wypłacono im środki z Funduszu Pracy oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2005 r. zawarto również umowy o refundację kosztów utworzenia 15 stanowisk pracy z 11 pracodawcami.

8. Gospodarka komunalna

8.1 Infrastruktura techniczna

8.1.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Zapewnienie w sposób ciągły dostawy wody dla mieszkańców Zabrza oraz odbiór ścieków z terenu miasta oraz ich oczyszczenie leży w gestii Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością Gminy Zabrze, powstałą 2 listopada 1995 r. w wyniku przekształcenia Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji.

Do głównych zadań przedsiębiorstwa należy:

- bilansowanie potrzeb w zakresie gospodarki wodnej i ściekowej oraz zapewnienie ciągłości dostaw wody i odbioru ścieków na terenie Zabrza,
- kontrola gospodarki wodno-ściekowej oraz jakości wody i ścieków,
- oczyszczanie ścieków przed ich wprowadzeniem do wód otwartych,
- naprawa, legalizacja i montaż wodomierzy,
- uzgadnianie projektów i warunków podłączenia do sieci wodno-kanalizacyjnej,
- wykonywanie oznaczeń analitycznych wody i ścieków we własnym laboratorium,
- odbiór nietypowych nieczystości,
- odbiór nieczystości płynnych.

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.; http://www.wodociagi.zabrze.pl

Długość sieci wodociągowej w 2005 r. wynosiła 421,9 km, z czego:

* magistrale 16,2 km
* rozdzielcza 286,7 km
* przyłącza 119,0 km

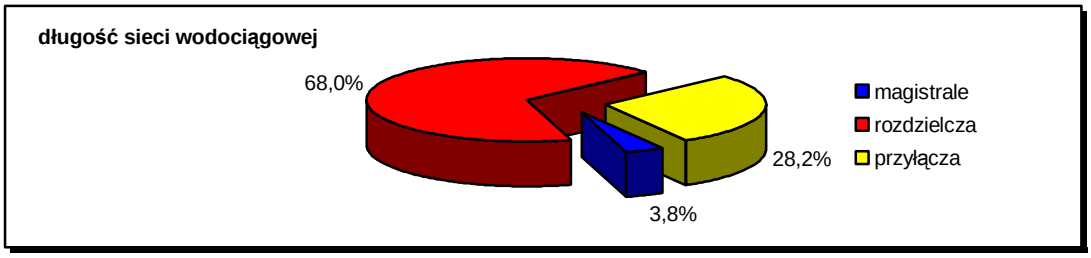

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,2005r.

Długość sieci kanalizacyjnej z kolei w 2005 r. wynosiła 248,3 km, z czego:

* ogólnospławna 32,9 km
* sanitarna 198,9 km
* przyłącza 16,5 km

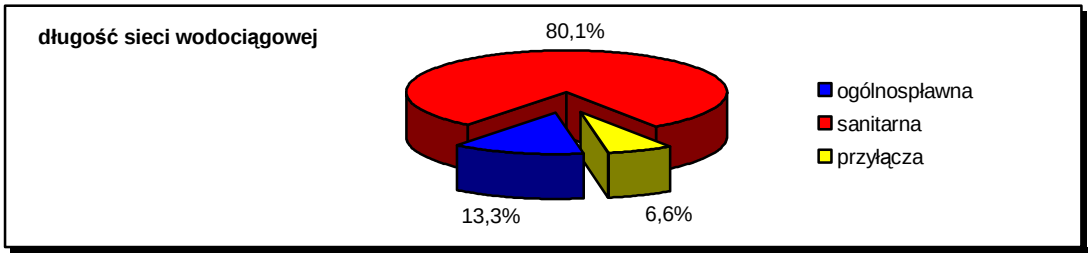

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,2005 r.

Przedziały wiekowe sieci wraz z ich długością przedstawiono w poniższej tabeli:

	sieć wodociągowa		sieć kanalizacyjna	
do 5 lat	82,3 km	19,51%	35,2 km	14,18%
6-10 lat	40,7 km	9,65%	20,4 km	8,22%
11-20 lat	88,1 km	20,88%	3,8 km	1,53%
powyżej 20 lat	210,8 km	49,96%	188,9 km	76,08%

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,2005r.

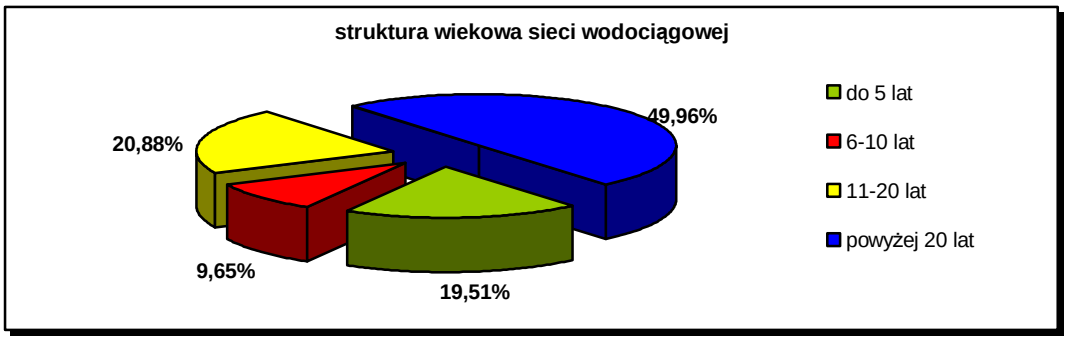

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2005r.

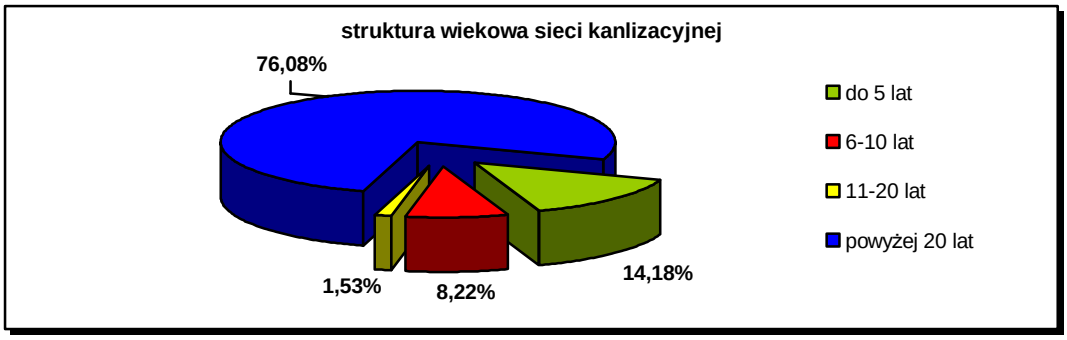

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,2005 r.

Strukturę materiałową poszczególnego rodzaju sieci wraz z ich długościami przedstawia poniższa tabela:

	sieć wodociągowa		sieć kanalizacyjna	
żeliwo	5,6 km	1,33%	4,5 km	1,07%
stal	289,6 km	68,64%	8,9 km	2,11%
PCV	41,2 km	9,77%	36,2 km	8,58%
PE	85,5 km	20,27%	0,3 km	0,07%
beton	-		115,8 km	27,45%
kamionka	-		82,6 km	19,58%

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2005r.

Liczbę użytkowników sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej przedstawiono na poniższych wykresach.

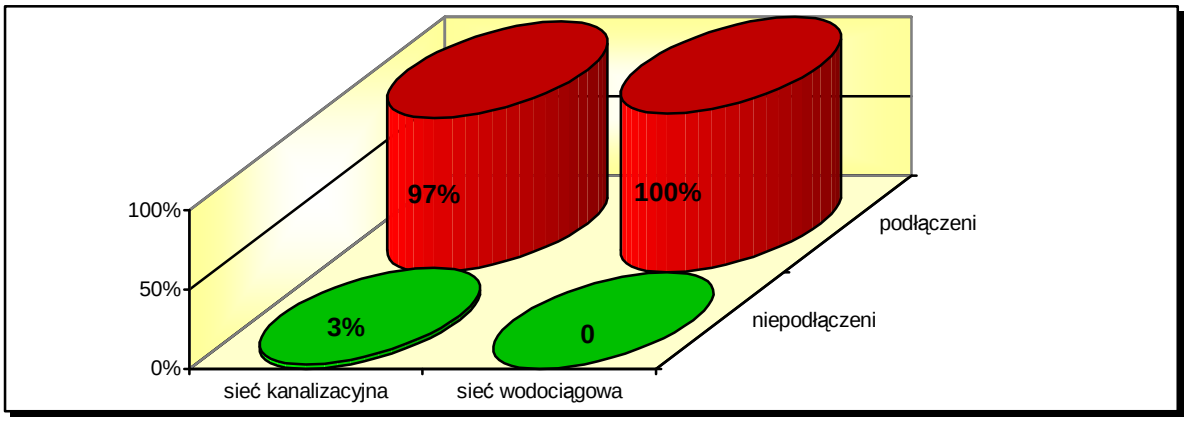

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,2005 r.

Sieć wodociągowa zabezpiecza w 100% aktualne potrzeby mieszkańców. Do sieci kanalizacyjnej nie podłączonych jest 3% miasta.

Wiek znacznej części sieci wodociągowej wynosi ponad 20 lat (ok. 50%). W przypadku sieci kanalizacyjnej lwia część (76%) liczy sobie ponad 20 lat.

68% sieci wodociągowej wykonana jest ze stali, z kolei w przypadku sieci kanalizacyjnej, 46% wykonana jest z betonu.

Wpływ eksploatacji górniczej, jakość materiału, naturalna żywotność rur stalowych sprawiają, że większość wodociągów z tego okresu nadaje się do wymiany. W ramach działalności Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. stara sieć wodociągowa jest sukcesywnie wymieniana na nową, wykonaną głównie z rur polietylenowych wysokiej klasy (PE-100), które charakteryzują się znaczną długowiecznością (ok. 50 lat), odpornością na szkody górnicze oraz odpornością na związki chemiczne występujące w gruncie. Chociaż żywotność tych materiałów jest większa niż w przypadku rur wodociągowych stalowych i część sieci kanalizacyjnej jest w dobrym stanie technicznym, nadającym się do eksploatacji, to niewątpliwie część sieci musi być w najbliższym czasie zmodernizowana.

W 2005 r. odprowadzono do sieci kanalizacyjnej będącej własnością ZPWiK 9 594 912 m^3 ścieków łącznie z wodami infiltracyjnymi, natomiast ilość ścieków zafakturowana wynosi 6 891 370 m^3.

Poniżej przedstawiono wielkości ścieków pod względem sposobu oczyszczania:

Sposób oczyszczania	Wielkość odprowadzonych ścieków
Oczyszczanie mechaniczno-biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów	9 373 242 m^3
Oczyszczanie mechaniczno-biologiczne	48 180 m^3

Oczyszczanie mechaniczne	18 980 m^3
Oczyszczanie kanałów ogólnospławnych do odbiorników	154 510 m^3

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,2005r.

Liczbę i rodzaj funkcjonujących w Zabrzu w 2005 r. oczyszczalni ścieków przedstawiono poniżej.

* 3 oczyszczalnie mechaniczno- biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów :
- ocz *„Śródmieście”* o przepustowości 63 300 m^3/d
- ocz. *„Mikulczyce”* o przepustowości 5000 m^3/d
- ocz. *„Rokitnica”* o przepustowości 6 000 m^3/d

* 2 oczyszczalnie mechaniczno- biologiczne
- ocz. *„Grzybowie”* o przepustowości 120 m^3/d
- ocz. *„Legnicka”* o przepustowości 50 m^3/d

* 1 oczyszczalnia mechaniczna
- ocz. *„Gawrona”* o przepustowości 340 m^3/d

Zużycie wody przez poszczególnych odbiorców w 2005 r. wyniosło:

- Gospodarstwa domowe 6 073,3 tys. m^3
- Odbiorcy przemysłowi 585,5 tys. m^3
- Pozostali odbiorcy 1 096,7 tys. m^3
- **Ogółem 7 755,5 tys. m^3**

8.1.2 Sieć ciepłownicza

Długość sieci ciepłowniczej wg rodzaju przedstawia poniższy wykres:

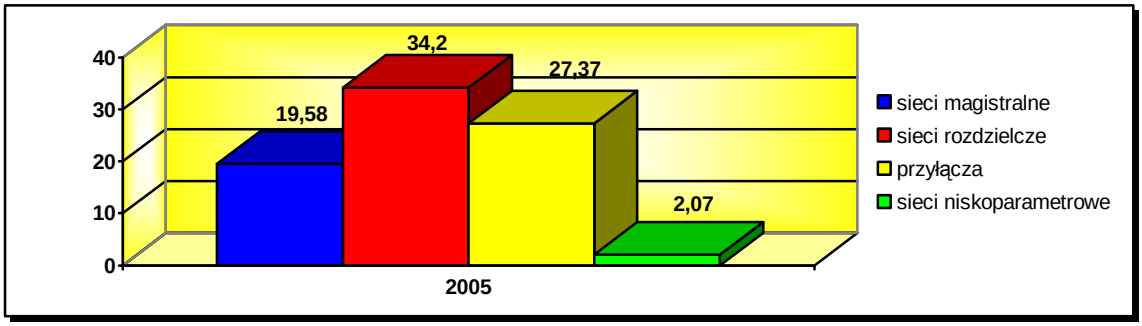

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej Sp. z o.o., 2005 r.

Szczegółowe dane zostały zawarte w poniższej tabeli:

Rodzaj sieci	Magistralne (w tym sieci preizolowane)	Rozdzielcze (w tym sieci preizolowane)		Przyłącza (w tym sieci preizolowane)		Niskoparame-trowe (w tym sieci preizolowane)
		Sieci miejskie	Sieci osiedlowe	Sieci miejskie	Sieci osiedlowe	
Długość sieci (w km)	19,58 (1,95)	30,44 (10,49)	3,76 (0,06)	25,31 (14,96)	2,07 (1,04)	1,43 (0,9)

Źródło: Dane Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej Sp. z o.o., 2005 r.

W zasobach ZPEC Sp. z o.o. są 2 kotłownie osiedlowe, 4 kotłownie lokalne oraz 1 kotłownia pracująca na potrzeby własne.

Przeważająca część sieci wykonana jest ze stali (82,58 km), natomiast 1,43 km stanowią sieci ocynkowane.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wiekową sieci:

Lata	Wiek	Długość (w km)	%
1961-1975	>30 lat	20,7	24,30
1976-1985	20-30 lat	18,42	22,31
1986-1995	10-20 lat	15,60	18,89
1996-2005	Do 10 lat	28,49	34,50

Źródło: Dane Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej Sp. z o.o., 2005 r.

Z miejskiej sieci ciepłowniczej w 2005 roku korzystało 694 odbiorców, z sieci ciepłowniczej zasilanej przez kotłownie korzystało 79 odbiorców, z kotłowni lokalnych- 4 odbiorców.
Łączna ilość ciepła dostarczona do mieszkań wyniosła 1 370 905 GJ.
Moc cieplna zamówiona przez odbiorców na dzień 31.12.2005 r.: 243,66 MW, z kolei średnioroczna za rok 2005: 260,66 MW.
Ilość węzłów cieplnych w 2005 r. :596 szt., w tym 78 szt. zasilanych z kotłowni osiedlowych, z czego własność ZPEC Sp. z o.o. stanowi 350 szt., w tym 49 szt. zasilanych z kotłowni osiedlowych.

8.1.3 Sieć gazociągowa

W poniższych tabelach zaprezentowano dane dot. sieci gazociągowej w Zabrzu.
Liczba użytkowników paliwa gazowego w 2005 roku na terenie miasta Zabrza (stan na 31.12.2005 r.)

ogółem	gospodarstwa domowe		Przemysł	Usługi	Handel	Pozostali
	Ogółem	ogrzewanie miesz.				
51616,0	50671,0	8434,0	126,0	190,0	223,0	406,0

Źródło: Dane Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu, 2005 r.

Sprzedaż paliwa gazowego w 2005 roku na terenie miasta Zabrza w tys. nm^3

ogółem	gospodarstwa domowe		Przemysł	Usługi	Handel	Pozostali
	ogółem	ogrzewanie miesz.				
48 326,1	19767,7	10948,9	20396,0	1337,7	809,7	6015,0

Źródło: Dane Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu, 2005 r.

Długość czynnych gazociągów bez przyłączy w 2005 roku na terenie miasta Zabrza (stan na 31.12.2005 r.)

Sieć gazowa w metrach w podziale na ciśnienia				
Ogółem	Niskie	średnie	podwyższone średnie	wysokie
414 407,0	282 957,0	90 254,0	32 360,0	8 836,0

Źródło: Dane Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu, 2005 r.

Ilość czynnych przyłączy paliwa gazowego w 2005 roku na terenie miasta Zabrza (stan na 31.12.2005r.)

Czynne przyłącza gazowe w szt. w podziale na ciśnienia				
Ogółem	**Niskie**	**średnie**	**podwyższone średnie**	**wysokie**
7 860,0	6 511,0	1 343,0	6,0	0,0

Źródło: Dane Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu, 2005 r.

Na terenie miasta Zabrza znajdują się 24 stacje redukcyjno – pomiarowe będące własnością Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu obsługiwane przez Rozdzielnię Gazu w Rudzie Śląskiej oraz Wydział Obsługi Sieci GSG Sp. z o.o. w Zabrzu. Poza tym na terenie miasta Zabrza istnieją zakładowe stacje redukcyjno- pomiarowe oraz punkty redukcyjne.
Gazem przesyłanym w systemie gazociągów na terenie miasta Zabrza jest gaz ziemny, wysokometanowy, GZ-50 zgodny z normą PN-C-04753-E.
Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DTA-4212-11(5)/2006/2821/II/PB z dnia 17 marca 2006 została zatwierdzona Taryfa dla paliw gazowych nr 2.
Taryfa dla paliw gazowych nr 2 zawiera następujące informacje:

- stawki opłat abonamentowych we wszystkich grupach taryfowych - nie uległy zmianie,
- stawki opłaty stałej w taryfach od W-1 do W-4 - nie uległy zmianie,
- utworzone zostały nowe grupy taryfowe W-7A i W-7B (w zależności od stopnia wykorzystania mocy),
- utworzone zostały nowe grupy taryfowe dla odbiorców przyłączonych do sieci OGP GAZ- SYSTEM SP. z o.o. E-1, E-2, E-3, E-4.

Zasady kwalifikacji odbiorców do grup taryfowych
Odbiorców kwalifikuje się do grup taryfowych w zależności od:

- rodzaju pobieranego paliwa gazowego;
- miejsca przyłączenia do sieci gazowej;
- mocy umownej;
- rocznej ilości pobieranego paliwa gazowego.

Dla odbiorców zostały ustalone następujące grupy taryfowe:

Grupa taryfowa	Moc umowna b[m3/h]	Roczna ilość pobieranego paliwa gazowego a [m3/rok umowny]
Dystrybucyjna sieć gazowa o ciśnieniu do 0,5 MPa włącznie		
W-1	b <= 10	a <= 300
W-2	b <= 10	300 < a <= 1200
W-3	b <= 10	1200 < a <= 8000
W-4	b <= 10	a > 8000
W-5	10 < b <= 65	-
W-6	65 < b <= 600	-
W-7A	b > 600	a <= 5000b
W-7B	b > 600	a > 5000b
Dystrybucyjna sieć gazowa o ciśnieniu powyżej 0,5 MPa		
W-8	0 < b <= 3300	-
W-9	3300 < b <= 10000	-
W-10	b > 10000	-

Źródło: Dane Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu, 2005 r.

Wysokość cen i stawek opłat dla odbiorców zasilanych z sieci gazowej sprzedawcy:

Grupa taryfowa	Rodzaj cen i stawek opłat				
	Ceny za paliwo [zł/m3]	Stawki opłat abonamentowych [zł/m-c]	Stawki opłat		
			Stała		Zmienna
			[zł/m-c]	[zł/(m3/h) za h]	[zł/m3]
Dla odbiorców gazu ziemnego wysokometanowego					
W-1	0,778	3,79	1,98	x	0,4967
W-2	0,7654	4,8	6	x	0,4325
W-3	0,7401	6	15,65	x	0,3493
W-4	0,7394	11	119,12	x	0,3484
W-5	0,7189	61,15	x	0,0388	0,2343
W-6	0,7189	91,7	x	0,0387	0,2232
W-7A	0,7189	193,6	x	0,0386	0,1512
W-7B	0,7189	193,6	x	0,0385	0,1424
W-8	0,7118	331,2	x	0,0318	0,0787
W-9	0,7118	331,2	x	0,0317	0,0698
W-10	0,7118	331,2	x	0,0316	0,0697

Źródło: Dane Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu, 2005 r.

Stawki opłat za standardowe przyłączenie dla podmiotów i odbiorców przyłączanych do sieci gazowej (o ciśnieniu do 0,5 mpa włącznie)

Średnica przyłącza	Opłata ryczałtowa za budowę przyłącza w warunkach standardowych do 5 mb			Stawki opłat za budowę przyłącza w warunkach standardowych ponad 5 mb		
[mm]	[zł]			[zł/mb]		
	W wykopie otwartym, na terenie bez nawierzchni utwardzonej	W wykopie otwartym, na terenie z nawierzchnią utwardzoną	Przeciskiem bez naruszania nawierzchni	W wykopie otwartym, na terenie bez nawierzchni utwardzonej	W wykopie otwartym, na terenie z nawierzchnią utwardzoną	Przeciskiem bez naruszania nawierzchni
I GRUPA PRZYŁĄCZENIOWA						
25	920	1229	1500	28	67	160
32	950	1279	1577	32	74	171
40	980	1329	1653	36	80	183
50	1016	1383	1733	38	84	196
63	1062	1449	1819	41	86	209
II GRUPA PRZYŁĄCZENIOWA						
25	920	1229	1500	28	67	160
32	950	1279	1577	32	74	171
40	980	1329	1653	36	80	183
50	1016	1383	1733	38	84	196
63	1062	1449	1819	41	86	209
75	1167	1577	1897	54	101	221
90	1323	1750	2216	72	121	270
110	1423	1870	2344	84	134	289

125	1618	2085	2479	106	160	311
140	1696	2257	2594	115	179	328
160	1844	2451	2747	132	202	352
180	2068	2624	3854	157	222	523
200	2311	2966	4304	186	261	592
225	2670	3349	4643	227	305	644
250	2984	3686	5235	263	343	736
280	3333	4059	5578	303	387	788
315	3762	4512	5972	353	439	849

Źródło: Dane Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu, 2005 r.

Do opłat za przyłączenie dla podmiotów i odbiorców przyłączanych do sieci gazowej dolicza się podatek od towarów i usług (VAT) w wysokości 22 %.

Zgodnie z Taryfą podmioty lub odbiorcy przyłączani do sieci gazowej klasyfikowani są według grup przyłączeniowych:

Grupa I:

podmioty albo odbiorcy pobierający paliwo gazowe w ilości do 10 m3/h w przeliczeniu na gaz ziemny wysokometanowy;

Grupa II:

podmioty albo odbiorcy pobierający paliwo gazowe w ilości powyżej 10 m3/h w przeliczeniu na gaz ziemny wysokometanowy.

Stawki opłat za przyłączenie dla podmiotów przyłączanych do sieci rozdzielczej ustalane są w zależności od:

- nominalnej średnicy odcinków sieci służących do przyłączenia,
- warunków wykonywania odcinków sieci służących do przyłączania przy zastosowaniu standardowych elementów sieci i wykonaniu przyłączenia w warunkach standardowych.

Infrastruktura drogowa i komunikacyjna

Przez Gminę Zabrze przebiegają drogi o kategorii dróg:

- Krajowej,
- Wojewódzkiej,
- Powiatowej,
- Gminnej.

Liczbę, długość i powierzchnię dróg publicznych zaprezentowano w poniższej tabeli:

Kategoria drogi	Ilość dróg	Długość drogi	Powierzchnia dróg ogółem	Rodzaj nawierzchni						Łączna powierzchnia chodników i ścieżek rowerowych
				twarda					gruntowa	
		/km/	/tys.m^2/	bitumiczna	betonowa	kostka	brukowcowa	tłuczniowa		
				km/tys.m^2	km/tys.m^2	km/tys.m^2	km/tys.m^2	km/tys.m^2	km/tys.m^2	m^2
Krajowe	3	14,8	200,5	14,3/198,6			0,5/1,9			14.063
Wojewódzkie	1/11	10,2	98,2	9,2/85,9		0,5/10,4	0,5/1,9			57.856
Powiatowe	30	50,5	410,2	48,6/382,9	0,1/1,5	1,8/20,8	/0,1		/4,9	190.487,9
Gminne	498	200,8	1337,2	207,4/1316,8			0,6/8,6			566.175,9
Ogółem:		**276,3**	**2046,1**	**279,5/1984,2**	**0,1/1,5**	**2,3/31,2**	**1,6/12,5**		**/4,9**	**828.582,8**

Źródło: Dane Wydziału Infrastruktury Komunalnej, 2005 r.

Dane dotyczące liczby wypadków drogowych (w tym również śmiertelnych) wg. kategorii zarządzanej sieci dróg przedstawia poniższa tabela.

Kategoria	Liczba wypadków		Liczba ofiar	Liczba rannych
drogi	**ogółem**	**w tym z ofiarami śmiertelnymi**	**śmiertelnych**	**osób**
Krajowe	24	9	10	88
Wojewódzkie	53	2	2	63
Powiatowe	110	3	5	121
Gminne	143	4	4	120
Razem	**330**	**18**	**21**	**392**

Źródło: Dane Wydziału Infrastruktury Komunalnej, 2005 r.

Dane dotyczące wielkości wydatków na infrastrukturę drogową (wraz z wyszczególnieniem) w tys. zł prezentuje poniższa tabela:

Kategoria drogi	Budowa dróg	Budowa obiektów mostowych	Przebudowa lub rozbudowa dróg	Przebudowa lub rozbudowa obiektów mostowych	Remont dróg	Remont obiektów mostowych	Wykup gruntów pod drogi	Pozostałe wydatki na drogi*	Wydatki ogółem
Krajowe	0,3		59,9	1,8	642,3			777	1481,3
Wojewódzkie								609,5	609,5
Powiatowe	180,5				1413,6		11,6	2020	3625,9
Gminne	314,9				2292,1	1417,7	213,9	2796	7034,6
Razem:	**495,7**		**59,9**	**1,8**	**4348**	**1417,7**	**225,5**	**6202,5**	**12751,3**

Źródło: Dane Wydziału Infrastruktury Komunalnej, 2005 r.

Pozostałe wydatki na drogi (w tys. zł)

Kategoria drogi	Kanalizacja deszczowa	Zieleń przyuliczna	Remonty cząstkowe dróg	Oświetlenie uliczne	Oczyszczanie letnie	Akcja zima	Urządzenia bezpieczeństwa ruchu	Dokumentacja drogowa	Ogółem
Krajowe	122,2	73,1	57,6	35,2	28	181,5	30	249,4	777,00
Wojewódzkie	99,1	36	115,5		14,2	92,3	172,1	80,3	609,50
Powiatowe	592,6	183,3	192,8	30,9	64,7	416,1	475,5	64,3	2020,00
Gminne	794,3	1520,7	283	148,7	103,2	646,2	290,7	377,2	2796,00
Razem:	**1608,2**	**1813,1**	**648,9**	**214,8**	**210,1**	**1336,1**	**968,3**	**771,2**	**6202,5**

Źródło: Dane Wydziału Infrastruktury Komunalnej, 2005 r.

Analiza danych dot. komunikacji zbiorowej na terenie miasta Zabrze wykazała, iż w 2005 roku Zabrze obsługiwane było przez 6 linii tramwajowych oraz 41 linii autobusowych, w tym 3 linie specjalne do obsługi centrów handlowych (w tym jedna bezpłatna) oraz jedna linia wakacyjna obsługująca mieszkańców w okresie od 25.06 do 31.08.2005r. Dane dot. poszczególnych linii i struktury taboru przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj linii	Długość tras na terenie Zabrza w 2005 r. (w km)	Długość linii na terenie Zabrza w 2005 r. (w km)	Wielkość rocznej pracy przewozowej na terenie Zabrza w 2005 r.	Struktura taboru w 2005 r.	
				Dzień roboczy	Dzień wolny
Linie tramwajowe	25,5	48,05/47,85	2 140 900 km	27 BT[9] 11 CT[10]	30 BT
Linie autobusowe	103,5	325,3/327	4 165 100 km	85 B[11] 74 C[12]	68 B 21 C

Źródło: Dane KZK GOP, 2005 r.

Szczegółowe informacje nt. długości linii oraz tras poszczególnych linii autobusowych oraz tramwajowych zawiera załącznik nr 1.

[9] BT- pociąg tramwajowy jednowagonowy 105 N o pojemności 125 miejsc
[10] CT- pociąg tramwajowy dwuwagonowy 2x150 N o pojemności 250 miejsc
[11] B- autobus o pojemności od 86 do 115 miejsc
[12] C- autobus o pojemności powyżej 115 miejsc (przegubowy)

9. Ochrona środowiska i działalność na terenach pogórniczych

9.1 Ochrona środowiska

Miasto Zabrze znajduje się w dorzeczu Odry, zlewni rzeki Kłodnicy i jej prawobrzeżnych dopływów. Najważniejszymi dopływami Kłodnicy, przepływającymi przez teren miasta są: Bytomka z Potokiem Mikulczyckim, Czarniawka, Potok Bielszowicki i Potok Guido. Kłodnica, Bytomka, Czarniawka i Potok Bielszowicki stanowią element sieci regionalnego monitoringu powierzchniowych wód płynących, realizowanego przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Katowicach. Z badań monitoringu w 2001 r. wynika, że wody wszystkich cieków na obszarze miasta były silnie zanieczyszczone. Jakość tych wód nie odpowiadała żadnej z klas czystości. Wody Kłodnicy i jej dopływów są nadmiernie zanieczyszczone związkami charakterystycznymi dla wód dołowych z kopalń węgla kamiennego (zawiesina i substancje rozpuszczone, w tym chlorki i siarczany) oraz ścieków komunalnych (zanieczyszczenia bakteriologiczne i substancje biogenne). Należy zaznaczyć, że wody Kłodnicy i jej dopływów są zanieczyszczone na całej długości i już przed terenem Zabrza, zbierając ścieki komunalne i przemysłowe z terenu Katowic, Rudy Śląskiej i Bytomia.

Na terenie Zabrza zlokalizowanych jest wiele zakładów, których działalność jest uciążliwa dla środowiska naturalnego. Emitowane przez te zakłady zanieczyszczenia i odpady szkodzą nie tylko środowisku ale również mieszkańcom, dlatego też istotne jest, by podejmować działania na rzecz ograniczania w/w szkodliwych emisji.

Ilość odpadów przyjętych na Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Zabrzu w 2005r. przeznaczonych do odzysku:

Lp.	Rodzaj odpadu	Ilość (w Mg)
1.	Gleba i ziemia, w tym kamienie	20361,60
2.	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	13151,22
3.	Skratki	0,08
4.	Niesegregowane odpady komunalne	50889,18
5.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	890,44
6.	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	801,84
7.	Odpady wielkogabarytowe	1154,38
8.	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	7234,38
	Suma	**94447,84**

Źródło: Dane Wydziału Ekologii, 2005r.

Odpady pochodziły głównie z gospodarstw domowych oraz prac porządkowych wykonywanych na terenie miasta, a także z czyszczenia dróg i ulic oraz studzienek kanalizacyjnych. Odpady były wykorzystane do kształtowania bryły rekultywowanego składowiska na powierzchni ok.5 ha.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta Zabrze w 2005r., zebranych przez poszczególne przedsiębiorstwa posiadające zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Nazwa Przedsiębiorcy	Ilość odpadów (Mg)
1	Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach	**120,28**
2	"EMK Recykling" Sp. z o.o.	**383,54**
3	"ESTA" Sp. z o.o.	**97,8**
4	WC SERWIS Bańska, Kucharski Spółka Jawna	**55,1**

5	PKM w Bytomiu Spółka Akcyjna	**1 046,82**
6	Zakład Usług Sanitarnych "MB" Michał Bernaczek	**1 211,9**
7	ALBA ekoserwis Sp. z o.o.	**6193**
8	Remondis Gliwice Sp. z o.o.	**605,54**
9	Przedsiębiorstwo Techniki Sanitarnej ALBA Sp. z o.o.	**1,5**
10	PUK Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	**5 570,94**
11	MPGK Sp. z o.o. w Zabrzu	**44 749,15**
12	PROBUD Andrzej Proske	**64,8**
13	STENA Sp. z o.o.	**593,46**
14	Remondis Tarnowskie Góry	**44,7**
	Razem	**60 738,53**

Źródło: Dane Wydziału Ekologii, 2005r.

Poniżej przedstawiono wykaz przedsiębiorców odbierających odpady komunalne z terenu miasta w 2005r.

Nazwa firmy	**Adres**	**Przedmiot działalności (odpady stałe, nieczystości ciekłe)**	**Obszar działalności (miejscowość)**
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	ul. Lecha 10 41-800 Zabrze tel. (032) 271-72-81 fax (032) 271-34-21	odpady stałe, nieczystości ciekłe	Zabrze
ALBA ekoserwis Sp. z o.o.	ul. Sikorskiego 5 41-922 Radzionków, tel. (032) 396 92 99 fax (032) 396-92-09)	odpady stałe	Zabrze
Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Bytomiu Spółka Akcyjna	ul. Witczaka 135 41-902 Bytom tel. (032) 281-20-21 fax (032) 281-93-28	odpady stałe	Zabrze
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe "AKWA" J. Biskup, S. Owczarek Spółka Jawna	ul. Rymera 31 41-800 Zabrze tel. (032) 271-31-55 fax (032) 271-31-55	odpady stałe, nieczystości ciekłe	Zabrze
"ESTA" Sp. z o.o.	ul. Piotra Skargi 87 41-706 Ruda Śląska tel. (032) 242-63-89 fax (032) 242-21-10	odpady stałe	Zabrze
Remondis Gliwice Sp. z o. o. Gliwice	ul. Kaszubska 2 44-100 Gliwice tel. (032) 231-08-58 fax. (032) 238-23-85	odpady stałe	Zabrze
Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach	Korzonek 98 42-274 Konopiska tel. (034) 362-72-04	odpady stałe	Zabrze
WC SERWIS Bańska, Kucharski Spółka Jawna	ul. Pod Borem 10 41-808 Zabrze tel. (032) 278-45-31 fax (032) 270-38-28	odpady stałe, nieczystości ciekłe	Zabrze
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o.	ul. Piastowska 3 41-700 Ruda Śląska tel. (032) 248-20-31 fax (032) 248-20-31	odpady stałe	Zabrze
„EMK Recykling” Sp. z o.o. Zgierz	ul. Orla 12 adres do	odpady stałe	Zabrze

	korespondencji ul. Boruty 7A 95-100 Zgierz tel. (042) 714-01-91 fax.(042) 714-01-93		
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Jan Laszuk, Zakład Pracy Chronionej	ul. Mickiewicza 12 41-902 Bytom tel. (032) 288-05-04 fax.(032) 286-22-15	odpady stałe	Zabrze
Przedsiębiorstwo Techniki Sanitarnej „Alba" Sp. z o.o. Chorzów	ul. Bytkowska 15 41-503 Chorzów tel. (032) 249-56-80 fax.(032) 241-42-66	odpady stałe	Zabrze

Źródło: Dane Wydziału Ekologii, 2005r.

Monitoring powietrza dokonywany jest za pomocą automatycznej stacja monitoringu jakości powietrza w Zabrzu mieszczącej się przy ul. M.C.Skłodowskiej 34.

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, http://212.106.146.181/iseo/

Dane nt. monitoringu powietrza zawarto w poniższych tabelach:

Parameter	Jednostka	Norma	Miesiąc												Średnia[13]
			I	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**	
Dwutlenek siarki (SO_2)	µg/m^3	20		56	41				10	9	13	26			
Tlenek azotu (NO)	µg/m^3								2	4	7	11	15	10	
Dwutlenek azotu (NO_2)	µg/m^3	40							19	21	29	35	41	33	
Tlenek węgla (CO)	mg/m^3				0.7		0.65	0.49	0.7	0.58	0.62				
Ozon (O_3)	µg/m^3			41	66	72	76	72	66	53					
Tlenki azotu (NO_x)	µg/m^3	30							21	27	39	52	64	47	
Pył zawieszony (PM_{10})	µg/m^3	40					42	41	35						
Prędkość wiatru (WS)	m/s						0.3	0.6	0.2	0.3	0.4	0.2	0.6	0.7	1
Kierunek wiatru (WD)	° (stopnie)						306	299	250	12	97	126	195	250	279
Ciśnienie atmosferyczne (PH)	hPa			982	982	981	982	983	981	982	986	989	984	980	983

[13] Wartość średnioroczna jest obliczana jeśli ilość wyników jest większa lub równa 8 (75% roku)

Temperatura (TP)	°C			-3.7	0.6	9.4	14	16.2	18.9	16.6	14.9	9.4	2.3	-1.8	82
Wilgotność (RH)	%			83	69	57	63	64	66	71	69	78	85	91	73
Ilość opadu (RF)	mm			1	17.5	19.1	62.1	46.1	106.1	100.1	83.8	29	2.8	14.5	5134
Radiacja całkowita (RAD)	W/m^2			54	123	171	213	235	188	156	152	86	33	17	127
Prom. UVB - efektywny strumień W/m^2				0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0	0	2

Źródło: Dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, http://212.106.146.181/iseo/

Legenda:

x	Wartość < 50% normy.
x	
x	50 % normy < wartość < 75 % normy
x	75 % normy < wartość < 100 % normy
x	Wartość przekracza normę

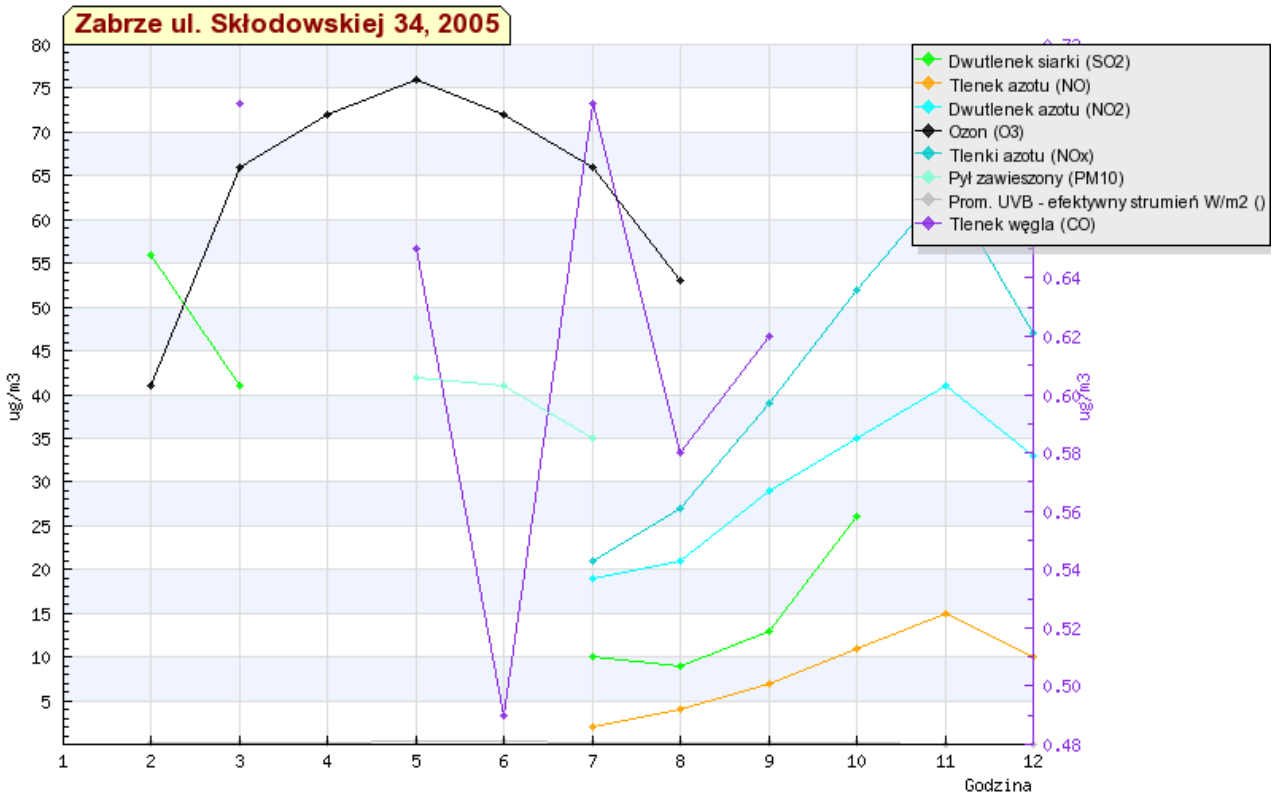

Źródło: Dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, http://212.106.146.181/iseo/

W 2005r. wydano liczne pozwolenia wynikające z odpowiednich regulacji prawnych, m.in.:

- 10 pozwoleń na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza,
- 21 pozwoleń wodnoprawnych,
- 10 pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- 6 zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,

- 15 zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów,
- 6 zezwoleń w zakresie zbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- 2 zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
- 201 zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów

oraz 37 decyzji zatwierdzających program gospodarki odpadami niebezpiecznymi i 4 decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia (przepisy o wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach weszły w życie 28.07.2005r.).

9.2 Edukacja ekologiczna

W 2005 r. na promocję i działalność edukacyjną w dziedzinie ekologii wydatkowano środki z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW) oraz Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW) w wysokości:

- GFOŚiGW: 193 764,03 zł,
- PFOŚiGW: 3 600,00 zł

W ramach edukacji ekologicznej z GFOŚiGW dotowano takie programy jak: „Tydzień Ziemi”, „Zagrożenie ze strony odpadów”, „Eko-Tour”, „Spotkania z ekologią”. Dotację otrzymało „Koło pszczelarzy” i Polski Klub Ekologiczny, który zrealizował forum dyskusyjne pn. „Środowisko naturalne w Zabrzu”.
Na akcję „Sprzątanie świata” zakupiono 6 400 worków i 12 200 rękawic; biblioteka wydziału, z której korzystają mieszkańcy Zabrza wzbogaciła się o nowe publikację.
Zakupiono nowe gadżety związane z promocją ekologii, które częściowo przekazano do Zakładu Segregacji Surowców Wtórnych i do Wydziału Oświaty celem rozprowadzenia w zabrzańskich placówkach oświatowych.
Współfinansowano akcje ekologiczne, prowadzone w szkołach i przedszkolach oraz w ramach wystawy „Ziemia z Nieba”. Prowadzono promocje selektywnej zbiorki odpadów w lokalnej prasie oraz promocję osiągnięć gminy Zabrze w innych mediach o zasięgu ogólnopolskim. Zrealizowano film edukacyjny z akcji sprzątania świata w Zabrzu.
Został wydany informator o założeniach Programu Ochrony Środowiska dla społeczności miasta Zabrze, opracowano również strategię edukacyjną z zakresu ochrony środowiska dla naszego miasta.
Realizacja programów ekologicznych pozwoliła uświadomić uczestnikom akcji o konieczności podjęcia działań w swoim bezpośrednim otoczeniu i konieczności realizacji idei zrównoważonego rozwoju.

W ramach zadania edukacji ekologicznej finansowanego z PROŚiGW dofinansowano seminarium dla administratorów, właścicieli budynków, pn. „Likwidacja wyrobów z azbestu”, które przeprowadził Polski Klub Ekologiczny- Koło w Zabrzu.
W dniach 17-24 kwietnia 2005 r. w miał miejsce Zabrzański Tydzień Ziemi, którego organizatorami byli: Zespół Szkolono-Przedszkolny nr 7 w Zabrzu, muzeum Górnictwa Węglowego oraz Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta. W ramach tygodnia odbywały się imprezy rekreacyjno-sportowe, których głównymi atrakcjami były m.in.:

- Biegi przełajowe o puchar Prezydenta Miasta Zabrze,
- Otwarty turniej siatkówki powyżej 16 lat,
- Turniej trójek siatkarskich szkół gimnazjalnych dziewcząt i chłopców,

- Streetball dziewcząt szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- Streetball chłopców szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- Turniej piłki nożnej pięcioosobowej szkół podstawowych w dwóch kategoriach (klas III-IV oraz klas IV-VI)
- Badminton indywidualny dziewcząt i chłopców szkół podstawowych i gimnazjalnych
- Otwarty turniej indywidualny w tenisie stołowym,
- Otwarty turniej szachowy dziewcząt i chłopców szkół podstawowych i gimnazjalnych.

10. Mieszkańcy Zabrza

Na koniec 2005 r. (31.12.2005 r.) liczba ludności w Gminie Zabrze wynosiła 185 752. Gęstość zaludnienia wyniosła 2310 mieszkańców na 1 km^2.

Poniżej zaprezentowano strukturę mieszkańców wg podziału na płeć, grupy wiekowe, wiek mobilny, wiek produkcyjny, edukacyjne grupy wieku oraz prognozę liczby ludności do roku 2030.

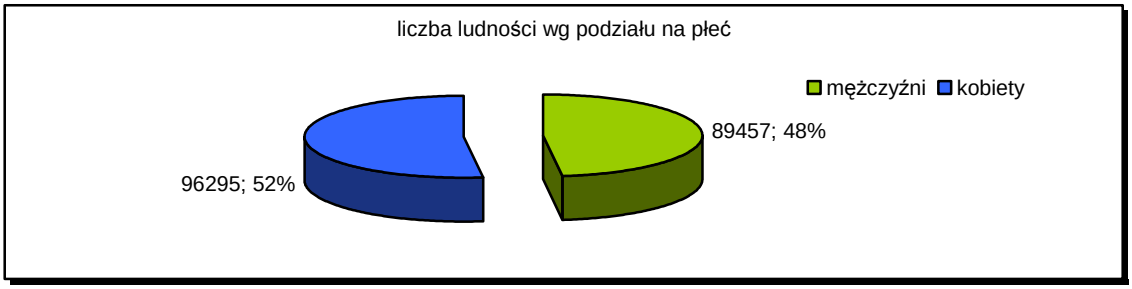

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005 r.

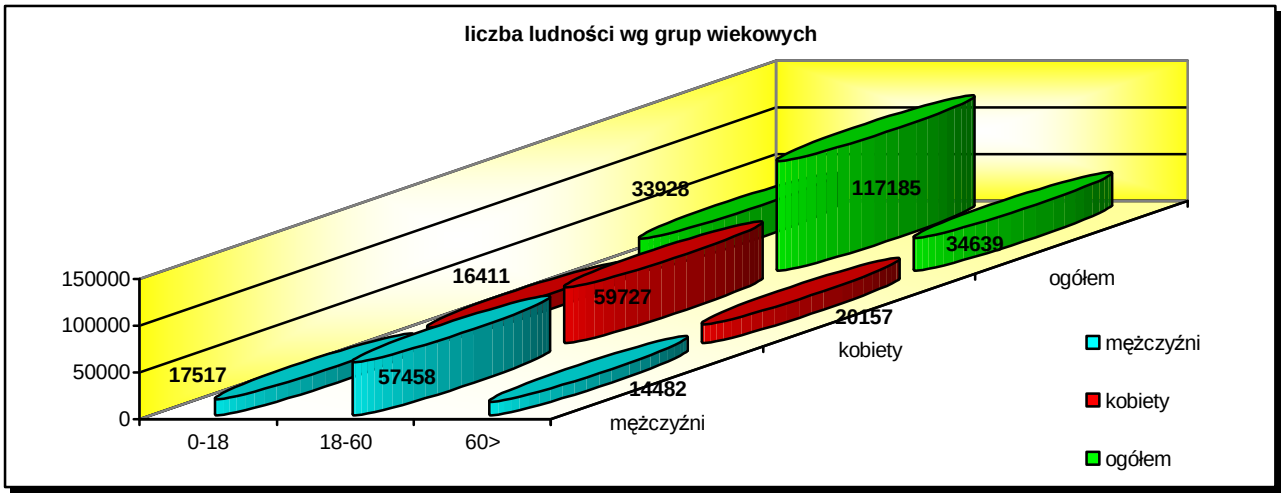

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005r.

Liczbę mieszkańców Zabrza w poszczególnych dzielnicach z podziałem na płeć prezentuje poniższy wykres:

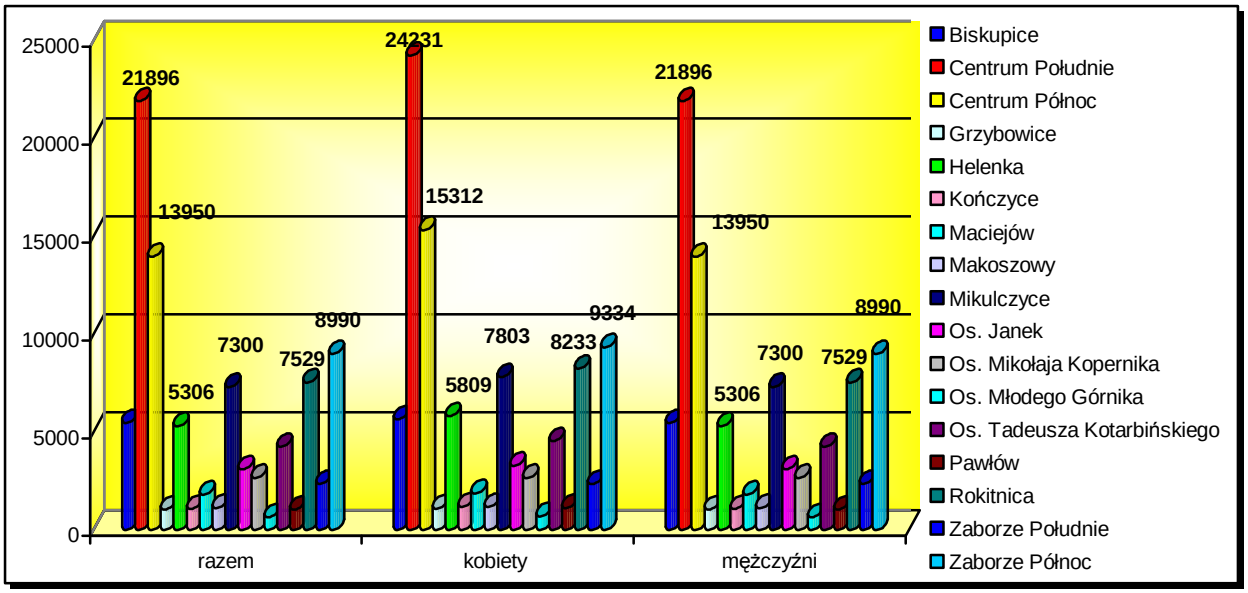

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005r.

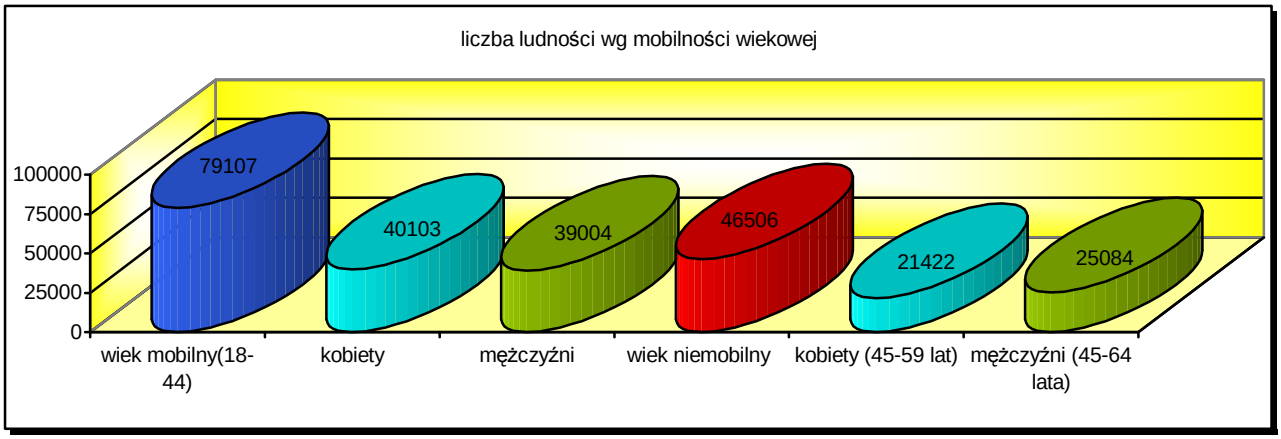

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego

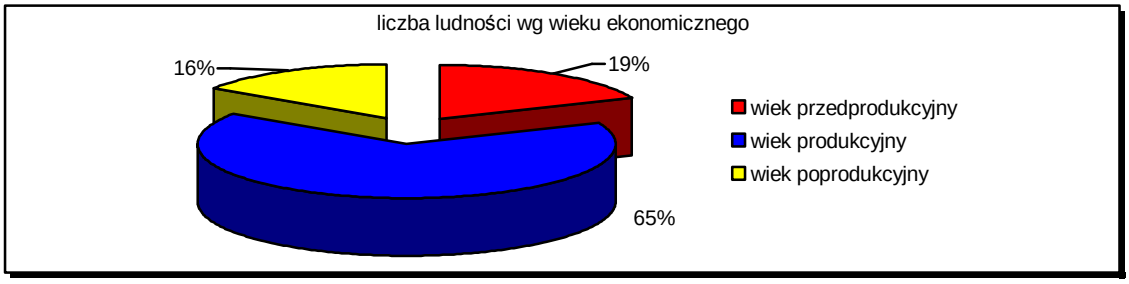

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego

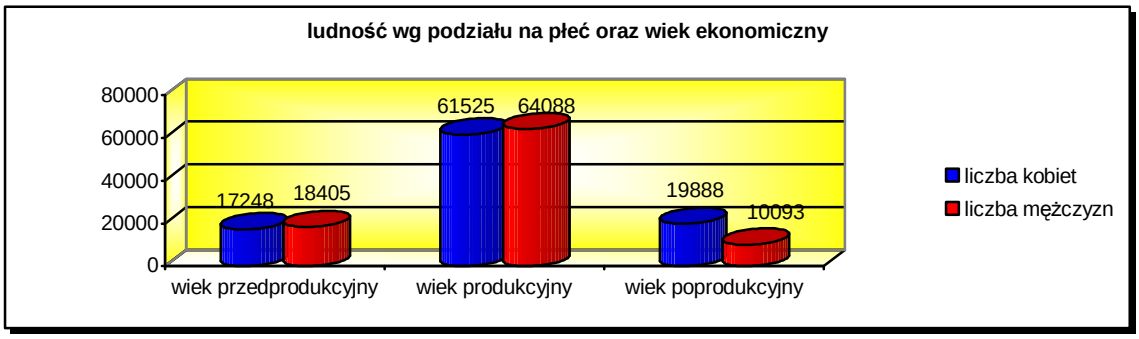

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego, 2005 r.

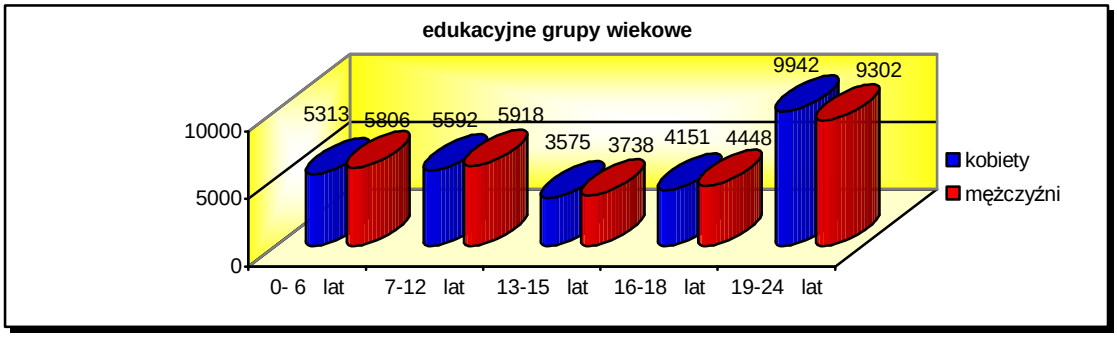

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl, Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego, 2005 r.

Na poniższym wykresie zaprezentowano prognozę liczby mieszkańców do 2030 roku poszczególnych miast Województwa Śląskiego, w tym również Zabrza.

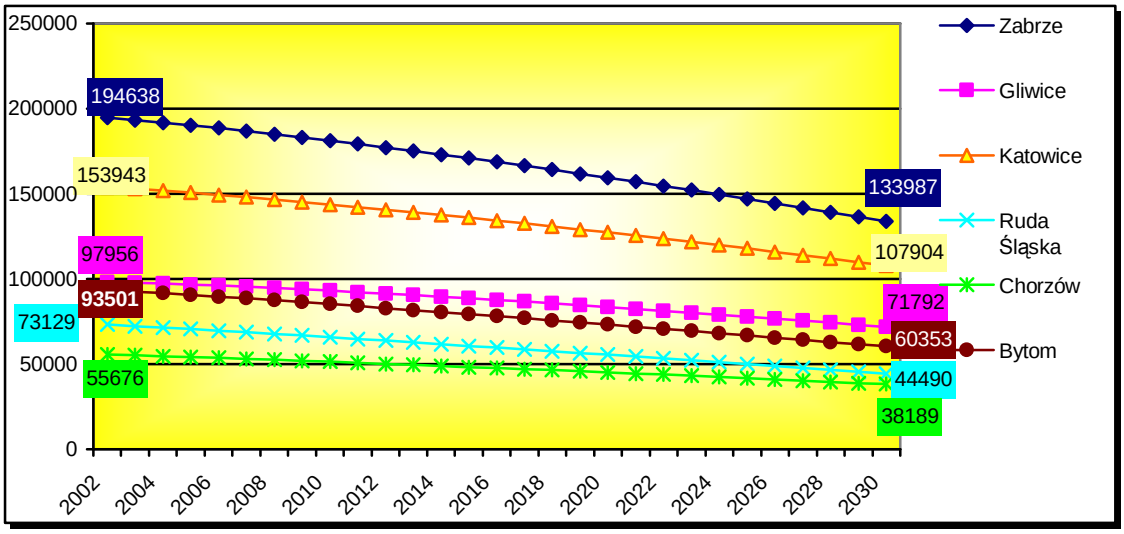

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl

Analiza liczby i struktury mieszańców Zabrza wykazała:

- Przewagę liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn (różnica 4%),
- Przewagę grupy osób w wieku 18-60 lat (51% to kobiety),
- Dzielnicę Centrum Południe- jako najliczniej zamieszkaną, Osiedle Młodego Górnika- jako najmniej zamieszkaną dzielnicę Zabrza,
- Przewagę ludności w wieku mobilnym (18-44 lat)- więcej kobiet, natomiast w wieku nie mobilnym przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet,

- Przewagę osób w wieku produkcyjnym, a więc w grupie wiekowej 18-59 dla kobiet oraz 18-64 dla mężczyzn (i w tej grupie najwięcej jest mężczyzn w Zabrzu-ponad 69%),
- Wśród edukacyjnych grup wiekowych przewagę osób w wieku 19-24 lat (ponad 51% to kobiety).

Dane nt. stanu i ruchu naturalnego ludności zaprezentowano w poniższych tabelach.

	Urodzenia żywe		Zgony			Przyrost naturalny
	M[14]	K[15]	Ogółem		niemowlęta	
			M	K		
2005 rok	**1967**		**1899**		**59**	**+68**
	1028	**939**	**1015**	**884**		
2004 rok	**1589**		**1715**		**11**	**-126**
	856	**733**	**945**	**770**		

Źródło: Dane Urzędu Stanu Cywilnego, 2005 r.[16]

Dane nt. ruchu naturalnego ludności w poszczególnych latach prezentuje poniższa tabela oraz wykres.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
urodzenia	1648	1647	1476	1456	1563	1570
Zgony	1726	1688	1646	1638	1660	1779
Przyrost naturalny	-78	-41	-170	-182	-97	-186

Źródło: Dane Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005r.[17]

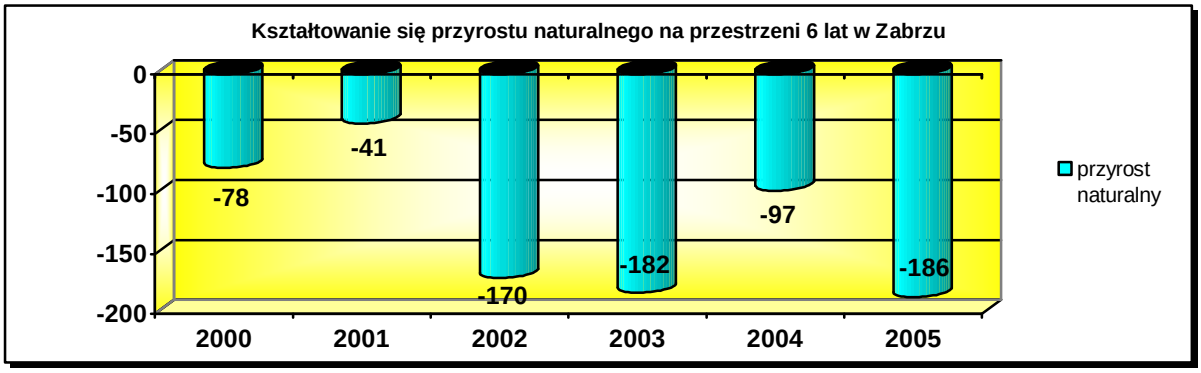

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich,2005r.

Jak wynika z powyższego wykresu przyrost naturalny w porównaniu z rokiem 2004 spadł dwukrotnie (z wartości -97 na wartość -186). Stało się to w wyniku gwałtownego wzrostu liczby zgonów przy jednoczesnym nieznacznym wzroście liczby urodzeń.

Dane dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych zaprezentowano na poniższych wykresach.

[14] M-mężczyźni
[15] K- kobiety
[16] **UWAGA**: dane podane przez USC dotyczą wszystkich urodzeń oraz zgonów zarejestrowanych na terenie Zabrza, nawet jeśli przebywająca w tym okresie osoba nie była mieszkańcem miasta
[17] **UWAGA**: Dane Wydziału Spraw Obywatelskich dotyczą jedynie mieszkańców Zabrza

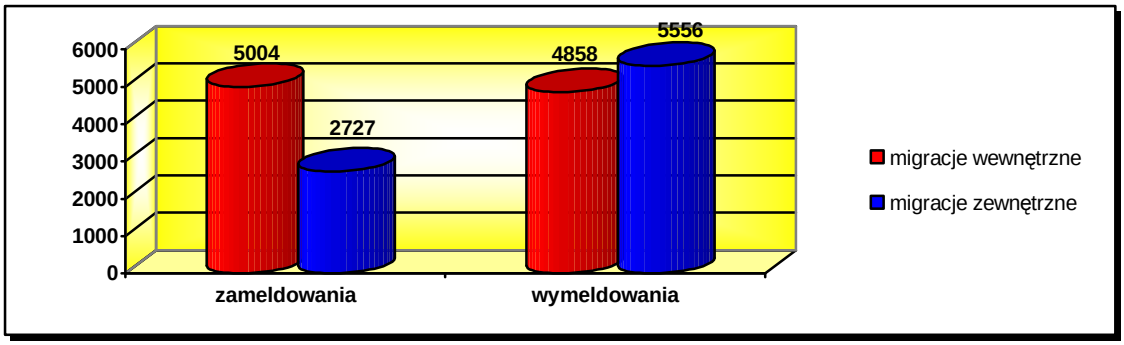

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich,2005 r.

Strukturę migracji zewnętrznych przedstawiono na poniższym wykresie:

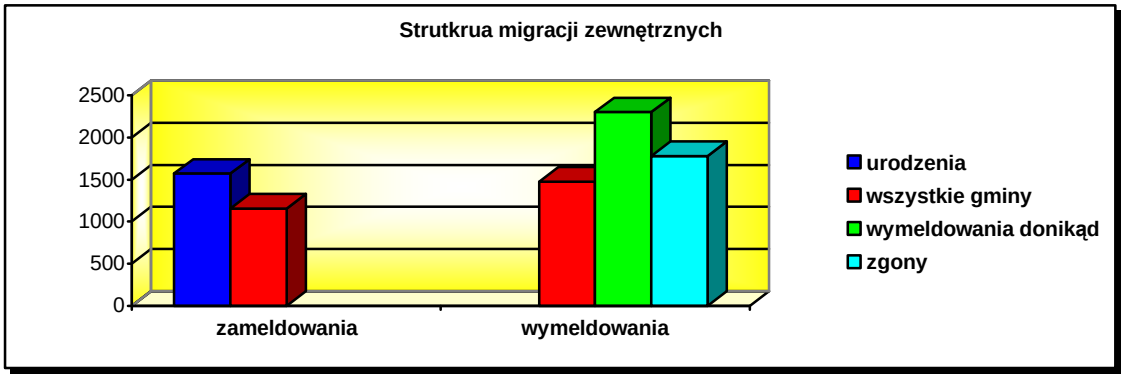

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich,2005 r.

Ruch mieszkańców Zabrza wg poszczególnych krajów przedstawia poniższy wykres:

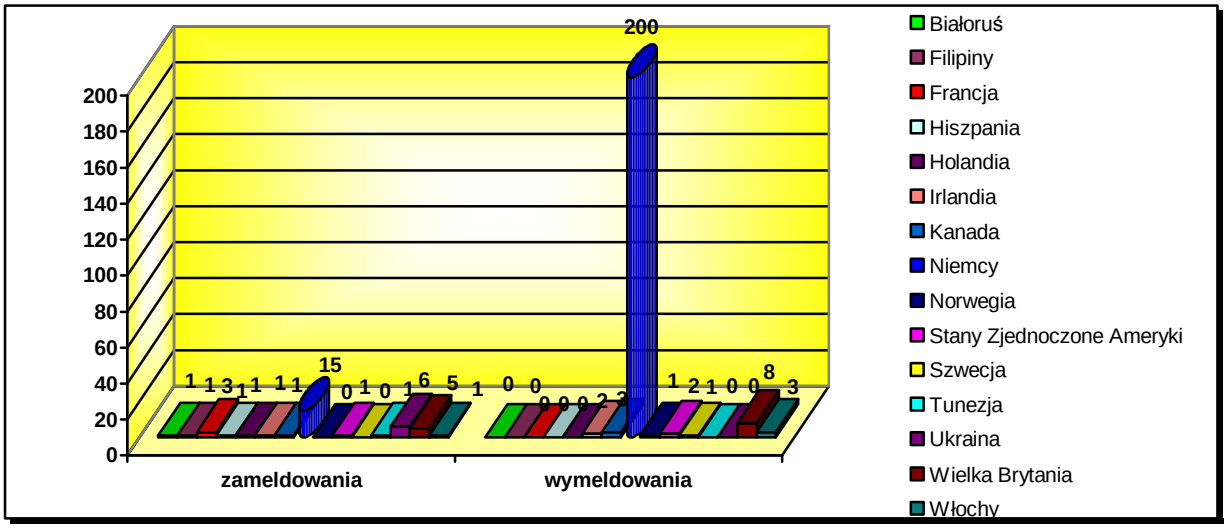

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich,2005 r.

Migracje ludności na pobyt stały w 2005roku przedstawiono w poniższej tabeli:

Napływ			Odpływ			Saldo migracji
ogółem	w tym		ogółem	w tym		ogółem
	z miast	z zagranicy		z miast	za granicę	
1 195	1 157	38	3 997	3 777	220	-2 582

Źródło: Dane Wydziału Spraw Obywatelskich, 2005r.

Analizując migracje mieszkańców Zabrza stwierdza się większą liczbę wymeldowań niż zameldowań. Wśród zameldowań dominują migracje wewnętrzne (64%), natomiast wśród wymeldowań dominują migracje zewnętrzne (53%).

Najwięcej zameldowań wśród migracji zewnętrznych zanotowano ze względu na miejsce urodzenia.

Analizując ruch mieszkańców Zabrza poza granice kraju, do głównych kierunków należały zarówno zameldowania jak i wymeldowania do Niemiec.

Podsumowując, stwierdzić należy zwiększony odpływ mieszkańców z Gminy, co przejawiło się ujemnym saldem migracji (-2 582).

W 2005 r. zawarto 990 związków małżeńskich i przeprowadzono 453 rozwody.

Urząd Stanu Cywilnego organizował 11 uroczystości długoletniego pożycia małżeńskiego, w których udział wzięło 155 par jubilatów. Uroczystość 100-lecia urodzin w 2005r. świętowały 4 osoby.

W okresie od 01.01.2005 do 31.12.2005 r. wydano łącznie 25 252 szt. dowodów osobistych.[18]

[18] Liczba to dotyczy osób, które odebrały dowody osobiste

11. Bezpieczeństwo

11.1 Działalność Straży Pożarnej

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu operacyjnie zabezpiecza teren administracyjny miasta Zabrze. Chroniony obszar miasta Zabrze to 80,4 km^2 (8040ha), w którym zamieszkuje ok. 191,247 tys. osób - stan na koniec 2005r. Dokonując porównania ilości podejmowanych działań ratowniczo-gaśniczych w 2005r. z latami poprzednimi należy zauważyć, że nastąpił wzrost liczby interwencji oraz wartości powstałych strat materialnych wynoszących ok. 2mln zł.
W 2005 roku łącznie odnotowano **2035** wyjazdów interwencyjnych oraz **15** wyjazdów w ramach pomocy sąsiedzkiej do innych miast.
Natomiast w roku 2004 łącznie zanotowano **1652** akcje ratowniczo-gaśnicze oraz **24** wyjazdy w ramach pomocy sąsiedzkiej. Wzrost liczby interwencji o **384.** Zestawienie liczby interwencji za 4 ostatnie lata przedstawia pn. tabela:

Rodzaj zdarzenia	2002 r	2003 r	2004r	2005r
pożary	995	1130	777	1243
miejscowe zagrożenia	641	639	821	734
alarmy (wyjazdy) fałszywe	63	38	54	58
Łącznie	**1699**	**1807**	**1652**	**2035**

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2005 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Wzrost liczby interwencji w 2005 roku związany był przede wszystkim ze wzrostem wyjazdów do palących się:

- traw na nie użytkach - **475,**
- palących się śmieci w kontenerach wolnostojących i koszach oraz zsypach budynków jak również w nie użytkowanych budynkach przeznaczonych do rozbiórki - **289,**
- konarów drzew i pozostawionych wysuszonych pozostałości roślinnych (traw, chwastów i krzewów itp.) – **220,**
- pożary altanek na ogródkach działkowych – **42.**

Na przyczynę wzrostu liczby pożarów traw i pozostałości roślinnej złożyły się w minionym roku głównie:

- warunki atmosferyczne tj. sucha wiosna i lato,
- brak nadzoru rodziców nad dziećmi, które w większości przypadków są sprawcami podpaleń,
- pozostawienie nie użytkowanych terenów w stanie podatnym na podpalenie (brak dozoru, nie koszenie traw i chwastów, a po wykoszeniu np. na osiedlach pozostawienie w zgrabionych pryzmach).

Należy zwrócić uwagę, że w zdecydowanej większości to pożary małe ograniczające się do paru lub kilku metrów kwadratowych. Powszechność telefonów komórkowych powoduje, że zgłoszenia dotyczące powstania pożarów odbywają się szybciej i częściej, co tłumaczy większą ilość zgłoszeń oraz powoduje, że zaalarmowane jednostki straży pożarnej są na miejscu pożaru w pierwszej fazie jego rozwoju – stąd tak duża liczba pożarów małych.

Liczba pożarów średnich i dużych utrzymuje się na zbliżonym poziomie w porównaniu z latami ubiegłymi tj. ok. 30.

Dużą grupę akcji ratowniczych stanowią interwencje do tzw. **„innych miejscowych zagrożeń" – 734.** Do najliczniejszych działań ratowniczych prowadzonych w tej grupie zalicza się:

- wypadki drogowe i usuwanie związanych z nimi skutków – **107,**
- usuwanie gniazd owadów (osy, szerszenie) i inne tego typu – **135,**
- działania związane z usuwanie plam oleju, pompowanie wody, usuwanie skutków wiatrołomów itp. - **280,**
- zgłoszenia z monitoringu pożarowego – **17,**
- uwalnianie ludzi z wind, otwarcia mieszkań na prośbę Policji, pomoc pogotowiu ratunkowemu itp. - **301,**
- uwalnianie zwierząt – **33.**

Liczbę interwencji w poszczególnych miesiącach oraz w poszczególnych dniach tygodnia w 2005 r., prezentują poniższe wykresy.

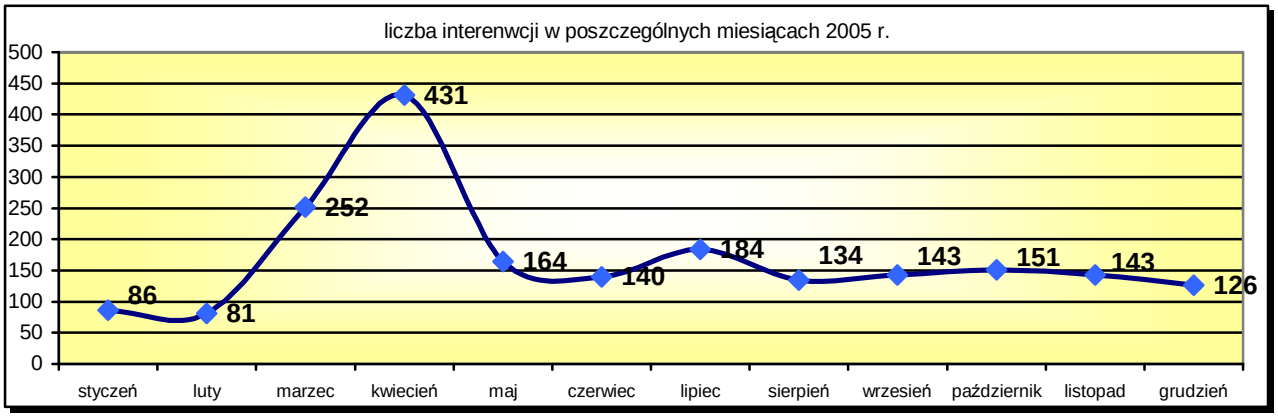

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2005 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

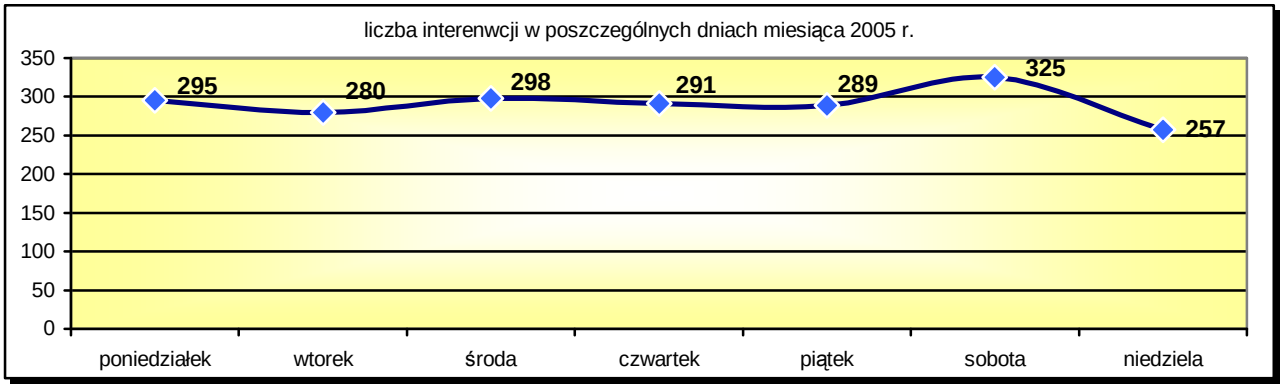

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2005 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Podział interwencji w zależności od miejsca powstania zdarzenia w 2005 roku prezentuje poniższy wykres.

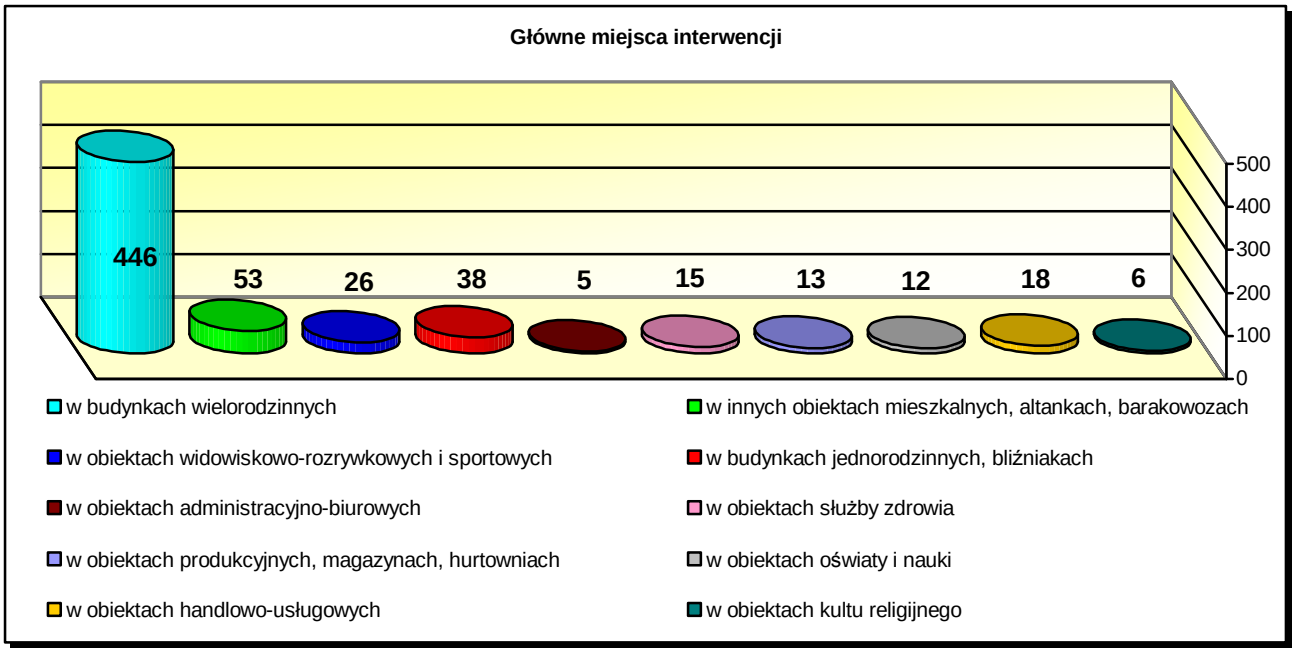

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2005 r. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Ofiary i ranni

Zdarzenie	Ofiary śmiertelne			Ranni		
	Cywile	Dzieci	Strażacy	Cywile	Dzieci	Strażacy
Pożary	2	0	0	20	9	0
Miejscowe zagrożenia	9	1	0	64	2	0
Razem	11	2	0	84	11	0

Uwaga - nie dotyczy ofiar śmiertelnych i rannych, które zginęły lub zostały ranne przed przybyciem na miejsce zdarzenia jednostki PSP lub, które zmarły w drodze do szpitala.

Wyjazdy do zdarzeń w latach 2001 –2005 obrazuje poniższa tabela i wykres:

Lata	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Razem
2001	706	531	68	**1305**
2002	995	641	63	**1699**
2003	1130	639	38	**1807**
2004	777	821	54	**1652**
2005	1243	734	58	**2035**

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2005 r. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Czynności kontrolno-rozpoznawcze są prowadzone w oparciu o opracowane roczne i kwartalne plany oraz harmonogramy kontroli, zatwierdzone przez Komendanta Miejskiego PSP w Zabrzu.
W 2005r. przeprowadzono szereg czynności kontrolno-rozpoznawczych i innych działań, opracowano analizę zagrożeń dla miasta Zabrze. Ogółem w 2005r. sekcja kontrolno-rozpoznawcza przeprowadziła 183 kontrole:

- 104 kontrole w obiektach użyteczności publicznej,
- 25 kontroli w budynkach mieszkalnych,
- 5 kontroli lasów,
- 49 kontroli w obiektach produkcyjnych i magazynowych.

Straż Pożarna obejmuje również działalność szkoleniową i doskonalenie zawodowe strażaków.

W 2005 r. przeprowadzono 59 ćwiczeń doskonalących na wytypowanych obiektach/zakładach o skomplikowanej infrastrukturze czy też prowadzące szczególny charakter działalności. W trakcie ćwiczeń strażacy zapoznawali się z warunkami budowlanymi, infrastrukturą techniczną, stosowanymi instalacjami, technologiami, materiałami, topografią obiektów, zagrożeniami i stosowanymi zabezpieczeniami, zaopatrzeniem wodnym oraz możliwościami prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych. W dniu 27 kwietnia 2005r. zorganizowano specjalistyczne ćwiczenia obiektowe z udziałem jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych m. Zabrze oraz grupy ratownictwa chemicznego JRG Gliwice-Łabędy na terenie Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Zabrzu-Mikulczycach. Ćwiczenia poprzedzone były cyklem szkolenia dla strażaków ochotników zorganizowanego w bazie komendy w celu zapoznania z charakterem zagrożeń występujących podczas prowadzenia działań z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz sposobami prowadzenia tego typu akcji ratowniczych. Dla strażaków JRG realizowany jest roczny cykl szkoleń doskonalenia zawodowego i doskonalenia umiejętności praktyczno-taktycznych w oparciu o opracowany roczny plan doskonalenia zawodowego oraz miesięczne plany zajęć szkoleniowych.

Prowadzono uzupełnianie przez naszych strażaków szkoleń z zakresu pierwszej pomocy medycznej, 18 osób ukończyło stosowne przeszkolenie.

W dniach 28.02-04.04.2005r. na terenie komendy prowadzone były praktyki zawodowe słuchaczy Studium Medycznego z Rudy Śląskiej w zakresie m.in. rozpoznawania zagrożeń, poznania pragmatyki służby strażaków oraz wyposażenia sprzętowego używanego podczas akcji ratowniczych i gaśniczych.

W miesiącach Marzec-Maj 2005 r. w JRG Zabrze dwóch kadetów z Centralnej Szkoły Pożarnictwa w Częstochowie odbywało praktyki zawodowe w podziale bojowym – brali udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych - zapoznając się z kanonami służby strażackiej.

Również praktyki zawodowe odbywało dwóch kadetów ze Szkoły Aspirantów Pożarnictwa w Krakowie w miesiącach Maj-Czerwiec 2005r.

W miesiącach Lipiec-Sierpień 2005r. na terenie naszej komendy odbywało praktykę czterech studentów 1-go roku Śląskiej Akademii Medycznej wydział Ratownictwa Medycznego. Studenci pełnili dyżury 24 godzinne zapoznając się z pragmatyką służby w straży pożarnej oraz poznawali sprzęt wykorzystywany do ratowania ludzi podczas wypadków samochodowych i poznawali procedury prowadzenia działań ratowniczych.

W ramach doskonalenia zawodowego członków Ochotniczych Straży Pożarnych w miesiącach Marzec-Kwiecień 2005 r. zorganizowano dla druhów ochotników szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy medycznej – w szkoleniu udział wzięły 24 osoby.

W kwietniu 2005r. zorganizowano dla młodzieży gimnazjalnej turniej wiedzy pożarniczej.

Funkcjonariusze naszej komendy opracowali materiał szkoleniowy z zakresu ochrony przeciwpożarowej dla młodzieży szkolnej, który został umieszczony na stronie internetowej, co pozwoliło na bardzo dobre przygotowanie się wszystkich uczestników turnieju.

Uroczyste wręczenie nagród dla najlepszych uczestników nastąpiło w dniu obchodów Święta Strażaka w Maju 2005r.

W ramach współpracy ze Związkiem Harcerstwa Polskiego – Hufiec Zabrze w dniach 20-22 maja 2005r. funkcjonariusze komendy współorganizowali manewry techniczno-obronne dla harcerzy naszego miast. Przeprowadzone zostały pokazy z zakresu ratownictwa drogowego po wypadkach samochodowych – ćwiczenia praktyczne z użyciem wraku, wydobywanie poszkodowanych osób (pozorantów) - poprzez rozcinanie karoserii oraz gaszenie palącego się wraku. Ponadto na jednej z baz biegu przełajowego na orientację zorganizowano tor przeszkód w zakresie rozgrywania konkurencji sportowo-pożarniczych

zapoznając młodzież z pierwszymi kanonami służby strażackiej i wymaganiami sprawnościowymi stawianymi strażakom służby zawodowej.
Natomiast w dniach 27-29 maja 2005r. wspólnie z harcerzami Hufiec Zabrze zorganizowany został zlot pojazdów militarnych i terenowych na hałdzie Zabrze-Zaborze. Strażacy zorganizowali zaplecze logistyczne oraz czuwali nad bezpieczeństwem przebiegu pokazów oraz trasie rajdu.

W dniach 17-28 stycznia 2005r. funkcjonariusze Komendy i JRG PSP w Zabrzu współuczestniczyli w organizacji „Półkolonii Zimowych 2005 w Zespole Szkolno-Przedszolnym nr 7" w Zabrzu – Makoszowach. W czasie trwania półkolonii dzieci zostały zapoznane z:

- zasadami udzielania I pomocy medycznej,
- samochodami pożarniczymi i sprzętem ratowniczo-gaśniczym,
- przeprowadzono cykl praktycznych zajęć z zakresu rozgrywania konkurencji sportowych dla Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych,
- wspólnie zorganizowano lodowisko na boisku szkolnym,
- zapoznano uczestników kolonii z pracą strażaków podczas wycieczki na terenie strażnicy.

W dniu 5 lutego 2005 r. zorganizowano i przeprowadzono w Hali Sportowej przy ul. Matejki 6 III Międzypowiatowy Halowy Turniej Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

W dniu 25 czerwca 2005 r. odbyły się gminne zawody sportowo-pożarnicze dla drużyn z jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych i Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych m. Zabrze. Zawody zostały przeprowadzone na boisku „Walka Makoszowy" w Zabrzu przy ul. Jaskółczej 40.

W miesiącach ochrony przeciwpożarowej Maj-Czerwiec 2005 r. podczas różnorakich festynów szkolnych i osiedlowych funkcjonariusze JRG wielokrotnie demonstrowali sprawności działań Straży Pożarnej, prezentowali sprzęt i samochody pożarnicze propagując w ten sposób zasady bezpieczeństwa i profilaktyki pożarowej wśród dzieci i młodzieży.

W dniach 18-19 października 2005r. w Hali Sportowej MOSiR przy ul. Matejki w Zabrzu zostały rozegrane XII Halowe Mistrzostwa Śląska w piłce nożnej o Puchar Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.
W turnieju udział wzięło 16 drużyn z jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego.

Drużyna z KM PSP Zabrze zdobyła 2 miejsce. Po raz drugi z rzędu zwyciężyła drużyna KP PSP z Wodzisławia Śląskiego.

W listopadzie 2005 r. na Hali Sportowej MOSiR został rozegrany międzynarodowy turniej o puchar Prezydenta m. Zabrze w piłkę nożną – pierwsze miejsce zajęła drużyna Straży Miejskiej i UM oraz zawody strzeleckie o puchar posła na sejm RP. Drużyna piłkarska zajęła drugie miejsce, a w strzelaniu zawodnik PSP uplasował się na drugiej pozycji.

Dane nt. stanu wypadkowości funkcjonariuszy PSP:

-	ilość akcji ratowniczych -	**2035**
-	ilość ratowników uczestniczących w akcjach ratowniczych-	**12466**
-	ilość wypadków ogółem –	**8**
-	ilość wypadków w akcjach ratowniczych i alarmu –	**2**
-	ilość wypadków podczas ćwiczeń i szkoleń -	**6**
-	ilość wypadków indywidualnych –	**8**
-	ilość wypadków lekkich –	**8**
-	liczba poszkodowanych –	**8**
-	liczba dni niezdolności do służby ogółem –	**313**

- najwięcej wypadków wydarzyło się w godzinach od 18.00 do – 4.00 co stanowi **50%** wszystkich wypadków.

Analiza porównawcza z rokiem 2004 wskazuje na powstanie w roku 2005 większej o 100% ilości wypadków.

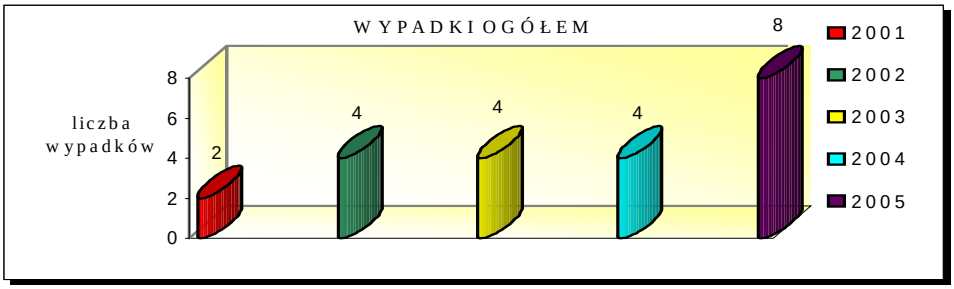

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2005 r. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Główne przyczyny powstania wypadków to:
- nieprawidłowe zachowanie, nieostrożność, nieuwaga własna.

Przyczyny pośrednie : brak pełnego rozeznania przez poszkodowanych sytuacji i potencjalnych zagrożeń występujących podczas działań ratowniczo – gaśniczych oraz podczas zajęć sportowych, a także niezachowanie ostrożności podczas służby w strażnicy.

11.2 Działalność Straży Miejskiej w Zabrzu

Straż Miejska w Zabrzu jest samorządową, umundurowaną formacją, powołaną dla ochrony porządku publicznego, zaspokajania istotnych potrzeb mieszkańców Zabrza oraz eliminowania zjawisk patologii społecznej, a także w celu zapewnienia skutecznych, jednolitych form oddziaływania na stan porządku publicznego, czystości i estetyki na terenie Gminy Miejskiej Zabrze.

Na dzień 31 grudnia 2005 r. pracę w Straży Miejskiej w Zabrzu świadczyło 54 strażników oraz 8 pracowników administracyjnych.

W 2005r. do Straży Miejskiej w Zabrzu wpłynęło łącznie 14 341 zgłoszeń wymagających podjęcia działań, w tym od mieszkańców miasta- 13 003 i od instytucji- 1 338.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono strukturę zgłoszeń oraz odniesienie do roku 2004.

lp.	Rodzaj zgłoszenia	Ilość zgłoszeń	
		2004 rok	2005 rok
1.	Porządek i spokój publiczny	2420	3264
2.	Bezpieczeństwo osób i mienia	1193	1517
3.	Bezpieczeństwo w komunikacji	1124	1651
4.	Przeciwko osobie	13	5
5.	Przeciwko zdrowiu	2	4
6.	Przeciwko mieniu	710	808
7.	Przeciwko interesom konsumenta	1	0
8.	Przeciwko obyczajności	17	14
9.	Przeciwko urządzeniom publicznym	931	951
10.	Szkodnictwo leśne i ogrodowe	0	0
11.	Ustawa o utrzymaniu porządku i czystości (w tym akcja ZIMA)	1735	2444
12.	Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu	934	118

	alkoholizmowi		
13.	Inne przepisy pozakodeksowe	515	638
14.	Braki w infrastrukturze miasta	481	404
15.	Awarie urządzeń użytku publicznego	747	822
16.	Nielegalny handel	135	138
17.	Bezdomni w mieście	158	212
18.	Osoby wymagające natychmiastowej pomocy	436	346
19.	Problem narkomanii	6	5
	Razem w latach 2004/2005	**11558**	**14341**

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za 2005 rok.

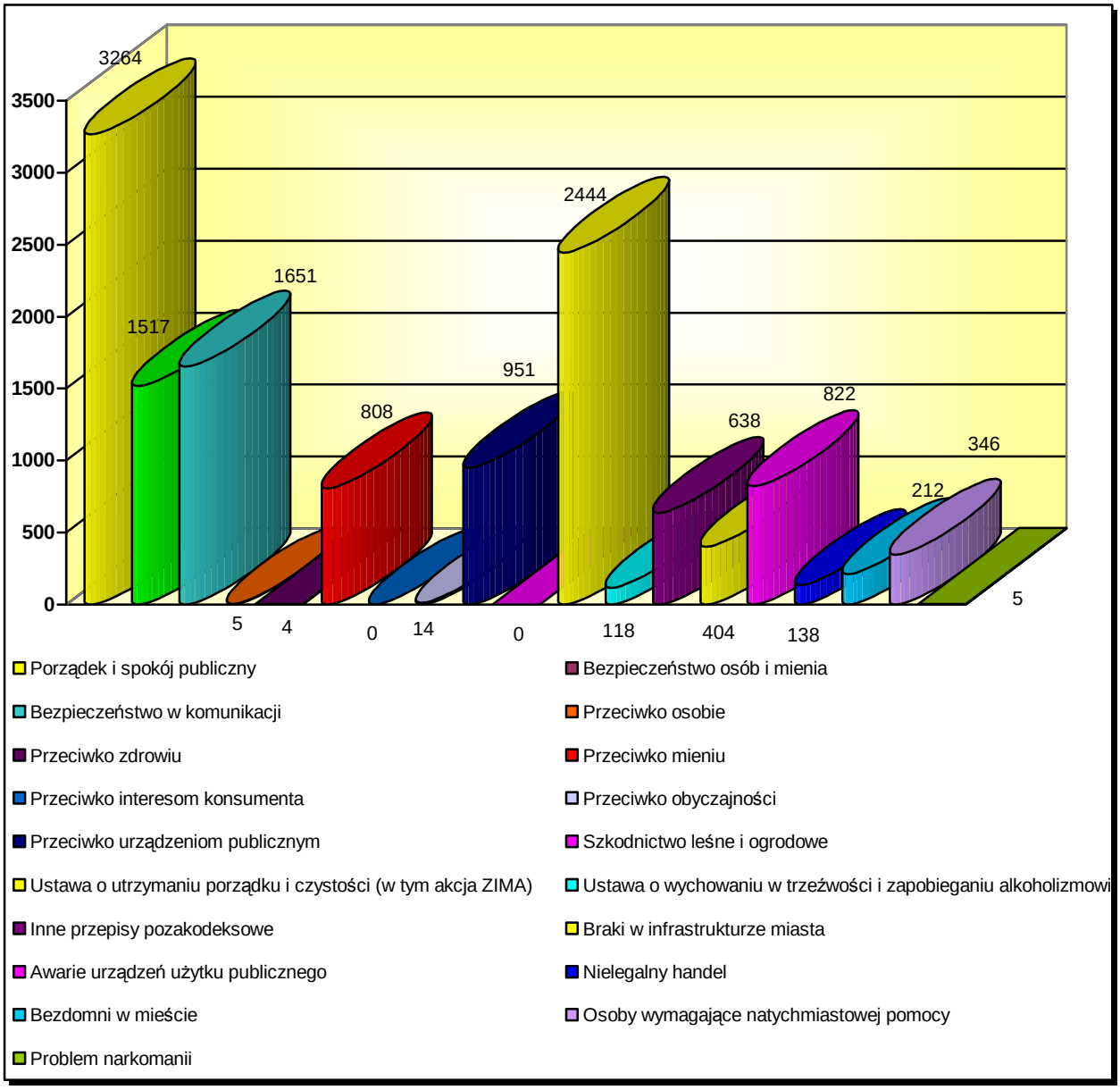

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za 2005 rok.

Zgłoszone interwencje przekazano do realizacji:

* Patrolom w terenie 10 896
* Policji 537
* Służbom miejskim 1476
* Innym instytucjom 1432

W roku 2005 funkcjonariusze Straży Miejskiej podjęli ogółem 21 846 interwencji, co stanowiło wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim (2004) o 5,16% oraz 42 416 kontroli porządkowych na terenie miasta, co stanowiło spadek w porównaniu z rokiem 2004 o 3,97%. Strażnicy wylegitymowali 25 050 osób podejrzanych o popełnienie wykroczeń bądź przestępstw.
W wyniku wykonywania ustawowych i regulaminowych zadań funkcjonariusze zabrzańskiej Straży Miejskiej:

- Udzielili 13 605 pouczeń (wzrost w porównaniu z rokiem 2004 o 11,86%),
- Ukarali 6 336 osób mandatami karnymi (wzrost w porównaniu z rokiem 2004 o 4,55%), na kwotę 674 755 zł (wzrost o 17,96 % w porównaniu do 2004 r.) z czego do Kasy Urzędu Miejskiego w Zabrzu wpłynęła kwota 274 376,45 zł (wzrost w porównaniu z rokiem 2004 o 58,67 %),
- Sporządzili 423 notatek służbowych o skierowanie wniosku ukaranie przez Sąd Rejonowy (wzrost w porównaniu do 2004r. o 6,82%),
- Skierowali do Sądu Rejonowego w Zabrzu 312 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń (wzrost w porównaniu z 2004 r. o 12,64%).

W czasie wykonywania zadań określonych przepisami prawa funkcjonariusze Straży Miejskiej:

- Założyli 1004-krotnie blokady mechaniczne na koła pojazdów samochodowych zaparkowanych w miejscu niedozwolonym,
- Usunęli z dróg 40 pojazdów zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- Ujawnili 38 przestępstw,
- Ujęli i przekazali Policji 168 spraw do dalszego prowadzenia według właściwości,
- Zabezpieczyli 22-krotnie miejsca przestępstw, katastrof albo miejsca zagrożone takim zdarzeniem,
- Przewieźli 758 osób nietrzeźwych do Izby Wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania,
- Wykonali 379 konwojów środków pieniężnych dla potrzeb Gminy Zabrze,
- 303-krotnie zabezpieczyli imprezy na terenie miasta,
- Doprowadzili do usunięcia 27 wraków samochodów,
- Spowodowali usunięcie 9 nielegalnych wysypisk odpadów na terenie miasta,
- Ujęli na tzw. „gorącym uczynku” 40 sprawców nielegalnego wysypywania odpadów.

Sądy Grodzkie rozpatrzyły 258 spraw skierowanych przez zabrzańską Straż Miejską oraz podjęły następujące rozstrzygnięcia:

- Ograniczenie wolności 4
- Grzywna 244
- Nagana 9
- Umorzenia 1

Straż Miejska ponad to realizuje akcje i programy mające na celu zapobieganie przestępczości i utrzymaniu porządku publicznego i ochrony obywateli miasta Zabrze.
W 2005 r. Straż Miejska realizowała następujące akcje i programy:

- **W zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży**
  - Program „Straż Miejska-partnerem dzieci i młodzieży”,
  - Akcje: „Małolat”, „Lepiej razem niż osobno”, „Niebezpieczny pies”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”

- **Prewencja ogólna**
  - „Zero tolerancji dla alkoholu”- kontrola legalności prowadzonej działalności handlowej, stanu czystości i porządku w otoczeniu punktów handlowych, reagowanie na spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym i zakłócanie spokoju i porządku publicznego,
  - „Czystość w mieście”- kompleksowe kontrole posesji prywatnych, lokali użytkowych, parków, skwerów, ulic i chodników,
  - „Reklama”- mająca na celu kontrolę legalności ustawienia reklam w pasie drogowym, w szczególności stwarzających utrudnienia, bezpośrednie zagrożenie bądź ograniczające widoczność, szczególnie w rejonie skrzyżowań dróg,
  - „Ruina”- kontrola wszystkich nieruchomości w trakcie prac rozbiórkowych, oraz których stan techniczny może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa,
  - „Złom”- kontrola wszystkim punktów skupu złomu pod kątem ujawnienia przedmiotów mogących pochodzić z kradzieży,
  - „Pieszy”- mająca na celu reagowanie na wykroczenia drogowe (przechodzenie na czerwonym świetle, w miejscach do tego nie wyznaczonych, przebieganie przed nadjeżdżającym pojazdem, przechodzenie przez torowiska),
  - „Zima”- kontrola zimowego utrzymania stanu chodników i dróg,
  - „Bezpieczny Ogród”- organizowanie wspólnie z członkami Rodzinnych Ogrodów Działkowych patroli, oraz wzajemne informowanie o zagrożeniach występujących na terenie ogrodów,
  - Znakowanie rowerów- akcja mająca na celu nadawanie rowerom numerów w dwóch miejscach, które ewidencjonowane są następnie w rejestrze Policji i Straży Miejskiej,
  - „Bezpieczne Osiedle”- akcja mająca na celu ścisłą współpracę z mieszkańcami Zabrza i radami dzielnic w celu skutecznego ograniczenia tzw. „drobnej przestępczości” w mieście,
  - Kursy samoobrony dla kobiet- bezpłatne 3-miesięczne kursy mające na celu podniesienie nie tylko sprawności fizycznej kobiet ale przede wszystkim ich zaznajomienie z technikami wchodzącymi w skład systemu samoobrony.

W okresie wakacyjnym strażnicy zabezpieczali cykl imprez organizowanych pod Domem Muzyki i Tańca w Zabrzu pn. „Muzyczne Lato”.
W okresie letnim strażnicy wspólnie z przedstawicielami Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej oraz Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu przeprowadzili kontrole kąpielisk miejskich zlokalizowanych na terenie miasta.
Ponad to Straż Miejska przeprowadziła kontrole nieruchomości na terenie Zabrza w zakresie obowiązku wyposażenia ich w numery porządkowe. Sprawdzano również stan techniczny wiat przystanków komunikacji publicznej oraz czystości i porządku wokół nich. Przeprowadzono również kompleksowe kontrole stanu czystości głównych ciągów komunikacyjnych w mieście oraz miejsc pamięci narodowej.
Szczególny nacisk kierownictwo Straży Miejskiej kładzie na szkolenie i doskonalenie zawodowe pracowników oraz strażników miejskich. W 2005 r. przeprowadzono 27 szkoleń wewnętrznych oraz 5 szkoleń organizowanych przez specjalistyczne, uprawnione w tym zakresie podmioty.

W 2005 r. wniesiono 29 skarg na działalność strażników. Decyzją komendanta Straży Miejskiej wszczęto postępowania wyjaśniające we wszystkich sprawach; potwierdzono zasadność 2 skarg, 27 skarg uznano za bezzasadne.

11.3 Działalność Policji

Głównymi problemami występującymi na terenie miasta, wynikającymi i wpływającymi na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, są:
- duża liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- brak autorytetów moralnych dla młodych ludzi w ich najbliższym otoczeniu, a zwłaszcza w rodzinie,
- wysoki poziom przestępczości zwłaszcza przestępstw godzących w dobro lub mienie obywateli.

W roku 2005 w Zabrzu stwierdzono ogółem 8130 przestępstw, tj. o 1063 przestępstwa więcej niż w roku poprzednim. Odnotowano nieznaczny wzrost wykrywalności z 28,8 % w roku 2004 do 32,2% w roku 2005.

W przypadku przestępstw o największym ciężarze gatunkowym nastąpił wzrost przestępstw stwierdzonych z 4942 w 2004 roku do 5340 w 2005 roku, przy jednoczesnym wzroście wykrywalności z 16.6% w roku 2004 do 21,4% w roku 2005.

Policjanci Komendy Miejskiej w Zabrzu, w roku 2005 podjęli ogółem 26 839 interwencji, z czego 19 154 w miejscach publicznych, a 4 258 w mieszkaniach. Odnotowano również 3 427 interwencje w miejscach innych niż wymienione.

W związku z ujawnionymi wykroczeniami w roku 2005 skierowano do Sądu Rejonowego w Zabrzu 1850 wniosków o ukaranie, nałożono 13 520 mandatów karnych na sumę 1 921 150 zł, a także pouczono 6774 osoby. Ogółem w 2005 r. policjanci ujawnili 22 141 wykroczeń.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa i porządku publicznego Komenda Miejska Policji Zabrzu realizowała programy prewencyjne takie jak: „Mój przyjaciel policjant”, „Czy psy muszą gryźć?” oraz wprowadzony w październiku 2001, realizowany cyklicznie program „Lepiej razem niż osobno”. Ponadto kontynuowano współpracę z organizacjami rządowymi i pozarządowymi w zakresie wdrażania programu „Bezpieczne Miasto”, a także współpracowano z Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodkiem Profilaktyki i Leczeń Uzależnień, ZHP, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Stowarzyszeniem Droga, Wydziałem Oświaty i dyrekcjami szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

12. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

12.1 Ochrona zdrowia w Gminie Zabrze

W roku 2005r. na ternie miasta Zabrze funkcjonowało 46 jednostek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, z czego 2 w stanie likwidacji. Jednostek świadczących opiekę stomatologiczną w Zabrzu w 2005 r. było 63, z czego 1 w stanie likwidacji.
Lecznictwo stacjonarne w 2005 r. w Zabrzu świadczyło 5 jednostek:

- SPZOZ Szpital Rejonowy, ul. Zamkowa 4,
- Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach im. Prof. Stanisława Szyszko, ul. 3-go Maja 13-15,
- Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 3 Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, ul. Koziołka 1,
- Szpital Specjalistyczny, ul. M. Curie –Skłodowskiej 10,
- Śląskie Centrum Chorób Serca, ul. Szpitalna 2.

Pomoc doraźną świadczyły:

- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe Stacja w Zabrzu, ul. Wyzwolenia 11
- Firma Transportu Sanitarnego „Eskulap" Wyjazdowa Pomoc Medyczna, ul. Heweliusza 13

Przy Urzędzie Miejskim w Zabrzu działa Zespół ds. Promocji Zdrowia. Jednostka ta realizuje program promocji zdrowia poprzez różne formy, w 2005 r. było to m.in.:

- Organizowanie konferencji i szkoleń o tematyce zdrowotnej dla lekarzy i pedagogów – 2,
- Finansowanie cykli warsztatów z zakresu walki z agresją w szkołach- 3,
- Prowadzenie przez uczennice Medycznego Studium Zawodowego w ramach praktyk pielęgniarskich prowadziły działań edukacyjnych w rożnych szkołach podejmujących tematykę uzależnień, szkodliwości palenia tytoniu, żywienia itp.,
- Wygłoszenie w TV kablowej 4 wykładów z cyklu „Promocja Zdrowia", finansowanych z budżetu miasta,
- Realizacja przez NZOZ Medycyna Szkolna we współpracy z Zespołem programu badań przesiewowych uczniów w kierunku nadwagi i niedowagi oraz rozpoczęcie badań w kierunku niedosłuchu,

Ponad to wszystkie szkoły, zakłady opieki zdrowotnej oraz praktyki lekarskie, udzielające bezpłatnych świadczeń zdrowotnych, otrzymały kalendarze o tematyce z zakresu promocji zdrowia, zaprojektowane przez Zespół i sfinansowane w ramach zadania.

W ramach działalności Ośrodka przeprowadzono w 2005 r.:

- Poradnictwo i terapię indywidualną dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- Program terapii grupowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- Poradnictwo psychiatryczno-psychologiczne w ramach Poradni Zdrowia Psychicznego,
- Świetlicę socjoterapeutyczną dla młodzieży w wieku 12-16 lat,
- Szkolenia dla różnych grup wiekowych dot. problemów uzależnień, przemocy w rodzinie i inne,
- Poradnictwo prawne,
- Poradnictwo w ramach telefonu zaufania od godz. 8.00 do 19.00,
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnień (grupa dla dorosłych i dla młodzieży).

W *Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia* udzielono:

- 9 369 porad indywidualnych (7 317 porad terapeuty, 2 052 wizyt lekarskich),
- 230 konsultacji +168 w sprawie uzależnienia od śr. psychoaktywnych,
- 6 805 porad w ramach terapii grupowej,
- 158 porad prawnych.

W tym udzielono 102 porad osobom nieubezpieczonym.
Liczbę zgłoszeń wg podziału na płeć prezentuje poniższy wykres.

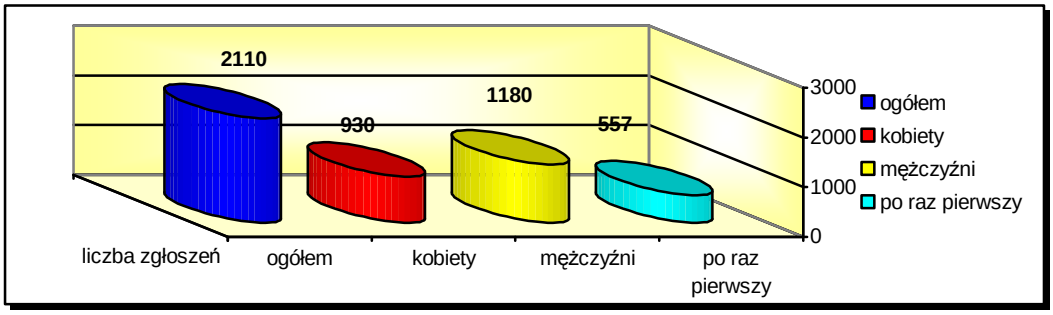

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania merytorycznego i finansowego z działalności Ośrodka Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrzu w 2005 r.

Strukturę przyjęć zaprezentowano poniżej:

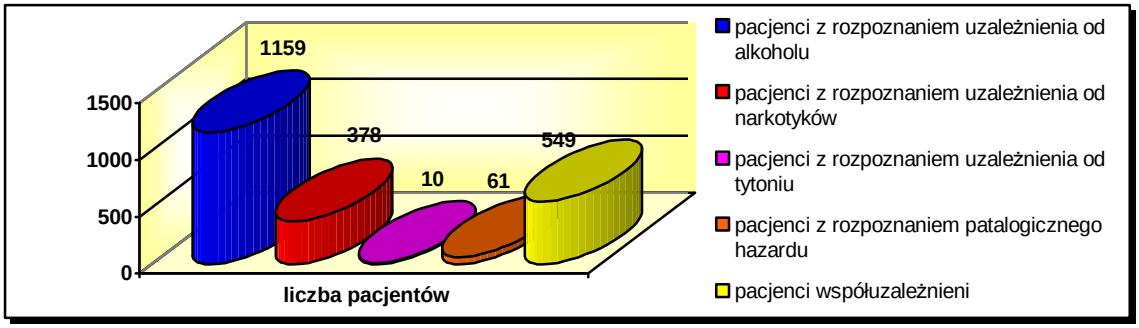

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania merytorycznego i finansowego z działalności Ośrodka Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrzu w 2005 r.

W *Poradni Zdrowia Psychicznego* udzielono:

- 2057 porad indywidualnych (1017 porad lekarskich i 10 040 porad psychologicznych, psychoterapeutycznych),
- 33 konsultacje.

W tym udzielono

- 3 porady osobom nie ubezpieczonym.

Liczbę i strukturę zgłoszeń oraz przyjęć prezentują poniższe wykresy.

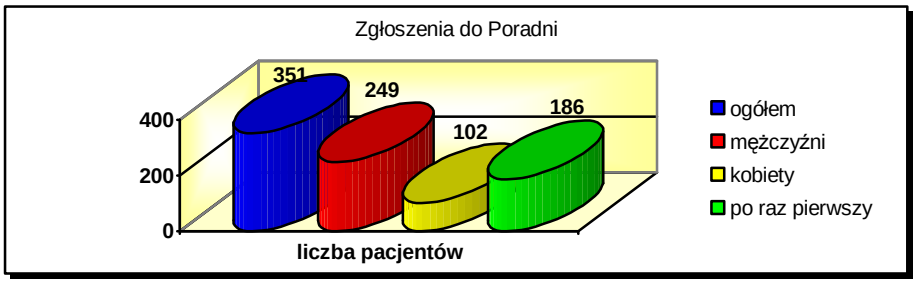

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania merytorycznego i finansowego z działalności Ośrodka Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrzu w 2005 r.

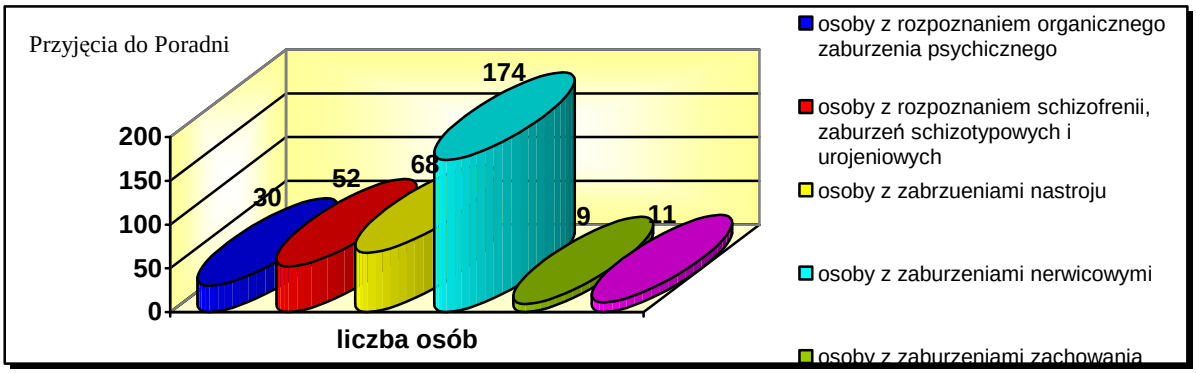

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania merytorycznego i finansowego z działalności Ośrodka Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrzu w 2005 r.

W *Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień* wykonano 3391 osobodni, w tym 53 dla pacjentów nie ubezpieczonych oraz 1191 osobodni wykonanych w Młodzieżowym Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień.
W 2005r przyjęto:

- 154 osoby (41 kobiet i 113 mężczyzn), w tym do Młodzieżowego Dziennego Oddziału Terapii Uzależnień 47 osób (18 kobiet i 29 mężczyzn). Terapię zakończyło 53 osoby, 75 osób zrezygnowało z terapii. W terapii uczestniczyło:
- 92 osoby z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu,
- 7 osób z rozpoznaniem uzależnienia od hazardu,
- 55 osób z rozpoznaniem uzależnienia od środków psychoaktywnych.

Ponadto ogłoszono i rozstrzygnięto konkurs ofert na realizację programów zdrowotnych dla mieszkańców Miasta Zabrze, zostały podpisane umowy z realizatorami- 6:

- Program badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznania raka gruczołu krokowego- 100 osób,
- Program profilaktyki chorób tarczycy- 510 osób,
- Program badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznawania cukrzycy- 250 osób,
- Program profilaktyki astmy i chorób alergicznych- 45 osób.

W programach uczestniczyło łącznie 905 osób.

W 2005 roku przeprowadzono również szkolenia dla różnych grup zawodowych: pedagodzy, wychowawcy przedszkoli, kuratorzy, lekarze i pielęgniarki, w których uczestniczyło 183 osoby.

Wykaz ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz placówek stomatologicznych, placówek pomocy społecznej zawiera załącznik nr 4.

W 2005 r. w służbie zdrowia na terenie Zabrza zatrudnionych było 370 lekarzy oraz 1336 pielęgniarek[19].

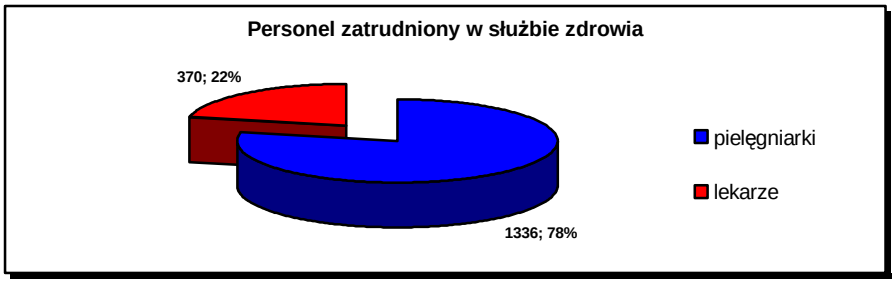

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

[19] Pielęgniarki łącznie z mgr pielęgniarstwa

Na poniższych wykresach przedstawiono dane o stanie zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (rodzinnego).

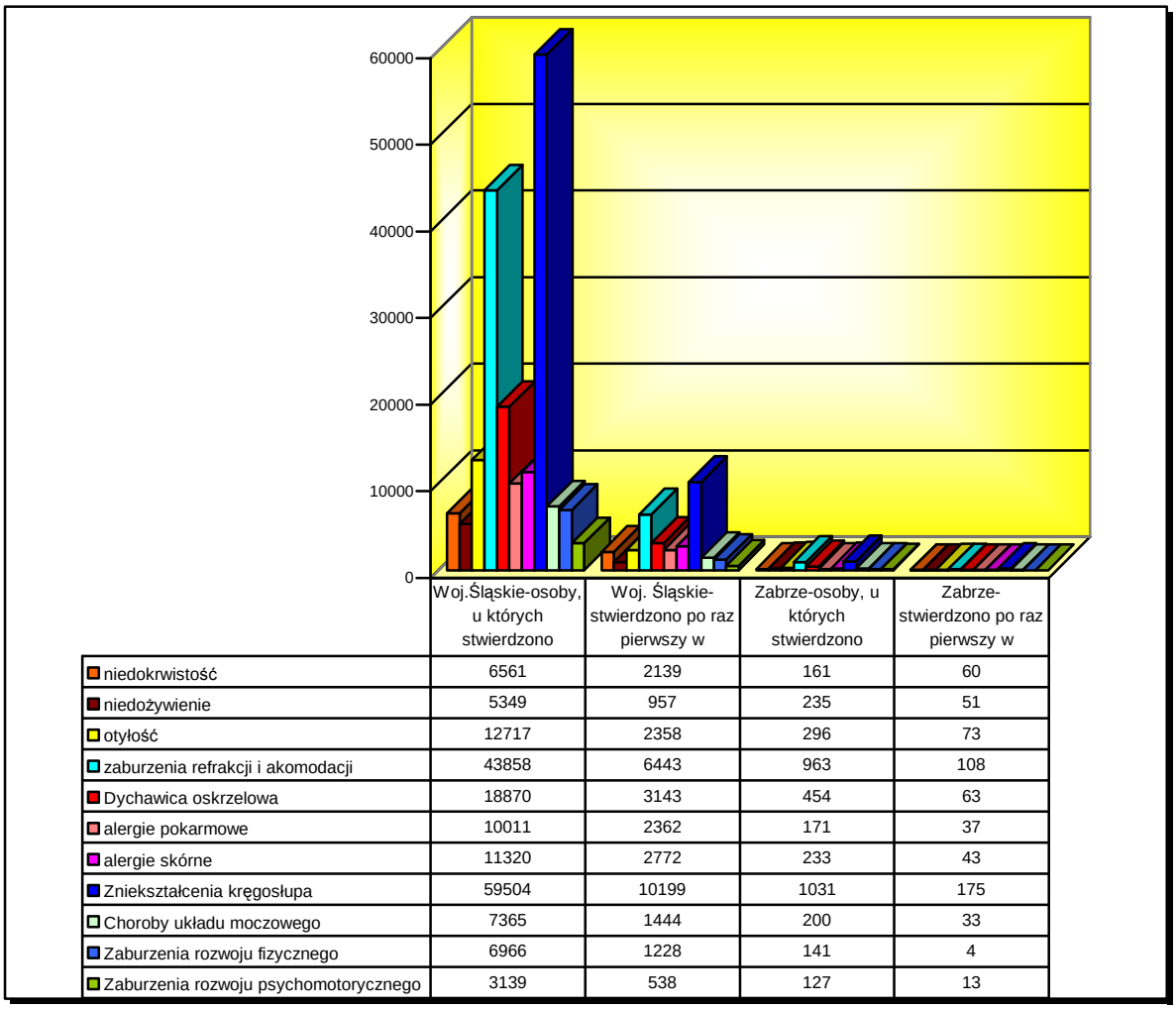

	Woj.Śląskie-osoby, u których stwierdzono	Woj. Śląskie-stwierdzono po raz pierwszy w	Zabrze-osoby, u których stwierdzono	Zabrze-stwierdzono po raz pierwszy w
niedokrwistość	6561	2139	161	60
niedożywienie	5349	957	235	51
otyłość	12717	2358	296	73
zaburzenia refrakcji i akomodacji	43858	6443	963	108
Dychawica oskrzelowa	18870	3143	454	63
alergie pokarmowe	10011	2362	171	37
alergie skórne	11320	2772	233	43
Zniekształcenia kręgosłupa	59504	10199	1031	175
Choroby układu moczowego	7365	1444	200	33
Zaburzenia rozwoju fizycznego	6966	1228	141	4
Zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	3139	538	127	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

Zachorowania na nowotwory złośliwe wg grup wieku oraz płci przedstawia poniższy wykres:

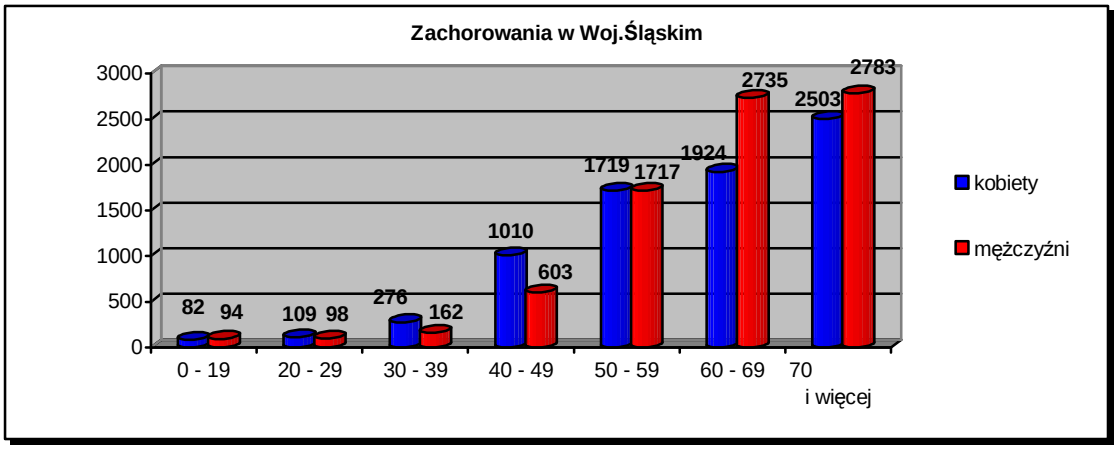

*

Uwaga: Dane za rok 2003 są ostatnimi publikowanymi danymi odnośnie zachorowań na nowotwory złośliwe zawartymi w Biuletynie Statystycznym Centrum Onkologii - Instytut im. M. Skłodowskiej - Curie, Warszawa 2005

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego,2005r.

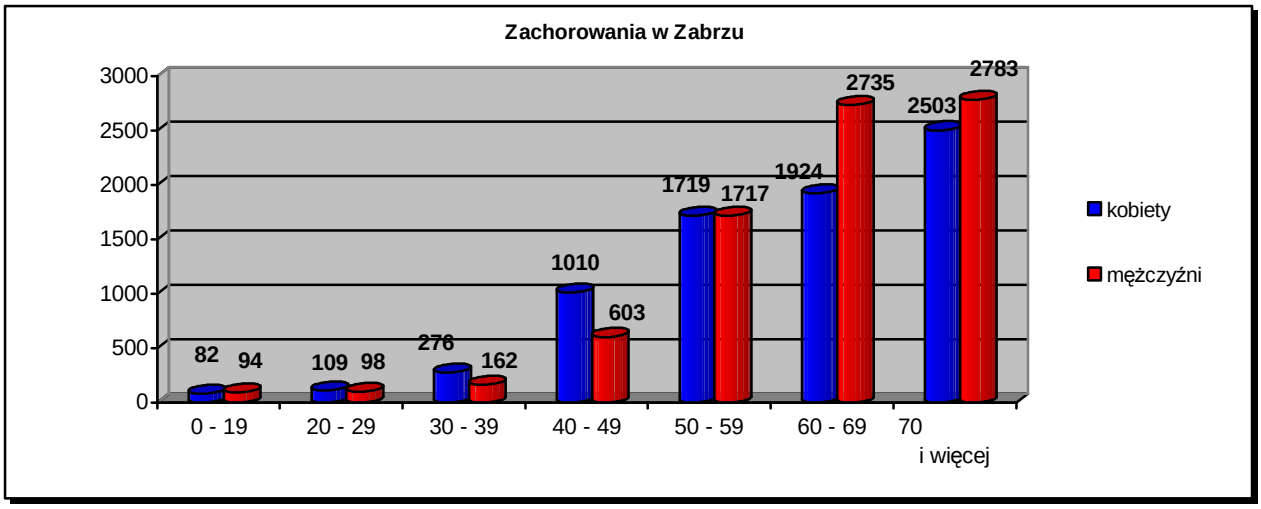

* Uwaga: Dane za rok 2003 są ostatnimi publikowanymi danymi odnośnie zachorowań na nowotwory złośliwe zawartymi w Biuletynie Statystycznym Centrum Onkologii - Instytut im. M. Skłodowskiej - Curie, Warszawa 2005

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

Zachorowania na choroby zakaźne w 2004 r. oraz w 2005 r. w Zabrzu przedstawia poniższy wykres:

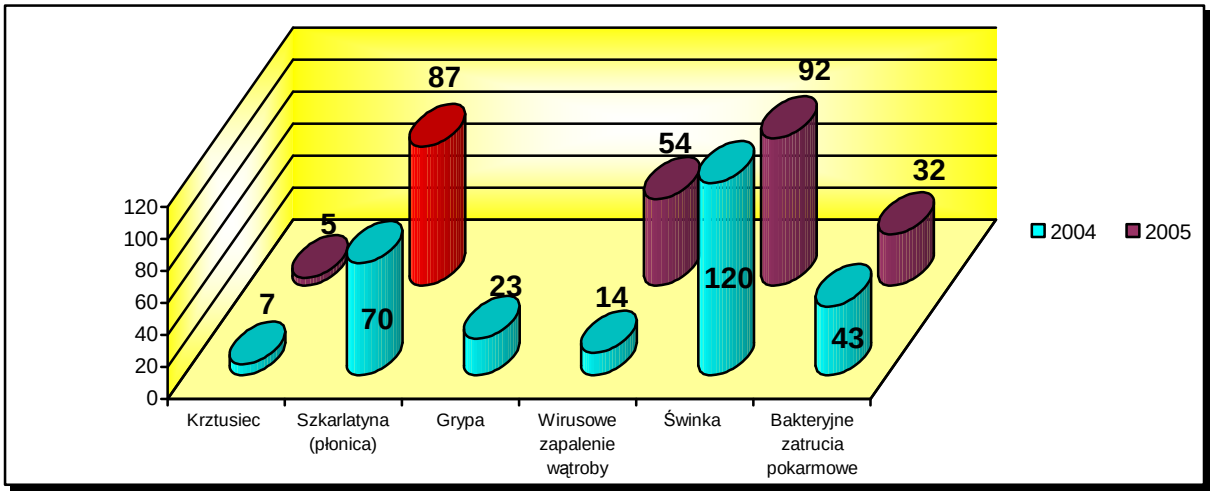

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

Na poniższych wykresach przedstawiono podstawowe dane statystyczne o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (rodzinnego) w woj. Śląskim oraz w mieście Zabrze w 2005 roku.

Dane o stanie zdrowia w 2005 roku.

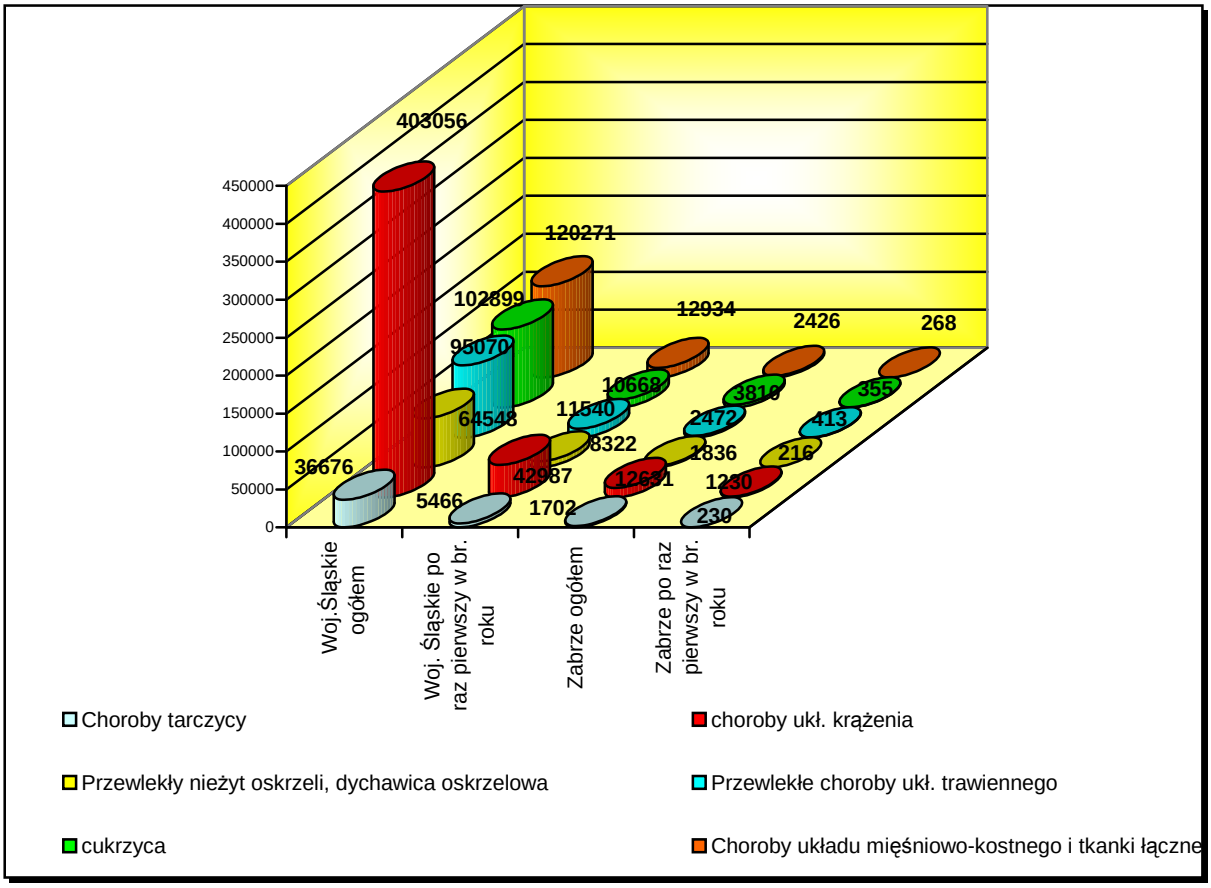

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

W poniższych tabelach przedstawiono dane dot. działalności zabrzańskich szpitali.

Wyszczególnienie	Liczba łóżek / stan w dniu 31.12 /	średnie wykorzystanie łóżek		średnia długość pobytu pacjenta	Liczba leczonych na 1 łóżko
		w dniach	w %		
Śląskie - ogółem	**26902**	**263,5**	**72,2**	**8,3**	**31,6**
M. Zabrze	**1368**	**268,1**	**73,5**	**7,5**	**35,7**

Źródło: Gospodarstwo Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

Wyszczególnienie	Adres	Liczba szpitali	Liczba łóżek /stan w dniu 31.12.2005 /	Wskaźnik łóżek na 10 000 ludności
Ogółem - M. Zabrze		**5**	**1368**	**71,5**
Zespolony Szpital Rejonowy	Zabrze, Zamkowa 4	1	327	x
Szpital Specjalistyczny	Zabrze, Skłodowskiej 10	1	220	x
Szpital Kliniczny nr 1	Zabrze, 3-go Maja 13	1	568	x
Szpital Kliniczny nr 3	Zabrze, Koziołka 1	1	83	x
Śląskie Centrum Chorób Serca	Zabrze, Szpitalna 2	1	170	x

Źródło: Gospodarstwo Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r. Na podstawie Sprawozdania MZ - 29 o działalności szpitala ogólnego.

W Zabrzu działa również Zakład Opiekuńczo - Leczniczy Ojców Kamilianów, zlokalizowany przy ul. Dubiela, który na dzień 31.12.2005r. liczył 69 miejsc.
Strukturę łóżek wg oddziałów w zabrzańskich szpitalach przedstawia poniższy wykres:

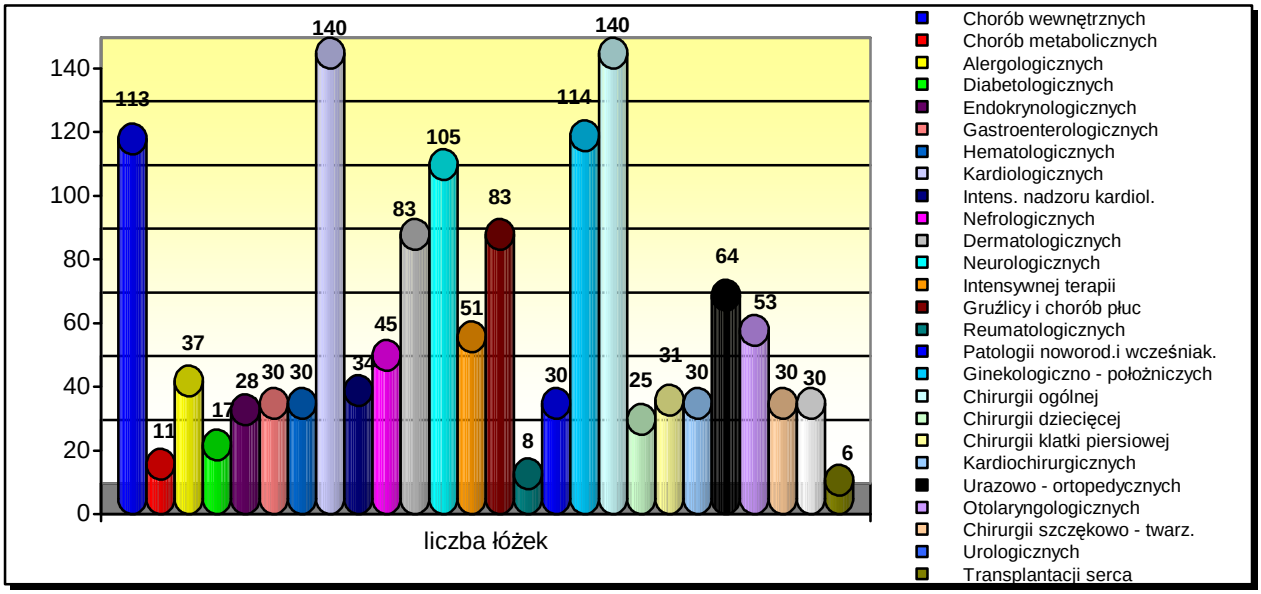

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

W 2005r. zanotowano łącznie 1756 zgonów mieszkańców Zabrza. Na poniższych wykresach przedstawiono dane nt. zgonów mieszkańców Zabrza w 2005 r.

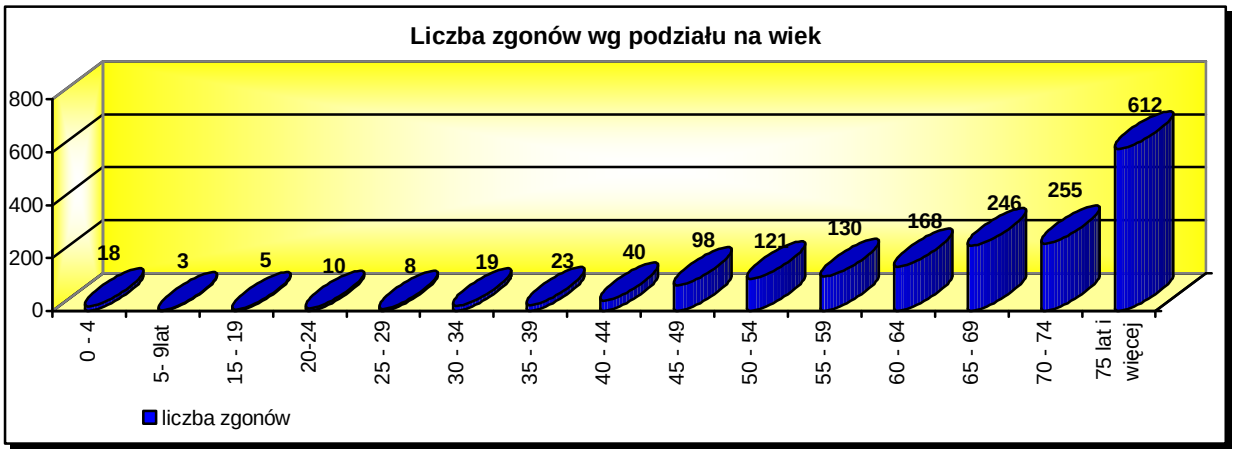

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

Liczbę zgonów wg przyczyn przedstawia kolejny wykres:

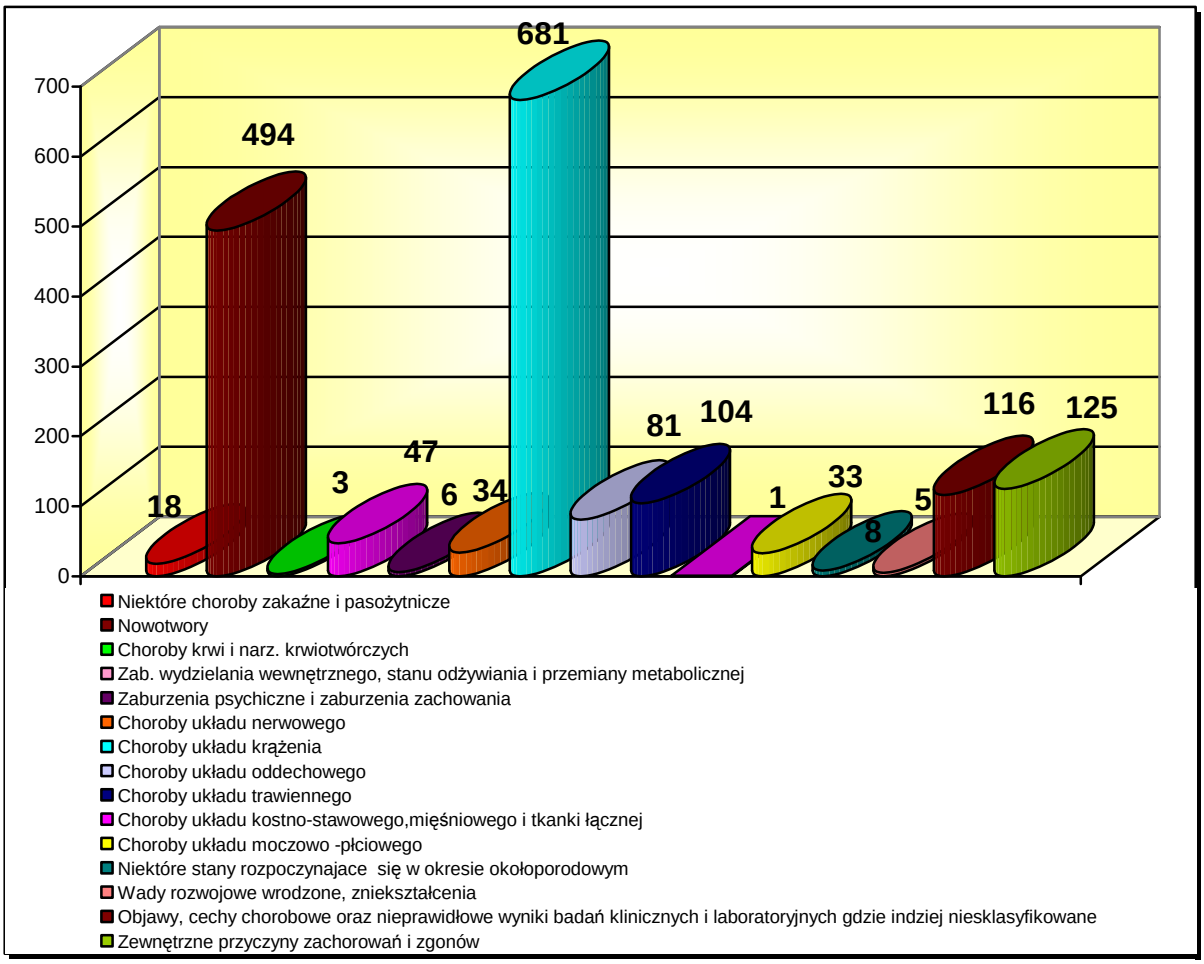

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r. na podstawie Opracowań w ośrodku Analiz i Statystyki Medycznej

Poniżej przedstawiono dane dotyczące chorych leczonych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu.

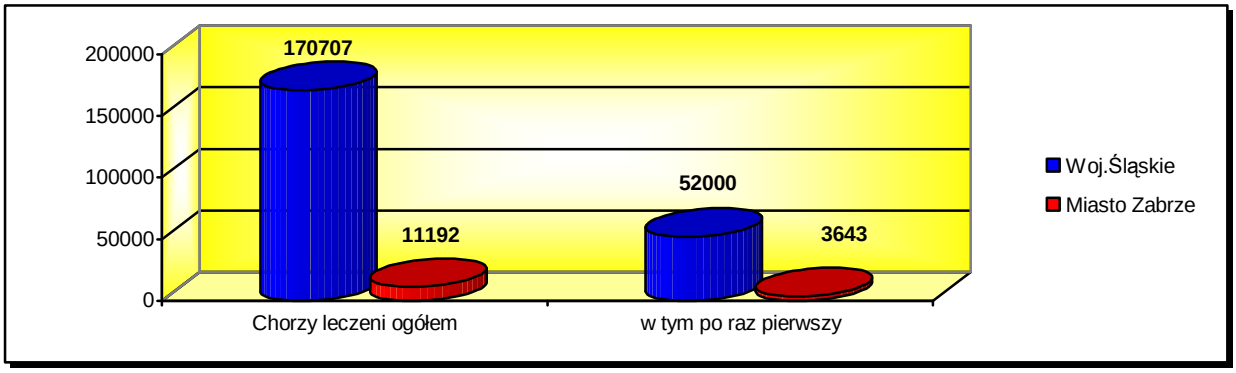

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

Strukturę chorych leczonych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu w 2005 roku przedstawia poniższy wykres:

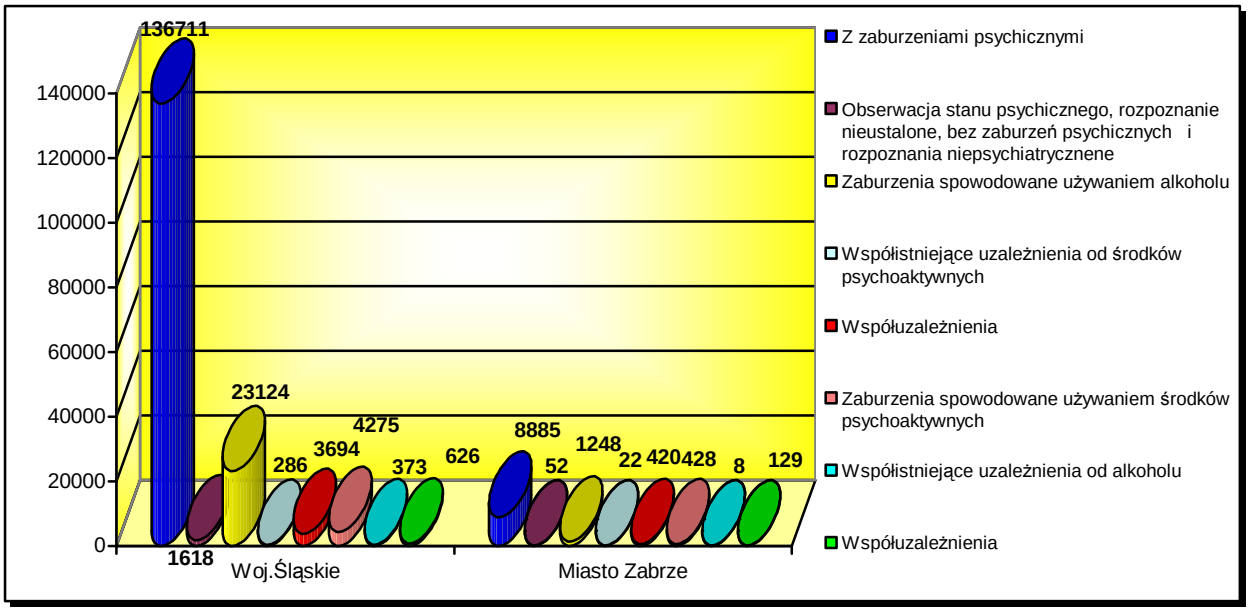

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 r.

Liczbę oraz strukturę zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową prezentuje poniższy wykres:

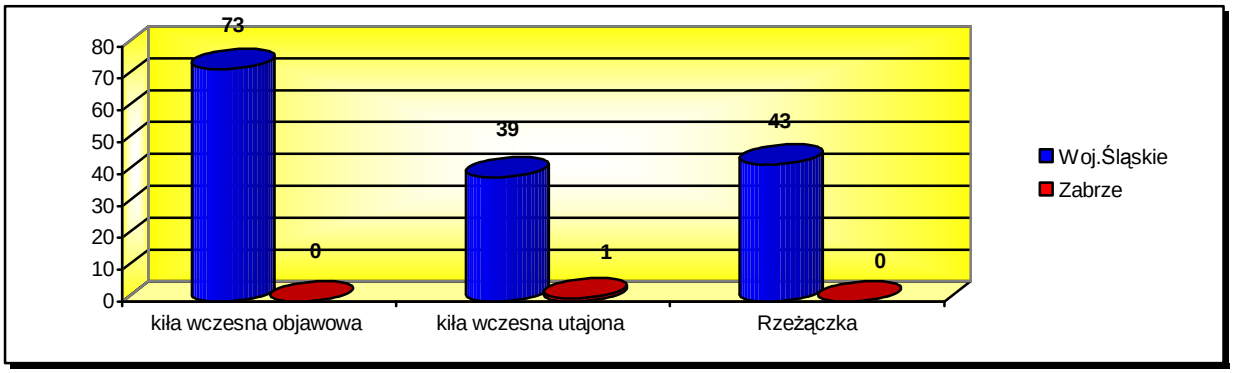

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego- na podstawie sprawozdania Mz-14 o leczonych w poradni skórno-wenerologicznej 2005r.

Poniżej przedstawiono wykres zachorowań na gruźlicę wszystkich postaci w 2005 roku.

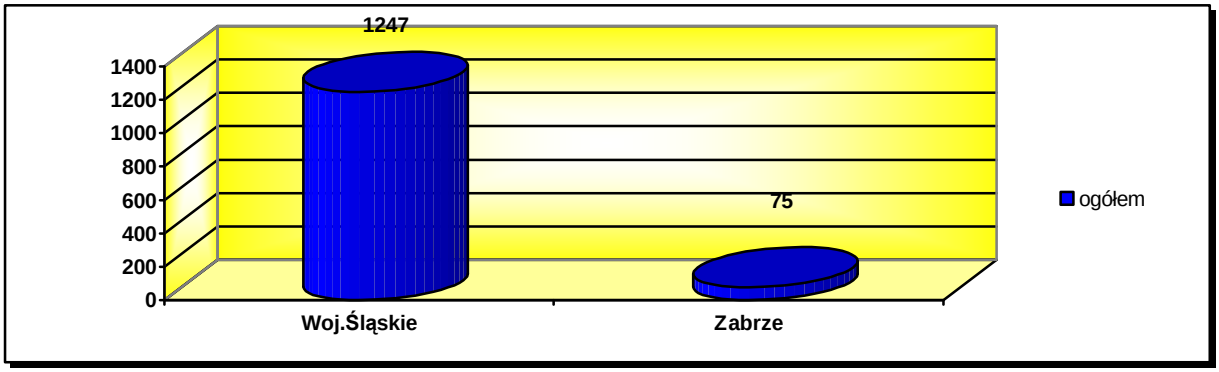

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego- na podstawie danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, 2005 r.

Strukturę mieszkańców Zabrza hospitalizowanych w nagłym trybie przyjęcia bez skierowania wg grup wiekowych ilustruje poniższy wykres:

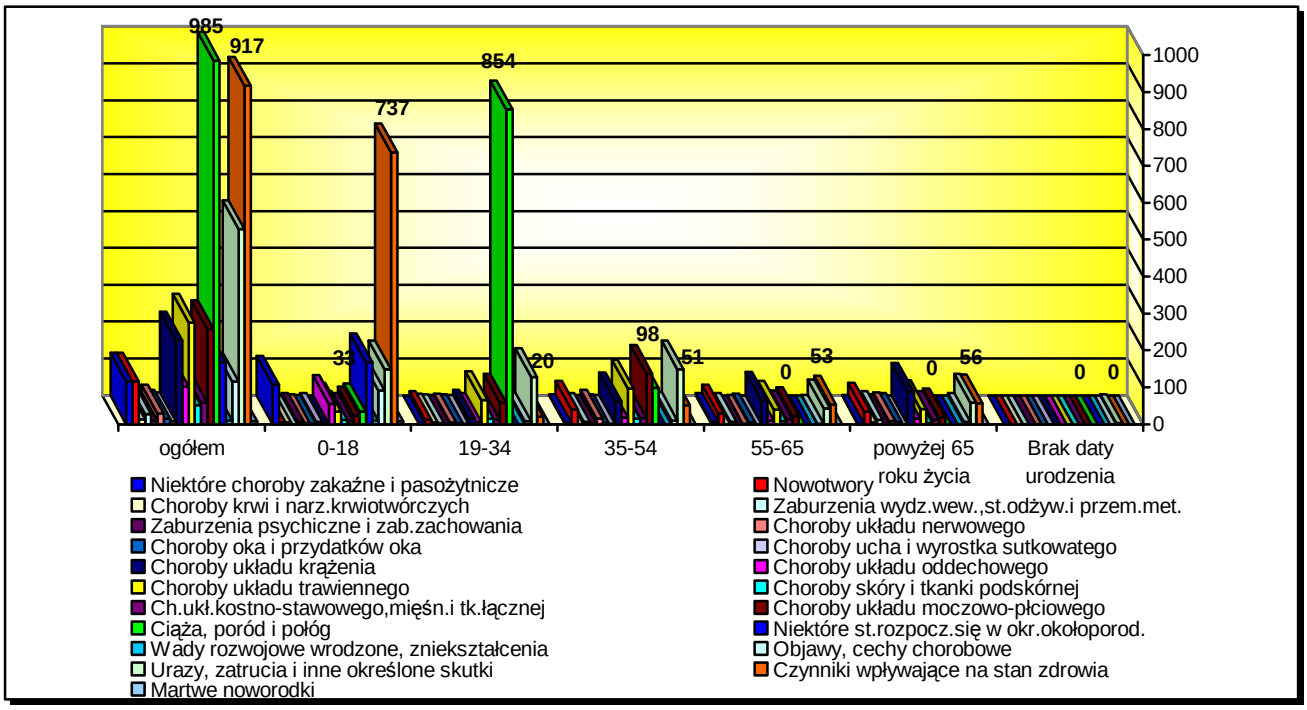

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego- na podstawie danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, 2005 r.

Liczbę mieszkańców Zabrza hospitalizowanych w trybie przyjęcia z innego oddziału wg poszczególnych schorzeń wg grup wiekowych przedstawia poniższy wykres:

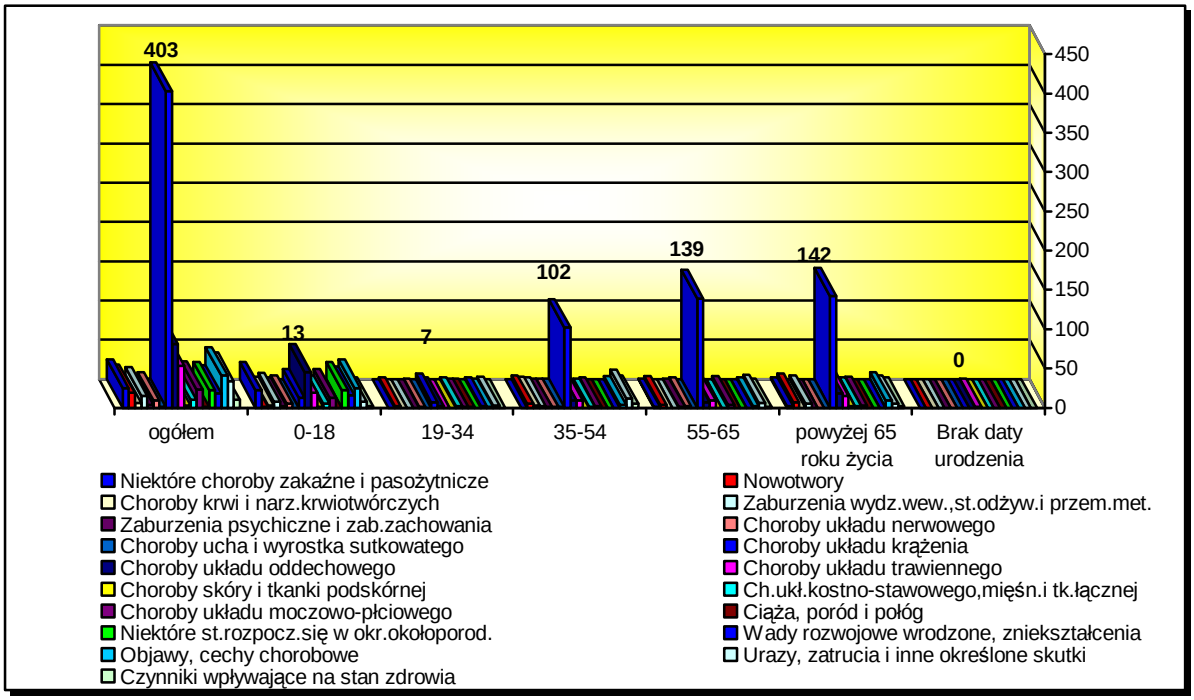

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego- na podstawie danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, 2005 r.

Liczbę mieszkańców Zabrza hospitalizowanych w nagłym trybie przyjęcia ze skierowaniem z pomocy doraźnej przedstawia poniższy wykres:

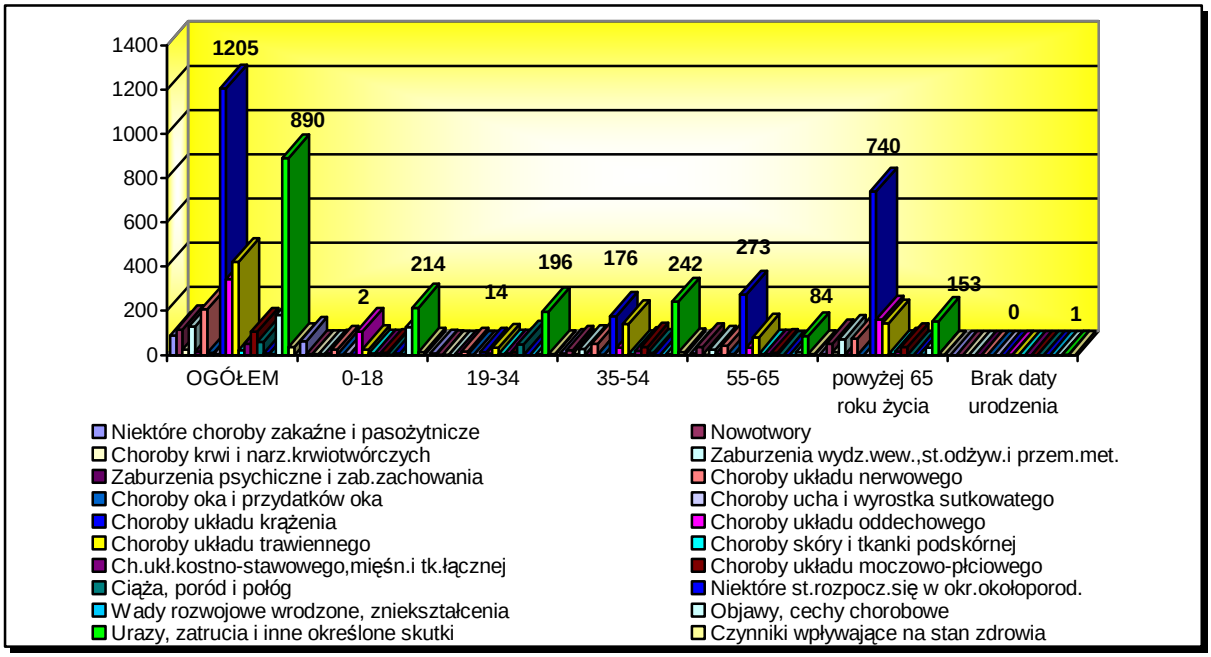

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego- na podstawie danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, 2005 r.

Liczbę mieszkańców Zabrza hospitalizowanych wg nagłego trybu przyjęcia ze skierowaniem innym niż z pomocy doraźnej przedstawia poniższy wykres.

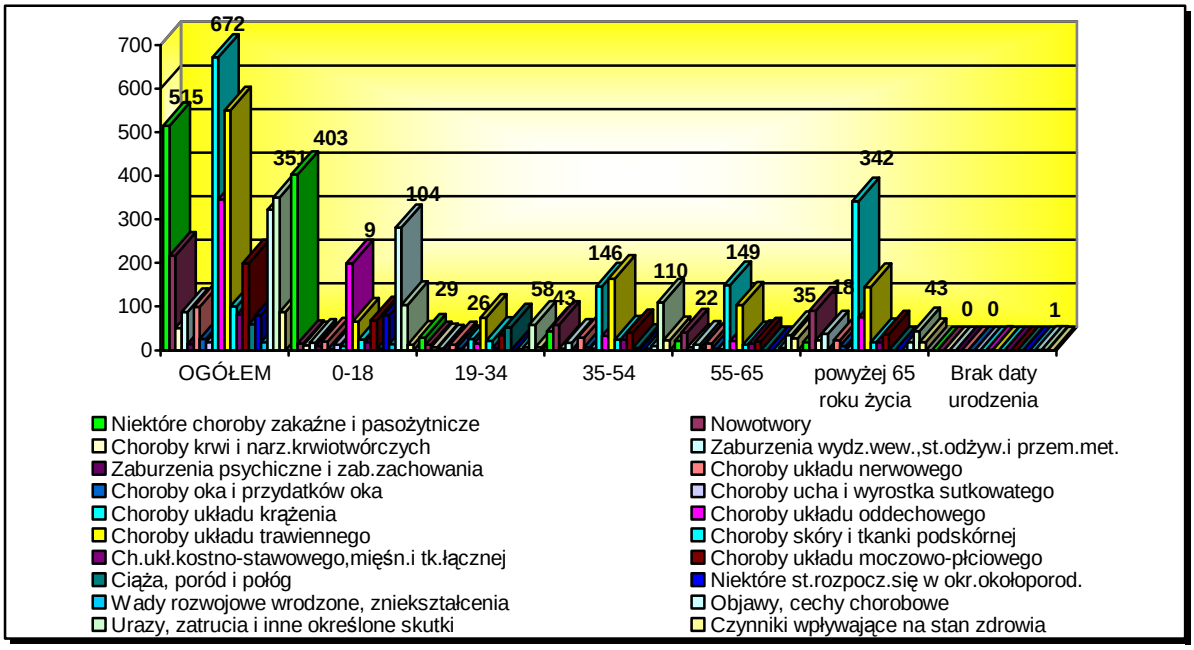

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego- na podstawie danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, 2005 r.

Liczbę mieszkańców Zabrza hospitalizowanych wg planowego trybu przyjęcia przedstawia poniższy wykres.

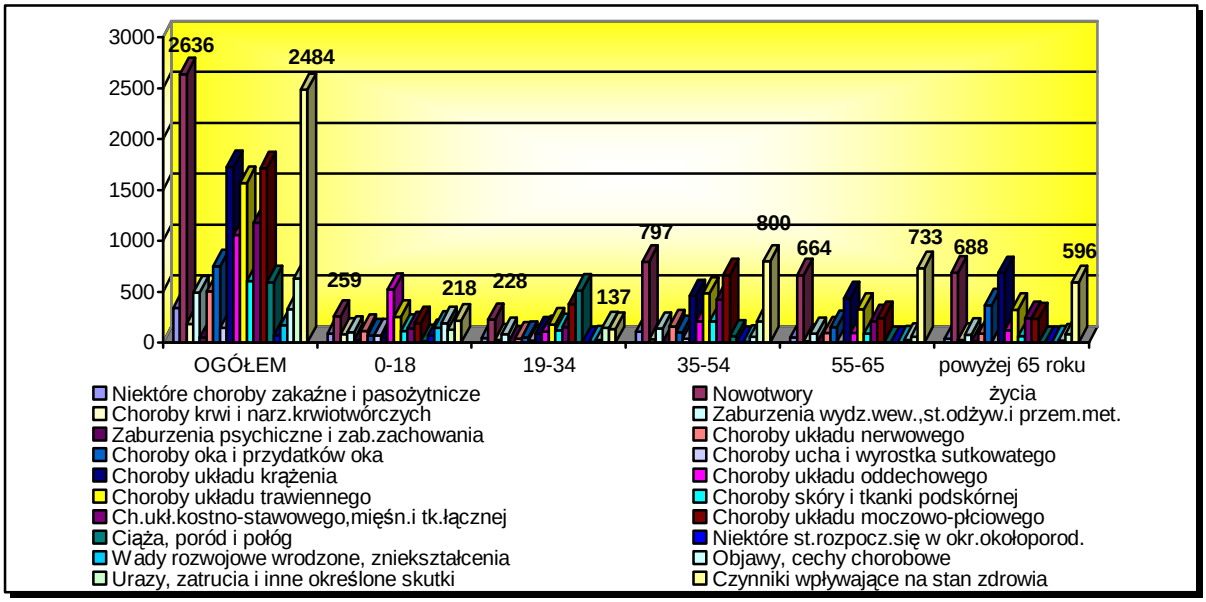

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego- na podstawie danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, 2005 r.

12.2 Opieka społeczna

Prezydent Miasta Zabrze pełni nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Gminy Zabrze, działającymi w zakresie pomocy społecznej. Jednocześnie współpracuje i współfinansuje pobyt kwalifikujących się mieszkańców miasta w Domu Pomocy Społecznej, prowadzonym przez Zakon Kamilianów. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, działającym w pomocy społecznej, polega na ogłaszaniu i rozstrzyganiu konkursu ofert na realizację ww. zadań oraz podpisanie stosownych umów z realizatorami.

Zadanie wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, spoczywa na Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie mającym swoją siedzibę w Zabrzu przy ul. Roosevelta 40 oraz na 4 Domach Pomocy Społecznej, w tym jednym prowadzonym przez Zakon Kamilianów. Działalność placówek opiekuńczo wychowawczych w 2005r. pełnił Dom Dziecka przy ul. Park Hutniczy 15a oraz Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży.

Strukturę świadczeń rodzinnych w 2005 oraz w 2004 r. przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj świadczenia	Liczba uprawnionych opiekunów w 2004 r.	Liczba uprawnionych opiekunów w 2005 r.	Liczba dzieci z przyznanymi świadczeniami w 2004 r.	Liczba dzieci z przyznanymi świadczeniami w 2005 r.
Zasiłek rodzinny	6682	8806	12595	16452
Dod. z tyt. urodzenia dziecka	672	741	686	750
Dod. z tyt. opieki w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	639	621	639	680
Dod. z tyt. kształcenia i	78	100	85	101

rehabilitacji do 5 roku życia				
Dod. z tyt. kształcenia rehabilitacji po 5 roku życia	468	595	574	654
Dod. na dojazd do szkoły	202	284	287	297
Dod. z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	4303	4785	7578	8750
Dod. z tyt. samotnego wychowywania z art.70a ust.1(pobierający alimenty z FA)[20]	866	-	1165	-
Dod. z tyt. samotnego wychowywania z art.70a ust.2(jw. w dochodach do 612zł/os)[4]	31	-	41	-
Dod. z tyt. samotnego wychowywania	3889	3456	7826	5526
Dod. z tyt. samotnego wychowywania dziecka niepełnosprawnego	12	72	14	81
Dod. z tyt. podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania	26	21	32	22
Dod. z tyt. samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	69	52	71	65
Dod. z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej[21]	-	1676	-	2261
Zaliczka alimentacyjna [5]	-	1230	-	1850

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

Strukturę świadczeń opiekuńczych w 2005 i 2004 roku przedstawia poniższy wykres:

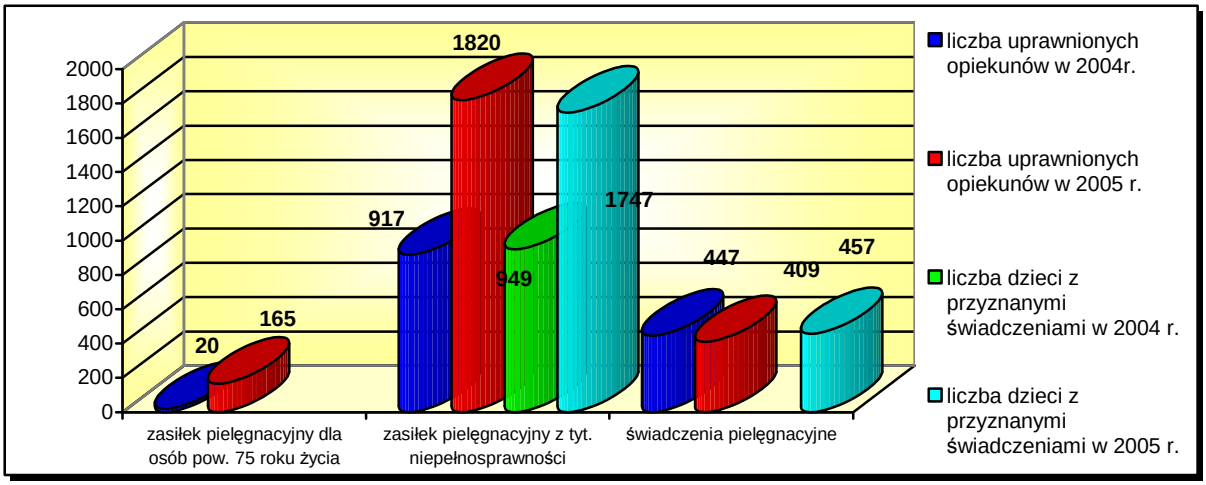

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

[20] Przepis przestał obowiązywać w 2004 r.
[21] Świadczenie realizowane od 2005 r.

Na poniższym wykresie przedstawiono główne powody przyznania pomocy, wg liczby rodzin objętych pomocą oraz liczby osób w tych rodzinach.

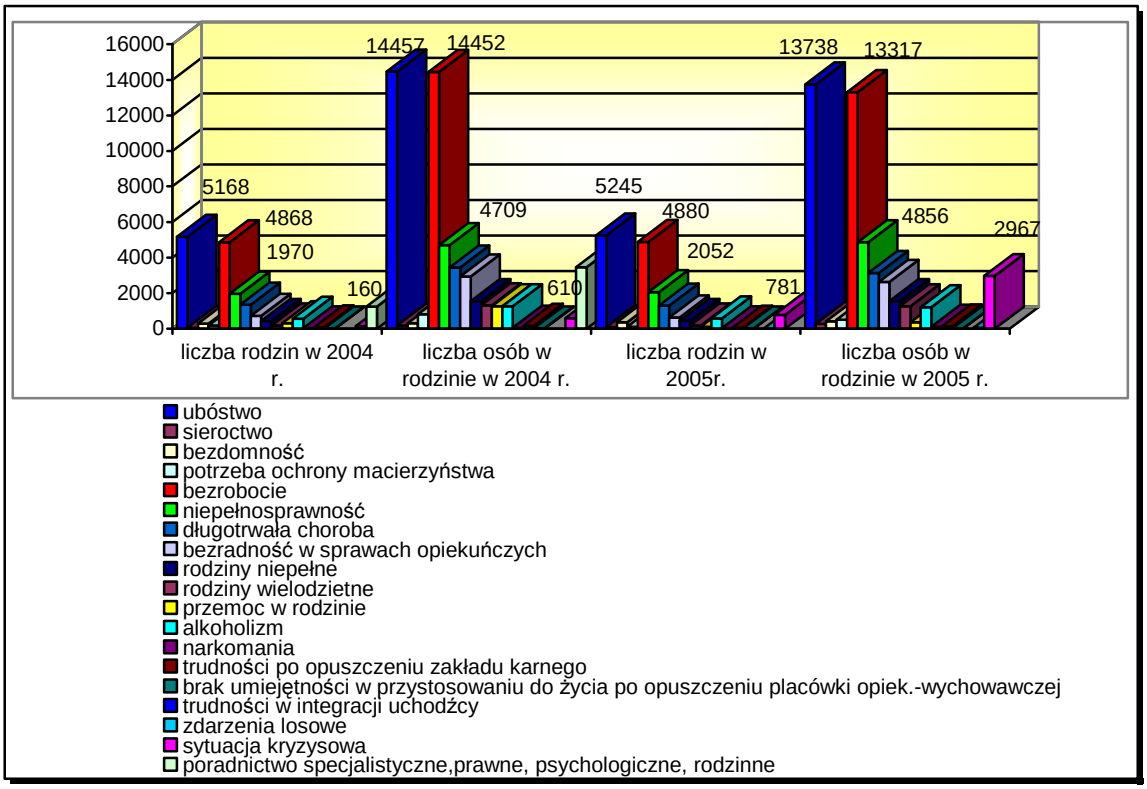

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę nowych i usamodzielnionych klientów MOPR w roku 2005 oraz dla porównania w roku 2004.

	2004 r.	**2005 r.**
Liczba rodzin, nowych klientów MOPR	1026	1048
Liczba usamodzielnionych rodzin	184	196
W tym usamodzielnionych w wyniku intensywnej pracy pracownika socjalnego	70	80

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

Liczbę osób skierowanych do poszczególnych DPS'ów[22] w 2005 r. przedstawiono w poniższej tabeli.

	Miejsca statutowe	**Liczba osób umieszczonych**	**Liczba osób oczekujących**
DPS ul. Brysza 3	66	2	0
DPS ul. Jaskółcza 11	73	15	0
DPS ul. Cisowa 6*	65	10	10
DPS ul. Matejki 62	105	16	10

*dodatkowo poza Zabrzem umieszczono 6 jego mieszkańców
Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

[22] DPS- Dom Pomocy Społecznej

Z dożywiania w szkołach w 2005 r. skorzystało 4089 osób, o 5 osób mniej w porównaniu z rokiem poprzednim.
Na poniższym wykresie przedstawiono dane dotyczące działalności Zespołu Interwencji Kryzysowej, którego klientami są osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych (przemoc w rodzinie, problemy emocjonalne i psychiczne, alkoholizm, problemy opiekuńczo-wychowawcze itp.). W 2005 r. do Zespołu Interwencji Kryzysowej trafiło łącznie 720 rodzin, o 295 rodzin mniej niż w roku poprzednim. Z terapii rodzinnej systemowej skorzystało 15 rodzin (o 6 mniej w porównaniu z rokiem 2004), natomiast z terapii sprawców przemocy skorzystało 8 rodzin (o 30 mniej w odniesieniu do roku 2004). Łącznie udzielono 2777 porad i interwencji, o 327 więcej niż w roku 2004.

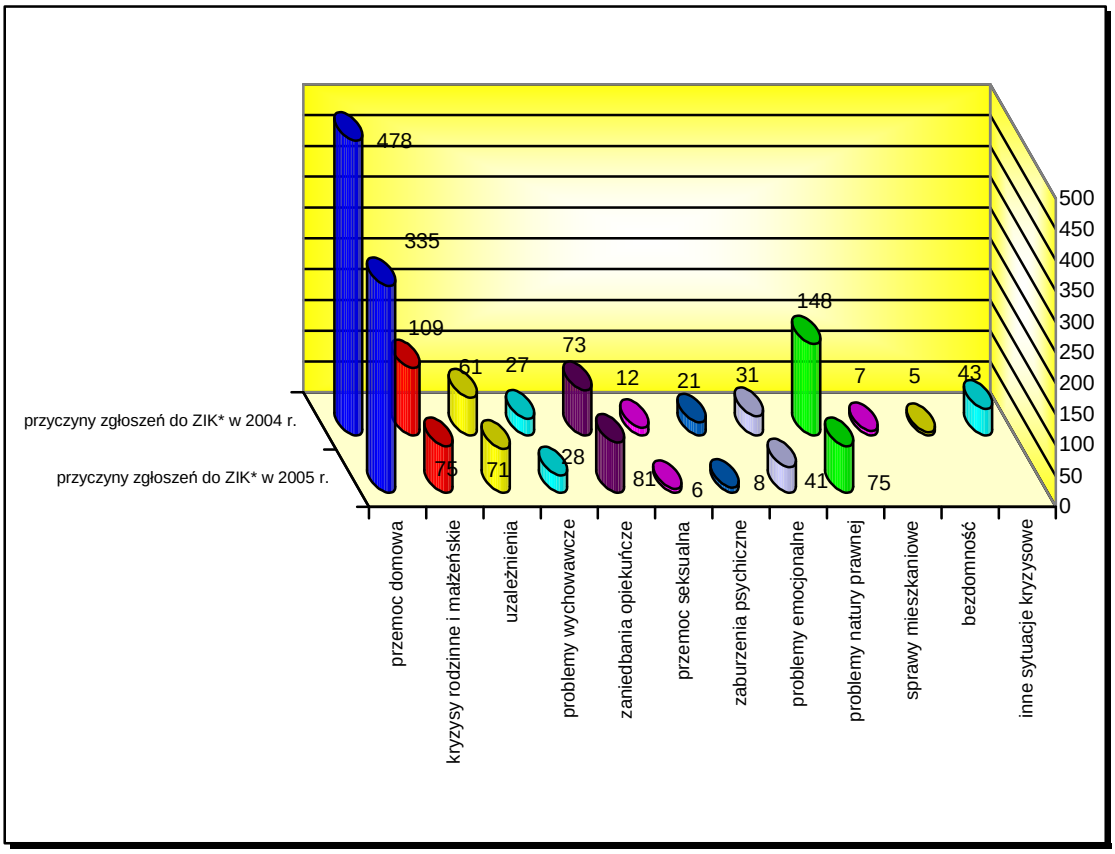

*ZIK- Zespół Interwencji Kryzysowej
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

Liczbę skierowań do Placówek opiekuńczo-wychowawczych prezentuje poniższy wykres:

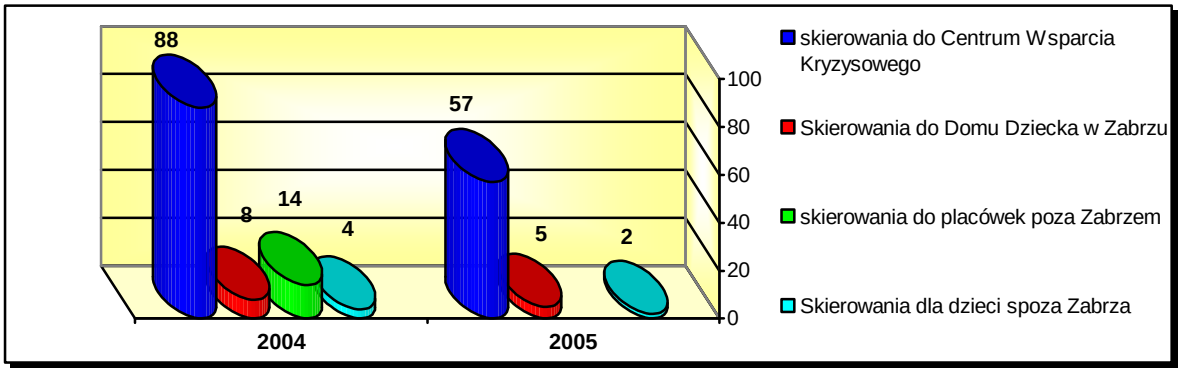

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

Zestawienie rodzajów świadczeń w 2005 oraz w 2004 r. prezentuje poniższy wykres:

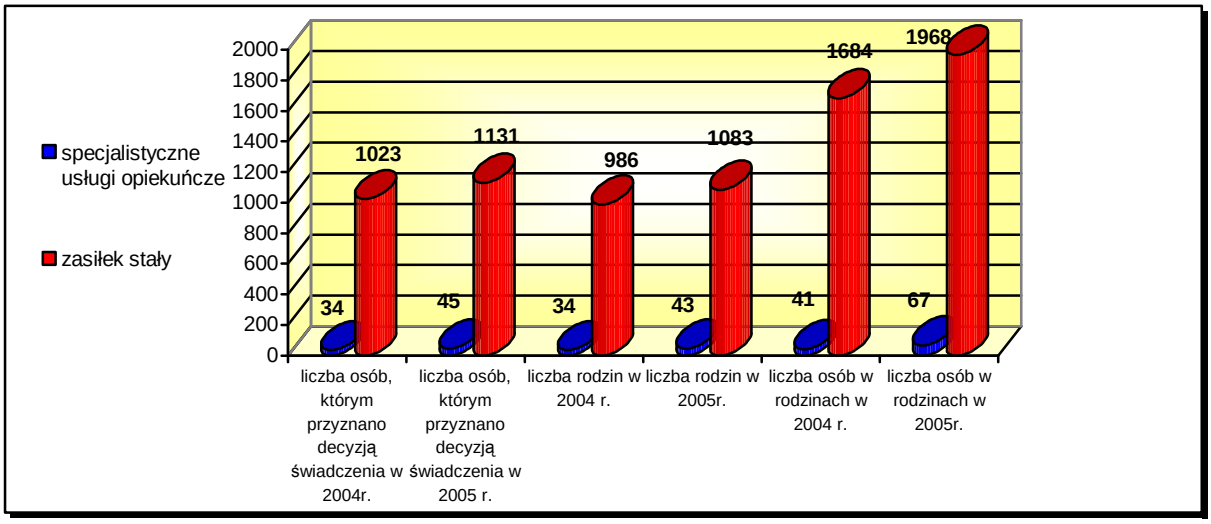

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

Ośrodek prowadzi również działalność z zakresu rodzinnej opieki zastępczej. W poniższej tabeli przedstawiono dane statystyczne za rok 2005 oraz 2004.

	2004 rok	2005 rok
Liczba rodzin zastępczych	295	329
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	441	520
Rodziny zastępcze spokrewnione	186	209
Rodziny zastępcze nie spokrewnione*	109/53	114/47
Zawodowe wielodzietne rodziny zastępcze	0	1
Pogotowia rodzinne	5	5
Nowo zawiązane rodziny zastępcze	33	34
Pozyskane rodziny zastępcze	15	0
Rodziny zastępcze na liście MOPR**	42	47
Przeprowadzone adopcje	7	3
Usamodzielnienia i kontynuacje nauki	39	187
Liczba mieszkańców mieszkań chronionych	7	8

*W zestawieniu uwzględniono liczbę rodzin nie spokrewnionych wg definicji z ustawy o pomocy społecznej oraz liczbę rodzin nie będących w żadnym pokrewieństwie z rodzicami naturalnymi

**Rodziny krótkoterminowe nie spokrewnione będące w stałej gotowości do przyjęcia dzieci; umieszczone na liście do dyspozycji sądu rejonowego.

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2005 r.

Ośrodek współpracuje stale z licznymi instytucjami, służbami i organizacjami. Nasi stali współpracownicy to :

- funkcjonariusze Policji – realizacja programu „Niebieskich kart”, we współpracy z Zespołem Interwencji Kryzysowej, współpraca przy realizacji policyjnego programu „Lepiej razem niż osobno” wspólnie ze Strażą Miejską i pedagogami szkolnymi oraz wielu sprawach interwencyjnych dot. przemocy domowej, spraw opiekuńczych i wychowawczych dzieci i młodzieży, handlu i zażywania narkotyków, wykorzystywania nieletnich i wielu innych. W wspólnej pracy biorą udział zarówno funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji jak i poszczególnych komisariatów,
- Straż Miejska - przy programie „ Lepiej razem niż osobno”, sprawach interwencyjnych z „przemocy domowej”, „Miejskim Programie Przeciwdziałania i Wychodzenia z Bezdomności”, programie „ Wróć z nami”; m.in. poprzez wspólny udział

w wieczornych patrolach w miejscach przebywania osób bezdomnych, i innych codziennych sprawach,

- Kuratorzy Sądu Rejonowego w Zabrzu ds. nieletnich – w pracach Zespołu ds. kwalifikacji dzieci i młodzieży do placówek opiekuńczo-wychowawczych, przy realizacji postanowień o nadzorze kuratorskim, organizacji zajęć wychowawczych w ośrodkach kuratorskich i bieżącej pracy socjalnej w rodzinach dysfunkcyjnych,
- Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień- we wsparciu i rehabilitacji osób uzależnionych,
- Klub Abstynenta „Nowe Życie”- prowadzenie dzielnicowych punktów klubu, wsparcie, readaptacja osób uzależnionych i bezdomnych,
- Stowarzyszenie „ Żyj i daj żyć”- wsparcie i readaptacja społeczna osób uzależnionych, ich rodzin oraz rodzin osób uzależnionych,
- Stowarzyszenie im. św. Brata Alberta: „Schronisko” , „Przytulisko”, „Klub Albertyński” - realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania i Wychodzenia z Bezdomności poprzez prowadzenie „Schroniska” i „Przytuliska”, pomoc rzeczową i pracę readaptacyjną z bezdomnymi osobami i rodzinami, współpraca w udzieleniu schronienia i wspieraniu osób dotkniętych przemocą domową, praca formacyjna z rodzinami mającymi trudności opiekuńczo- wychowawcze i prowadzenia gospodarstwa domowego, prowadzenie świetlicy środowiskowej, grup samopomocowych dla bezrobotnych, pomoc w samoobsłudze dla osób i rodzin ubogich.
- zabrzańskie szkoły podstawowe i gimnazja – organizacja dożywiania dzieci i młodzieży, organizacja świetlic środowiskowych, realizacja programu asystentów romskich (SP 43) i inne,
- pedagodzy szkolni- sprawy opiekuńczo- wychowawcze dzieci i młodzieży,
- Rejon Energetyczny- racjonalizacja zużycia energii poprzez zakładanie ograniczników poboru oraz liczników przedpłatowych. Rozwiązania sprawdzone w 2004 roku są standardowo wykorzystywane w bieżącej pracy,
- Stowarzyszenie „Misericordia”- praca przy uzupełnianiu edukacji dorosłych,
- Zabrzańskie Stowarzyszenie Romów - praca na rzecz integracji społeczności romskiej oraz podniesienia jej statusu społecznego poprzez działania edukacyjne, kulturalne i inne,
- Caritas Diecezji Gliwickiej- organizacja żywienia dla osób i rodzin potrzebujących, pomoc materialna dla osób i rodzin , organizacja wypoczynku letniego dzieci i młodzieży i inne,
- Chrześcijańska Służba Społeczna – organizacja pomocy materialnej dla dzieci i młodzieży z placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- Stowarzyszenie „Dom Aniołów Stróżów” w Katowicach- szkolenie pracowników, realizacja programu „Streetworker’,
- Forum Organizacji Pozarządowych Działających na Rzecz Niepełnosprawnych i ich Rodzin- przy organizacji pomocy dla niepełnosprawnych,
- Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Powiślańska Fundacja Społeczna w Warszawie - organizacja pomocy środowiskowej dla dzieci,
- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne w Warszawie- szkolenie pracowników,
- GPAS Brest (Francja) – szkolenie i realizacja programu „Streetworker”, udział w programie grantowym,

- Polske Born Himerland (Dania)- organizacja pomocy materialnej dla placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- Alle Farben dieser Welt- współpraca w resocjalizacji dzieci i młodzieży, pomoc materialna dla Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży.

MOPR współpracuje również z innymi placówkami zajmującymi się pomocą dzieciom, w tym ze świetlicami środowiskowymi, licznymi szkołami podstawowymi, pogotowiem opiekuńczym, poradnią psychologiczno - pedagogiczną, Śląskim Klubem Sportowym SQUAD, ogniskiem pracy pozaszkolnej, klubem uczniowskim „Samuraj", MOSIR'em.
Z mieszczącym się przy MOPR Zespołem ds. Opieki nad Dzieckiem i Rodziną współpracowało w 2005r. 41 rodzin zastępczych, pod których opieką pozostawało 71 dzieci (47 środowisk rodzinnych). Liczba dzieci umieszczonych w 2005 roku w rodzinach zastępczych współpracujących z Zespołem (z domu rodzinnego lub placówki) wyniosła 60 dzieci. W 2005 r. zorganizowano wiele imprez kulturalno-oświatowych dla dzieci ze świetlic środowiskowych, w tym m.in.:

- Wyjścia do teatru -10
- Wyjścia do kina -15
- Dyskoteki -110
- Wyjścia na lodowisko -15
- Wyjścia na basen - 64
- Imprezy międzyświetlicowe – 67

Świetlice MOPR są specjalistycznymi placówkami wsparcia dziennego realizującymi program psychoprofilaktyczny. W roku 2005 świetlice obejmowały opieką 166 dzieci w wieku od 6 do 15 lat pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu. Łącznie w świetlicach środowiskowych w 2005 r. działało 16 wolontariuszy, którzy przepracowali 3033 godzin.

Działalność w zakresie pomocy społecznej prowadzą również Dzielnicowe Punkty Pomocy Społecznej, których w Zabrzu jest obecnie 8.

Obszary działania DPPS'ów[23] ilustruje poniższy rysunek:

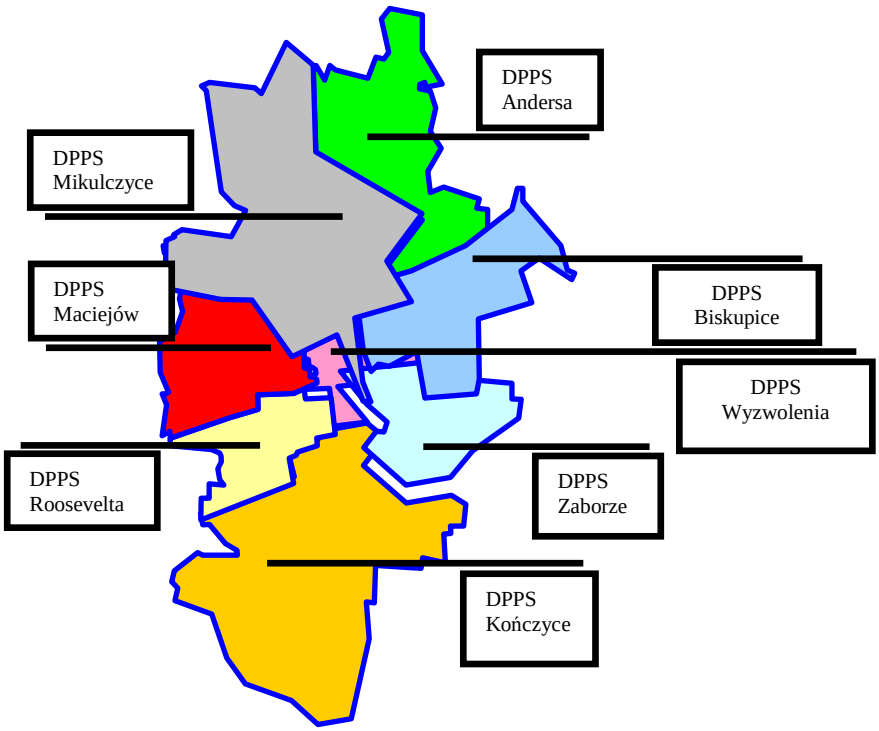

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPR

[23] DPPS- Dzielnicowy Punkt Pomocy Społecznej

Podsumowując, stwierdzić należy, że w 2005 r. odnotowano niewielki wzrost rodzin korzystających z pomocy Ośrodka (7001 rodzin w 2004 r., 7110 rodzin w 2005 r.). Liczba osób żyjących w rodzinach była jednak mniejsza o 720 osób niż w 2004r. i wynosiła 19034. Zmniejszyła się również liczba rodzin bez dochodu; w 2005 r. było ich 2168 przy 2411 w 2004 r. Głównymi przyczynami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej było bezrobocie, a w dalszej kolejności niepełnosprawność i długotrwała choroba. W 2005 r. nastąpił spadek liczby osób żyjących w rodzinach dotkniętych bezrobociem (14452 osób w 2004 r. i 13317 osób w 2005 r.). Wzrosła liczba rodzin i osób z dysfunkcją niepełnosprawności: w 2004 r. 1970 rodzin i 4709 osób oraz 2052 rodziny i 4856 osób w 2005 r.

Sukcesy Ośrodka w 2005r.:

* Zwiększenie liczby programów autorskich dla pracowników socjalnych powodujących wzrost liczby rodzin objętych kompleksową pracą socjalną,
* Zwiększenie liczby usamodzielnionych osób i rodzin,
* Sprawne przeprowadzenie postępowań związanych z przyznawaniem zasiłków okresowych i zasiłków w ramach programu „Posiłek dla potrzebujących”,
* Opracowanie we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi służbami miejskimi projektu „Miejskiego Programu Przeciwdziałania i Wychodzeniu z Bezdomności”.

Ponadto za sukces należy uznać sprawne zorganizowanie i przeprowadzenie realizacji postępowań do przyznania świadczeń rodzinnych, tzn. terminowo, w warunkach zapewniających minimalne uciążliwości dla wnioskujących.
2005 rok był drugim z kolei rokiem, kiedy to wzrosły realnie wydatki na pomoc dla rodzin. Możliwe to było za sprawą wprowadzenia obligatoryjnego zasiłku okresowego oraz programu „Posiłek dla potrzebujących”.

12.3 Stan sanitarny miasta

W 2005 roku przeprowadzono na terenie miasta 3 977 kontroli sanitarnych. Wydano 941 decyzji w sprawach dotyczących ww. kontroli.
W wyniku kontroli nie unieruchomiono żadnego obiektu.
Ilość badań wody wykonanych w 2005 roku na terenie miasta Zabrze przez PSSE Gliwice, Oddział Laboratoryjny Zabrze przedstawiają poniższe tabele:

Stacja uzdatniania wody	Ilość badań	Badania mikrobiologiczne	Badania fizykochemiczne
SUW Mikulczyce ul.Kopalniana 7	5	21	65
SUW Grzybowie ul. Badestinusa 90	6	24	78
SUW Mikulczyce ul. Leśna 135	6	24	78
ogółem	**17**	**69**	**221**

Źródło: Dane Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach, 2005 r.

Punkty stałe	Ilość badań	Badania mikrobiologiczne	Badania fizykochemiczne
Makoszowy ul. Makoszowska 24, Apteka	8	32	104
Pawłów Sklep BIK,	8	32	91

ul. Sikorskiego 27			
PWiK ul. Wolności 215	8	32	91
Zespół Szkół ul.Piłsudskiego 58	8	32	104
Mikulczyce ul. Kotarbińskiego 16, Przedszkole	5	15	65
Grzybowie ul. Badestinusa 83	7	21	91
Helenka Elzab, ul.Kruczkowskiego 39	6	18	78
Rokitnica Przedszkole, ul. Andersa 34	8	24	104
Rokitnica Sklep PLUS, ul. Krakowska 7	7	21	91
Rokitnica ul. Miczurina 1	3	9	39
Mikulczyce ul. Młodego Górnika 2	5	17	65
ogółem	**73**	**253**	**923**

Źródło: Dane Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach, 2005 r.

Dane dotyczące kontroli zamkniętych obiektów kąpielowych pokazuje poniższa tabela:

Baseny	Ilość badań	Badania mikrobiologiczne	Badania fizykochemiczne
ul. Sportowa 5 (Sz.P. nr 1 /kryty basen/	8	32	56
ul. Lompy 78 SP nr 16	9	36	63
Plac Krakowski 10 Łaźnia Miejska UM /kryty basen/	9	36	63
ul. Srebrna 10 Kąpielisko Leśne basen sezonowy	4	16	28
ul. Jaskółcza 40, basen sezonowy	3	32	56
ul. Krakowska, basen sezonowy	2	12	21
ogółem	**35**	**164**	**287**

Źródło: Dane Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach, 2005 r.

Oprócz ww. przebadano pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym wody z wniesionych 17 zażaleń.

13. Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Głównym zadaniem Rzecznika Konsumentów jest prowadzenie bezpłatnej działalności doradczej i informacyjnej dla konsumentów oraz podejmowanie działalności interwencyjnej w sprawach naruszenia interesów konsumentów.
Zakres przedmiotowy działania rzecznika jest szeroki, dotyczy bowiem nie tylko nabywania towarów, ale także nabywania wszelkich usług.
Realizacja zadań przez Rzecznika w 2005 roku odbywała się przede wszystkim przez:

- udzielanie konsumentom bezpośrednio w biurze, telefonicznie i drogą elektroniczną porad prawnych w zakresie ochrony ich interesów,
- pomoc w interpretacji umów z przedsiębiorcami oraz w formułowaniu pism reklamacyjnych,
- prowadzenie mediacji telefonicznych i pisemnych z przedsiębiorcami, w sprawach o ochronę interesów konsumentów,
- prowadzenie postępowań wyjaśniających z przedsiębiorcami,
- informowanie przedsiębiorców o obowiązujących przepisach chroniących prawa konsumentów,
- pomoc w sporządzaniu pozwów do sądów powszechnych w sprawach o naruszenie praw konsumentów,
- wytaczanie powództw i udział w toczących się postępowaniach przed sądem powszechnym, w sprawach o naruszenie interesów konsumentów,
- propagowanie sądownictwa polubownego poprzez uzyskiwanie zapisów na ten sąd i pomoc w sporządzaniu wniosków,
- udział w rozprawach Polubownego Sądu Konsumenckiego działającego przy Inspekcji Handlowej w Katowicach w charakterze arbitra,
- współpraca z innymi rzecznikami, Inspekcją Handlową i Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- współpraca z prasą i telewizją,
- prowadzenie edukacji konsumenckiej w szkołach,
- cykliczne publikacje propagujące wiedzę konsumencką na stronach internetowych www.um.zabrze.pl.

Ogółem w 2005r. udzielono **2033** porad.

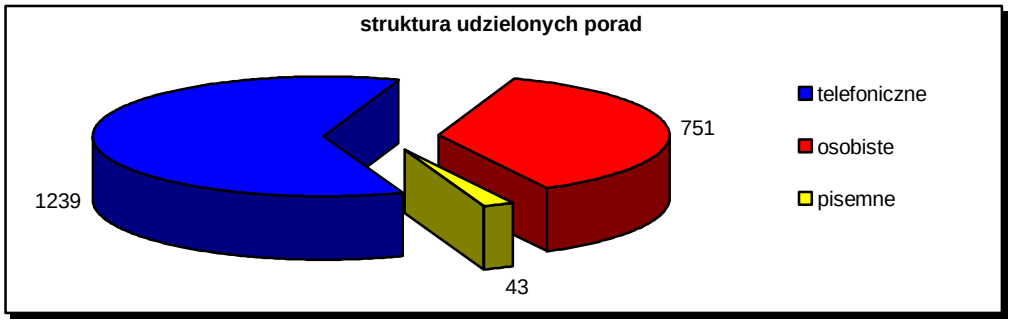

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2005 roku.

W 2005r. przyjęto 312 zgłoszeń pisemnych spraw konsumenckich, w ramach których skierowano do przedsiębiorców 368 wystąpień pisemnych.
Szczegółową strukturę udzielonych porad przedstawiono na poniższych wykresach.

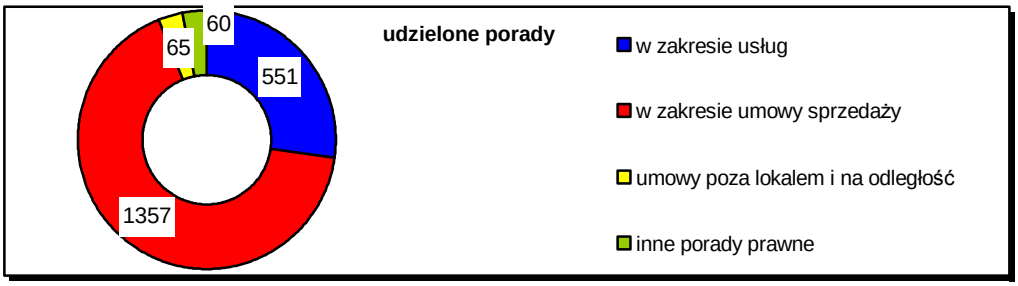

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2005 roku

Analizując z kolei zgłoszenia w sprawie ochrony interesów konsumenta ich struktura przedstawiała się następująco:

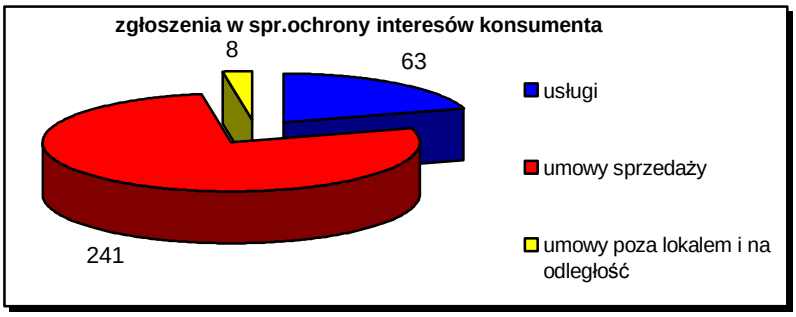

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2005 roku

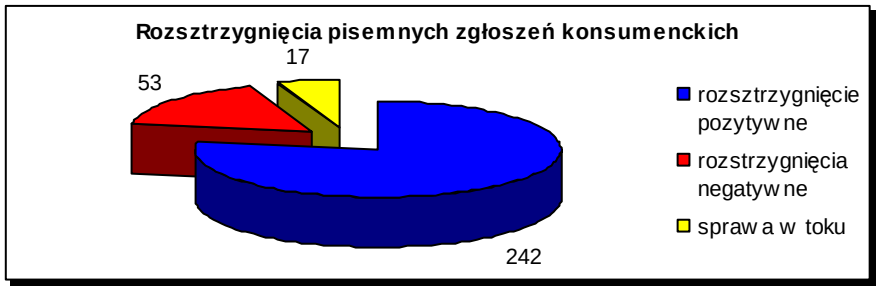

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2005 roku.

W 2005r. rzecznik wytoczył samodzielnie **2** powództwa na rzecz konsumentów, z czego **1** sprawa zakończyła się wyrokiem zasądzającym. Rzecznik włączył się do **6** spraw sądowych po stronie konsumentów, z czego **2** zakończyły się ugodą sądową. Ponadto rzecznik uczestniczy w trwającym postępowaniu sądowym, do którego włączył się w 2003r.
Ilości porad i spraw kierowanych do Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu w latach 2003-2005 przedstawia poniższy wykres:

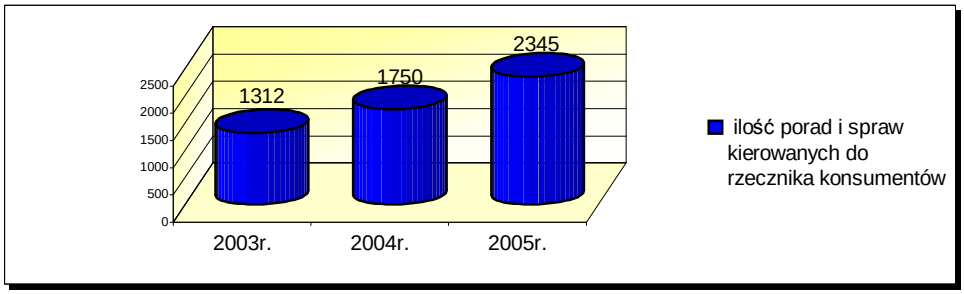

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2005 roku.

14. Oświata

14.1 Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe

Dane na temat zabrzańskiej oświaty publicznej w liczbach - dane na rok szkolny 2005/2006 przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj szkoły	Liczba publicznych i niepublicznych szkół i placówek oświatowych na terenie miasta Zabrze	Liczba uczniów wg typu szkół publicznych i niepublicznych	Liczba zatrudnionych nauczycieli w etatach	Liczba sal lekcyjnych	Liczba absolwentów w poszczególnych typach szkół
Przedszkola	43	4624	2635	1330	-
Szkoły podstawowe	41	11415			2187
Gimnazja	34	7514			2143
Licea ogólnokształcące	15	3157			871
Licea profilowane	12	1659			378
Technika	14	2652			1003
Zasadnicze szkoły zawodowe	10	1236			331
Szkoły artystyczne	3	198			58
Policealne	12	910			268
Pozostałe placówki	7	-			-
Szkoły dla dorosłych	27	2256			-

Źródło: Dane Wydziału Oświaty, stan na dzień 10.09.2005r.

Liczba obiektów sportowych na terenie zabrzańskich szkół na koniec roku 2005 przedstawiała się następująco:

- dwa baseny (jeden o wymiarach 25m x 12,5m oraz jeden basen o wymiarach 12,5m x 7,75m) ,
- 54 sale gimnastyczne,
- 60 boisk szkolnych.

Liczba uczniów korzystających z form opieki w świetlicach szkolnych na koniec roku 2005 wyniosła 1993, natomiast liczba zabrzańskich placówek zajęć pozaszkolnych - 4. Głównymi formami zajęć pozaszkolnych były koła zainteresowań, przedmiotowe, artystyczne w szkołach podstawowych i gimnazjach publicznych 635 kół ogółem, w tym, 424 prowadzone społecznie.

W roku 2005 realizowano następujące formy współpracy szkół i placówek w ramach programów unijnych:

- 13 projektów w ramach Programów Wspólnoty Europejskiej Sokrates-Comenius,
- 1 projekt w ramach Programów Wspólnoty Europejskiej Leonardo Da Vinci,
- 2 projekty programu Szkoła Ucząca się.

Ponad to w 32 szkołach i placówkach oświatowych działają Szkolne Kluby Europejskie.

Przeanalizowano również liczbę języków obcych najczęściej nauczanych w zabrzańskich publicznych szkołach podstawowych oraz w zabrzańskich gimnazjach. Poniżej, w postaci wykresu, przedstawiono wyniki.

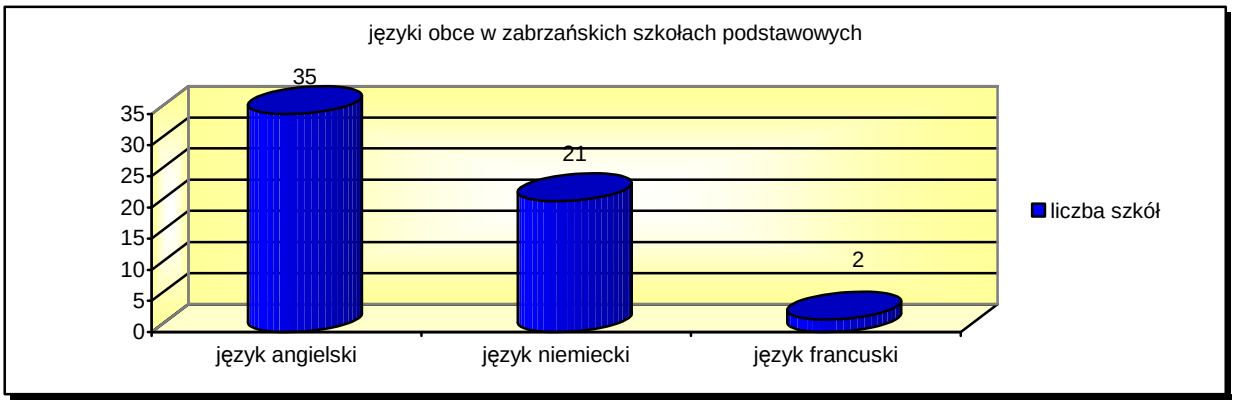

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.magistrat.zabrze.pl, Dane Wydziału Oświaty, 2005r.

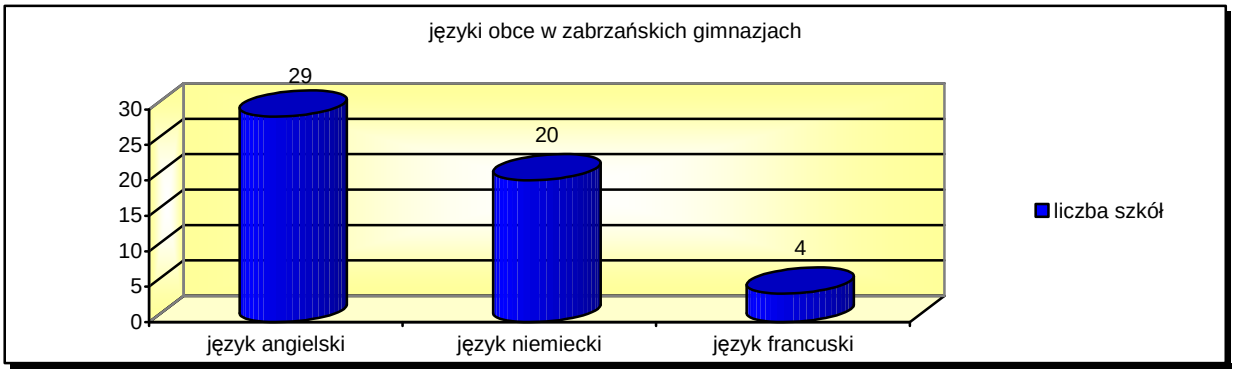

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.magistrat.zabrze.pl, Dane Wydziału Oświaty,2005 r.

W 2005 r. przyznano 4 stypendia studentom oraz 4197 stypendiów szkolnych uczniom. Stypendia Prezydenta Miasta Zabrze przyznane wybitnie uzdolnionym studentom otrzymali studenci:

Lp.	Nazwisko i imię ucznia	Uczelnia	Wysokość stypendium
1.	Agnieszka Pluta	Royal College of Music w Londynie	500,00
2.	Marta Kowalska	Akademia Muzyczna w Krakowie	500,00
3.	Bartosz Miłosz Martyna	Uniwersytet Śląski w Katowicach	500,00
4.	Anna Maria Majcher	Akademia Tańca w Rotterdamie	500,00

Stypendia dla studentów przyznano na okres: od 1 października 2005 roku do 31 .07.2006 r.
Ogółem stypendia przyznano na kwotę: 500,00 zł. x 10 m-cy = 5.000,00 zł.

14.2 Szkolnictwo wyższe

Szkolnictwo wyższe w Zabrzu reprezentuje Wydział Lekarski i Oddział Stomatologiczny Śląskiej Akademii Medycznej oraz Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej.

Wydział Organizacji i Zarządzania rozpoczął swą działalność z dniem 1 września 1995 r. w wyniku przekształcenia Instytutu Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem. Od 1 października 1998 roku nowa siedziba Wydziału znajduje się w Zabrzu.

Źródło: http://www.polsl.pl; Fot. Wydział Organizacji i Zarządzania, w Zabrzu Politechnika Śląska

Źródło: http://www.woiz.polsl.gliwice.pl/ *Źródło: http://www.woiz.polsl.gliwice.pl/*

Dane nt. liczby osób studiujących oraz absolwentów wg podziału na kierunek studiów oraz rodzaj studiów przedstawiono w poniższych tabelach:

Kierunek studiów	Rodzaj studiów/rocznik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Razem
ZARZĄDZANIE I MARKETING	Magisterskie dzienne	635	609	687	670	666	621	**3888**
	Inżynierskie dzienne	100	150	145	87	33	0	**515**
	Inżynierskie wieczorowe	309	350	326	275	195	111	**1566**
	Inżynierskie zaoczne	0	0	0	81	76	142	**299**
	Magisterskie uzupełniające dzienne	0	0	0	0	73	200	**273**
	Magisterskie uzupełniające wieczorowe	153	395	697	695	519	327	**2786**
	absolwenci	132	144	199	248	223	513	**1459**
	ogółem	**1329**	**1648**	**2054**	**2056**	**1785**	**1914**	**10786**
ZARZĄDZANIE I INŻYNIERIA PRODUKCJI	Magisterskie dzienne	244	358	496	519	599	499	**2715**
	Magisterskie wieczorowe	88	112	134	98	66	34	**532**
	Inżynierskie zaoczne	0	0	0	51	77	148	**276**
	absolwenci	0	0	0	13	61	143	**217**
	ogółem	**332**	**470**	**630**	**681**	**803**	**824**	**3740**
ADMINISTRACJA	Licencjackie dzienne	0	0	0	75	148	200	**423**
	Licencjackie	0	0	0	49	100	175	**324**

	zaoczne							
	absolwenci	0	0	0	0	0	0	**0**
	ogółem	**0**	**0**	**0**	**124**	**248**	**375**	**747**
SOCJOLOGIA	licencjackie dzienne	0	217	388	457	359	216	**1637**
	Licencjackie zaoczne	0	0	0	63	107	159	**329**
	Licencjackie wieczorowe	0	0	82	66	50	44	**242**
	absolwenci	0	0	2	0	147	186	**333**
	ogółem	**0**	**217**	**470**	**586**	**663**	**605**	**2541**
OGÓŁEM NA WYDZIALE		**1661**	**2335**	**3154**	**3447**	**3499**	**3718**	**17814**

Źródło: Dane Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej, 2005 r.

Jak wynika z powyższej tabeli największym powodzeniem cieszył się kierunek Zarządzanie i Marketing, na który w roku 2005 uczęszczało 1401 studentów.

Ogółem na całym Wydziale Organizacji i Zarządzania w roku 2005 studiowało 2876 studentów, a ukończyło 842 absolwentów.

Drugą po Politechnice Śląskiej uczelnią wyższą zlokalizowaną na terenie Gminy Zabrze jest Wydział Lekarski i Oddział Stomatologiczny Śląskiej Akademii Medycznej. Jest to pierwszy i przez ponad dwadzieścia lat jedyny wydział tworzący Śląską Akademię Medyczną. Na jego bazie utworzono później Wydział Farmaceutyczny i Oddział Analityki Medycznej w Sosnowcu.

Obecnie strukturę Wydziału tworzy 59 jednostek naukowo-dydaktycznych zlokalizowanych w Zabrzu, Bytomiu, Katowicach i Tarnowskich Górach oraz Studium Doktoranckie i Kolegium Kształcenia Podyplomowego.

Wydział zatrudnia 518 nauczycieli akademickich, w tym 36 profesorów tytularnych, 16 profesorów nadzwyczajnych ŚAM, 30 doktorów habilitowanych.

Na Wydziale prowadzone są dwa kierunki kształcenia przeddyplomowego:

- **kierunek lekarski** w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studia trwają 12 semestrów i są realizowane w zakresie przedmiotów teoretycznych, przedklinicznych i klinicznych.
- **kierunek lekarsko-dentystyczny** w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studia trwają 10 semestrów i są realizowane w zakresie przedmiotów teoretycznych, przedklinicznych i klinicznych.

Studenci mają do dyspozycji trzy domy akademickie. Na Wydziale działa samorząd studencki, organizacje studenckie oraz koła naukowe Studenckiego Towarzystwa Naukowego. Bardzo aktywne są sekcje sportowe działające w AZS.

Do obecnego roku na tutejszym Wydziale studia ukończyło 6623 lekarzy i 4985 lekarzy dentystów i stomatologów.

Źródło: http://www.slam.katowice.pl; Fot. Śląska Akademia Medyczna, Wydział Lekarski i oddział Stomatologiczny w Zabrzu

Szczegółowe dane statystyczne dot. liczby kształcących się studentów wg poszczególnych kierunków i trybów przedstawia poniższa tabela:

rok	Kierunek lekarski			Kierunek lekarsko-dentystyczny			Liczba jednostek
	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	
2000	798	53	14	500	48	4	**63** w tym: 1 Samodzielny Zakład, 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 7 Katedr Stomatologicznych
2001	829	73	11	507	62	8	**59** w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 7 Katedr Stomatologicznych
2002	821	95	6	480	80	10	**59** w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 7 Katedr Stomatologicznych.
2003	829	78	6	461	69	8	**61** w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 9 Katedr Stomatologicznych
2004	799	96	6	429	87	9	**61** w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 9 Katedr Stomatologicznych
2005	786	104	5	408	93	9	**61** w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 9 Katedr Stomatologicznych

Źródło: Dane Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, Wydział Lekarski i Oddział Stomatologii w Zabrzu, 2005 r.

W 2005 r. największą liczba studentów studiowała na kierunku lekarskim, w trybie studiów niestacjonarnych. Zauważyć należy coroczny spadek liczby studentów kierunku lekarsko-dentystycznego. W roku 2000 na kierunek uczęszczało 500 studentów a w roku 2005 już tylko 408. Liczba obcokrajowców studiujących na Wydziale od kilku ostatnich lat utrzymuje się na podobnym, stałym poziomie.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę absolwentów Wydziału Lekarskiego i Oddziału Stomatologicznego Śląskiej Akademii Medycznej.

rok	Kierunek lekarski			Kierunek lekarsko-dentystyczny		
	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy
2000	126	-	-	99	-	3
2001	104	-	2	78	-	1
2002	137	-	6	109	-	2
2003	128	3	-	119	7	4
2004	149	3	1	102	6	1
2005	135	13	1	97	4	1

Źródło: Dane Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, Wydział Lekarski i Oddział Stomatologii w Zabrzu, 2005 r.

15. Kultura i sport

15.1 Kultura i sztuka

Kulturę i sztukę w Gminie Zabrze reprezentują następujące ośrodki:

- Dom Muzyki i Tańca
- Teatr Nowy
- Muzeum Miejskie
- Muzeum Górnictwa Węglowego
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Miejski Ośrodek Kultury
- Filharmonia

- **Dom Muzyki i Tańca (DMiT)**

Dom Muzyki i Tańca jest najbardziej znanym obiektem kulturalnym w mieście. W gmachu Domu Muzyki i Tańca mieszczą się 4 sale.

➢ **Sala widowiskowa**, która zaliczana jest do grupy największych w Polsce. Sala liczy 1950 miejsc ułożonych w amfiteatralny układ. Scena wyposażona jest w dwie elektrycznie rozsuwane kurtyny. Główną - w odległości 8 m i pomocniczą - w odległości 6 m od horyzontu.

Źródło: www.dmit.a4.pl

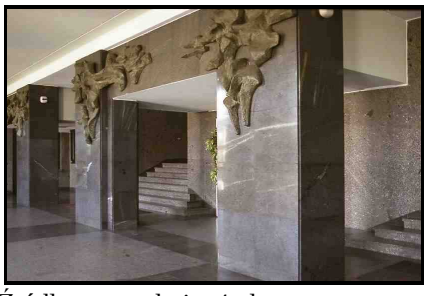

Źródło: www.dmit.a4.pl

➢ **Sala Bankietowa**

Źródło:www.dmit.a4.pl

Jej parametry umożliwiają organizację 300-osobowego przyjęcia stojącego. Doskonale nadaje się również do organizowania konferencji, spotkań lub seminariów.

➢ **Sala Klubowa**

Usytuowanie sali sprawia, że nadaje się do spotkań autorskich o atmosferze klubów dyskusyjnych. Wielkością przestrzeni jest zbliżona do Sali Bankietowej.

- **Foyer**

Eleganckie wnętrze może zostać zaanektowane jako miejsce na wystawy, bale itp. Rozległa przestrzeń sprzyja organizacji dużych imprez: festiwali i galerii, a także imprez towarzyszących”*.

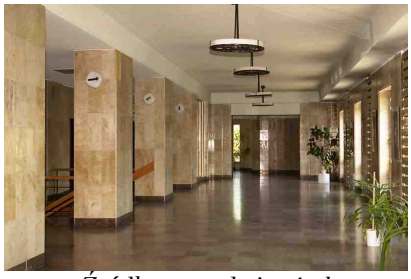

Źródło:www.dmit.a4.pl

W 2005 roku w Domu Muzyki i Tańca zorganizowanych było 47 imprez, w tym:

- 40 imprez na Sali widowiskowej DMiT (11 imprez nie biletowych),
- 7 koncertów w Kawiarni Artystycznej DMiT.

Łącznie sprzedano ok. 15 tys. biletów, z których sprzedaży wpływy wyniosły 1 163 tys. zł.
Na dzień 31.12.2005r stan zatrudnienia wynosił 23 osoby.

- **Teatr Nowy**

Teatr Nowy w Zabrzu został założony w 1959 roku. Do dnia dzisiejszego przygotował ponad 220 premier, w tym premiery autorów śląskich (m.in. Albina Siewierskiego, Stanisława Bieniasza, Stanisława Piskorza). W zabrzańskim Teatrze Nowym pracowało (lub z nim współpracowało) wielu najlepszych aktorów scen śląskich, uhonorowanych Złotymi i Srebrnymi Maskami – regionalną nagrodą przyznawaną najwybitniejszym twórcom teatralnym. Byli wśród nich m.in.: Hanna Boratyńska, Wincenty Grabarczyk, Mieczysław Całka, Andrzej Lipski, Wojciech Leśniak, Zbigniew Stryj .

W 1974 roku Teatr Nowy uhonorowany został Złotą Odznaką „Zasłużonego w rozwoju województwa katowickiego”. Jako pierwszy teatr w Polsce wyróżniony został także Medalem Komisji Edukacji Narodowej.
Od 2000 Teatr Nowy w Zabrzu (wraz z Miastem Zabrze) jest organizatorem Ogólnopolskiego Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona.
W 2005 roku Teatr zrealizował dwie premiery:

1. „Taka noc nie powtórzy się więcej” Kaspra Stefanowicza w reżyserii Andrzeja Lipskiego – 13.05.2005 r,
2. „Naczelnik” Stanisława Bieniasza w reżyserii Marka Wortmana -22.10.2005 r.

Rozpoczęto próby sztuki pt.” Miarka za miarkę” Wiliama Shakespeare, której premiera ma się odbyć 28.01.2006r.
W dniach 22.10.2005r. do 29.10.2005 r. odbyła się V Edycja Ogólnopolskiego Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona” Zabrze 2005 , w ramach której zaprezentowano 9 spektakli dramaturgii współczesnej polskiej i obcej powstałej po 1989 r.:

- „Naczelnik” -Teatr Nowy w Zabrzu
- „Profesjonalista” -Teatr Zagłębia Sosnowiec
- „Demokracja” -Teatr Wybrzeże Gdańsk
- „Wszystkie dni, wszystkie noce”- Teatr Bez Sceny Katowice

* *Źródło: www.dmit.a4.pl*

- „Blask życia”- Teatr im. Jaracza Łódź
- „Made In Polan”- Teatr im. Modrzejewskiego Legnica
- „Tajemnicza ekstaza”- Teatr Powszechny Warszawa
- „Pan Paweł”- Teatr im. Wyspiańskiego Katowice
- „Joanna Szczepkowska kontra fortepian”- Joanna Szczepkowska

oraz imprezy towarzyszące:

- „Spotkanie z własnym ja”- Heinz Tobola w Teatrze Nowym wystawa reprodukcji dzieł rzeźbiarskich i spotkanie z artystą.
- Grafficiarze przedstawiają rzeczywistość- happening-PlacTeatralny
- Promocja nowego numeru miesięcznika „Teatr”- foyer Teatru
- Promocja tomu dramatów Nikołaja Kolady, spotkanie z tłumaczem J.Czechem- foyer Teatru.
- „Kopalnia dramatu”- warsztaty literackie prowadzone przez Władysława Zawistowskiego- Miejska Biblioteka Publiczna-Zabrze
- Kino Roma w Zabrzu-czytanie dramatu-prezentacja dramatów Nikołaja Kolady w wykonaniu młodzieżowych grup teatralnych z Zabrza
- Projekcja spektakli Teatru Telewizji dla młodzieży- Mała Scena Teatru
    - „Podróż do wnętrza pokoju” reż. P. Miśkiewicz
    - „Wesołe miasteczko” reż. Sł. Babicki
    - „Geza-Dzieciak” reż. Z. Brzoza
    - „Prezent”-reż. Ł. Wylężałek
- Kino Roma w Zabrzu
  „Kraków w Zabrzu” wybrano pozycje 45 Krakowskiego Festiwalu Filmowego.
- Ośrodki edukacyjno-społeczne w Zabrzu
  „Smykom rzeczywistość przedstawiona”- miniaturki dramatu przeznaczone dla najmłodszego odbiorcy w wykonaniu młodzieżowej grupy teatralnej z Ogniska Pracy Pozaszkolnej 2 w Zabrzu- pod kierunkiem M. Popławskiej
- Foyer Teatru Nowego-dyskusje widzów z twórcami przedstawień konkursowych
- Redakcja gazetki festiwalowej „Teatralnik” przez grupę młodzieży pod kierownictwem Ewy Nowoczyn- Pilch

W ramach współpracy z zagranicą 10.10.2005 r. wystąpił w Teatrze Nowym Teatr z Opavy ze spektaklem „Sługa dwóch panów” Corlo Goldoniego. Natomiast dnia 16.10.2005 r. Teatr Nowy pokazał w Opavie musical „Taka noc nie powtórzy się więcej” w reżyserii Andrzeja Lipskiego.
Dnia 14 i 15 listopada we współpracy z Fundacją dla Śląska Teatr Nowy pokazał 4 spektakle „Dziady cz. II” A.Mickiewicza reż. I.Jun w specjalnie do tego miejsce przygotowanej inscenizacji Jerzego Kaliny w zabytkowych halach Starego Dworca w Katowicach. Natomiast dnia 09.12.2005 r. Teatr Nowy był współorganizatorem koncertu charytatywnego pt. „I święta z nami” na rzecz dzieci z chorobą nowotworową. Koncert ten spotkał się z ogromnym zainteresowaniem. W 2005 roku zagrano ogółem 139 przedstawień, w tym:
a) własne
- w siedzibie:117
- w terenie:8
b) obce – 14

Ogółem spektakle obejrzało 18 494 widzów.
Wpływy ze sprzedaży biletów wyniosły 200 795 zł netto.
Przeciętne zatrudnienie w 2005 r. wyniosło 68 osób (66 etatów).

Źródło: www.teatrnowywzabrzu.art.pl

- **Muzeum Miejskie**

Obecnie w Zabrzu przechowywaniem i gromadzeniem zbiorów muzealnych zajmują się dwa Muzea. Muzeum Miejskie zajmuje się głównie działalnością wystawienniczą, od ponad 60 lat.

Początki Muzeum Miejskiego w Zabrzu sięgają 1935 roku. Strukturę Muzeum tworzą 4 działy:

- Dział Historii
- Dział Kultury
- Dział Plastyki
- Dział Dokumentacji, Oświaty i Promocji

Muzeum Miejskie zatrudnia 14 osób.
W 2005 roku w Muzeum Miejskim w Zabrzu przygotowano:

- 12 wystaw w budynku Muzeum
- 20 wystaw poza siedzibą Muzeum

Łącznie w 2005 r. Muzeum odwiedziło 4 432 osoby. Wpływy ze sprzedaży biletów wyniosły 11 444 zł.
Wg stanu na dzień 31 grudnia 2005 r. Muzeum Miejskie posiada 22 385 eksponatów, w tym w 2005 r. zakupiono 128 eksponatów, a w darze otrzymano 87 eksponatów (w sumie stan zwiększył się o 215 eksponatów).

Źródło: www.muzeum-miejskie-zabrze.pl

- **Muzeum Górnictwa Węglowego**

Podstawą zbiorów była ocalona część spuścizny po Związkowym Muzeum Górniczym w Sosnowcu istniejącym w latach 1948 - 1972. W wyniku własnych penetracji archiwalnych, poszukiwań terenowych, zakupów i darów zostały one wzbogacone i liczą obecnie ok. 32 tys. eksponatów. Zasadniczą część kolekcji stanowią muzealia techniczne reprezentujące poszczególne działy górnictwa: urabianie, odwadnianie, wentylację, transport, oświetlenie, miernictwo, łączność. Obrazują one rozwój myśli technicznej od prostych narzędzi i mechanizmów po skomplikowane urządzenia poruszane silnikami parowymi i elektrycznymi. Bogate archiwalia (z unikatową kolekcją XVIII i XIX-wiecznych rysunków

technicznych) i zbiory geologiczne (z fascynującym zapisem świata karbońskiego utrwalonym w skamielinach i odciskach) nie wyczerpują jednak tematu górniczego. Jego nieodłączną częścią jest sfera kultury i tradycji. Ilustrują ją kolekcje mundurów i insygniów górniczych, eksponatów związanych z kultem górniczej patronki - św. Barbary oraz zbiory etnograficzne związane z życiem codziennym śląskich kopaczy. Tematykę śląską i górniczą przybliżają: malarstwo, grafika i rzeźba (m.in. niezwykle ciekawa rzeźba w węglu), a także kolekcje medali, kufli i instrumentów muzycznych.

Siedzibą Muzeum jest gmach dawnego starostwa, wzniesiony w stylu eklektycznym w roku 1874 r. Jego ostateczna rozbudowa z 1906 r. jest dziełem berlińskiego architekta Arnolda Hartmanna. Budynek posiada jedne z najciekawszych, zabytkowych wnętrz w mieście m.in. wielką, dwukondygnacyjną sień przeciętą drewnianą klatką schodową i Salę Witrażową - dawną salę zgromadzeń Sejmiku Powiatowego - z drewnianym, polichromowanym sklepieniem.

Działające od 23.01.1981 roku Muzeum, prowadzi wiele wystaw stałych, oto niektóre z nich:
- Dzieje techniki w polskim górnictwie węglowym.
- Z górniczą lampką przez wieki.
- Łączność kopalniana.
- Kopaliny ziem polskich.
- Węgiel jako surowiec chemiczny.
- Węgiel źródłem energii.
- W kręgu myśli i talentu. Uczeni i szkolnictwo górnicze w Polsce.
- Izba i kuchnia górnicza, wnętrza mieszkalne z przełomu XIX i XX wieku.
- Barbara Święta o górnikach pamięta.
- U górnika gra muzyka.
- Górnicze stroje.

Źródło: http://www.muzeumgornictwa.pl

Jednym z oddziałów Muzeum Górnictwa Węglowego jest Skansen Górniczy “Królowa Luiza”, który położony jest w dzielnicy Zaborze, przy głównej ulicy miasta, ul. Wolności 410 za potężnym gmachem klubu MOSIR Zabrze(kiedyś KS “Pogoń” Zabrze).

Długość trasy, warunki i czas zwiedzania :

-Rejon szybu "CARNALL": pokaz pracy parowej maszyny wyciągowej i zwiedzanie obiektów przyszybowych - czas zwiedzania ok. 1 godziny. Dojście lub dojazd do rejonu szybu "WILHELMINA" – czas zwiedzania: od pięciu do dziesięciu minut.
- Trasa podziemna 1,5 km, czas zwiedzania 1,5 - 2 godziny. Trasa oświetlona elektrycznie. Niedostępna dla turystów niepełnosprawnych (pochylnie, torowiska, schody). - Temperatura w podziemiach stała pomiędzy 10 - 14 stopni Celsjusza. Wilgotność 70 – 80%. - Zalecane wygodne obuwie i cieplejsze okrycia latem. Turyści otrzymują fartuchy ochronne i kaski.
-Czas zwiedzania całego skansenu - ok. 3 godzin

Dodatkowe atrakcje i usługi

W Skansenie dostępne są stałe ekspozycje związane z historią techniki górniczej. W budynku dawnej kompresorowni znajduje się Muzeum Pojazdów Zabytkowych Automobilklubu Śląskiego - czynne tak jak skansen. Organizowane są także programy specjalne (na zamówienie): spektakl teatralny - Spotkanie z legendarnym władcą podziemi Skarbnikiem; W okresie barbórkowym (od 15 listopada do 15 grudnia) istnieje możliwość spotkania ze Śląską Karolinką.

W podziemiach znajduje się Karczma "Guibald" serwująca tradycyjną kuchnię śląską. W maszynowni można nabyć pamiątki i wydawnictwa. Istnieje również możliwość zwiedzania Muzeum Górnictwa Węglowego i organizacji trasy wycieczkowej po Zabrzu i okolicy "Szlakiem zabytków techniki".

- **Miejska Biblioteka Publiczna**

Miejska Bibliotek Publiczna (MBP) mieści się w Zabrzu przy ul. Ks. Józefa Londzina 3. Biblioteka została utworzona dnia 15 listopada 1945 roku. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

W 2005 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej zatrudnionych było 83 pracowników, z czego 53 to pracownicy merytoryczni.

Porównanie danych statystycznych za lata 2002- 2005 prezentuje poniższa tabela:

Rok	Liczba czytelników[24]	Księgozbiór w woluminach	Wpływy w woluminach					Ubytki w woluminach
2002	42 185	227 346	Zakup ze środków samorządo-wych	Dotacje z Ministerstwa Kultury	Inne wpływy (dary itp.)	Przejęcie z innych bibliotek w ramach sieci	Wpływy ogółem	(książki zniszczone, zdezaktuali-zowane, nieodane przez czytelników
2002	42 185	227 346	8 097	-	1 217	346	9 660	17 216
2003	40 024	222 508	7 812	-	4 293	122	12 227	17 065
2004	39 416	227 586	4 919	3 032	4 452	319	12 722	7 644
2005	32 713	234 365 + 8 063 zbiorów specjalnych	1 071 + 14 zbiorów specjalnych	5 282	8 589	2	14 944	8 165

Źródło: Dane Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabrzu, 2005 rok

Zauważyć należy ciągły spadek liczby czytelników, szczególnie na przełomie lat 2004-2005, gdzie liczba czytelników spadła o 6703 w porównaniu z rokiem poprzednim. Zwiększeniu zarówno w ilości jak i formie udostępniania ulega księgozbiór MBP.

- **Miejski Ośrodek Kultury**

Miejski Ośrodek Kultury Guido mieści się w Zabrzu przy ul. 3-go Maja 91 a. Dysponuje salą widowiskową na 400 miejsc siedzących oraz salą bankietową na 40 - 50 miejsc siedzących. Podstawowym założeniem działalności jest tworzenie warunków dla rozwoju

[24] *Biblioteki nie prowadzą statystyk czytelników z podziałem na czytelników stałych, nowo zarejestrowanych bądź wyrejestrowanych.*

wszelkich form aktywności kulturalnej mieszkańców miasta Zabrze. MOK[25] posiada 5 filii, należą do nich:

1) Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu – Biskupicach
2) Ośrodek Kultury Guido
3) Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrzu – Pawłowie
4) Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrzu – Kończycach
5) Kino "ROMA" w Zabrzu

Źródło:www.mok.art.pl

Źródło:www.mok.art.pl

Źródło:www.mok.art.pl

Źródło:www.mok.art.pl

Źródło:www.mok.art.pl

Wpływy netto oraz ze sprzedaży biletów w roku 2005 wg podziału na charakter imprez przedstawiono w poniższej tabeli:

Rodzaj imprezy	**Wpływy netto (w zł)**	**Liczba sprzedanych biletów (w szt.)**
Spektakl dla młodzieży „Mały Książe”	3 035,51	464
Biesiada „Lwowsko-Śląska” z udziałem kabaretu „PACAŁYCHA”	3 691,60	232
Przedstawienie z okazji Dnia Dziecka pt. „Waligóra i Wyrwidąb”	1 265,43	172
Biesiada z udziałem zespołu” Kwasnica Bavarian Show”	2 186,92	117
Koncert zespołów metalowych	927,10	145
Koncert Hip-Hopowy z udziałem zespołu Pokahontaz	2 038,72	196
Przedstawienie Mikołajkowe dla dzieci	264,67	42
Kino „ROMA” (wpływy z seansów)	41 137,35	3 393

Źródło: Dane MOK,2005 r.

[25] MOK- Miejski Ośrodek Kultury

Średnie zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Kultury w Zabrzu w 2005 r. wynosiło 52 osoby, w tym 38,5 etatu.

W ramach działalności Dzielnicowych Ośrodków Kultury (DOK) rok 2005 obfitował w wiele atrakcyjnych imprez dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. W styczniu tradycyjnie jak co roku zorganizowano XIII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Odbywały się Konkursy Recytatorskie, Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej im. Norberta Kroczka, liczne koncerty (metalowe, hip-hop, jazzowe), również plenerowe (m.in. „Muzyczne Lato", „Zabrzański Wrzesień"), Mistrzostwa Polski w Scrablle, wernisaże prac uczniów Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych w Zabrzu-Kończycach, wizyta Cliva Harrisa, wystawy akwarystyczno- terrarystyczne, występy kabaretów oraz zespołów tanecznych, warsztaty teatralne, próby chóru, koncerty kolęd, turnieje Skata oraz turniej szachowe, spotkania członków kół emerytów i rencistów oraz Rad Dzielnic, biesiady, zajęcia taneczne i sportowe, giełdy staroci liczne konferencje, szkolenia i spotkania zabrzańskich firm, studniówki, przyjęcia weselne, bale sylwestrowe i karnawałowe (również bal osób niepełnosprawnych), urodzinowe itp.

W Kinie „Roma" oprócz projekcji filmów w 2005 r. miały miejsce imprezy dodatkowe, m.in. XIII Liga Recytatorów, X Festiwal Piosenki Angielskiej, I Festiwal Piosenki Dziecięcej „Rykowisko", koncerty charytatywne, Dni Muzyki Dawnej, konkursy plastyczne, występ Kabaretu „Ani Mru Mru", spektakle teatralne, prelekcje tematyczne (nt. narkomanii, religijne), prezentacje (np. kosmetyków).

W kinie Roma organizowano Szkolne Akademie Filmowe oraz seanse dla uczniów zabrzańskich szkół; łącznie sprzedano 3 393 biletów, z których osiągnięto wpływy w wysokości 17 814 zł.

- **Filharmonia**

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Zabrzu powstała wiosną 1950 r. jako Filharmonia Górnicza Związku Zawodowego Górników. Początkowo zasadniczym celem działalności nowo powstałego zespołu symfonicznego było propagowanie i popularyzacja muzyki wśród klasy robotniczej śląskich zakładów pracy. Drugim nurtem działalności - szczególnie pielęgnowanym do dziś, jest akcja koncertów dla dzieci i młodzieży ze specjalnie przygotowanymi programami. W ponad 50-letniej działalności Orkiestry koncertowali z nią najwybitniejsi artyści z kraju i zagranicy.

W 2005 roku Filharmonia Zabrzańska zorganizowała 92 koncerty, w tym:

- Koncerty szkolne: 61
- Koncerty pozostałe: 31

Łącznie sprzedano 7 482 szt. biletów, z których wpływy sięgnęły 56 780,71 zł.
Z kolei wpływy ze sprzedaży koncertów wyniosły 117 487,82 zł.
Filharmonia Zabrzańska w 2005 r. zatrudniała 74 osoby.

Źródło: www.filharmonia.zabrze.pl

15.2 Sport i rekreacja

Na terenie Zabrza znajduje się wiele obiektów sportowych i rekreacyjnych. Do najbardziej znanych i wsławionych należy stadion Górnika Zabrze, klubu będącego sportową wizytówką miasta już od wielu lat.

Równie atrakcyjną ofertą zarówno dla mieszkańców jak i turystów są takie obiekty jak:

- **Miejski Ogród Botaniczny**

Miejski Ogród Botaniczny jest położony w śródmieściu Zabrza. Ogród powstał w 1938 roku. W chwili obecnej ogród ma kształt nieregularnego wieloboku, który zajmuje powierzchnię ok. 6,5 ha. Posiada w części parkowej ok. 5000 okazów drzew i krzewów oraz kolekcję roślin zielnych wieloletnich liczącą ponad 200 taksonów (łącznie z dziko rosnącymi). W 2004 roku założono na terenie Ogrodu Rosarium, które zostało obsadzone 2500 sztuk róż, różnych typów w 64 odmianach. Są tu dwa stawy naturalne oraz sztuczne oczko wodne z wyspą pośrodku.

Źródło: www.mob-zabrze.pl

Źródło: www.mob-zabrze.pl

Źródło: www.mob-zabrze.pl

- **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu (MOSiR)**

Zabrzańska Hala Widowiskowo-Sportowa jest największym tego rodzaju obiektem w Polsce. Jej walorem jest nie tylko wielkość, lecz także wysoki standard wyposażenia oraz nowoczesne rozwiązania architektoniczno-techniczne pozwalające na przyjęcie i obsługę

osób niepełnosprawnych. Kubatura obiektu wynosi 145 tysięcy metrów sześciennych. Mieszczą się tutaj:
- arena główna o powierzchni 5900 m^2 ,
- hole o powierzchni 1580 m^2 ,
- pomieszczenia towarzyszące o powierzchni ok. 1000 m^2 ,
- sala gimnastyczna,
- sala wykładowa,
- kawiarnia,
- siłownia,
- sauna,
-squash.

Hala posiada pełnowymiarowe boisko (102 na 55 metrów) do gry w piłkę nożną oraz dziewięć kortów tenisowych. W zabrzańskiej Hali Widowiskowo-Sportowej - obok wielkich imprez sportowych, takich jak np. Mistrzostwa Polski w Lekkiej Atletyce, Międzynarodowe Zawody Piłkarskie czy Międzynarodowe Zawody Bokserskie, imprez artystycznych (koncerty zespołów "Deep Purple", "Black Sabath", "Slade") organizowane są imprezy targowe, krajowe i międzynarodowe.

Źródło: www.mosirnet.slask.pl

Źródło: www.mosirnet.slask.pl

- **Miejski Zakład Kąpielowy**

Budynek łaźni miejskiej powstał w latach 1927-29. Kubatura budynku wynosi 14 185 m^3 , powierzchnia użytkowa stanowi 3 212 m^2 . Basen ma wymiary 24,5 x 10 m. Wśród dodatkowych pomieszczeń wyróżnić można: salę gimnastyczną, sauny (suche, mokre), natryski, kabinę do biczy szkockich, szatnie, sanitariaty, pomieszczenia do leżakowania, biura. Obiekt przystosowany dla osób niepełnosprawnych, m.in.: dźwig sufitowy umożliwiający przeniesienie osoby niepełnosprawnej z wózka inwalidzkiego do basenu.

Źródło: www.basenkryty.republika.pl

Źródło: www.basenkryty.republika.pl

Mieszkańcy Zabrza w 2005 roku mieli do dyspozycji dwa kina (Marzenie, Roma) oraz jedno z ośmiu w Polsce kompleksów kinowych Multikino. Jest to bardzo nowoczesny multikompleks, który w swym gmachu mieści nie tylko kina, lecz również inne miejsca, w których można przyjemnie spędzić wolny czas.

Źródło: UM Zabrze

Źródło: www.multikino.pl

Restauracje i puby pozwalają spokojnie czekać na rozpoczęcie seansu. Dla zmotoryzowanych kinomanów przygotowany jest specjalny parking. Budynek jest również przyjazny dla niepełnosprawnych.

W mieście Zabrze istnieje 26 obiektów sportowych. Poniżej w tabeli zaprezentowano wykaz działających obiektów.

Obiekty sportowe i rekreacyjne na terenie miasta Zabrze		
Lp.	**Nazwa obiektu**	**Lokalizacja w mieście**
1	Obiekt sportowy S.S.A. „Górnik” Zabrze	ul. Rosevelta 81
2	Hala sportowa „Sparta- MOSiR”	ul. Szafarczyka 16
3	Obiekt sportowy- Sparta-MOSiR”	ul. Żniwiarzy
4	Basen otwarty	ul. Krakowska
5	Hala sportowa MKS „Górnik Zabrze”	ul. Roosevelta 81
6	Hala Sportowa MOSiR-Powen Zabrze	ul. Wolności 402
7	Obiekt sportowy Sparta-MOSiR”	
8	Obiekt sportowy KS „Walka Zabrze”	ul. Jaskółcza 40
9	Obiekt piłkarski „Stal-MOSiR”	ul. Bytomska
10	Sala sportowa UKS „Trampkarz 22”	ul. Bytomska 94
11	Obiekt sportowy KS „Mostostal”	ul. Piłsudskiego 83
12	Obiekt klubu „Piast”	ul. Rogoźnicka 1
13	Budynek klubowy KS „Koksownik”	ul. Rataja 22 a
14	Obiekt sportowy KS „Społem”	ul. Traktorzystów 1
15	Obiekt KS „Gwarek”	ul. Zamkowa 1
16	Hala sportowa KS „Iskra”	ul. Wolności 392
17	Hala sportowa MOSiR	ul. Matejki 6
18	Lodowisko naturalne	ul. Majnusza
19	Kąpielisko Miejskie	ul. Roosevelta 81
20	Kąpielisko Leśne	ul. Srebrna 1
21	Obiekt sportowy UKS „Quo Vadis”	ul. Daleka 2
22	Sala sportowa UKS „Spartakus”	ul. Olchowa 4
23	Budynek klubowy KS „Gazobudowa”	
24	Obiekt klubu sportowego Salos-Splot	ul. Kruczkowskiego
25	Obiekt zakładu kąpielowego	ul. Plac Krakowski
26	Obiket klubowy MKS „Zaborze”	ul. Wyciska 5

Źródło: Dane Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta, 2005 rok

Na terenie miasta działają 53 Kluby i Stowarzyszenia sportowe. Wykaz zawarto w poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa klubu, stowarzyszenia	Dziedzina
1	Górnik Zabrze S.S.A	Piłka nożna
2	KS MOSiR	Piłka nożna, siatkówka, piłka ręczna, szachy
3	Walka Zabrze	Piłka nożna, akrobatyka sportowa dziewcząt, boks
4	Sparta Zabrze	Piłka nożna, tenis stołowy, piłka ręczna
5	Stal MOSiR Zabrze	Piłka nożna
6	Gazobudowa Zabrze	Piłka nożna
7	Mostostal Zabrze	Tenis ziemny
8	Piast Pawłów	Piłka nożna
9	Koksownik Zabrze	Piłka nożna, żeglarstwo
10	Społem Grzybowice	Piłka nożna
11	SKS Gwarek	Piłka nożna
12	MOSiR - Bobry	Koszykówka męska
13	MKS Market - Plus	Koszykówka męska
14	Grodzki Szkolny Związek Sportowy	Siatkówka, badminton
15	Okręgowy Związek Piłki Nożnej	Piłka nożna
16	Klub Żeglarski „Stal”	żeglarstwo
17	Splot - Sport	Siatkówka, piłka nożna, badminton
18	MKS „Górnik”	Lekkoatletyka
19	Towarzystwo Centrum	Szachy
20	ZHP- Hufiec Zabrze	Biegi na orientację
21	Towarzystwo Brydżowe „Śląsk”	Tenis ziemny, brydż
22	WOPR	Pływanie, ratownictwo
23	KS „GO”	Gra „GO”
24	KS „Globtroter”	Turystyka- wspinaczka górska
25	KG „Iskra”	Gimnastyka artystyczna dziewcząt
26	Zabrzański Klub Karate	Karate
27	MKS „Zaborze”	Piłka nożna, piłka ręczna
28	Klub Żeglarski „Klar”	żeglarstwo
29	Klub Strzelecki	strzelectwo
30	Klub Taekwon-do	Taekwon-do
31	MSPN „Górnik” Zabrze	Piłka nożna
32	P.T.T.K. Zabrze	Turystyka i turystyka rowerowa
33	KS. „Samuraj”	Wschodnie sporty walki
34	Stowarzyszenie „Delfiny”	Płetwonurkowie
35	Olympia Athlete	Kulturystyka
36	AZS „Śląskiej Akademii Medycznej”	Siatkówka, piłka nożna, narciarstwo
37	Towarzystwo Pływackie „Weterani”	pływanie
38	Klub Sportowy „Zaborze”	Piłka nożna kobiet
39	Klub Jeździecki „Nowy Dwór”	jeździectwo
40	Stowarzyszenie Wspierania Sportu Młodzieżowego „Promotor”	Piłka nożna
41	U.K.S. „Trampkarz”	Judo, piłka nożna
42	U.K.S. „Spartakus”	Siatkówka i koszykówka dziewcząt
43	U.K.S. przy SP - 14	lekkoatletyka
44	U.K.S. „Trzynastka”	Siatkówka, koszykówka
45	U.K.S. „Orientuś”	Biegi na orientację
46	U.K.S. „Extreme”	Turystyka górska i kolarska
47	U.K.S. „Jedynka”	Pływanie, koszykówka
48	U.K.S. „Rokita”	siatkówka
49	K.S. „Fux”	Kick-boxing
50	UKS „Qvo-Vadis”	siatkówka
51	HUKS „Watra”	Klub harcerski
52	UKS „Colloseum”	kulturystyka
53	WD – 40 Biker	kolarstwo

Źródło: Dane Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta, 2005 rok

15.3 Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania

Baza noclegowa w Zabrzu reprezentowana jest przez hotele, motele i pensjonaty. Do najbardziej znanych i największych obiektów należą:

- Hotel **DIAMENT,**

Hotel Diament w Zabrzu to nowoczesny, komfortowy i bardzo funkcjonalny obiekt, oznaczony kategorią trzech gwiazdek i przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo. Hotel dysponuje 86 miejscami noclegowymi, zlokalizowanymi w 15 pokojach jednoosobowych, 26 pokojach dwuosobowych, 2 pokojach trzyosobowych oraz 4 apartamentach.
Ponadto hotel posiada dwie klimatyzowane sale konferencyjne (dla 20 i 40 osób) wyposażone w nowoczesny sprzęt audiowizualny, tablice suchościerne, flipchard, stałe łącze internetowe. Hotel posiada również kompleks rekreacyjny (sauna i siłownia), gabinet medycyny chińskiej, wydzielone pokoje dla niepalących oraz całodobowy strzeżony parking.

Źródło: www.hoteldiament.pl

- Hotel **IBIS ZABRZE**,

Hotel ten zaliczany jest do klasy dwugwiazdkowych, dysponuje 116 pokojami dwu- oraz jednoosobowymi. Pokoje wyposażone są w łazienkę tv-sat, klimatyzację i telefon. W hotelu mieści się restauracja oraz 24-godzinny snack-bar.

Źródło: www.hotelewpolsce.com.pl

Źródło: UM Zabrze

- Hotel **SILVIA**,

Hotel "SILVIA" w Zabrzu przy ul. Knurowskiej 17 usytuowany jest na granicy Gliwic i Zabrza w odległości 300 metrów od węzła komunikacyjnego na drodze DK 4. Hotel dysponuje:

- 47 pokojami (w tym 3 studia i 3 pokoje dla niepełnosprawnych),
- łączem internetowym w każdym pokoju,

- piętrem dla niepalących,
- pokojami dla niepełnosprawnych,
- restauracją (klimatyzowana na 120 osób),
- drink-barem,
- dwiema salami konferencyjnymi (na 12 i 50 osób),
- kioskiem,
- parkingiem dozorowanym.

Źródło: www.hotel.gliwice.pl

- Hotel **ETAP**,

Hotel usytuowany jest w Zabrzu, w dzielnicy Biskupice, przy trasie lokalnej Zabrze - Bytom, oraz w pobliżu zjazdu z trasy E40. Hotel oferuje noclegi w dwóch apartamentach oraz 26 pokojach jedno- i dwuosobowych. Pokoje posiadają łazienkę, TV sat, lodówkę. Ponadto obiekt dysponuje siłownią, sauną i solarium. W okresie letnim do dyspozycji jest ogródek grillowy.W kompleksie hotelowym są miejsca parkingowe. Hotel posiada również salkę konferencyjną. Przystosowany jest dla obsługi osób niepełnosprawnych.

Źródło: www.hoteletap.pl

- Hotel **STAROPOLSKI**

Hotel mieści się w pobliżu trasy A4 Kraków – Wrocław. Hotel dysponuje 11 pokojami, w tym trzema apartamentami oraz salą konferencyjną. Zarówno apartamenty, jak i pokoje wyposażone są w odbiorniki telewizyjne, aparaty telefoniczne, łącza internetowe, a także praktyczne mini-barki. W hotelu mieści się restauracja oraz kantor wymiany walut.

Źródło: www.staropolski.zabrze.pl

- Hotel **AMBASADOR**

Hotel działa na rynku usług hotelarskich od 1994 roku. Hotel dysponuje:
- 19 pokojami dwuosobowymi,
- 7 pokojami trzyosobowymi,
- 2 pokojami typu studio.

Wszystkie pokoje wyposażone są w telewizję satelitarną, radio, telefon oraz możliwość połączenia z Internetem. Każdy pokój wyposażony jest w odrębny węzeł higieniczno-sanitarny z prysznicem i toaletą.
Na terenie hotelu ponadto znajduje się restauracja oraz parking strzeżony.

Źródło: www.mosirnet.slask.pl

Poza wymienionymi powyżej w Zabrzu znajdują się hotele:

1) Gazobudowa
2) Klon
3) Pogoń
4) Ślązak

Ponad to usługi hotelarskie realizowane SA przez „Euro-Tramp”.

16. Budżet Gminy Zabrze

Uchwalony Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXXV/395/04 w dniu 29.12.2004 r. budżet miasta Zabrze na rok 2005 zakładał:
- dochody w wysokości - 521.556.530 zł,
- wydatki w wysokości - 526.237.530 zł,
w tym:
wydatki majątkowe 138.081.892 zł,
- przychody budżetowe - 15.551.000 zł,
- rozchody budżetowe - 10.870.000 zł.

W trakcie wykonywania budżetu miasta na bieżąco dokonywano analizy realizacji dochodów i wydatków wprowadzając niezbędne zmiany zarówno w sytuacji osiągania dodatkowych dochodów jak i szczególnie w przypadku konieczności korekty (zwiększenia/zmniejszenia) przyznanych limitów podczas realizacji wydatków. Jednocześnie Prezydent Miasta na bieżąco dokonywał niezbędnych korekt budżetu miasta w zakresie środków otrzymywanych z budżetu państwa lub budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.
Zgodnie z powyższym budżet miasta Zabrze ostatecznie ustalono na:
- dochody w wysokości - 494.818.123 zł spadek o 26.738.407 zł,
- wydatki w wysokości - 503.998.123 zł spadek o 22.239.407 zł,
w tym:
wydatki majątkowe - 90.758.087zł spadek o 47.323.805 zł,
- przychody 20.250.000 zł, wzrost o 4.699.000 zł,
- rozchody 11.070.000 zł. wzrost o 200.000 zł.

Wszystkie te korekty miały wpływ na ostateczną wysokość prognozy dochodów i limit wydatków. Jednakże szczególny wpływ na wysokość budżetu miasta na 2005 r. miały korekty związane z realizację zadań inwestycyjnych „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze" oraz „Budowa Drogowej Trasy Średnicowej Katowice – Gliwice":

	Dochody	Wydatki
Poprawa gospodarki wodno-ściekowej	-78.463.000 zł	-87.764.000 zł
Drogowa Trasa Średnicowa	40.100.000 zł	40.100.000 zł
W tym: Budownictwo zastępcze w ramach budowy DTŚ	8.000.000 zł	8.000.000 zł
Saldo	-38.363.000 zł	-47.664.000 zł

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

Bez uwzględniania zmian związanych z realizacją w/w dwóch zadań inwestycyjnych budżet miasta w trakcie roku zmienił się w następujący sposób: dochody wzrost o 11.624.593 zł, wydatki wzrost o 25.424.593 zł.
Ogólne wykonanie budżetu miasta za okres od 01.01.2005 do 31.12.2005 przedstawia się następująco:

w złotych

Wyszczególnienie	Plan na 2005 r. wg uchwały	Plan po zmianach na 2005 r.	Wykonanie za 2005 r.	Wskaźnik 4:3 w %
1	2	3	4	5
Dochody ogółem	**521 556 530**	**494 818 123**	**493 770 775**	**99,8**
- dochody własne	477 744 460	439 295 900	439 603 714	100,1
w tym:				
udziały w podatkach	94 840 000	94 840 000	97 102 105	102,4
uzupełnienie subwencji ogólnej – z przeznaczeniem na Drogową Trasę Średnicową	0	32 100 000	32 100 000	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej dla jst	0	513 667	513 667	100,0
subwencja wyrównawcza dla gmin	8 122 310	8 122 310	8 122 310	100,0
subwencja wyrównawcza dla powiatów	108 437	108 437	108 437	100,0
subwencja oświatowa	115 843 210	111 372 414	111 372 414	100,0
subwencja równoważąca	481 779	481 779	481 779	100,0
- dotacja celowa otrzymane z gminy lub powiatu na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst	0	244 825	394 345	161,1
- dotacja celowa na dofinansowanie zadań własnych	7 424 723	15 861 682	14 600 912	92,1
- dotacja celowa na finansowanie zadań zleconych	36 192 347	38 040 536	37 836 474	99,5
- dotacja celowa na zadania realizowane na podstawie porozumień	10 000	363 400	363 400	100,0
- dotacje z funduszy	185 000	1 011 780	971 930	96,1
Wydatki ogółem	**526 237 530**	**503 998 123**	**483 115 035**	**95,9**
w tym: bieżące	388 155 638	412 431 526	398 813 719	96,7
majątkowe	138 081 892	91 566 597	84 301 316	92,1
z tego:				
- zadania zlecone	0	8 510	8 510	100,0
- fundusze celowe	0	800 000	800 000	100,0
Wydatki na zadania własne i dofinansowanie zadań zleconych	489 850 183	464 573 897	443 936 086	95,6
Wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	36 192 347	38 049 046	37 844 917	99,5
Wydatki na zadania realizowane na podstawie porozumień	10 000	363 400	362 102	99,6
Wydatki z funduszy celowych	185 000	1 011 780	971 930	96,1

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

Osiągnięte dochody budżetu za 2005 rok są wyższe od zrealizowanych wydatków o kwotę 10.655.740 zł, przy czym zakładany ujemny wynik finansowy miał wynieść 9.180.000 zł. Jednocześnie w 2005 roku spłacono raty kapitałowe od kredytów i pożyczek zaciągniętych w latach ubiegłych na kwotę 10.870.000 zł i udzielono pożyczki na kwotę 200.000 zł oraz zrealizowano przychody budżetowe w wysokości 20.250.000 zł z nadwyżki środków na rachunku bankowym oraz z tytułu emisji obligacji komunalnych.
Powstała w 2005 roku dodatnia różnica wynika przede wszystkim z:
- niewykorzystanych środków na realizacje budownictwa zastępczego,
- niewykorzystanych środków na poręczenia,
- uzyskania w miesiącu grudniu 2005 roku znacznych dochodów z tytułu:
• rozliczenia wspólnot mieszkaniowych,
• sprzedaży nieruchomości,
• nieplanowanych wpłat z tytułu zaległości w podatku od środków transportowych.

Na dzień 31.12.2005 r. zadłużenie miasta wynosiło 61.075.000 zł. Jest to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 870.000 zł. Zmiany w powyższych wielkościach wynikają z dokonanej kolejnej emisji obligacji komunalnych miasta Zabrze o wartości 10.000.000 zł z przeznaczeniem na utrzymanie zaplanowanego poziomu wydatków majątkowych oraz kolejnych spłat rat kapitałowych od wcześniej zaciągniętych zobowiązań w kwocie 10.870.000 zł.

Struktura procentowa podstawowych wydatków budżetu miasta w 2005 r. przedstawia się następująco:

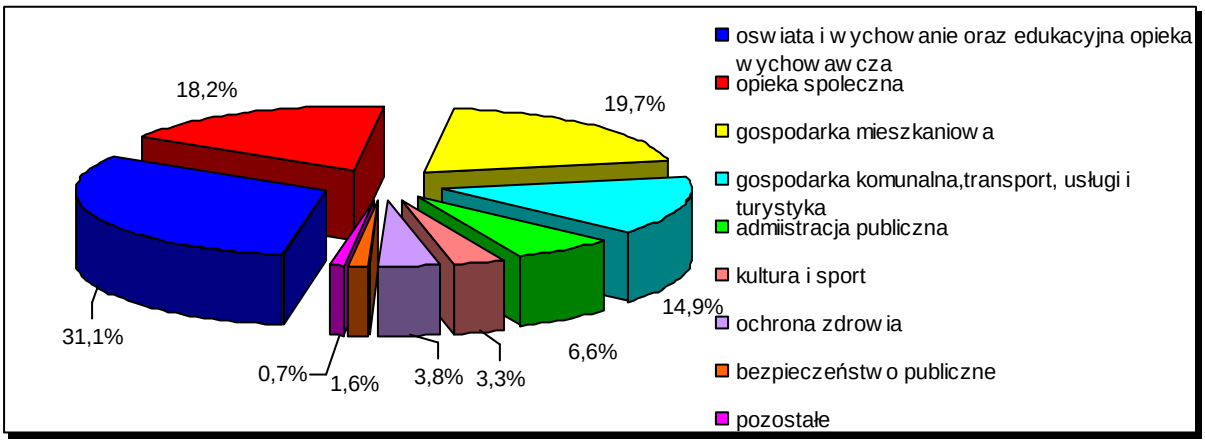

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

16.1 Wykonanie dochodów budżetowych za 2005 rok

W 2005 roku osiągnięto dochody ogółem w wysokości 493.770.775 zł, tj. 99,8% prognozowanych dochodów rocznych. Daje to dochód na jednego mieszkańca Zabrza w wysokości 2.564 zł. Jest to wzrost w stosunku do roku 2004 o 12,2%.
Kształtowanie się powyższych wielkości w przeciągu trzech ostatnich lat:

lata	liczba mieszkańców Zabrza	wykonanie dochodów budżetu miasta Zabrze	dochód na 1 mieszkańca
2003 r.	194.638	385.863.926	1.982,47
2004 r.	193.212	438.831.250	2.271,24
2005 r.	193.665	493.770.775	2.549,61

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

Dochody w 2005 roku wzrosły o około 12,5% w stosunku do roku 2004, przy czym w stosunku do 2003 roku jest wzrost o aż 27,9%.
Poza czynnikami niezależnymi od miasta na wyżej wymieniony wzrost miały wpływ następujące determinanty:
- znacznie wyżej zrealizowane dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gminy i powiatu,
- środki na budownictwo zastępcze w ramach budowy DTŚ – wzrost o około 11 mln w stosunku do roku poprzedniego,
- wysokie wykonania dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych,
- wzrost środków z subwencji, w tym w szczególności z części oświatowej subwencji ogólnej dla powiatów,
- wzrost dotacji na zadania zlecone gminie przede wszystkim w zakresie świadczeń rodzinnych.

Poniżej omówiono realizację dochodów o najważniejszym znaczeniu dla budżetu miasta.

➢ **Dochody własne miasta**

Wykonanie dochodów własnych budżetu miasta za rok 2005 zamknęło się kwotą 189.803.002 zł, co stanowi 38,4% ogółem dochodów budżetu miasta i jest wyższe od wykonania za 2004 rok o kwotę 15.274.503 zł. Na wyższe wykonanie dochodów własnych w stosunku do roku ubiegłego główny wpływ miał wzrost dochodów z tytułu realizacji budownictwa zastępczego o około 98,9% w porównaniu z rokiem ubiegłym oraz zwiększone wpływy z tytułu podatków i opłat lokalnych oraz jednostek budżetowych powiatu.
Na dochody własne miasta składają się:
- dochody z podatków własnych - 57.051.050 zł, tj. 30,1%,
- dochody z opłat - 8.692.384 zł, tj. 4,6%,
- dochody jednostek organizacyjnych - 11.512.124 zł, tj. 6,1%,
- dochody z majątku gminy i powiatu - 85.672.953 zł, tj. 45,1%,
- odsetki - 2.384.750 zł, tj. 1,3%,
- inne - 24.489.741 zł, tj. 12,9%.

➢ **Udziały w podatkach**

Wykonanie dochodów z tytułu udziału miasta w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa wyniosło w 2005 roku kwotę 97.102.105 zł, co stanowi 19,7% ogółem dochodów uzyskanych przez miasto. Na dochody z udziałów składają się:
- podatek dochodowy od osób fizycznych – gmina - 70.673.460 zł, tj. 101,0% planu,
- podatek dochodowy od osób fizycznych – powiat - 20.342.737 zł, tj. 101,7% planu,
- podatek dochodowy od osób prawnych – gmina - 5.027.707 zł, tj. 125,7% planu,
- podatek dochodowy od osób prawnych – powiat - 1.058.201 zł. tj. 126,0% planu.

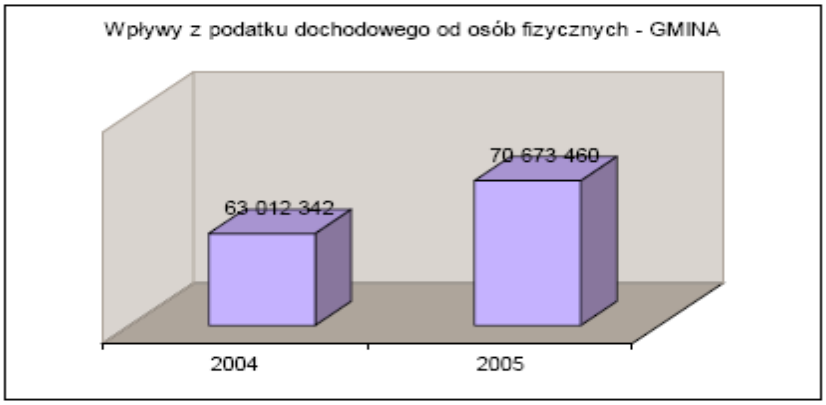

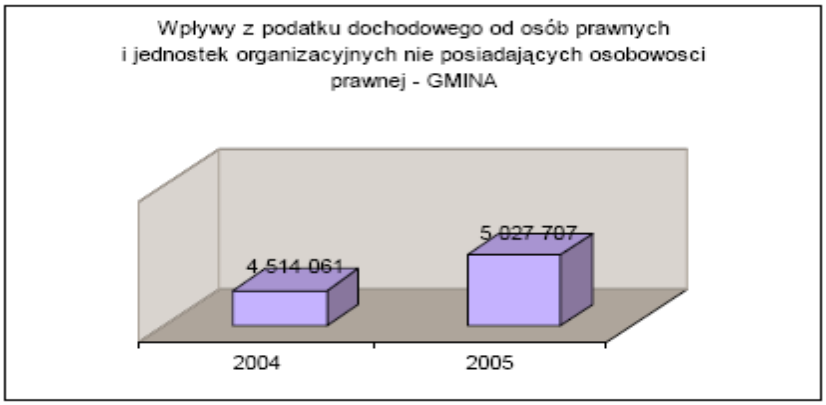

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

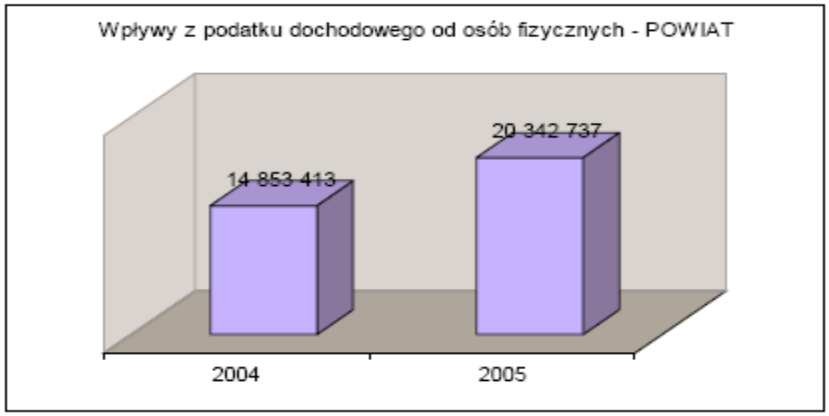

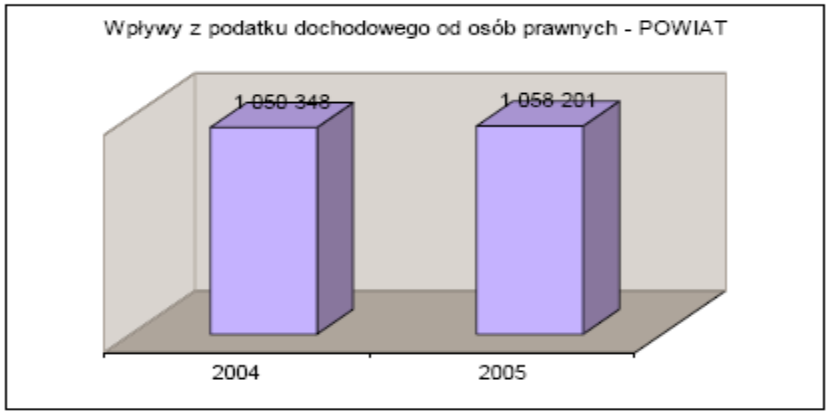

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

- **Subwencje**

Wykonanie dochodów z tytułu subwencji wyniosło w 2005 roku 152.698.607 zł, co stanowi 30,9% ogółem dochodów uzyskanych przez miasto. Wszystkie subwencje wpłynęły w pełnej wysokości i w terminach przewidzianych przez prawo.

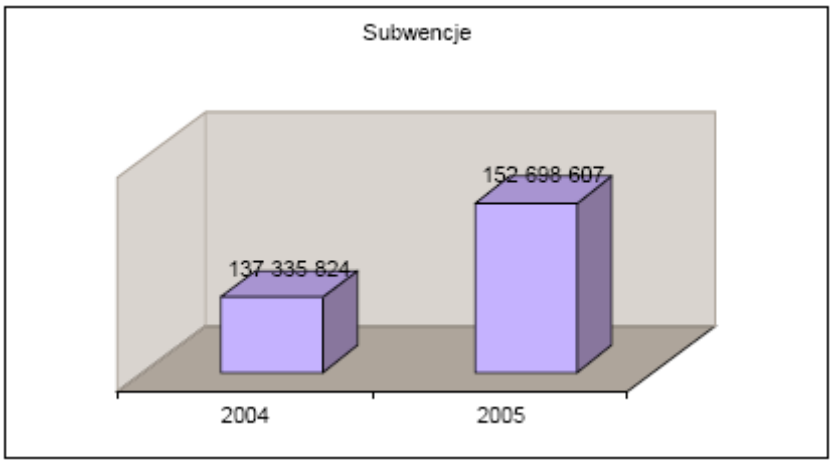

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

Największy udział w subwencjach mają subwencje oświatowe gminna i powiatowa, których razem w 2005 roku otrzymano w wysokości 111.372.414 zł. Jednocześnie wydatki na oświatę w 2005 roku wynosiły 149.563.829 zł. Miasto dopłaciło z innych źródeł kwotę 38.191.415 zł, w tym na:
- zadania dotowane z budżetu państwa - 1.288.214 zł,
- zadania realizowane z funduszy celowych - 945.150 zł,
- przedszkola - 16.154.783 zł,
- inwestycje - 5.880.665 zł,
- pozostałe wydatki bieżące - 13.922.603 zł.

- **Dotacje celowe otrzymane na zadania na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego**

Zgodnie z podpisanymi porozumieniami z innymi miastami otrzymaliśmy środki na opłaty za pobyt dzieci z tych miast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Zabrze w kwocie 222.688 zł. Ponadto otrzymaliśmy środki na utrzymanie dzieci z innych miast:
- w zabrzańskich rodzinach zastępczych w kwocie 107.745 zł,
- w zabrzańskich przedszkolach w kwocie 38.912 zł.

Z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego otrzymaliśmy środki w wysokości 25.000 zł na V Ogólnopolski Festiwal Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona" dla Teatru Nowego w Zabrzu na pokrycie kosztów katalogu festiwalowego oraz na nagrody festiwalowe dla twórców i wykonawców.

- **Dotacje na zadania własne**

Wykonanie dochodów z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy i powiatu zamknęło się kwotą 14.600.912 zł, co stanowi 3% dochodów uzyskanych przez budżet w 2005 roku. Należy podkreślić, iż 92,5% środków otrzymanych z dotacji to środki na działalność w ramach pomocy społecznej i tak uzyskaliśmy na:
- Domy Pomocy Społecznej kwotę 3.989.276 zł,
- pomoc materialną dla uczniów kwotę 1.040.811 zł,
- zasiłki i pomoc w naturze kwotę 4.191.484 zł,

- ośrodki pomocy społecznej kwotę 2.071.257 zł,
- posiłek dla potrzebujących kwotę 3.023.760 zł.

Zgodnie z założeniami dotyczącymi zmiany systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego następuje dalsza likwidacja dotacji na zadania własne i zastępowanie ich zwiększonym udziałem gminy i powiatu w podatku dochodowym od osób fizycznych.

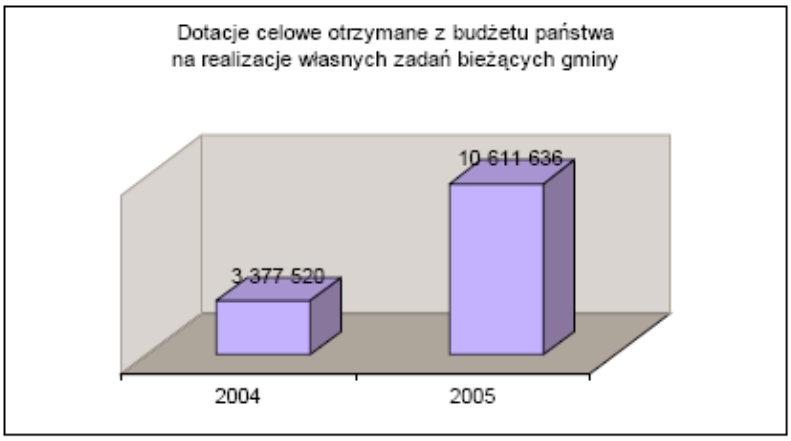

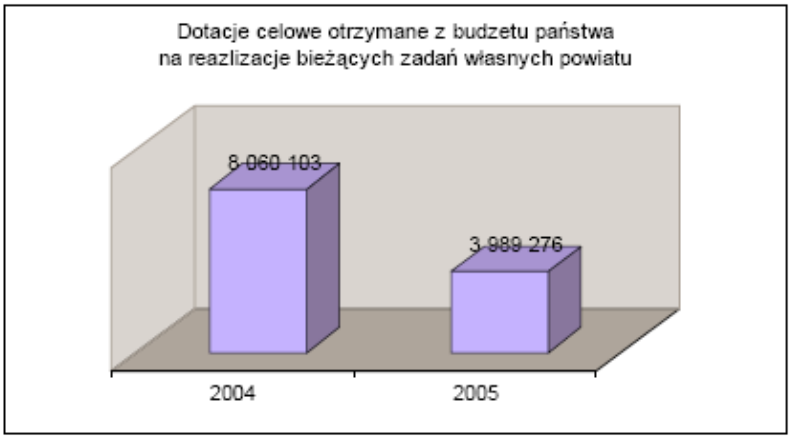

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

➢ **Dotacje celowe na zadania zlecone administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień**

Realizacja dochodów z dotacji na zadania zlecone i powierzone wyniosła w 2005 roku 39.171.804 zł, co stanowi 7,9% ogółem dochodów budżetu miasta. Środki na realizację zadań zleconych wpływały w wysokościach zgodnych z przyznanymi limitami.

Znaczny wzrost środków na realizację zadań administracji rządowej wynika głównie z przejęcia przez samorząd w roku 2004 nowego zadania, tj. wypłatę świadczeń rodzinnych. W 2005 roku na przedmiotowe zadanie otrzymaliśmy środki w wysokości 25.791.963 i jednocześnie musieliśmy je dofinansować środkami własnymi z przeznaczeniem na dalsze wdrożenie tych wypłat w wysokości 255.853 zł.

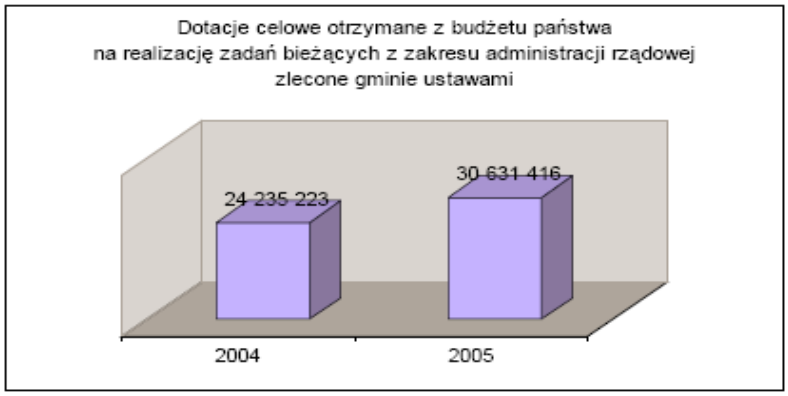

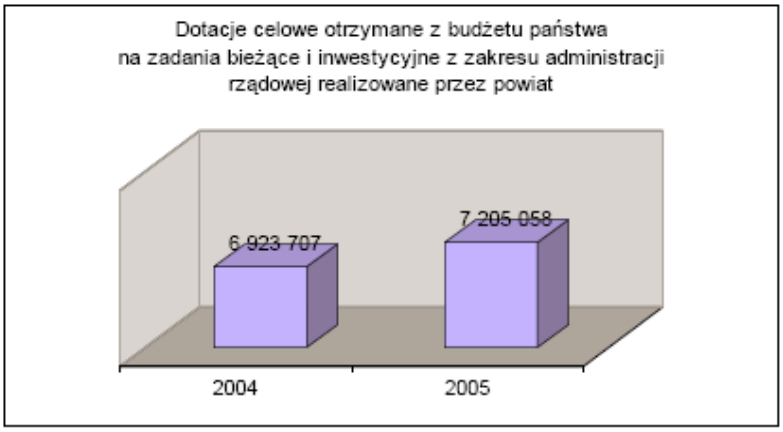

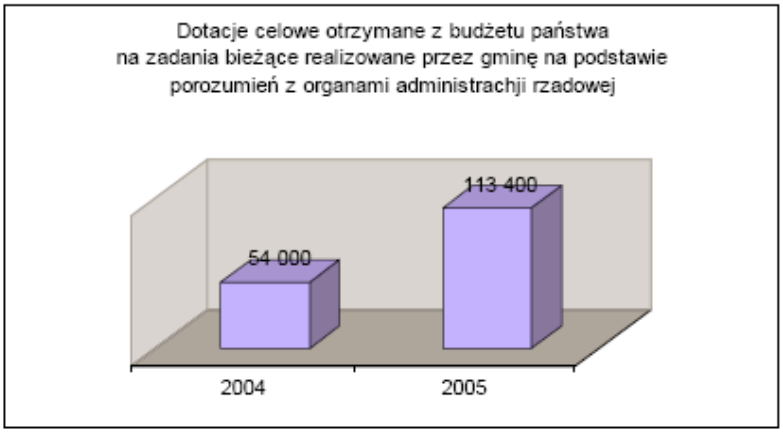

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

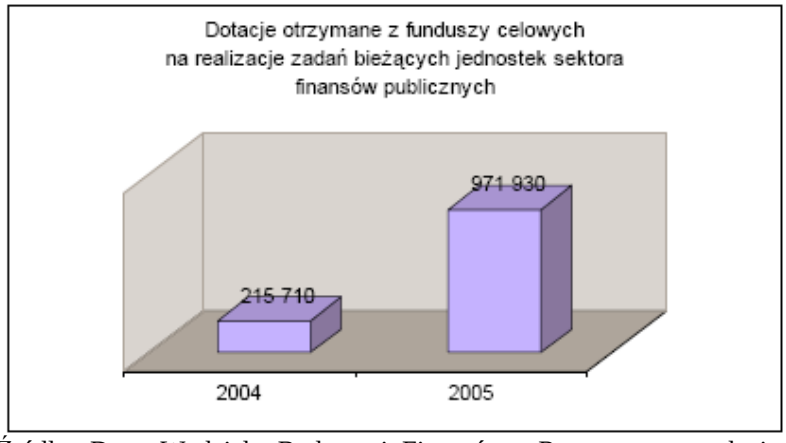

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

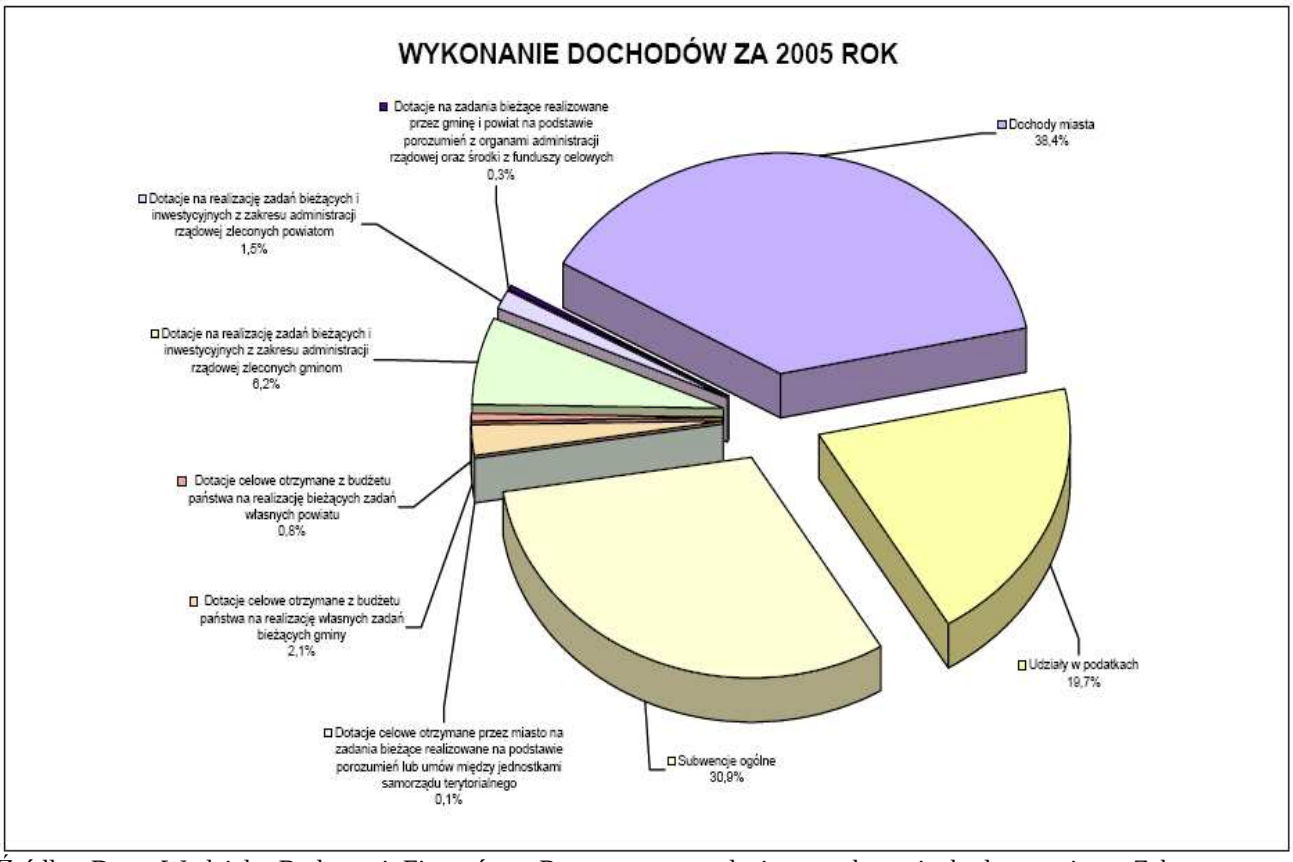

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

16.2 Wykonanie wydatków budżetowych miasta w 2005 roku

Realizacja wydatków budżetowych od 01.01.2005 do 31.12.2005 r. według działów w porównaniu do planu przedstawia się następująco:

w złotych

Dział	Wyszczególnienie	Plan wg uchwały budż.	Plan po zmianach	Wykonanie	% 5:4
1	2	3	4	5	6
	Wydatki na zadania własne, zlecone i dofinansowanie zadań zleconych ustawowo	**526 237 530**	**503 998 123**	**483 115 035**	**95,9**
010	Rolnictwo i łowiectwo	22 800	22 800	7 167	31,4
600	Transport i łączność	22 032 100	53 316 603	51 366 002	96,3
630	Turystyka	0	20 000	20 000	100,0
700	Gospodarka mieszkaniowa	89 641 806	98 948 846	95 331 500	96,3
710	Działalność usługowa	3 968 034	3 863 889	3 452 686	89,4
750	Administracja publiczna	30 836 852	31 959 663	30 758 452	96,2
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	28 000	658 262	640 710	97,3
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	7 955 700	8 015 700	7 862 372	98,1
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	642 000	642 000	598 798	93,3
757	Obsługa długu publicznego	5 590 000	5 390 000	3 559 688	66,0
758	Różne rozliczenia	2 000 000	167 688	0	0,0
801	Oświata i wychowanie	134 521 792	143 995 046	140 493 894	97,6
803	Szkolnictwo wyższe	0	353 000	341 926	
851	Ochrona zdrowia	11 123 856	18 572 462	18 436 683	99,3
852	Pomoc społeczna	79 934 201	84 989 607	84 110 016	99,0
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 611 311	4 157 789	3 913 675	94,1
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	8 336 000	10 690 563	9 069 935	84,8
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	108 961 478	20 697 478	16 500 963	79,7
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	13 659 600	13 577 367	12 756 506	94,0
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	730 000	756 780	755 465	99,8
926	Kultura fizyczna i sport	2 642 000	3 202 580	3 138 597	98,0

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

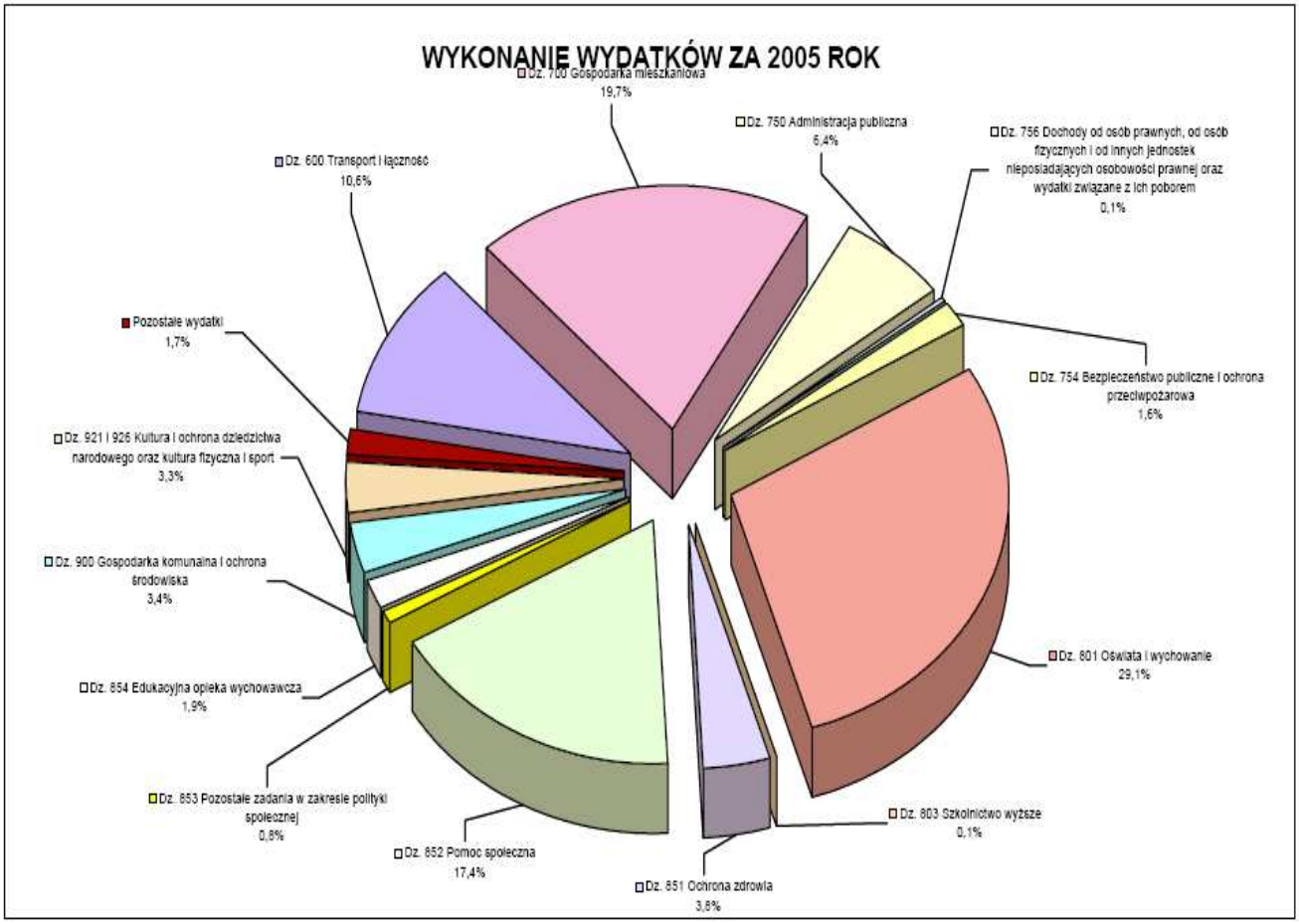

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2005 rok", www.um.zabrze.pl

17. Współpraca międzynarodowa i promocja Gminy Zabrze

17.1 Promocja Gminy

Promocja miasta oraz działalność turystyczna są ze sobą w ścisłym związku, Przejawiają się one poprzez udział w targach turystycznych, organizację konferencji naukowej, udział w różnych prezentacjach miasta oraz poprzez różnego rodzaju wydawnictwa. Swoje stanowiska promocyjne Miasto Zabrze miało m.in. podczas targów:

- Międzynarodowe Targi Turystyczne „ITB Berlin", 11-15.03.2005 r.,
- Międzynarodowe Tragi Turystyczne GLOB Katowice, 01-03.04.2005 r.
- Międzynarodowe Targi Turystyczne „TT Warsaw", 22-24.09.2005 r.
- MTT Tour Salon w Poznaniu, 19-22.10.2005 r.

Miasto Zabrze wydało również następujące materiały promocyjne:

- Ulotka: „Zabrze-krok po kroku"
- Album „Zabrze-krok po kroku"
- Przewodnik „Zabrze- na co dzień i na weekend"
- Mapa turystyczna (w 4 wersjach językowych: polski, angielski, niemiecki, francuski)
- Plakaty promocyjne
- Pocztówki promocyjne
- Kalendarze promocyjne
- wysyłka materiałów na liczne targi w kraju i za granicą, do POIT-ów[26], dystrybucja materiałów na terenie miasta, przekazywanie informacji gościom Urzędu Miejskiego w Zabrzu, zapewnienie wycieczkom z kraju i za granicy niezbędnych materiałów informacyjnych na temat Zabrza.

W 2005 roku miały miejsce również następujące wydarzenia:

- organizacja study tour dla polskich dziennikarzy,
- organizacja szkolenia „Pozyskiwanie środków unijnych pod inwestycje turystyczne",
- współorganizowanie II spotkań mistrzów małych ojczyzn w Muzeum Niepodległości w Warszawie- Prezentacja „My i nasze Zabrze",
- Wykonanie tablicy reklamowej osiedla „Jodłowa" oraz organizacja uroczystości przekazywania kluczy nowym mieszkańcom osiedla,
- Współfinansowanie filmu „Co słonko widziało",
- Organizacja międzynarodowej konferencji „Dziedzictwo przemysłowe jako nowy produkt dla turystyki i rekreacji".

W roku 2005 Prezydent Miasta wydał zgodę na 3 imprezy masowe o charakterze rekreacyjnym.

Ponadto prowadzona była następująca działalność promocyjna:

- W roku 2005 prowadzone były działania zmierzające do przygotowania dla ruchu turystycznego Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego Guido. Prowadzono rozmowy z przedstawicielami Kompani Węglowej, Ministerstwa Gospodarki, Górniczych Związków Zawodowych. Na zlecenie Urzędu Miejskiego w Zabrzu oraz Górnośląskiego Zakładu Energetycznego S.A z Gliwic, Polska Agencja Rozwoju Turystyki opracowała biznesplan pn. „Koncepcja uruchomienia i rozwoju Zabytkowej Kopalni Guido w Zabrzu" Zaproponowane rozwiązanie zakłada stworzenie multidyscyplinarnego kompleksu wykorzystującego infrastrukturę naziemną i podziemną kopalni.

[26] POIT- Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej

- W maju 2005 roku odbyła się druga międzynarodowa konferencja pn. „Dziedzictwo przemysłowe jako nowy produkt dla turystyki i rekreacji. Doświadczenia krajowe i międzynarodowe". Konferencja otrzymała honorowy patronat Światowej Organizacji Turystycznej, Międzynarodowego Komitetu Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego, Ministerstwa Gospodarki, Polskiej Organizacji Turystycznej, Polskiej Izby Turystycznej, Marszałka Województwa Śląskiego, Regionalnej Izby Gospodarczej, Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Przedstawiciele branży turystycznej, naukowcy, politycy oraz muzealnicy mieli możliwość wymiany doświadczeń. Tematyka konferencji zainteresowała Europejski Komitet Ekonomiczno – Społeczny z Brukseli, który był reprezentowany przez pana Juana Mendozę. Konferencja zakończyła się wypracowaniem „Dokumentu końcowego" oraz konkretnymi propozycjami współpracy. Była to również możliwość zaprezentowania uczestnikom konferencji projektu Ogniska Pracy Pozaszkolnej nr 4 pn. „Przeszłość industrialna Zabrza w reportażu młodzieżowym. Mała ojczyzna w perspektywie europejskiej".
- Działania Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta doprowadziły do podpisania umowy o współpracy pomiędzy Gminą Zabrze a Rządem Krajowym Styrii. Umowa została podpisana 1 czerwca w obecności Marszałka Województwa Śląskiego w Urzędzie Marszałkowskim, a dotyczyła wyrażenia woli o zamiarze podjęcia współpracy w zakresie rekultywacji obiektów i obszarów poprzemysłowych oraz zachowania zabytków przemysłu dla obecnych i przyszłych pokoleń .Gminę Zabrze reprezentował Prezydent Miasta Zabrze pan Jerzy Gołubowicz a Rząd Krajowy Styrii był reprezentowany przez pana Ministra Geralda Schopfera.
- W roku 2005 Gmina Zabrze uczestniczyła w Międzynarodowych Targach Turystycznych „Glob Katowice", „TT Warsaw", MTT" Tour Salon" oraz „ITB Berlin". Zainteresowanym oferowano foldery , gadżety, kalendarze promujące miasto. Przygotowana oferta turystyczna wzbudzała zainteresowanie wśród odwiedzających zabrzańskie stoisko.
- W 2005 roku Gmina Zabrze złożyła deklaracje przystąpienia do Śląskiej Organizacji Turystycznej. Dzięki członkostwu w organizacji możemy uczestniczyć na zasadach preferencyjnych w targach, wystawach i szkoleniach. Nasze materiały promocyjne ukazały się podczas targów w Londynie, Kijowie, Moskwie. Istnieje również możliwość ubiegania się o wsparcie działalności wydawniczej i promocyjnej członków ŚOT[27].
- Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta wspólnie z Polską Izba Turystyczną zorganizował study tour pn. „Poznaj nasz Śląsk". Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele biur podróży zajmujący się turystyką przyjazdową zagraniczną i krajową, przedstawiciele samorządu gospodarczego, administracji rządowej i samorządowej oraz dziennikarze prasy ogólnopolskiej i branżowej. Po spotkaniu ukazało się wiele artykułów promujących zabrzańskie zabytki przemysłowe.
- W grudniu 2005 roku zorganizowane zostało spotkanie z przedstawicielami zabrzańskiej branży turystycznej i przedstawicielami miasta partnerskiego Sangerhausen. Spotkanie to zainicjowało wolę wspólnego działania w zakresie turystyki między miastami. Podobna oferta współpracy została przedłożona przedstawicielom miasta partnerskiego Seclin.
- Pracownicy Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta uczestniczyli w konferencjach, seminariach, szkoleniach nt. ochrony dziedzictwa przemysłowego, wykorzystania i promocji obiektów poprzemysłowych dla ruchu turystycznego.
- Zorganizowano wspólnie z Instytutem Turystyki w Krakowie „ Praktyczne warsztaty europejskie w ramach pozyskiwania funduszy strukturalnych pod finansowanie inwestycji turystycznych." Celem warsztatów było podniesienie wiedzy o możliwościach korzystania

[27] ŚOT- Śląska Organizacja Turystyczna

ze środków strukturalnych Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego, samorządu gospodarczego, stowarzyszeń branżowych, indywidualnych odbiorców pomocy, którzy będą wnioskodawcami projektów turystycznych finansowanych ze środków unijnych.

- Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta współpracował w roku 2005 w zakresie turystyki z Polską Organizacją Turystyczną, Polską Izbą Turystyki, Departamentem Turystyki w Ministerstwie Gospodarki, Światową Organizacją Turystyki w Madrycie, Międzynarodowym Komitetem Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego z Barcelony, Biurem Regionalnym Województwa Śląskiego w Brukseli , Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym z Brukseli, Urzędem Promocji Turystyki Walonia – Bruksela.

17.2 Współpraca z miastami partnerskimi

Umowy o współpracy zostały podpisane z następującymi miastami:
-**Sangerhausen** w 1983 roku W 1998 roku umowa została przeredagowania i powtórnie podpisana.
-**Seclin w** 1987 roku.
-**Lund** w 1990 roku.
-**Sonderborg** w 1993 roku.
-**Hazleton** w 1994 roku.
-**Trnawa** w 1995 roku, w 2005 roku przedłużona aneksem na kolejne lata.
-**Opawa** w 1998 roku.
-**Kaliningrad** w 1998 roku.
-**Równe** w 2001 roku.

W dniach od 1 do 22 października 2005r. odbyły się w Zabrzu dni polsko-słowackie. Był to cykl imprez i spotkań zorganizowany z okazji dziesięciolecia podpisania umowy partnerskiej między Zabrzem i Trnawą, bowiem w 2005 roku skończył się dziesięcioletni okres obowiązywania wspomnianej umowy. Spotkanie w Zabrzu było również okazją do podpisania aneksu, przedłużającego ją na kolejne lata. To w wydarzenie umożliwi także nawiązanie osobistych kontaktów między mieszkańcami obu miast, ze szczególnym uwzględnieniem dwóch obszarów działalności Unii Europejskiej: edukacji i współpracy młodzieży oraz kultury. Od 2005 r. święto miasta, odbywające się tradycyjnie na przełomie września i października, będzie także okazją do zapoznania się mieszkańców Zabrza z jednym z miast partnerskich. Realizowany w 2005 r. projekt otrzymał dofinansowanie z europejskiego programu „Town Twinning".

Ponadto 29 kwietnia 2005r w Domu Muzyki i Tańca w Zabrzu odbył się koncert poświęcony dziełu życia Jana Pawła II p." Nigdy więcej…", w którym udział wziął Chór Mieszany Tirnavia (Trnava, Słowacja).

We wrześniu 2005 r. dwunastoosobowa delegacja z Lund odwiedziła Urząd Miejski. Na czele delegacji stał burmistrz Larry Andow, będący równocześnie prezesem firmy, zajmującej się budownictwem mieszkaniowym. Pozostali członkowie delegacji to członkowie zarządu tej firmy.
Podczas spotkania z prezydentem Jerzym Gołubowiczem gości interesowały przede wszystkim problemy społeczno-gospodarcze Zabrza, ze szczególnym uwzględnieniem spraw mieszkaniowych. Jak zapewnił burmistrz Andow, po wejściu Polski do Unii Europejskiej, dotychczasową współpracę można rozszerzyć o nowe zakresy – w tym m.in. prowadzenie wspólnych projektów z wykorzystaniem unijnych funduszy. Nie wykluczył również

rozszerzenia współpracy o kolejnych partnerów Lund z Niemiec i Wielkiej Brytanii. Po spotkaniu w Urzędzie Miejskim szwedzcy goście odwiedzili m.in. osiedle Jodłowa.
W czerwcu 2005 r. umowę o współpracy podpisali Prezydent Zabrza, Jerzy Gołubowicz z Rządem Krajowym Styrii, reprezentowanym przez Geralda Schopfera, Ministra Rządu Krajowego Styrii. Zabrze oraz austriacki kraj związkowy deklarują w niej zamiar podjęcia współpracy w zakresie rekultywacji obiektów i obszarów poprzemysłowych oraz zachowania zabytków przemysłu dla obecnych i przyszłych pokoleń.
Zgodnie z założeniem, nawiązana współpraca ma dotyczyć rekultywacji obiektów i obszarów poprzemysłowych, ochrony zabytków poprzemysłowych, turystyki, współdziałania przy międzynarodowych projektach, inwestycji, promocji biznesu, edukacji regionalnej oraz innych dziedzin, przynoszących wzajemne korzyści dla obu podmiotów i ich krajów. Celem współpracy będzie wymiana doświadczeń dotyczących m.in. rekultywacji obiektów i obszarów poprzemysłowych, mających na celu nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych, wzajemnej pomocy w dziedzinie wykorzystania obiektów dziedzictwa przemysłowego dla turystyki, rekreacji i edukacji oraz stworzenia rocznego programu działań.

18. Projekty realizowane przez Gminę Zabrze z udziałem funduszy europejskich.

Miasto Zabrze sięga po różnego rodzaju dotacje i pożyczki finansowane z różnych źródeł:

Lp	Nazwa projektu	Źródło finansowania
Projekty, których realizacja została zakończona w 2005 r.		
1.	„Na starcie – program aktywizacji młodzieży do 25 roku życia”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL), Działanie 1.2 a. nr 55/EFS/2004
2.	„Szansa – program aktywizacji kobiet w wieku 26-55 lat”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL) ,Działanie 1.3 a. nr 56/EFS/2004
3.	„Stypendia na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów szkół ponadgimnazjalnych w Zabrzu”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) działanie 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” Projekt nr: Z/2.24/II/2.2/69/04
4.	„Stypendia na wyrównywanie szans edukacyjnych studentów z Zabrza”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) działanie 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” Projekt nr: Z/2.24/II/2.2/70/04
Projekty będące w trakcie realizacji w 2005 r.		
5.	„Stypendia na wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej pobierającej naukę w zabrzańskich szkołach ponadgimnazjalnych"	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) działanie 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” Projekt nr: Z/2.24/II/2.2/31/05
6.	„Stypendia na wyrównywanie szans edukacyjnych studentów z Zabrza na rok akademicki 2005/2006- semestr letni”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) działanie 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” Projekt nr: Z/2.24/II/2.2/23/06
7.	„Modernizacja budynku Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu na potrzeby Klubu Pracy”	Fundusz na rzecz rozwoju infrastruktury lokalnej skierowanej na rozwój przedsiębiorczości – komponent dotacje inwestycyjne (FRRI) w ramach „Programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego”
8.	„Modernizacja obiektu sportowego SKS Gwarek – Zabrze poprzez budowę krytej trybuny oraz zagospodarowanie terenu”	Fundusz na rzecz rozwoju infrastruktury lokalnej skierowanej na rozwój przedsiębiorczości – komponent dotacje inwestycyjne (FRRI) w ramach „Programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego”
9.	„KOMPAS – program wielokierunkowego wsparcia młodzieży na rynku pracy”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL) ,Działanie 1.2 Nr projektu S/1.2a/10/05/U/20/05
10.	„KALEJDOSKOP – wsparcie bezrobotnych powyżej 25 roku życia”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL) ,Działanie 1.3 Nr projektu S/1.3a/10/05/U/12/05
11.	„Punkty Pomocy Koleżeńskiej**”**	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL) ,Działanie 1.5
12.	„Miasto mieszkańcom - mieszkańcy miastu”	PHARE 2002, Aktywne Formy zapobiegania bezrobociu, Program „Integracja Społeczna i Zawodowa Grup Zagrożonych Wykluczeniem”

13.	„Usprawnienie połączeń drogowych na Drodze Krajowej nr 4 (88) w obrębie Gminy Zabrze”	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Sektorowy Program Operacyjny- Transport (SPO-T), działanie 2.2 Nr SPOT 2.2/50/04
14.	„Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”	Fundusz Spójności (FS), Projektu Nr 2004/PL/16/C/PE/027
15.	„Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania na potrzeby pracowników Urzędu Miejskiego w Zabrzu zaangażowanych we wdrażanie SPOT”	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Sektorowy Program Operacyjny – Transport (SPOT), działanie 3.1, Nr SPOT3.1/149/05
16.	„Partnerstwo - Wyprowadzić na prostą”	Projekt realizowany w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL Nr projektu EQ/040/d2/2005
Projekty planowane do realizacji		
17.	„Wytyczamy kurs KOMPASEM”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL) ,Działanie 1.2 Nr projektu S/1.2a/08/2006/U/16/06
18.	„OD – NOWA”	Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL) ,Działanie 1.3 Nr projektu S/1.3a/08/2006/U/1/06
19.	Kameleon	Poprawa jakości usług i wizerunku publicznych służb zatrudnienia; nr umowy: DWF_2_1.1_115, czas realizacji: 01.05.2006 - 31.03.2008; Całkowita wartość projektu 580 692,36 PLN - kwota dofinansowania 580 692,36 PLN.

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Strategii, Rozwoju Miasta i Integracji Europejskiej, 2005 r.

19. Załączniki

Załącznik nr 1 Szczegółowe dane dot. komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Zabrze

Załącznik do pisma PO-0712/935/9323/2006 — Katowice, dn. 29.06.2006.

Dane dotyczące komunikacji zbiorowej na zlecenie KZK GOP w Katowicach na terenie Miasta ZABRZE do Raportu o Stanie Miasta za 2005 rok

L.p	Nr linii	Długości linii na terenie ZABRZA w 2005 roku (km)	Struktura taboru w 2005 roku		Uwagi
			Dzień roboczy	Dzień wolny	
1	2				6
	LINIE	TRAMWAJOWE (6 linii)			
1	1	8,85 / 8,65	8 BT	8 BT	
2	3	10,60 / 10,45	5 CT	Sob.4 BT / Niedz.3 BT	
3	4	7,50 / 7,35	6 CT	Sob.6 BT / Niedz. -	
4	5	10,50 / 10,70	14 BT	8 BT	
5	30	1,70 / 1,50	2 BT	-	
6	35	8,90 / 9,20	3 BT	Sob.1 BT / Niedz. -	
	LINIE	AUTOBUSOWE (41 linii)			
1	6	9,3 / 8,8	7 C + 1 B	3 C + 1 B	
2	7	5,8 / 5,7	5 C + 4 B	Sob.3 C+1 B / Niedz.4 B	
3	14	12,2 / 12,1	4 B	3 B	
4	20	3,9 / 3,6	5 B	3 B	
5	23	5,8 / 5,8	7 B	3 B	
6	32	3,8 / 3,8	7 C + 3 B	5 C + 2 B	
7	39	2,5 / 2,3	3 C + 6 B	4 B	
8	47	7,8 / 7,8	4 C + 1 B	3 B	
9	57	6,9 / 7,2	5 C + 2 B	Sob.5 B / Niedz.4 B	
10	80	3,0 / 0,0	3 C + 1 B	2 B	
11	81	11,0 / 10,7	4 C + 1 B	2 C	
12	83	13,1 / 13,3	4 B	2 B	
13	86 okrężna	9,6 / 9,6	1 B + 1 C	-	
14	89	10,3 / 10,3	2 C + 2 B	1 B	
15	92	3,9 / 3,5	2 B	1 B	
16	111	28,5 / 27,5	3 C + 2 B	1 C + 2 B	
17	112	3,0 / 3,0	2 B	-	
18	120	5,2 / 4,9	3 B	1 B	
19	132	3,0 / 2,8	2 B	1 B	
20	156	7,3 / 7,3	4 B	1 B	
21	158	2,4 / 2,4	1 B	1 B	
22	169	3,9 / 3,6	2 B	2 B	
23	184	3,0 / 2,8	1 B	-	
24	198	5,1 / 5,2	2 B	1 B	
25	199	6,4 / 6,4	2 C + 1 B	-	
26	234 okrężna	11,4	1 C + 1 B	1 B	
27	270 okrężna	6,3 / 6,5	1 B	-	
28	280	11,6 / 11,8	2 C + 4 B	-	
29	286 okrężna	11,1 / 11,1	1 B	1 B	

30	**617**	16,1 / 14,9	5 C + 1 B	Sob.3 C+1 B / Niedz.4 B	
31	**659 obj. okrężna**	9,6 / 9,5	1 B	1 B	linia wakacyjna od 25.06.do 31.08.2005.
32	**712**	3,0 / 3,0	1 B	-	
33	**720 okrężna**	14,4 / 14,2	3 C	2 B	
34	**735**	3,9 / 3,6	1 B	1 B	
35	**840**	9,1 / 9,7	7 C + 1 B	3 C + 2 B	
36	**850**	10,2 / 11,2	3 C	Sob.1 C+2 B / Niedz.2 B	
37	**870**	9,1 / 9,9	7 C	-	
38	**932**	3,8 / 3,8	6 B	-	
	Linie specjalne do obsługi centrów handlowych				
39	**S–15 okrężna**	9,2 / 15,2 na zlecenie PLATANA Zabrze	1 B	1 B	bez pobierania opłat (linia bezpłatna)
40	**250**	11,4 / 11,1 na zlecenie M1 Zabrze	1 B	1 B	opłaty wg taryfy KZK GOP
41	**752**	8,4 / 9,7 na zlecenie CARREFOUR Bytom	1 B	1 B	opłaty wg taryfy KZK GOP

- Długość tras tramwajowych na terenie ZABRZA w 2005 roku - 25,5 km.
- Długość tras autobusowych na terenie ZABRZA w 2005 roku - 103,5 km.
- Wielkość rocznej pracy przewozowej na terenie ZABRZA wykonywanej na zlecenie KZK GOP w 2005 roku na liniach autobusowych: 4.165.100 km.
Wielkość rocznej pracy przewozowej na terenie ZABRZA wykonywanej na zlecenie KZK GOP w 2005 roku na liniach tramwajowych: 2.140.900 km.

OZNACZENIA:
typ taboru **B** - autobus o pojemności od 86 do 115 miejsc
typ taboru **C** - autobus o pojemności powyżej 115 miejsc (przegubowy)
typ taboru **BT** - pociąg tramwajowy jednowagonowy 105 N o pojemności 125 miejsc
typ taboru **CT** - pociąg tramwajowy dwuwagonowy 2x105 N o pojemności 250 miejsc

Źródło: Dane Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, 2005r.

Załącznik nr 2 Gminna ewidencja zabytków

	PRZEMYSŁ		
1.	Zabrze	ul. Wolności 402	Zespół zabudowy „Królowa Luiza" Zachód, obecnie KWK „Zabrze" – Bielszowice Rejon Zachód
2.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek nadszybia Szybu Carnall, obecnie Zabrze II KWK Zabrze – Bielszowice wraz z wieżą wyciągową
3.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek maszynowni Szybu Carnall, obecnie Zabrze II KWK Zabrze – Bielszowice
4.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek maszynowni Szybu Prinz Schönaich, obecnie Zabrze I KWK Zabrze - Bielszowice
5.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnej kompresowni i rozdzielni, obecnie magazyny i rozdzielnia 6 KWK Zabrze – Bielszowice
6.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnej łaźni łańcuszkowej i markowni KWK Zabrze – Bielszowice
7.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek sklaprarni powietrza, obecnie warsztat elektryczny, KWK Zabrze - Bielszowice
8.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek byłej zmiękczalni wód przemysłowych KWK Zabrze – Bielszowice
9.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnego magazynu , obecnie warsztat KWK Zabrze – Bielszowice
10.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnego magazynu budowlanego KWK Zabrze – Bielszowice
11.	Zabrze	ul. Wolności 385	Budynek dawnej cechowni
12.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – karta ogólna
13.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – budynek dyrekcji
14.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze"- Hala A – odlewnia I
15.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" - budynek kotłowni
16.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – Hala V PRM (Wydział Mechaniczny)
17.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – wieża ciśnień
18.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – Budynek Wydziału Budowlanego
19.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – magazyn podręczny
20.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze"- odlewnia żeliwa - odlewnia II
21.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – odlewnia IV
22.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze" – hala odlewni III
23.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek dawnej łaźni i szatni szybu „Wilhelmina" obecnie kompleksy w zabudowie szkoły specjalnej
24.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek nadszybia szybu „Wilhelmina" obecnie budynek magazynowo-warsztatowy
25.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek maszynowni szybu „Wilhelmina" obecnie szkolna sala gimnastyczna
26.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Zespół szybu „Wilhelmina" obecnie zabudowa w kompleksie szkoły i skansenu
27.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek wentylatorów i rozdzielni obecnie administracja skansenu
28.	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – Budynek hotelu robotniczego obecnie budynek administracji
29.	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – Budynek kotłowni obecnie nie użytkowany
30.	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – Zespół zabudowy nadszybia szybów Erazm i Tadeusz obecnie nie użytkowany

31.	Zabrze	ul. Zamoyskiego 1a	Wieża wodna
32.	Zabrze - Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej Przed. Górniczego sp. z o.o. Budynek maszynowni szybu Maciej
33.	Zabrze - Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej Przed. Górniczego sp. z o.o.
34.	Zabrze - Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej Przed. Górniczego sp. z o.o.
			Budynek nadszybowy z wieżą wyciągową i studnią głębinową Maciej
ULICA PARK HUTNICZY			
35.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 1	Budynek mieszkalny
36.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 2	Budynek mieszkalny obecnie administracja Teatru Nowego
37.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 3-5	Budynek szkoły
38.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 4	Dom opieki obecnie budynek mieszkalno – usługowy
39.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 6	Szkoła obecnie Poradnia Leczenia Uzależnień
40.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 7	Budynek biblioteki ludowej
41.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 8	Szkoła obecnie budynek administracji samorządowej
42.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 9	Szkoła gospodarstwa domowego
43.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 10	Pływalnia
44.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 11	Budynek sali gimnastycznej
45.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 12	Willa dyrektora obecnie Przedszkole
46.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 13	Budynek usługowy
47.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 15	Willa mieszkalna obecnie Dom Dziecka
SZPITALE			
48.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrzu Wieża kominowa i ciśnień
49.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrzu Poradnia Wielospecjalistyczna
50.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrzu Budynek Polikliniki
51.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrzu Wozownia
52.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrzu Pralnia
53.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrzu Klinika Pediatrii
54.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrzu Kuchnia
55.	Zabrze	ul.Skłodowskiej-Curie10	Zespół Szpitala Augusta Wiktoria
56.	Zabrze	ul.Skłodowskiej-Curie10	Zespół Szpitala Augusta Wiktoria – Pawilon Główny
57.	Zabrze	ul.Skłodowskiej-Curie10	Kaplica z kostnicą w zespole szpitala Augusta Wiktoria
58.	Zabrze	ul.Skłodowskiej-Curie10	Pawilon izolatki szpitala Augusta Wiktoria
59.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Szpital wojskowy obecnie Dom Studencki

60.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej ;Willa (dom mieszkalny)
61.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej ;Pawilon Główny Szpitala
62.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej;Budynek portierni
63.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej; Kaplica pogrzebowa
64.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19, 39	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej
65.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej; Pawilon Główny Ośrodka Wypoczynkowego
KOŚCIOŁY			
66.	Zabrze	ul. Wolności 196	Kościół parafialny świętego Andrzeja
67.	Zabrze	ul. 3- go Maja 18	Kościół parafialny świętej Anny
68.	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 28a	Kościół parafialny świętego Jana Chrzciciela
69.	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 75	Kościół parafialny świętego Wawrzyńca
70.	Zabrze Poręba	ul. Wolności 504	Kościół parafialny świętej Jadwigi
71.	Zabrze	ul. Marcina Lutra	Kościół Ewangelicko-Augsburski
72.	Zabrze	ul. Dubiela	Kościół parafialny świętego Kamila
73.	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 111a	Kościół parafialny Wniebowzięcia NMP
74.	Zabrze Kończyce	ul. Miła 4	Kościół parafialny Bożego Ciała
75.	Zabrze Maciejów	ul. Kondratowicza 15a	Kościół parafialny świętego Macieja Apostoła
76.	Zabrze Mikulczyce	ul. Św. Teresy 2	Kościół parafialny Świętej Teresy
77.	Zabrze	ul. Roosevelta 104	Kościół parafialny Świętego Józefa
78.	Zabrze Pawłów	ul. Sikorskiego 67 B	Kościół parafialny świętego Pawła Apostoła
79.	Zabrze Rokitnica	ul. Kardynała Wyszyńskiego 14	Kościół parafialny Najświętszego Serca Pana Jezusa
80.	Zabrze Zaborze	ul. Rymera 16	Kościół parafialny świętego Antoniego
81.	Zabrze Zaborze	ul. Wolności 444	Kościół parafialny świętego Franciszka z Asyżu
RZEŹBY I KAPLICZKI			
82.	Zabrze Mikuczyce	ul. Lipowa	Kaplica przydrożna świętego Jana Nepomucena
83.	Zabrze	ul. Staromiejska	Kapliczka słupowa tzw. *morowa*
84.	Zabrze	ul. Staromiejska 72	Kapliczka szwedzka
85.	Zabrze	ul. Staromiejska	Rzeźba św. Jana Nepomucena
BUDYNKI I DOMY MIESZKALNE			
86.	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 2;4;6;8 ul. Jagiellońska 13;18 ul. Krakusa 16;18 ul. Londzina 10;11;12 ul.Niedziałkowskiego3;9	Domy mieszkalne
87.	Zabrze	ul. Cmentarna 1b i 1 c	Domy mieszkalne
88.	Zabrze	ul.Cmentarna 3a ul.Krakusa 24, 25, 26, 28	Domy mieszkalne
89.	Zabrze	ul. Krakusa 1	Dom mieszkalny
90.	Zabrze	ul. Krakusa 2	Dom mieszkalny
91.	Zabrze	ul. Krakusa 4	Dom mieszkalny
92.	Zabrze	ul. Krakusa 8	Dom mieszkalny
93.	Zabrze	ul. Krakusa 15	Dom mieszkalny
94.	Zabrze	ul. Stalmacha 11	Dom mieszkalny

95.	Zabrze	ul. Stalmacha 13	Dom mieszkalny
96.	Zabrze	ul. Stalmacha 15	Dom mieszkalny
97.	Zabrze	ul. Stalmacha 16	Dom mieszkalny
98.	Zabrze	ul. Stalmacha 18;18a.	Domy mieszkalne
99.	Zabrze	ul. Stalmacha 20	Dom mieszkalny
100	Zabrze	ul. Wolności 271	Dom mieszkalny – kamienica
101	Zabrze	ul. Wolności 264	Dom mieszkalny – kamienica
102	Zabrze	ul. Wolności 266	Budynek mieszkalny – kamienica
103	Zabrze	ul. Dworcowa 9	Dom mieszkalny – kamienica pod orłem
104	Zabrze	ul. Bończyka 1 ul. Krakusa9;10;11;12; 13;14;15;17;19;20,21, ul. Londzina 6;8;13;15.	Domy mieszkalne
105	Zabrze	ul. Bończyka 3, 5	Domy mieszkalne
106		ul. Bończyka 7 ul. Bytomska 3;3a;3b.	Domy mieszkalne
		ul. Cmentarna 1;1a. ul.Krakusa 3;5;6;22;23. ul. Siedleckiego 1;2.	
107	Zabrze	ul. Bończyka 1 ul. Krakusa 9-15, 19, 20,	Domy mieszkalne
		ul. Londzina 6, 8, 13, 15	
108	Zabrze Rokitnica	ulice Borowa,Krakowska	Zespół osiedla robotniczego
SZKOŁY			
109	Zabrze	ul. Królewska 4	Szkoła Podstawowa nr 5
110	Zabrze	Plac Warszawski 6	Szkoła Podstawowa nr 36 oraz Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych
111	Zabrze	ul. Wolności 323	Szkoła – Zespół Szkół Ogólnokształcących, I Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum nr 1
112	Zabrze	ul. Konrada Sitki 55	Zespół Szkół nr 18, Szkoła Podstawowa nr 35, Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych, XI Liceum Profilowane, Posterunek Straży Miejskiej
113	Zabrze	ul. Sienkiewicza 33	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 11, III Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum nr 3
RATUSZE			
114	Zabrze	ul. Karola Miarki 5	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
115	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 28	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
116	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 80	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
117	Zabrze	ul. H. Jordana 2	dawny Ratusz Gminy obecnie budynek mieszkalno-uslugowy
FORTYFIKACJE			
118	Zabrze Poręba	ul. Wolności	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
119	Zabrze Poręba		Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie zasypany
120	Zabrze Poręba, Zaborze, Biskupice, Ruda Śląska	ul. Wolności ul. Janika 4 ul. Lelewela 1 ul. Bytomska	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – obecnie pozostałości nie użytkowanych schronów
121	Zabrze Biskupice	ul. Lelewela 1	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany

122	Zabrze Zaborze	ul. Pyki	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze" – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie istnieje
123	Zabrze Zaborze	ul. Janika	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze" – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
124	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 137	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze" – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
ZAŁOŻENIA - PAŁACOWO - DWORSKIE			
125	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Zespół dworski
126	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Pałac
127	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Dawny czworak
128	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Kuźnia
BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ			
129	Zabrze	ul. Wolności 305	Hotel Monopol
130	Zabrze	Plac Teatralny 1	Dawne Casino – obecnie Teatr Nowy
131	Zabrze	Plac Krakowski 9	Budynek Muzeum Miejskiego
132	Zabrze	ul. Piastowska 11	Budynek Użyteczności Publicznej
133	Zabrze	Plac Dworcowy 1	Budynek Poczty Głównej
134	Zabrze	ul. Stalmacha 22	Budynek Straży Pożarnej
135	Zabrze	ul. 3 Maja 19	Starostwo (obecnie Muzeum Górnictwa)
136	Zabrze	ul. 3 Maja 21	Budynek sądu
137	Zabrze	ul. 3 Maja 23	Budynek prokuratury
138	Zabrze	ul. Sądowa 1	Budynek aresztu
139	Zabrze	ul. 3. Maja 53	Willa (obecnie komisariat policji)
140	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 61	Polichromia – Cztery Pory Roku
141	Zabrze	ul. Stalmacha 9	Budynek Użyteczności Publicznej
142	Zabrze	ul. Wolności 286	Dawny Hotel Kochmanna obecnie budynek użyteczności publicznej

Źródło: Wydział Architektury, Miejski Konserwator Zabytków, 2005r.

Załącznik nr 3 Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie Gminy Zabrze

Zabytki nieruchome

Lp.	Adres	Obiekt objęty ochroną	Numer rejestru zabytków Data wpisu
1.	**Zabrze Mikulczyce** ok. 200m od zabudowań gospod. Ul. Kosynierów 19	**Stanowisko archeologiczne nr 6** **–** gródek średniowieczny typu stożkowatego	C/1164/70 29.XII.1970r.
2.	**Zabrze Mikulczyce** ul. Kosynierów 19	Zespół pałacowy: **pałac** **zabudowania dworskie – czworak i kuźnia** **pozostałości parku poza zabudowaniami na obszarze około 0,5 ha** Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie wymienionych obiektów	A/1214/75 31.VII.1975r.
3.	**Zabrze Rokitnica** pomiędzy ulicami Krakowskąi Borową	**Osiedle składające się z 29 domów**. Granice obejmują teren zaznaczony na mapie	A/1337/85 21.V.1985r.
4.	**Zabrze** **ul. 3 go Maja 91**	**Zabudowania i wyrobiska podziemne dawnej kopalni *Guido* (obecnie kopalnia doświadczalna M-300) – zabudowania nadszybia z wieżą** **i maszynownia szybu *Kolejowy* wraz z zespołem wyrobisk podziemnych na poziomie 170 i 312 m** Granice ochrony obejmują zaznaczono na mapie	A/1342/87 26.II.1987r.
5.	**Zabrze** (ul.Powstańców 14) Plac Teatralny 1	**Budynek Teatru Nowego** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1397/90 25.VI.1990r.
6.	**Zabrze** (ul. Powstańców 14 Park Hutniczy 2	**Budynek dyrekcji Teatru *Nowego*** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1398/90 25.VI.1990r.
7.	**Zabrze** ul. 3 Maja 13-15 (pomiędzy ulicami: Boh. Warszawskich, Buhenwaldczyków i Krasińskiego)	**Zespół zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1** Granice ochrony obejmują całość zespołu w ramach ogrodzenia	A/1399/90 1.VIII.1990r.
8.	**Zabrze** ul. 3 Maja 15	**Budynek Kliniki Pediatrii w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1400/90 1.VIII.1990r.
9.	**Zabrze** ul. 3 Maja 13	**Budynek Polikliniki w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1401/90 1.VIII.1990r.
10.	**Zabrze** ul. 3 Maja 13-15	**Wieża kominowa i ciśnień w zespole zabudowy Państwowe-go Szpitala Klinicznego Nr1** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1402/90 1.VIII.1990r.
11.	**Zabrze** ul. 3 Maja 13-15	**Kuchnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1403/90 1.VIII.1990r.
12.	**Zabrze** ul. 3 Maja 13-15	**Poradnia □ielospecjalistyczna w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr1** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1404/90 1.VIII.1990r.
13.	**Zabrze** ul. 3 Maja 13-15	**Pralnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1405/90 1.VIII.1990r.
14.	**Zabrze** ul. 3 Maja 13-15	**Wozownia (obecnie zespół warsztatów konserwacyjnych) w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1** Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1406/90 1.VIII.1990r.
15.	**Zabrze** ul. 3 Maja 53	**Willa (obecnie komisariat policji)** Granice ochrony obejmują całość budynku wraz z ogrodzeniem	A/1416/90 28.XII.1990r.

16.	**Zabrze Rokitnica** w okolicy zbiegu ulic Krakowskiej i Jordana	**Układ urbanistyczno-przestrzenny osiedla mieszkaniowego, który obejmuje:1) rozplanowanie osiedla, na które składają się ulice: Medyków, Henryka Pobożnego, Komuny Paryskiej, Nowowiejskiego, Śniadeckich, w obrębie zamkniętej pętli ulic: Szafarczyka, Medyków i Andersa** **2) zabudowę mieszkaniową:** **ulica Szafarczyka 2, 4-14, 16, 24, 26-44, 46, 41, 43-45, 47** **ulica Nowowiejskiego 1, 3-9, 11, 19, 21-39, 41, 2, 4-14, 66** **ulica Komuny Paryskiej 1, 3-21, 23, 2, 4-18** **ulica Henryka Pobożnego 7, 9-23, 10, 12-34** **ulica Medyków 1, 3-25, 6, 8-14, 16** **ulica Śniadeckich 1, 3-6, 8** **ulica Andresa 75, 77-83, 85** **3) budynki użyteczności publicznej:** **szkołę** **przedszkole** Granice ochrony obejmują teren zaznaczony na mapie	A/1435/91 5.IX.1991r.
17.	**Zabrze** ul. Cmentarna 15	**Zespół cmentarza wyznania mojżeszowego, który tworzą:** mur kamienny układ cmentarza układ zieleni wszystkie zlokalizowane na cmentarzu nagrobki, macewy i grobowce powstałe przed 1945 rokiem Granice ochrony obejmują cały zespół cmentarza w ramach ogrodzenia	A/1500/92 18.IX.1992r.
18.	**Zabrze** ul. 3 Maja 19	**Budynek dawnego starostwa (obecnie siedziba Muzeum Górnictwa Węglowego)** Granice ochrony obejmują wymienione działki	A/1538/93 20.XII.1993r.
19.	**Zabrze Zaborze** ul. Wolności 402	**Zespół zabudowy dawnej Kopalni KRÓLOWA LUIZA który tworzą:** **budynek nadszybia szybu Carnall (obecnie Zabrze II),** **budynek maszynowni szybu Carnall (obecnie Zabrze II),** **budynek maszynowni szybu Prinz Schonaich (obecnie Zabrze I),** **dawny budynek kompresorów i rozdzielni 6kV,** **budynek dawnej łaźni łańcuszkowej i markowni,** **budynek dawnej skraplarni powietrza (warsztat elektryczny),** **budynek dawnego magazynu (obecnie warsztat, biuro TM),** **budynek dawnej cechowni** Granice ochrony obejmują cały zespół wraz z otoczeniem, jego układ przestrzenny oraz ciągi komunikacyjne (łącznie z dawną bocznicą kolejową zakładu przeróbczego)	A/1539/93 20.XII.1993r.
20.	**Zabrze** ul. Wolności 305 u zbiegu z Placem Dworcowym	**Budynek hotelu Admiral Palast (po wojnie Przewodnik, obecnie Monopol)** Granice ochrony obejmują obiekt wraz z najbliższym otoczeniem w ramach działki	A/1652/97 15.XII.1997r.
21.	**Zabrze** ul. Hagera 41	**Budynek dawnego hotelu robotniczego kopalni Ludwig** Granice ochrony obejmują wymieniony budynek wraz z terenem w bezpośrednim otoczeniu	A/1648/97 29.X.1997r.
22.	**Zabrze** ul. Stalmacha 22	**Budynek siedziby głównej Fabrycznej Straży Pożarnej** Granice ochrony obejmują budynek	A/52/01 17.XII.2001r.
23.	**Zabrze Rokitnica** usytuowany około 50 metrów na wschód od głównego skrzyżowania dróg (ulicy Krakowskiej i Ofiar Katynia).	**Gródek stożkowy** Granice ochrony obejmują teren na działce numer 893/31, ograniczony od północy wodami stawu i ulicą Krakowską, od wschodu stawem i lasem, od południa ulicą Żniwiarzy oraz od zachodu wodami stawu	C/1/04 30.VIII.2004r.
24.	**Zabrze** ul. Marcina Lutra 2	**Budynek Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego imienia Pokoju** Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 882/82	A/150/05 26.IX.2005r.
25.	**Zabrze Maciejów** ul. Srebrna 6	**Zespół zabudowy szybu Maciej w skład którego wchodzą;** **1) budynek nadszybia z wieżą wyciągową szybu Maciej, z zachowanym stanowiskiem sygnalisty szybowego;**	A/164/05 30.XII.2005r.

		2) budynek wagowni (obecnie portierni); **3) budynek maszynowni z maszyną wyciągową z przekładnią, bębnowym nośnikiem liny, wyposażeniem oraz przetwornicą.** Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 2473/225 i 2250/217	

Źródło: Wydział Architektury, Miejski Konserwator Zabytków, 2005r.

Zabytki ruchome

1.	**Zabrze Zaborze** ul. Wolności 402	**Parowy wyciąg kopalniany typu Koepe z 1915 r.** Znajdujący się w budynku maszyny wyciągowej dawnego szybu Carnall	A/1539/93 20.XII.1993r.

Źródło: Wydział Architektury, Miejski Konserwator Zabytków, 2005r.

Załącznik nr 4 Wykaz jednostek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz placówek stomatologicznych.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

1. SPZOZ Przychodnia Lekarska „Wigor" w likwidacji, ul. Miarki 5 tel. 032/2710318
2. SPZOZ Specjalistyczna Przychodnia dla Dzieci i Młodzieży „Med – Junior" w likwidacji, ul. Pawliczka 20 tel. 032/2718300
3. SPZOZ Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych, ul. 3 Maja 10 tel. 032/2753372
4. SPZOZ Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień , ul. Park Hutniczy 6 tel. 032/2781199
5. NZOZ Przychodnia Lekarska„Rokitnica" sp. partnerska, ul. Budowlana 28 tel. 032/2722592
6.NZOZ Przychodnia Lekarska „Biskupice" Sp. z o.o. Olimpionik, ul. Bytomska 28 tel. 032/2714217, 032/2746647
7. NZOZ Przychodnia Lekarska „Nasze Zdrowie" Sp. z o.o., ul. św. Floriana 2-4 tel. 032/2712233
8. NZOZ Centrum Medyczne „HEL-MED" Sp. z o.o., ul. Kruczkowskiego 36 tel. 032/2722010
9. NZOZ Przychodnia Lekarska „Unimed" Sp. z o.o., ul. Paderewskiego 2 tel. 032/2750381
10. NZOZ Przychodnia Lekarska „Hipokrates" Sp. z o.o., ul. Reymonta 42 tel. 032/2712745
11.ARTMED Sp. z o.o. NZOZ Przychodnia Lekarska „**Specjal-Med"** ul. Sienkiewicza 28 tel. 032/2712065 / 69
12. NZOZ Przychodnia Lekarska „Mikulczyce" Sp. z o.o., ul. Tarnopolska 80 tel. 032/2718430, 032/2718439
13. NZOZ Przychodnia Lekarska „Sanus" Sp. z o.o., ul. Wolności 182 tel. 032/2713261
14. Niepubliczna Przychodnia Lekarska „Vademecum" Sp. z o.o., ul. Wolności 440 tel. 032/2711966
15. NZOZ „Maciejów" Sp. z o.o., ul. Kondratowicza 1c tel./fax 032/2761429, 032/2748394, 032/2748395
16. NZOZ „Kopernik"s.c., ul. Gagarina 11 tel. 032/2734547 ,ul. Heweliusza 14 tel. 032/2735813
17. NZOZ Centrum Zdrowia Rodziny „Therapeutica", ul. Jordana 2 tel. 032/2722339, 032/ 2722282
18. NZPOZ „Poradnia na Dubiela" s.c., ul. Dubiela 3a tel. 032/2710535
19. Indywidualna Praktyka Lekarska lek. med. A. Stankiewicz, ul. Badestinusa 1 tel. 032/2738058
20. Górniczy Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji UNIA BRACKA, ul. 3 Maja 89 tel. 032/2713231
21. Górniczy Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji UNIA BRACKA ul. Beskidzka 20 tel. 032/2714041
22. NZOZ „ ASKLEPIOS",ul. Daleka 1 tel. 032/2712900
23. NZOZ Przychodnia Lekarska „SANMED", ul. Damrota 31 tel. 032/2765000
24. Przychodnia Lekarzy Specjalistów „ZDROWIE" Sp. z o.o., ul. Majnusza 7**,** tel. 032/2717031, 032/2786616, ul. Wolności 310 tel. 032/2711274
25. NZOZ Przychodnia Lekarska „ARNIKA", ul. Mikluczycka 15 tel. 032/2718421 w.150
26. NZOZ „SILESIA" – filia NZOZ „SILESIA" Ruda Śl., ul. Słowackiego 2 tel. 032/2748392
27. NZOZ Usługi Medyczne SC „VENA" ,ul. Stalmacha 7 tel. 032/2718937
28. Zakład Usług Medycznych „MEDYK", ul. Wolności 339 tel. 032/2755730
29. NZOZ „NASZA RODZINA" Sp. z o.o., ul. Wolności 480 tel. 032/2749514
30. Grupowa Praktyka Lekarska Specjalistyczna i Lekarza Rodzinnego „MEDERIS", ul. Padlewskiego 6 tel. 032/2777510
31. Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zabrzańskie Centrum Opieki Medyczne „SALUBRIS", ul. Wolności 338B tel. 032/3702296
32. NZOZ Centrum S.C. J. Cyrzyk, B. Pindel, ul. Szczęść Boże tel. 032/2711947
33. NZOZ Praktyka Lekarzy Rodzinnych SANPROM, ul. 3 Maja 59 tel. 032/2716022
32. NZOZ „UROMEDICUS", **ul. Wolności 182 tel. 032/2748505**
33. NZOZ Poradnia Laryngologiczna dla Dzieci s.c. ,ul. Wolności 182 tel. 032/2748471
34. NZOZ Przychodnia Chorób Płuc i Gruźlicy „PULMED" Sp. z o.o., ul. 3-go Maja 20 tel. 032/2714667
35. NZOZ Poradnia Kardiologiczna i Chorób Naczyń sp. z o.o., ul. M. Curie - Skłodowskiej 15 tel. 032/2711856
36. NZOZ Poradnia Okulistyczna s.c., ul. Sienkiewicza 28 tel. 032/2715069
37. NZOZ Poradnia Schorzeń Naczyń „Angiosan" ,ul. M. Curie – Skłodowskiej 15 tel. 032/3701779
38. NZOZ FENIKS ul. Grunwaldzka 46 tel. 032/2733211, 032/2733212
39. Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska CENTRUM, ul. Pułaskiego 15 tel. 032/2377579
40. Specjalistyczna Pomoc Medyczna MEDSERVICE ,ul. Skłodowskiej-Curie 34 tel. 032/2710264
41. NZOZ Międzynarodowe Centrum Dializ, ul. Wolności 61 tel. 032/7746597
42. NZOZ Ginekologiczno – Położniczy oraz Chirurgii Krótkoterminowej „Activ – Med", ul. Franciszkańska19 tel. 032/3858057, 032/2730173

43. Gabinet Laryngologiczny – lek. med. Zofia Czyżewska – Anioł, ul. Wolności 308 tel. 032/2716320
44. Gabinet Dermatologiczny Jolanta Wojsa, ul. Pawłowa 17/6tel. 032/2729035 0602620263
45. Gabinet Ginekologiczny i USG, ul. Pawłowa 17/6 tel. 032/2729035
46. NZOZ Zakład Rehabilitacji ORTHOS S. C., ul. Kruczkowskiego 36 tel. 032/2728935

STOMATOLOGIA – w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia
1. SPZOZ Przychodnia Lekarska „Wigor" w likwidacji, ul. K. Miarki tel. 032/2710318
2. Spółdzielczy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej p.n. Spółdzielnia Lekarzy Specjalistów w Bytomiu. ul. 3 Maja 62 tel. 032/2714763
3. NZOZ Prywatna Poradnia Stomatologiczna, ul. 3 Maja 96 tel. 032/2716688
4. Górniczy Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji „Unia Bracka", ul. 3 Maja 89 tel. 032/2713231
5. Górniczy Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji „Unia Bracka", ul. Makoszowska 22b tel. 032/2754332
6. NZOZ Przychodnia Lekarska „Nasze Zdrowie" Sp. z o. o. , ul. Św. Floriana 2-4 tel. 032/3702724
7. NZOZ „KOPERNIK" S.C., ul. Gagarina 11 tel. 032/2734547
8. NZOZ „MACIEJÓW" Sp. z o. o., ul. Kondratowicza 1c tel. 032/2761429
9. NZOZ Centrum Medyczne „Hel - Med" Sp. z o. o., ul. Kruczkowskiego 36 tel. 032/2722010
10. Przychodnia Lekarzy Specjalistów ZDROWIE Sp. z o. o ., ul. Majnusza 7 tel. 032/2786616, 032/2717031 ul. Wolności 310 tel. 032/2711274
11. NZOZ Przychodnia Lekarska „Arnika", ul. Mikulczycka 15 tel. 032/3769800
12. NZOZ Poradnia Ortodontyczno-Stomatologiczna S.C. ,ul. Pawliczka10/1 tel. 032/3700946
13. NZOZ Przychodnia Lekarska „Hipokrates" Sp. z o. o. ,ul. Reymonta 42 tel. 032/2712745, 032/2768018
14. Specjalistyczna Lecznica Stomatologiczna Śląskiej Akademii Medycznej, Pl. Traugutta 2 tel. 032/2717217
15. NZOZ Usługi Medyczne S.C. VENA w Zabrzu, ul. Stalmacha 7 tel. 032/2718937
16. NZOZ Centrum S.C. J. Cyrzyk, B. Pindel ul. Szczęść Boże 1 tel. 032/2711947
17. NZOZ Przychodnia Lekarska „Mikulczyce" Sp. z o. o., ul. Tarnopolska 80 tel. 032/2718430
18. Indywidualna Praktyka Lekarsko – Stomatologiczna Małgorzata Zielińska – Lewandowska, ul. Jordana 43 tel. 032/2724810
19. NZOZ DENS, ul. Budowlana 28 tel. 032/2721747
20. NZOZ Poradnia Stomatologiczna lek. stom. Halina Orczewska, ul. Cieszyńska 16 tel. 032/2784919
21. NZOZ JO-DENT, ul. Czołgistów 31/1 tel. 032/2767788
22. NZOZ Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna dr n. med. Danuta Widaj – Witek Specjalista Protetyk, ul. de Gaulle`a 76/4 tel. 032/2768760,
23. Zakład Usług Medycznych MEDYK S.C. ,ul. Wolności 338B tel. 032/2755730
24. NZOZ DAN-DENT ul. Dworcowa 8A/4 tel. 032/3700888
25. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna MYKIETÓW – SMALEC BEATA, ul. Roosevelta 56/8 tel. 032/2714618
26. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna Halina Kurek, ul. Franciszkańska 19 tel. 032/2731746
27. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska RADIX , ul. Gen. de Gaulle a 9/1 tel. 032/2719789
28. Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Jerzy Nowosielski, ul. Goethego 4/3 tel. 032/2716757
29. Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sab – Dent" ul. Gogola 4 tel. 032/2716809
30. NZOZ Stomatologia Dziecięca i Ogólna, ul. Góry św. Anny 19 tel. 032/2713992
31. NZOZ KRUDENT, ul. Jordana 2 tel. 032/2722000
32. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Artur Czapkiewicz, ul. Keplera 6-8 tel. 032/2735308
33. NZOZ Gabinety Stomatologiczne DENTUS, ul. Kruczkowskiego 28 tel. 032/2723945
34. NZOZ Centrum Stomatologii w Katowicach, ul. Miarki 7 tel. 032/2782389
35. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MAG-DENT , ul. Nad Kanałem 58 tel. 032/2712646
36. Praktyka Dentystyczna Ryszard Olchowa, ul. Wolności 126 tel. 032/2748840
37. Grupowa Praktyka Stomatologiczna A. Przygodzka, E. Malatyńska S.C., ul. Paderewskiego 2 tel. 032/2751828353
38. Indywidualna Praktyka Lekarska lek. stom. Mariusz Karski, ul. Pawliczka 10/2 tel. 032/2714176
39. Gabinet Stomatologiczny TWÓJ STOMATOLOG , Pl. Krakowski 6 tel. 032/2753815, 0604472635
40. Praktyka Stomatologiczna Magdalena Sokala, ul. Curie – Skłodowskiej 14B/XIp. tel. 032/2731592
41. Indywidualna Praktyka Lekarska Elżbieta Koblenc- Siudy, ul. Curie – Skłodowskiej 16C/3 tel. 032/2752042
42. Gabinet Stomatologiczny Zofia Czochara, ul. Słowackiego 2 tel. 032/2748515
43. Prywatne Centrum Stomatologii „Silesia" S.C., ul. Sobieskiego 21 tel. 032/2781772

44. Gabinet Stomatologiczny Teresa Jarosz – Łojewska, ul. Struzika 10C/29 tel. 032/2774661
45. NZOZ ARS-DENT, ul. Szczęść Boże 17 tel. 032/2710754
46. NZOZ KORN-MED. s.c., ul. Urbana 8 tel. 032/2785193
47. Gabinet Stomatologiczny Joanna Parecka – Kania, ul. Wajdy 6/7 tel.032/ 2736745
48. Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Elzbieta Wolnicka , ul. Wajdy 6/7 tel. 032/2736745
49. NZOZ PRO-DENT Sp. z o.o., ul. Wolności 182 tel. 032/2718661
50. NZOZ MEDICO, ul. Wolności 313B tel. 032/3702259
51. Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Krzysztof Panasewicz ul. Wolności 440 tel. 032/2749620, 0601406116
52. Prywatny Gabinet Stomatologiczny Anita Mendrek – Białasiewicz, ul. Gogola 11 tel. 032/2715572
53. Grupowa Praktyka Lekarska S.C. Lucyna Jałowiecka – Wadas, Rafał Wadas, ul. Bytomska 56 tel. 032/2745081
54. NZOZ „ART. - MEDICA", ul. Buchenwaldczyków 13/1 tel. 032/3701947
55. PraktykaStomatologiczna –lek. stom. Elżbieta Bień – Gołczyk, ul. Św. Jana 13 tel. 032/2745367
56. Praktyka Stomatologiczna – Anna Jędrzejczyk, ul. Gen. De Gaull ea 83/6 tel.032/2766873
57. NZOZ Praktyka Stomatologiczna ŚW.APOLONII, ul. Sportowa 6 tel. 032/2758714
58. NZOZ „Dwornicka, Pakosz – Mercedens" Sp. z o.o., ul. Wolności 540e tel.032/3769160
59. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Anna Antoniszyn, ul. Roosevelta 11/1 tel. 0 605-695-447
60. NZOZ Stomatologia Rodzinna S.C. BM Tarnawscy , ul. 3-go Maja 55/1 tel. 032/2763333
61. Praktyka Stomatologiczna IRENA PAWŁOWSKA-CIEPLIK, ul. Nad Kanałem 66 tel. 032/2762516
62. Gabinet Stomatologiczny Małgorzata Pokrzywnicka ul. Gdańska 40b, ul. Gdańska 40b tel. 032/2733010
63. Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Medycznej Zabrzańskie Centrum Opieki Medycznej SALUBRIS, ul. Wolności 338B, tel.032/3702296

Opracowanie:
Urząd Miejski w Zabrzu - Wydział Strategii, Rozwoju Miasta i Integracji Europejskiej

Materiały Źródłowe:

1. Materiały poszczególnych Wydziałów oraz Komórek Organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Zabrzu.
2. Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2005 rok.
3. Materiały Instytucji Miejskich i Miejskich Jednostek Organizacyjnych w Zabrzu.
4. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gliwicach.
5. Opracowania Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego w Katowicach, 2005 rok.